

Europese
Investeringsbank

jaarverslag 1988

De Europese Investeringsbank in 1988 en 1987

Enkele kerngegevens

	1988	1987
	(milj. Ecu)	
Totale kredietverlening	10 175,0	7 842,5
In de Gemeenschap	9 474,8	7 450,4
— voor eigen rekening	9 118,3	7 003,4
— uit het nieuwe communautaire leningsinstrument	356,5	447,0
Buiten de Gemeenschap	700,2	392,1
— voor eigen rekening	520,1	188,8
— uit begrotingsmiddelen	180,1	203,3
<i>waarvan:</i>		
— in de Middellandse-Zeelanden	398,0	42,7
— in de A.C.S.-landen en de L.G.O.	302,2	349,4
Opgenomen middelen	7 666,1 ⁽¹⁾	5 592,7
Bedrag uitstaand		
aan kredieten voor eigen rekening en garanties	47 627,0	40 506,2
in de Speciale Sectie	8 764,6	8 880,6
aan leningen o/g op lange en middellange termijn	36 927,5	31 956,7
Geplaatst kapitaal	28 800,0	28 800,0
Waarvan gestort of te storten	2 595,9	2 595,9
Reserves, voorziening en saldo verlies- en winstrekening	5 158,3	4 453,5
Balanstotaal	49 120,3	42 875,3

(¹) Na swaps.

jaarverslag 1988

Dit jaarverslag is eveneens beschikbaar
in de volgende talen:

DA ISBN 92-861-0169-4
DE ISBN 92-861-0170-8
EN ISBN 92-861-0172-4
ES ISBN 92-861-0168-6
FR ISBN 92-861-0173-2
GR ISBN 92-861-0171-6
IT ISBN 92-861-0174-0
PT ISBN 92-861-0176-7

Inhoudsopgave	Raad van Gouverneurs — Comité ter controle van de boekhouding	4
	Raad van Bewind	5
	Directie — Organisatie	6
	Wenken voor de lezer	8
	De economische achtergrond	10
	Communautaire beleidslijnen	13
	Kredietverlening in 1988	19
	Kredietverlening in de Gemeenschap	21
	Kredietverlening naar sector	21
	Kredietverlening naar doelstelling	24
	Kredietverlening in de verschillende landen	30
	Projecten gefinancierd in de Gemeenschap	40
	Kredietverlening buiten de Gemeenschap	59
	Kredietverlening in de Middellandse-Zeelanden	59
	Kredietverlening in de A.C.S.-landen en de L.G.O.	61
	Projecten gefinancierd buiten de Gemeenschap	65
	Middelen	71
	Ontwikkelingen op de kapitaalmarkten	71
	Beroep van de Bank op de kapitaalmarkten	73
	Resultaten van het boekjaar	80
	Bestuur en personeel	81
	Jaarrekeningen	84
	Balans	84
	Speciale Sectie	86
	Verlies- en winstrekening	88
	Toelichting	89
	Verklaring van het Comité ter controle van de boekhouding	97
	Statistische bijlage	98

Raad van Gouverneurs

Samenstelling tot 1 juni 1989

Voorzitter

G. STOLTENBERG (Duitsland)
tot juni 1988

P. ROUMELIOTIS (Griekenland)

BELGIË

P. MAYSTADT, Minister van Financiën

DENEMARKEN

P. SIMONSEN, Minister van Financiën

DUITSLAND

G. STOLTENBERG, Minister van Financiën, *tot april 1989*
T. WAIGEL, Minister van Financiën

GRIEKENLAND

P. ROUMELIOTIS, Minister van Economische Zaken

SPANJE

C. SOLCHAGA CATALÁN, Minister van Economische Zaken en Financiën

FRANKRIJK

P. BÉRÉGOVOY, Minister van Economische Zaken, Financiën en Begroting

IERLAND

R. MacSHARRY, Minister van Financiën, *tot november 1988*
A. REYNOLDS, Minister van Financiën

ITALIË

G. AMATO, Minister van Financiën

LUXEMBURG

J. POOS, Vice-Minister-President, Minister van Financiën

NEDERLAND

H. O. C. R. RUDING, Minister van Financiën

PORTUGAL

M. J. Ribeiro CADILHE, Minister van Financiën

VERENIGD KONINKRIJK

N. LAWSON, Minister van Financiën

Comite ter Controle van de Boekhouding

samenstelling tot 1 juni 1989

Voorzitter

J. BREDSDORFF, Fhv. rigsrevisor, Rigsrevisionen, Kopenhagen, *tot juni 1988*
A. HANSEN, Secrétaire Général du Conseil du Gouvernement, Luxemburg

Leden

J. BREDSDORFF, *tot juni 1988*

A. HANSEN

J. PINTO RIBEIRO, Juiz Conselheiro, Tribunal de Contas, Lissabon

C. THANOPOULOS, Diefthindis/Simvoulos, Trapeza tis Ellados, Athene, *sedert juni 1988*

Raad van Bewind

samenstelling tot 1 juni 1989

Voorzitter: E. G. BRÖDER

Vice-voorzitters:

C. R. ROSS

L. IZZO

A. PRATE

M. A. ARNEDO ORBAÑANOS

E. JØRGENSEN, *sedert juni 1988*

L. MEULEMANS, *sedert juni 1988*

De heren A. PAIS en N. WHELAN, vice-voorzitters tot juni 1988, zijn benoemd tot honoraire vice-voorzitters.

Bewindvoerders

L. ARCUTI	Presidente dell'Istituto Mobiliare Italiano, Rome
B. BIANCHI	Condirettore Centrale, Banca d'Italia, Rome
R. BRANTNER	Sprecher des Vorstands der Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt a. d. Main
C. BRÜCK	Président du Conseil d'Administration de la Caisse d'Épargne de l'État, Luxembourg
M. CONTHE GUTIÉRREZ	Director General del Tesoro y Política Financiera, Ministerio de Economía e Hacienda, Madrid, <i>vanaf oktober 1988</i>
A. M. COSTA	Directeur-generaal Economische en Financiële Zaken, Commissie van de Europese Gemeenschappen, Brussel
J. H. P. de VRIES	Plaatsvervangend directeur Buitenlandse financiële betrekkingen, Ministerie van Financiën, 's-Gravenhage
E. JØRGENSEN	Departementschef, Finansministeriet, Kopenhagen, <i>tot juni 1988</i>
P. JURGENSEN	Directeur General de la Caisse Centrale de Coopération économique, Parijs, <i>vanaf juni 1989</i>
T. P. LANKESTER	Deputy Secretary (Overseas Finance), H. M. Treasury, Londen
E. LLEWELLYN-SMITH	Deputy Secretary, Department of Trade and Industry Londen
P. MARTÍNEZ MÉNDEZ	Director General del Tesoro y Política Financiera, Ministerio de Economía y Hacienda, Madrid, <i>tot oktober 1988</i>
D. McCUTCHEON	Former Second Secretary, Ministry for Finance, Dublin, <i>tot juni 1988</i>
P. MENTRÉ	Président-Directeur Général du Crédit National, Parijs
L. MEULEMANS	Directeur-generaal van de administratie der Thesaurie, Ministerie van Financiën, Brussel, <i>tot juni 1988</i>
R. MORAWITZ	Ministerialdirigent, Bundesministerium für Wirtschaft, Bonn
L. A. GOMES MORENO	Director-Geral do Tesouro, Ministério das Finanças, Lissabon
W. MÜLLER-ENDERS	Ministerialdirektor, Bundesministerium der Finanzen, Bonn
M. MUÑIZ DE LAS CUEVAS	Presidente del Instituto de Crédito Oficial, Madrid
A. J. O. RITCHIE	Chairman, The Union Discount Company of London, plc, Londen
Y. ROLAND-BILLECART	Directeur Général de la Caisse Centrale de Coopération Économique, Parijs, <i>tot april 1989</i>
D. SAMUEL-LAJEUNESSE	Chef du Service des Affaires Internationales, Direction du Trésor, Ministère de l'Économie, des Finances et du Budget, Parijs
M. SARCINELLI	Direttore Generale del Tesoro, Ministero del Tesoro, Rome
M. J. SOMERS	Secretary, National Debt Management, Ministry of Finance, Dublin, <i>vanaf juni 1988</i>
L. TYBJERG	Afdelingschef, Finansministeriet, Kopenhagen, <i>vanaf juni 1988</i>
J. H. G. VANORMELINGEN	Inspecteur-generaal van de administratie der Thesaurie, Ministerie van Financiën, Brussel, <i>vanaf maart 1989</i>
D. ZACHARIADIS-SOURAS	Simvoulos tou Ypourgou Ethnikis Oikonomias, Ypourgia Ethnikis Oikonomias, Athene

Plaatsvervangers

R.I.G. ALLEN	Under Secretary, Head of the EC Group, (Overseas Finance), H. M. Treasury, Londen, <i>vanaf juni 1988</i>
K. BARLEBO-LARSEN	Directeur-generaal Coördinatie structurele instrumenten, Commissie van de Europese Gemeenschappen, Brussel, <i>tot februari 1989</i>
T. A. CLARK	Head Financial Markets and Institutions Division, Bank of England, Londen, <i>tot februari 1989</i>
J. DELMAS-MARSALET	Directeur Général-adjoint de la Caisse des Dépôts et Consignations, Parijs
A. J. C. EDWARDS	Under Secretary (Overseas Finance), H. M. Treasury, Londen, <i>tot juni 1988</i>
F. FARUP-MADSEN	Kontorchef, Danmarks Nationalbank, Kopenhagen, <i>tot juni 1988</i>
L. F. FORCIGNANÓ	Direttore Generale dei Servizi Speciali e del Contenzioso del Tesoro, Ministero del Tesoro, Rome, <i>vanaf juni 1988</i>
W. HECK	Ministerialdirigent, Bundesministerium der Finanzen, Bonn
M.J.L. JONKHART	President-Directeur, De Nationale Investeringsbank N.V., 's Gravenhage, <i>vanaf juni 1988</i>
H. MOLTRECHT	Ministerialdirektor i.e. R., Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit, Bonn
M. MORA HIDALGO	Vocal Asesor de la Dirección General del Tesoro y Política Financiera, Ministerio de Economía y Hacienda, Madrid
C. NOYER	Sous-Directeur des Affaires Multilatérales, Direction du Trésor, Ministère de l'Économie, des Finances et du Budget, Parijs, <i>vanaf juni 1988</i>
A. OBOLENSKY	Sous-Directeur des Affaires Multilatérales, Direction du Trésor, Ministère de l'Économie, des Finances et du Budget, Parijs, <i>tot juni 1988</i>
M. O'CONNELL	Assistant Secretary, Ministry of Finance, Dublin, <i>vanaf juni 1988</i>
O. PAGE	Chief Manager, Reserves Management, Bank of England, Londen, <i>vanaf maart 1988</i>
P. RANUZZI DE BIANCHI	Direttore Generale della Fondigest, S.p.A., Milaan
G. RAVASIO	Directeur-generaal Coördinatie Structureel Beleid, Commissie van de Europese Gemeenschappen, Brussel, <i>vanaf maart 1989</i>
S. SPINOSI	Direttore generale a. r., Ministero del Tesoro, Rome, <i>tot juni 1988</i>
J. VANORMELINGEN	Eerste adviseur bij de administratie der Thesaurie, Ministerie van Financiën, Brussel, <i>tot juni 1988</i>

Directie

samenstelling op 1 juni 1989

President: E. G. BRÖDER
Vice-presidenten: C. R. ROSS
L. IZZO
A. PRATE
M. A. ARNEDO ORBAÑANOS
E. JØRGENSEN, *sedert juni 1988*
L. MEULEMANS, *sedert juni 1988*

De heren A. Pais en N. Whelan, vice-presidenten tot juni 1988, zijn benoemd tot honoraire vice-presidenten.

Organisatie

toestand op 1 juni 1989 ⁽¹⁾

Hoofdafdelingen		Afdelingen
Secretaris-generaal D. HARTWICH, Directeur, Algemeen beheer	Interne controle	J. C. CARREAU
	Voorlichting en public relations	K. G. SCHMIDT
	Coördinatie	A. ALLEN
Personeel R. STURGES	Aanwerving, Opleiding	T. CRANFIELD
	Personeelsadministratie	R. JACOB
	Personeelsbeleid	G. GENUARDI
Secretariaat en Algemene Zaken B. EYNARD	Secretariaat	P. HELGER
	Vertaling	K. WOSZCZYNA
	Binnendienst	A. ZILVOLD
	Contactbureau te Brussel	J. MÜLLER-BORLE
Administratief Beheer R. ADAMS	Organisatie en Methoden	...
	Informatieverwerking	E. ERPELDING
	Budget	H. WOESTMANN
<hr/>		
Kredietverlening in de Gemeenschap, directie 1 E. GREPPI, Directeur ⁽²⁾	Kredietverlening Italië, Rome G. RATTI, Centraal directeur E. LAMERS	A. MORBILLI F. MANZI A. BELLAVOINE C. REID
	Kredietverlening Denemarken, Duitsland, Spanje J. OLIVA MARÍN	F. WEBER-KREBS W. CERNOIA F. de la FUENTE (bureauchef)
	Kantoor te Madrid	
Kredietverlening in de Gemeenschap, directie 2 P. TREUMANN, Directeur	Kredietverlening Frankrijk, Griekenland, België, Luxemburg, Nederland G. d'ERM	J.-L. BIANCARELLI K. ANDREOPOULOS A. VERYKIOS
	Kantoor te Athene	A. YARMENITOU (bureauchef)
	Kredietverlening Verenigd Koninkrijk, Ierland, Portugal, Noordzee F. CARPENTER	J. VAN KAAM R. POWER M. A. BRAGA SIMÃO D. de CRAYENCOUR (bureauchef)
	Kantoor te Lissabon	G. BAIRD (bureauchef)
	Kantoor te Londen	
Gemeenschappelijke diensten van de directies 1 en 2	Coördinatie	A. DUNAND
	Toezicht uitstaande kredieten T. HALBE	A. FONTANA J. M. MORI M. KNETSCH B. FEWKES

⁽¹⁾ Zie paragraaf „Personeel”, blz. 81, voor wat betreft de veranderingen sedert het Jaarverslag 1987.

⁽²⁾ Tevens voorzitter van de coördinatiegroep voor alle kredietverlening in de Gemeenschap.

ROGER LAVELLE BENOEMD TOT EIB VICE-PRESIDENT

Op de jaarvergadering van 19 juni 1989 heeft de Raad van Gouverneurs, op voorstel van de Raad van Bewind, Roger Lavelle tot Vice-President van de Europese Investeringsbank benoemd. De heer Lavelle wordt op 1 augustus 1989 lid van de Directie van de Bank. Hij neemt de plaats in van C. Richard Ross die de EIB na 11 jaar verlaat.

De heer Lavelle (geboren in 1932) is Brits onderdaan. Hij trad in 1955 in overheidsdienst en kwam in 1957 bij de Britse schatkist waar hij het achtereenvolgens bracht tot assistent-secretaris (1968), ondersecretaris (1975) en plaatsvervangend secretaris voor "Overseas Finance" (1985). De heer Lavelle was privé secretaris van Lord Privy Seal (Edward Heath) van 1961 tot 1963 en van de minister van financiën van 1965 tot 1968. Sinds 1987 was hij hoofd van het Europees secretariaat van de Britse regering. De heer Lavelle was lid van de Raad van Bewind van de Europese Investeringsbank van 1985 tot 1987.

C. Richard Ross was Vice-President van de EIB sinds juli 1978. Als erkenning voor zijn bijzondere verdiensten heeft de Raad van Gouverneurs de heer Ross de titel verleend van honorair Vice-President.

Vanaf 1 augustus bestaat de Directie van de Europese Investeringsbank uit:

President:	Ernst-Günther Bröder
Vice-presidenten:	Lucio Izzo
	Alain Prate
	Miguel A. Arnedo Orbañanos
	Erling Jørgensen
	Ludovicus Meulemans
	Roger Lavelle

Organisatie *(vervolg)*

Hoofdafdelingen

Afdelingen

Kredietverlening buiten de Gemeenschap

J. SILVAIN, Directeur

A.C.S.-landen 1

T. OURSIN

A.C.S.-landen 2

R. SPELLER

Middelاندse-Zeegebied

P. PETTOVICH

Coördinatie
Ondersteunende eenheid
toezicht uitstaande kredieten

M. CURWEN

A. KAWAN

J. AINSWORTH

J. NOEL

G. BERMAN

J. LOASBY

N. URMES

P. THOMAS

T. BROWN

J. P. SEILLER

Financiën en Thesaurie

P. MARCHAT, Directeur

Emissies

U. DAMM

Thesaurie

J. VAN SCHIL

Boekhouding

F. ROUSSEL

Coördinatie

H. P. SAUNIER

J. C. BRESSON

U. MEIER

T. HACKETT

J. VOGTEN

.....

L. RAGUSIN

E. UHLMANN

R. BAST

C. ANIZET

Studiedienst

H. CHRISTIE, Directeur

Coördinatie en beleidsvorming

Economisch onderzoek in de Gemeenschap

M. DELEAU

Economisch onderzoek buiten de Gemeenschap

L. GENAZZINI

Financieel onderzoek

A. STEINHERR

Documentatie en bibliotheek

J. GIRARD

P. GÉRAUD

C. BOLATTI

H. FEUERSTEIN

M. TURRÓ

S. McCARTHY

D. OTTOLENGHI

P. L. GILIBERT

M. O. KLEIBER

Juridische Zaken

J. KÄSER, Directeur

X. HERLIN

G. MARCHEGIANI

R. DUNNETT

M. DUFRESNE

Dienst technische adviseurs

H. BERGMANN,
Hoofd technische
adviseurs

Milieu,
landbouw, agro-industrie

J. J. SCHUL

Chemische en elektronische industrie
F. BARILLI

P. MULHERN
J. J. MERTENS

Verwerkende industrie
J. G. HAYTER

B. BÉLIER
R. DEELEY

Mijnbouw en energie
R. VERMEERSCH

G. GERECHT
H. JØRGENSEN
G. WESTERMANN

Infrastructuur
P. BOND

J. P. DAUBET
Z. HAVELKA
P. OSTENC

Wenken voor de lezer

1. **Ecu** — Tenzij het tegendeel is vermeld, zijn alle bedragen in dit verslag uitgedrukt in Ecu.

2. **Rekeneenheid:** Overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de statuten van de Bank is haar rekeeneenheid gedefinieerd als de Ecu die in gebruik is bij de Europese Gemeenschappen. Voor de samenstelling van het valutapakkett van de Ecu wordt verwezen naar blz. 93.

3. **Omrekeningskoers** — statistieken: Voor de statistieken betreffende de kredietverlening en de opgenomen middelen gebruikt de Bank gedurende elk kwartaal de koersen die golden op de laatste werkdag van het voorafgaande kwartaal. In 1987 waren deze als volgt:

	ISO-norm ⁽¹⁾	Gedurende 1e kwartaal	Gedurende 2e kwartaal	Gedurende 3e kwartaal	Gedurende 4e kwartaal
1 ECU =	ECU				
Belgische frank	BEF	43,1539	43,4195	43,4741	43,4897
Deense kroon	DKK	7,94457	7,95477	7,88073	7,96198
Duitse mark	DEM	2,06034	2,07475	2,07521	2,07549
drachme	GRD	164,483	166,193	166,434	168,239
peseta	ESP	140,566	138,442	138,686	137,089
Franse frank	FRF	6,98335	7,03537	6,99875	7,06480
Iers pond	IEP	0,777888	0,775692	0,772392	0,774456
Italiaanse lire	ITL	1 521,66	1 539,01	1 539,75	1 545,91
Luxemburgse frank	LUF	43,1539	43,4195	43,4741	43,4897
Nederlandse gulden	NLG	2,31762	2,32885	2,34037	2,33973
escudo	PTE	169,467	169,986	169,319	170,553
pond sterling	GBP	0,696793	0,665109	0,667628	0,654935
V.S.-dollar	USD	1,30335	1,25173	1,14098	1,10422
Zwitserse frank	CHF	1,66503	1,70924	1,72116	1,75626
Japanse yen	JPY	158,292	155,215	152,206	148,595

(¹) De Bank gebruikt thans voor valuta-aanduidingen de afkortingen van de ISO (International Standardization Organization).

4. **Omrekeningskoers** — boekhouding: De koersen gebruikt voor de opstelling van de balans en de jaarrekeningen zijn die welke golden op 31 december van het betrokken boekjaar.

5. Gegevens over de kredietverlening in de Gemeenschap

De Bank kent kredieten voor afzonderlijke projecten („afzonderlijke kredieten”), garanties en globale kredieten toe; globale kredieten zijn kredieten aan financieringsinstellingen die hieruit kleinere bedragen toewijzen aan hun cliënten voor projecten van bescheiden omvang.

De gegevens betreffende deze activiteiten hebben gedeeltelijk betrekking op ondertekende financieringsovereenkomsten betreffende afzonderlijke kredieten (met inbegrip van garanties) en globale kredieten. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden in dit jaarverslag ook meer operationeel gerichte gegevens gepubliceerd, die afzonderlijke kredieten, garanties en toewijzingen uit lopende globale kredieten omvatten en daarom afwijken van bovenbedoelde gegevens betreffende ondertekende financieringsovereenkomsten.

Vergelijkingen met voorafgaande periodes berusten op analoge criteria, d.w.z. dat de vergelijkingsbasis voor voorgaande jaren soms moest worden aangepast; de thans gepubliceerde gegevens kunnen daarom afwijken van die welke vroeger zijn gepubliceerd.

6. Tabellen

In tabellen met gegevens over de kredietverlening in de Gemeenschap zijn de Lid-Staten gewoonlijk gerangschikt aan de hand van de alfabetische volgorde van de beginletters van hun namen in de eigen taal.

7. **Economische doelstellingen:** Sommige projecten beantwoorden aan meerdere economische doelstellingen (zie blz. 19 en 40 e.v.) tegelijkertijd; in sommige tabellen kunnen de verschillende rubrieken betreffende deze doelstellingen dan ook niet bij elkaar worden opgeteld.

8. **Statistische correcties en gegevens over langere perioden:** Wegens statistische correcties verschillen bedragen betreffende voorgaande boekjaren soms van vroeger gepubliceerde cijfers over deze boekjaren.

De gegevens over langere perioden moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd; de cijfers zijn namelijk beïnvloed door prijswijzigingen en koersschommelingen gedurende de betrokken periode.

9. **Afrondingen:** In verband met afrondingsverschillen komen optellingen van afzonderlijke bedragen niet altijd overeen met hun totalen.

10. **Prijsindexcijfer:** De correctie voor prijswijzigingen wordt voor 1988 geraamd op 3,2 %.

11. **Projecten buiten de Gemeenschap** (art. 18): De Bank kan op grond van een speciale machtiging door haar Raad van Gouverneurs krachtens artikel 18, lid 1, 2e alinea, van haar statuten projecten buiten het Europese grondgebied van de Lid-Staten financieren, wanneer die van belang zijn voor de Gemeenschap; zij worden daarom gelijkgesteld met projecten binnen de Gemeenschap.

12. **Verklaring van afkortingen:** In dit verslag worden volgende afkortingen gebruikt:

A.C.S.-landen	= landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan	Euratom	= Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
b.b.p.	= bruto binnenlands produkt	G.M.P.	= Geïntegreerde Mediterrane Programma's
b.n.p.	= bruto nationaal produkt	L.G.O.	= landen en gebieden overzee
E.F.R.O.	= Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling	O.E.S.O.	= Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
E.G.K.S.	= Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal	PB	= Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen
E.O.G.F.L.	= Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw	PEDIP	= Ontwikkelingsprogramma voor de Portugese industrie
E.S.F.	= Europees Sociaal Fonds		

De afkortingen van de namen van een aantal geldnemers van de Bank worden verklaard op blz. 58.

De economische achtergrond

Het jaar 1988 werd gekenmerkt door een in het algemeen gunstige ontwikkeling van de internationale economie, met grotere bedrijvigheid en toenemend handelsverkeer bij slechts beperkte inflatie.

De productie in de gezamenlijke O.E.S.O.-landen steeg sneller - met ca. 4% - dan in het voorafgaande jaar (3,3%).⁽¹⁾

Het b.n.p. in de **Verenigde Staten** nam met bijna 3,8% toe, tegenover met 3,4% in 1987. Ten grondslag hieraan lagen een omvangrijke binnenlandse vraag van de zijde van de gezinshuishoudingen en vooral van de bedrijven, en in bijzondere mate ook een stijging van de uitvoer met ca. 18%. Deze uitvoerstijging heeft ertoe bijgedragen het handelstekort te beperken (2,8% van het b.n.p.; 1987: 3,5%), terwijl ook het tekort op de lopende rekening afnam (2,7% van het b.n.p.; 1987: 3,4%).

De economie van **Japan** heeft zich aangepast aan de sterke stijging van de waarde van de yen gedurende de laatste drie jaar. Het b.n.p. steeg met 5,6%, in het bijzonder onder invloed van de toeneming van de binnenlandse vraag (7,9%), waarbij vooral de investeringen sterk opliepen (13,6%). De invoer nam met 22% sneller toe dan de uitvoer (7%), hetgeen leidde tot een daling van het overschot op de lopende rekening (3% van het b.n.p.; 1987: 3,6%).

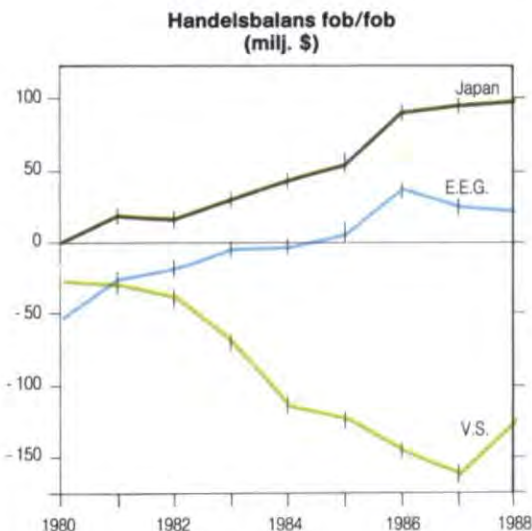
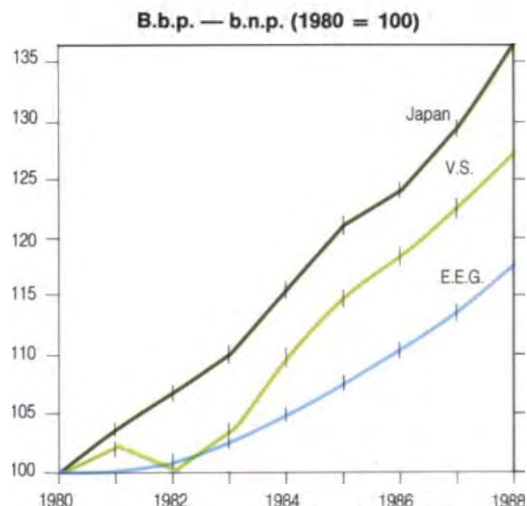
De groei van het b.n.p. in de **Europese Gemeenschap** beliep 3,7% tegenover 2,9% in 1987. Stuwende factor hierbij waren vooral de investeringen, terwijl ook de consumptieve vraag goed op peil bleef. Ook de uitvoer nam enigszins toe, maar minder snel dan de invoer, zodat de overschotten op de handelsbalans en de lopende rekening terugliepen.

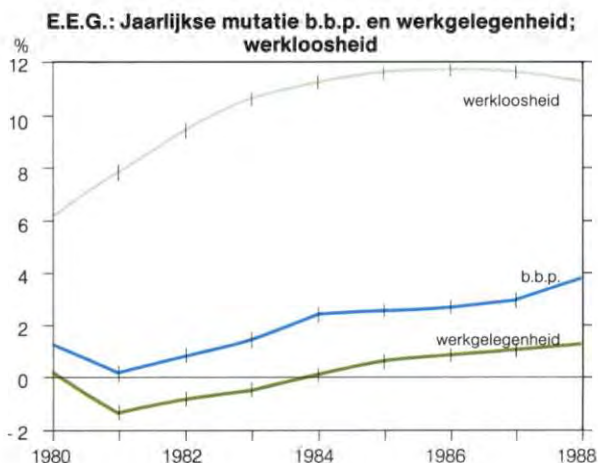
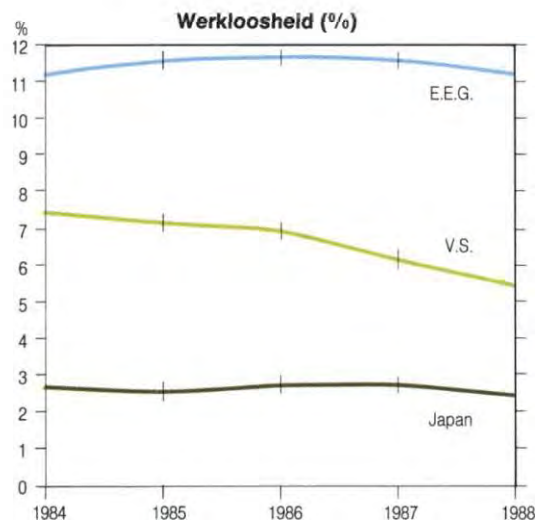
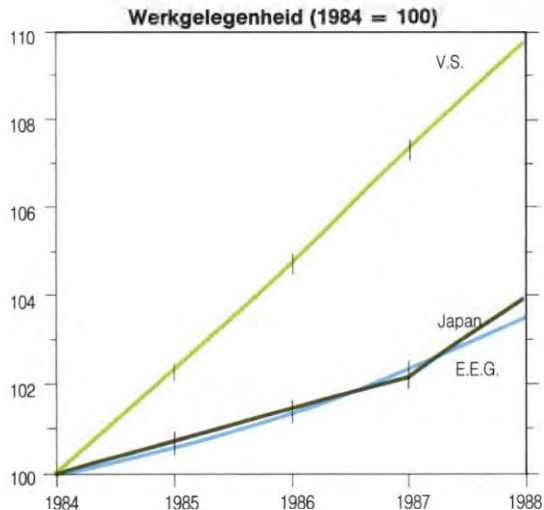
De algemene productiegroei had gunstiger uitwerkingen op de werkgelegenheid in de Verenigde Staten (+2,3%) dan op die in Japan (+1,7%) en vooral de Gemeenschap (+1,2%), waar de werkloosheid veel hoger blijft dan in de twee eerstgenoemde landen.

De inflatie bleef beperkt van omvang, zowel in de Gemeenschap (3,7%) als ook in de Verenigde Staten (4,2%) en Japan (0,5%).

De gunstige economische ontwikkeling in de wereld gedurende het verslagjaar leek, althans op korte termijn, de vrees te logenstraffen, die de beurscrisis van eind 1987 had doen ontstaan. Evenwel mag niet worden ontkend, dat sommige onevenwichtigheden zijn blijven bestaan.

⁽¹⁾ Bron voor de in dit hoofdstuk gebruikte macro-economische cijfers is de Commissie van de Europese Gemeenschappen (economische budgetten 1988-1989); de cijfers betreffende 1988 hebben alle nog een voorlopig karakter.

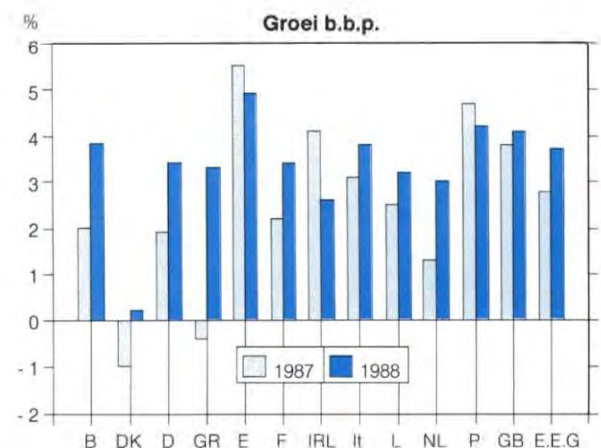

De schuldenpositie van de ontwikkelingslanden blijft zorgen baren, in het bijzonder die van de diepst in de schulden stekende Latijns-Amerikaanse landen en van de armste Afrikaanse staten. De tijdens de top van Toronto en de vergadering van het IMF te Berlijn genomen besluiten kunnen ertoe bijdragen, dat de situatie die slechts op middellange termijn oplosbaar is, intussen niet nog verergert. Daarnaast blijft de structurele situatie van vele ontwikkelingslanden - behalve die van de nieuwe industriële landen in Azië - nog steeds moeilijk.

Wat de ontwikkelde landen betreft nemen bepaalde onevenwichtigheden in de onderlinge handel slechts langzaam in omvang af. De stabiliteit van de internationale geld- en kapitaalmarkten blijft in gevaar door het ontbreken van ingrijpende maatregelen in de Verenigde Staten om het begrotingstekort te verminderen en door het aanhoudende handelstekort van dit land.

*
* *

De bedrijvigheid in de **Europese Gemeenschap** lag over het algemeen op bevredigend peil: de groei bereikte het hoogste percentage van de laatste tien jaar. De groeiverschillen tussen de Lid-Staten namen af en er lijkt zich zelfs een zekere convergentie voor te doen rond het niveau van de hoogste groeipercentages.

De binnenlandse vraag ontwikkelde zich voorspoedig (+4,7%). De investeringen namen zelfs toe met 7,3% tegenover met 4,6% in 1987. Het investeringspeil reageerde niet alleen op de gunstige internationale toestand, maar eveneens op de verbetering van de financiële toestand van het bedrijfsleven als gevolg van de doorgevoerde structurele aanpassingen en het teruglopen van de inflatie. Hiertoe hebben overigens ook de daling van de energieprijzen sinds 1986 en de gunstige ontwikkeling van de rentevoet in 1988 bijgedragen. Tenslotte vormden ongetwijfeld ook de verwachtingen ten aanzien van het ontstaan van de Europese eenheidsmarkt een dynamische factor, in het bijzonder bij de investeringen om het concurrentievermogen van het bedrijfsleven te versterken en om dit voor te bereiden voor het opereren op een grotere markt. De investeringen in outillage stegen gemiddeld met 8,3%; deze toename was vooral aanzienlijk in Spanje en Portugal (+15%), alsmede in België (+14%).

De sinds 1985 toenemende werkgelegenheid is ook in het verslagjaar verder gegroeid (+1,2%). Zo werden in 1987 1,1 miljoen arbeidsplaatsen geschapen en in 1988 zelfs 1,5 miljoen. Deze toename was ook dit jaar weer onvoldoende om de werkloosheid wezenlijk omlaag te brengen; de werkloosheid liep slechts terug van 11,6% in 1987 tot 11,2% verleden jaar.

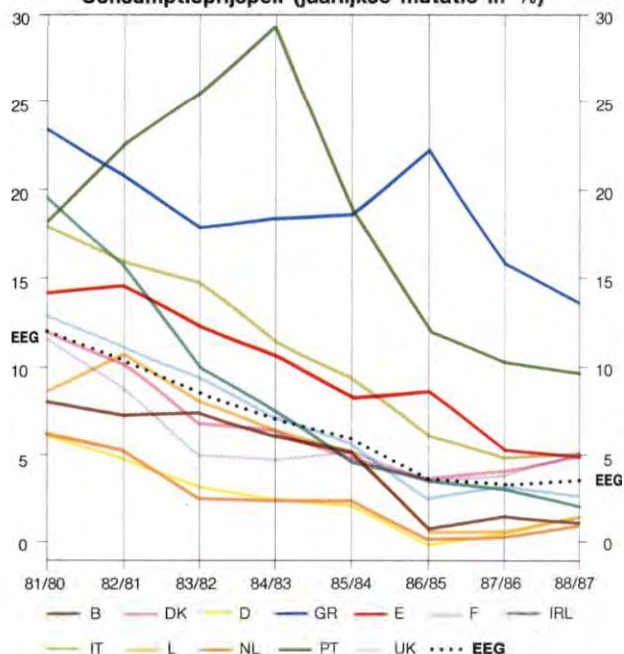
De inflatie in de Gemeenschap is licht opgelopen (3,7% tegenover 3,3% in 1987).

De toenemende bedrijvigheid heeft tenslotte geleid tot een aanzienlijke groei van de intracommunautaire handel en van de invoer uit derde landen, welke overigens veel sneller toenam dan de uitvoer. Het overschot op de communautaire handelsbalans liep verder terug (0,5% van het b.n.p. tegenover 0,8% in 1987), evenals dat op de lopende rekening (0,5% van het b.n.p. tegenover 0,9% in 1987).

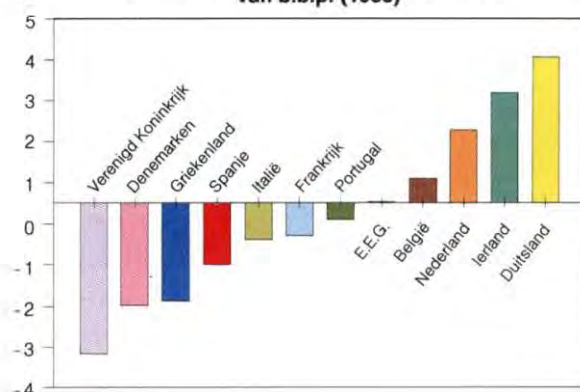
* * *

In verscheidene **A.C.S.-landen** zijn na een aantal magere jaren relatief bevredigende resultaten op het gebied van de landbouw bereikt, zodat de groei van het b.n.p. dichterbij die van de bevolking kwam te liggen. De economische toestand blijft in het algemeen echter nog moeilijk. Aanpassingsprogramma's die beogen het macro-economische evenwicht te herstellen en het concurrentievermogen te stimuleren, zijn verder ten uitvoer gelegd, maar de onvoldoende beschikbaarheid van deviezen blijft een enorme handicap die nog wordt verergerd door de

Consumptieprijspeil (jaarlijkse mutatie in %)

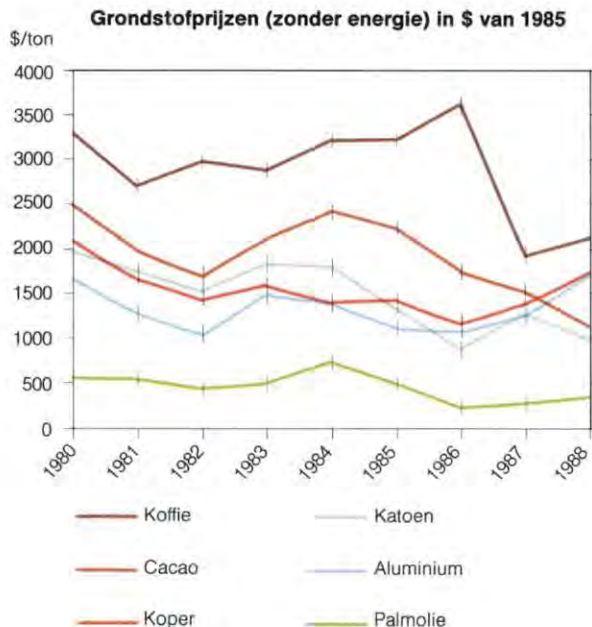

Tekort/overschot lopende rekening in % van b.b.p. (1988)

daling van de uitvoeropbrengsten. Deze laatste hangen in feite grotendeels af van de grondstofprijzen die, op enkele uitzonderingen na, de laatste jaren laag zijn gebleven. Ook het afvloeien van middelen ten behoeve van de schuldendienst vormt nog steeds een zware belasting voor het investeringsklimaat in deze landen.

* * *

In de **Middellandse-Zeelanden** zijn ook verder in uiteenlopende mate pogingen tot structurele aanpassing gedaan. De economische groei was er in het algemeen iets lager dan in het voorafgaande jaar. In Marokko en Tunesië, alsmede - in wat moeilijker omstandigheden - in Algerije, zijn ook verder economische hervormingen doorgevoerd. In Egypte is daarmee in 1988 nauwelijks vooruitgang geboekt. De inflatie in Joegoslavië bereikte een zeer hoog niveau, terwijl politieke en sociale moeilijkheden de zo noodzakelijke aanpassingen bemoeilijkt hebben. De groei in Turkije lag weer op hoog peil, maar de prijsstijgingen waren er aanzienlijk.

In sommige landen veroorzaakte de buitenlandse schuld moeilijkheden, daar 25 à 60% van de uitvoeropbrengsten werden opgeslokt door de schulden dienst. De daling van de aardolieprijzen had negatieve gevolgen voor produktielanden zoals Egypte of Algerije. In sommige andere landen heeft de groei van het toerisme en - in mindere mate - de omvang van de transfers van emigranten ertoe bijgedragen, dat het tekort op de lopende rekening beperkt bleef.

Communautaire beleidslijnen

Nadat op 1 juli 1987 de Europese Akte van kracht was geworden, zijn in 1988 verschillende belangrijke beslissingen genomen betreffende zowel de versterking van de economische en sociale samenhang in de Gemeenschap als de totstandbrenging van de interne markt.

In dit jaar heeft de Bank harerzijds de kredietverlening in de Lid-Staten sterk uitgebreid (9 474,8 miljoen tegenover 7 450,4 miljoen in 1987). Zowel kwantitatief als kwalitatief vloeit deze uitbreiding voort uit het door de Bank gevoerde beleid van pragmatische aanpassing, gericht op de stimulering van de ontwikkeling van de Gemeenschap. Ook de Raad van Gouverneurs had zich tijdens zijn vergadering van 13 juni 1988 in deze richting uitgesproken.

Tijdens de Europese Raad van Brussel (van 11 tot 13 februari 1988) is besloten de vastleggingskredieten voor de **structuurfondsen** tot 1993 te verdubbelen en de communautaire bemoeienissen ten behoeve van de minst welvarende regio's te intensiveren.

De Raad van de Europese Gemeenschappen heeft op 24 juni 1988 de kaderverordening betreffende de hervorming van deze fondsen aangenomen en heeft vervolgens op 19 december d.a.v. vier toepassingsverordeningen aanvaard, waarvan één betreffende de coördinatie van de drie fondsen gezamenlijk en drie betreffende elk fonds afzonderlijk. De kaderverordening en de gemeenschappelijke coördinatieverordening bevatten verschillende bepalingen die van groot belang zijn voor de coördinatie tussen de fondsen en de Bank onderling (zie kader op blz. 14).

De bestuursorganen van de Bank hadden zich reeds bereid getoond volledig deel te nemen aan de tenuitvoerlegging van de bij de hervorming beoogde doelstellingen. Deze bereidheid ligt in het verlengde van de continue aandacht van de Bank voor de regionale ontwikkeling, welke eveneens blijkt uit de verdere stijging van haar kredietverlening in de minder welvarende regio's met bijna 30% in 1988. Deze kredietverlening maakt vrijwel 60% uit van haar totale kredietverlening in de Gemeenschap (zie blz. 24).

De tabel hiernaast toont het belang van de plaats die de kredietverlening van de Bank inneemt in het totaal van de communautaire financieringen, met name voor regionale doeleinden.

Totale communautaire financieringen voor structurele doeleinden in 1988

(miljoen Ecu)

Kredieten		Subsidies (1)	
E.I.B.	9 118	E.F.R.O.	3 684
Nieuw instrument	357	E.S.F.	2 866
Euratom	p.m.	E.O.G.F.L. (Oriëntatie)	1 130
E.G.K.S.	908	G.M.P.	134
		PEDIP	100
Totaal	10 383		7 914

(1) Vastleggingskredieten Algemene begroting van de Gemeenschappen; PB L-226 van 16. 8. 1988

De Bank en de hervorming van de communautaire structuurfondsen

1. Doelstellingen en verordeningen

De Europese Akte spreekt in de artikelen 130 A tot D ook van de rol die de Bank te zamen met de structurele fondsen (E.F.R.O., E.S.F. en E.O.G.F.L., afdeling Oriëntatie) moet spelen bij de bevordering van "de harmonische ontwikkeling van de Gemeenschap in haar geheel" en de verkleining van "het verschil tussen de onderscheiden regio's en de achterstand van de minst gunstige regio's" (artikel 130 A).

Tegen deze achtergrond zijn de tenuitvoerlegging van de hervorming van de structuurfondsen en de algemene voorwaarden voor de deelneming van de Bank aan het communautaire streven naar economische en sociale samenhang nader vastgelegd in verschillende teksten die tussen juli en december 1988 zijn goedgekeurd:

— de **kaderverordening** (1) betreffende de taken van de fondsen met structurele strekking, hun doeltreffendheid, alsmede de coördinatie van hun bijstandsverlening onderling en met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten. De verordening wijst de fondsen vijf doelstellingen toe:

— **Doelstelling 1:** het bevorderen van de ontwikkeling en de structurele aanpassing van regio's met een ontwikkelingsachterstand: Portugal, Griekenland, Ierland, delen van Spanje, Italië, alsmede Noord-Ierland, Corsica en de Franse overzeese departementen.

— **Doelstelling 2:** het omschakelen van regio's, grensregio's of deelregio's (met inbegrip van werkgelegenheidsgebieden en stedelijke gemeenschappen) die zwaar door de achteruitgang van de industrie worden getroffen.

— **Doelstelling 3:** het bestrijden van langdurige werkloosheid.

— **Doelstelling 4:** het vergemakkelijken van de inschakeling van jongeren in het arbeidsproces.

— **Doelstelling 5:** met het oog op de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid:

a) het bespoedigen van de aanpassing van de landbouwstructuren,

b) het bevorderen van de ontwikkeling van het platteland.

Bijstandsverlening onder de doelstellingen 1, 2 en 5b gebeurt op grond van nauwkeurige geografische criteria. Die onder de doelstellingen 3, 4 en 5a is a priori van toepassing op het gehele grondgebied van de Gemeenschap.

Artikel 2.2 van de verordening stelt vast, dat de Bank "naast de haar in de artikelen 129 en 130 van het Verdrag opgedragen taken, in overeenstemming met haar statuten, bij(draagt) tot de verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 1".

— De **toepassingsverordeningen** (2) betreffen met name een verordening met betrekking tot de coördinatie van de bijstandsverlening uit de onderscheidene structuurfondsen enerzijds en van die bijstandsverlening met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten anderzijds, alsmede een specifieke verordening per afzonderlijk fonds. De coördinatieverordening specificeert een aantal, in de kaderverordening vervatte bepalingen betreffende de Bank.

(vervolg bladzijde 15)

(1) Verordening 2052/88/EEG, PB L-185 van 15 juli 1988.

(2) Verordeningen 4253-4-5-6/88/EEG, PB L-374 van 31 december 1988.

Wil de Bank zich doeltreffend kunnen voegen in het nieuwe referentiekader dat door de hervorming van de structuurfondsen geschapen is, dan moet aan drie essentiële voorwaarden worden voldaan.

Een nauwe en vroegtijdige **betrokkenheid** van de Bank bij de communautaire procedures is van wezenlijk belang voor de beoogde synergie tussen subsidies en leningen.

De communautaire bijstand moet van begin af aan worden opgevat als een passende **combinatie** van leningen en subsidies teneinde bij gegeven budgettaire kosten een maximaal effect te verkrijgen.

Tenslotte is een zinvolle **afstemming** van het percentage van de begrotingssteun per grote categorie investeringen op in het bijzonder de inkomsten die

door het project kunnen worden gegenereerd, noodzakelijk om te komen tot een doeltreffend gebruik van het totale bedrag der beschikbare middelen.

* * *

In het kader van het communautaire **regionale beleid** zijn in de loop van het jaar verschillende programmatieprocedures voltooid. Naast verdere kredietverlening in het kader van de g.m.p.'s, heeft de Bank bedragen ter beschikking gesteld ten behoeve van het PEDIP en ten behoeve van de wederopbouw van de Griekse gebieden in de streek van Kalamata die in 1986 door aardbevingen was geteisterd. Dit laatste is gebeurd op verzoek van de Raad van de Europese Gemeenschappen, die de Bank had ge-

(vervolg van bladzijde 14)

— Tenslotte wordt in een **mededeling van de Commissie aan de Raad en aan het Europese Parlement** over de rol van de Bank "en de andere financieringsinstrumenten in de versterking van de economische en sociale samenhang", die door de Commissie op 21 december 1988 is goedgekeurd, besproken hoe de Bank en de andere financieringsinstrumenten kunnen bijdragen tot de nieuwe benadering.

2. Consequenties voor de Bank

Coördinatie Bank-Commissie

De Bank zal worden betrokken bij de programmering die een belangrijk onderdeel zal vormen van de communautaire bijstandsverlening. Deze betrokkenheid geldt zowel ten aanzien van de voorbereiding en opstelling van de communautaire bestekken als voor de evaluatie en het toezicht op de daaruit voortvloeiende programma's.

De Commissie draagt zorg voor de coördinatie en samenhang tussen de bijstandsverlening van de fondsen enerzijds en die van de andere instrumenten en met name de Bank anderzijds, met inachtneming van de eigen bevoegdheden van de Bank. Zij "betreft de Bank bij het gebruik van de fondsen of de andere bestaande financieringsinstrumenten voor medefinanciering van die investeringsprojecten welke door de Bank kunnen worden gefinancierd overeenkomstig haar statuten" (Artikel 3.2 van de coördinatieverordening). De kaderverordening schrijft voor, dat de Commissie en de Bank in gezamenlijk overleg de praktische wijze van coördinatie van hun bijstandsverlening vaststellen.

Combinatie van leningen en subsidies

De bijstand van de Gemeenschap dient subsidies en leningen op passende wijze te combineren om het stimulerings-effect van de ingezette begrotingsmiddelen zo groot mogelijk te maken. De combinatie wordt in samenwerking met de Bank vastgelegd. In de coördinatieverordening wordt aangegeven, dat hierbij rekening moet worden gehouden met het evenwicht in het voorgestelde financieringsplan, met de deelnemingspercentages van de verschillende fondsen en met de beoogde ontwikkelingsdoelstellingen.

Variatie in de hoogte van de bijstandsverlening

Artikel 13.1 van de kaderverordening geeft de algemene beginselen voor de variatie van de deelnemingspercentages; deze worden nader uitgewerkt in de coördinatieverordening. De financiële deelneming van de fondsen wordt uitgedrukt in een percentage van de totale in aanmerking komende kosten of van de totale in aanmerking komende uitgaven van de overheid of daaraan gelijkgestelde uitgaven voor elke actie.

Bij de criteria voor de verdeling van de bijstand over leningen en subsidies, wordt expliciet gewag gemaakt van de bruto zelffinancieringsmarge op de normaliter te verwachten inkomsten van het betrokken project.

* * *

Zoals de president van de Bank voor de Raad van de Europese Gemeenschappen op 21 november 1988 heeft verklaard, vormen de aangenomen teksten een referentiekader dat de Bank op doeltreffende wijze zou moeten kunnen betrekken bij de toekomstige activiteit van de Gemeenschappen ten behoeve van de economische en sociale samenhang.

vraagde kredieten voor haar eigen rekening ter beschikking te stellen, waarbij een rentesubsidie zou worden toegekend ten laste van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (1).

* *

De sterke toeneming van de investeringsactiviteit van het bedrijfsleven en de plaatsvindende hergroepering van ondernemingen getuigen van de dynamiek van de Europese industrie, in het bijzonder met het oog op de totstandkoming van de **interne markt**. De versterking van de internationale concurrentiepositie van de communautaire industrie en de voortschrijdende integratie van het bedrijfsleven op Europese schaal, evenals de invoering van geavanceerde technologieën en de krachtige ontwikkeling van het midden- en kleinbedrijf zijn doelstellingen van groot belang. De Bank heeft in 1988 hiertoe bijgedragen door uitbreiding te geven aan haar industriële kredietverlening. Zij moet zich hiertoe pragmatisch opstellen ten aanzien van de aan de gang zijnde ontwikkelingen, daarbij haar kwaliteitseisen niet uit het oog verliezend, en samenwerken met andere financiële instellingen.

(1) PB L-309 van 15 november 1988.

In het bijzonder is de kredietverlening van de Bank ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf zowel binnen als buiten ontwikkelingsgebieden toegenomen (zie blz. 28). Buiten de ontwikkelingsgebieden heeft de Bank daartoe middelen ter beschikking gesteld uit het nieuwe instrument IV, zowel als voor haar eigen rekening overeenkomstig het besluit van haar Raad van Gouverneurs van 25 februari 1987. Om de continuïteit in de communautaire bijstand aan het midden- en kleinbedrijf te handhaven is de Bank op 14 december 1988 door haar Raad van Bewind gemachtigd om, zonder vooruit te lopen op de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van het nieuwe instrument, op grond van bovengenoemd besluit haar kredietverlening voor eigen rekening aan het midden- en kleinbedrijf buiten ontwikkelingsgebieden voort te zetten.

* *

Totstandbrenging van de interne markt veronderstelt de aanwezigheid van adequate verkeers- en communicatienetwerken. Deze vormen trouwens op zichzelf reeds een belangrijke factor voor het concurrentievermogen van de industrie en de regionale ontwikkeling.

De Bank heeft haar kredietverlening voor **verkeersinfrastructuur van Europees belang** sterk uitgebreid; de tunnel onder het Kanaal is hiervan een

De steden in het economische leven van de Gemeenschap

Driekwart van de inwoners van de Gemeenschap woont thans in 240 stedelijke agglomeraties met meer dan 300 000 inwoners. De helft van deze stedelijke gebieden hebben een stad tot kern met meer dan 200 000 inwoners; in deze steden woont nu bijna elke tweede Europeaan.

Deze agglomeraties zijn dikwijls rond oude stadskernen gegroeid en kennen mede daardoor specifieke investerings- en beheersproblemen. De oude stadskernen blijken namelijk vaak ongeschikt om de traditionele kernfuncties op economische wijze te vervullen. Vele stedelijke gebieden met een groot industrieel verleden moeten bovendien het hoofd bieden aan de achteruitgang van de daar gevestigde bedrijfstakken. Hiervan getuigen veelvuldig verlaten industrieterreinen. Tenslotte zijn ook vele binnensteden niet meer opgewassen tegen het moderne leven in de vorm van het verkeer, zodat bepaalde functies veelal naar de rand van de stad zijn verdwenen. Vaak leidt deze verschuiving weer tot een toeneming van de kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar verkeersinfrastructuur, waaraan niet altijd op bevredigende wijze kan

worden voldaan. Vele steden kampen met een achteruitgang van het stedelijk milieu, een stijging van de sociale kosten en een verlies aan economische slagkracht.

Dit zijn geen nieuwe moeilijkheden. De moeilijkheden zijn echter verergerd toen de economische bedrijvigheid minder snel groeide, en hebben daarna verschillende Lid-Staten ertoe gebracht specifieke maatregelen te nemen. Deze zorg speelt ook mee op communautair niveau, bij het regionale beleid.

In het verleden heeft de Bank verschillende stedelijke vernieuwingsprojecten gefinancierd, vooral op grond van hun regionaal-ontwikkelingsaspect (achtergebleven gebieden, gebieden met achteruitgaande industrie). In de Gemeenschap is zij meer in het algemeen bereid steun te bieden aan projecten op gebied van het stedelijk vervoer of de stedelijke vernieuwing, die een gunstige invloed hebben op het milieu. De beoordeling van dergelijke projecten vereist in elk geval een afweging van de plaats van het project in een algemeen programma, waarbij rekening wordt gehouden met de kenmerkende interrelaties binnen stedelijke gebieden.

goed voorbeeld. Haar financiële bijdrage, die in samenwerking met andere bankinstellingen is verstrekt, wijst duidelijk op haar vermogen projecten te financieren, die door de omvang van de betrokken bedragen, hun levensduur en de te stellen zekerheden van gecompliceerde aard zijn. De Bank heeft ook een aanzienlijke bijdrage geleverd tot de verwachte en gerealiseerde ontwikkeling van het **luchtverkeer** door voorzieningen op vliegvelden en uitbreidingen van de communautaire vloten te financieren. Daarnaast zijn ook kredieten verstrekt voor de bouw van de Airbus A320-, A330-, A340- en de ATR42-toestellen. Op het gebied van de **telecommunicatie** zijn tenslotte nog grote bedragen ter beschikking gesteld voor de financiering van basisnetten.

* * *

Het hoge niveau van de kredietverlening ten behoeve van **milieubeschermingsprojecten** komt tegemoet aan de doelstellingen van de Europese Akte (artikel 130R) en van het vierde communautaire milieuprogramma. De laatste jaren stelt de Bank steeds grotere bedragen ter beschikking voor de bestrijding van lucht- en waterverontreiniging, terwijl ook haar steun wordt uitgebreid ten behoeve van voorzieningen in het stedelijk milieu (vervoer, vernieuwing) (zie kader op blz. 16).

Milieuproblemen op lokaal niveau dienen dikwijls tot in detail te worden onderzocht. Daarnaast is het ook van belang een meer algemene benadering te ontwikkelen, die de verspreiding van schadelijke milieueffecten beter zichtbaar maakt en de identificering van gemeenschappelijke kenmerken in lokale situaties veroorlooft, zodat milieumaatregelen coherenter en doeltreffender worden. In dit verband heeft de Bank samen met de Wereldbank een programma voor het milieu in de Middellandse Zee geëntamerd. Dit programma heeft betrekking op verschillende landen binnen en buiten de Gemeenschap en beoogt in een eerste fase een omvattende studie te doen verrichten, waarvan de conclusies te zijner tijd kunnen worden gebruikt voor operationele doeleinden. Dit initiatief is ontplooid in contact met de betrokken landen en de Commissie en sluit zich aan bij enkele doelstellingen die op communautair niveau zijn ontwikkeld, alsmede bij verschillende andere plannen die op dit gebied bestaan.

* * *

De Commissie heeft een richtlijn goedgekeurd ter verzekering van de vrije mededinging op de commu-

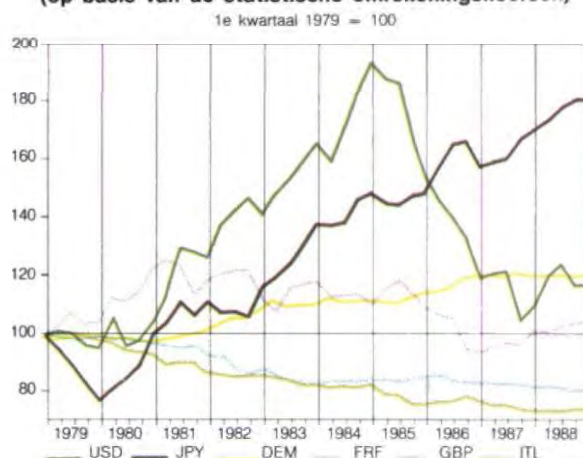
nautaire markt voor telecommunicatie-eindapparatuur ⁽¹⁾. Deze markt was tot nu toe versnipperd, maar groeit snel en kent een grote technische ontwikkeling. De Commissie heeft bovendien de Raad van de Europese Gemeenschappen voorstellen gedaan voor richtlijnen teneinde de communautaire voorschriften voor **aanbestedingen van werken en leveringen** uit te breiden tot daarvoor nog niet opengestelde sectoren (telecommunicatie, vervoer, energie en water), alsmede tot publiekrechtelijke instellingen. Tenslotte heeft de Commissie een op 1 januari 1989 ingaand systeem ingesteld voor de controle op de eerbiediging van de communautaire voorschriften bij de totstandbrenging van projecten en programma's, die mede worden gefinancierd door de structuurfondsen en de Bank. Deze maatregelen ondersteunen de overredingspogingen die de Bank sinds enkele jaren doet om haar geldnemers ertoe te brengen de voorwaarden voor aanbestedingen in deze sectoren te verbeteren. Daarnaast heeft de Bank, overeenkomstig de door haar Raad van Gouverneurs overgenomen aanbevelingen van haar Raad van Bewind van 4 juni 1984, tot taak om te streven naar opening van markten, los van de ontwikkeling die zich op Europees niveau voordoet ten aanzien van het beleid en de wetgeving op dit gebied.

* * *

Verschillende besluiten hebben in 1988 het scheppen van een **Europese financiële ruimte** bevorderd. In het bijzonder heeft de Raad van Europeanen Gemeenschappen een richtlijn goedgekeurd ⁽²⁾ ter geleidelijke volledige liberalisering van het kapitaalver-

(1) Richtlijnen 88/301/EEG van 16 mei 1988, PB C-131 van 27 mei 1988.
(2) PB L-178 van 8 juli 1988.

Mutatie valutakoersen t.o.v. de Ecu 1979-1988
(op basis van de statistische omrekeningskoersen)

keer in de Gemeenschap. De laatste restricties op dit gebied dienen in acht Lid-Staten vóór medio 1990 uit de weg te zijn geruimd. Voor Spanje, Portugal, Griekenland en Ierland geldt een overgangsregeling tot 1992, die - wat Griekenland en Ierland betreft - nog met drie jaar kan worden verlengd.

In het verslagjaar heeft de Bank de gebeurtenissen op de kapitaalmarkten van nabij gevolgd, met name hun toenemende integratie die ook van belang kan zijn voor de versterking van de concurrentie op deze markt. Zij heeft bijgedragen tot de verdere verruiming van deze markten door de Portugese markt voor buitenlandse obligaties in escudo te openen en door actief te zijn op de markt voor buitenlandse peseta-emittenten. Zij is daarnaast aanwezig gebleven op de meeste kapitaalmarkten van de Lid-Staten (zie blz. 73) en heeft dan ook het grootste deel van de nodige middelen verkregen in communautaire valuta's - waaronder de Ecu - om zo beter te kunnen voldoen aan de vraag van haar eigen geldnemers. De Bank is één van de instellingen die het meest actief zijn bij de bevordering van het gebruik van de Ecu en streeft ook verder naar een diversificatie van markten en beleggers. In 1988 was zij weer de grootste emittent van Eculeningen op de internationale markten en de belangrijkste geldgever in deze

valuta. Het eind 1988 uitstaande bedrag van haar vastrentende Eculeningen op lange en middellange termijn beliep 3 950 miljoen.

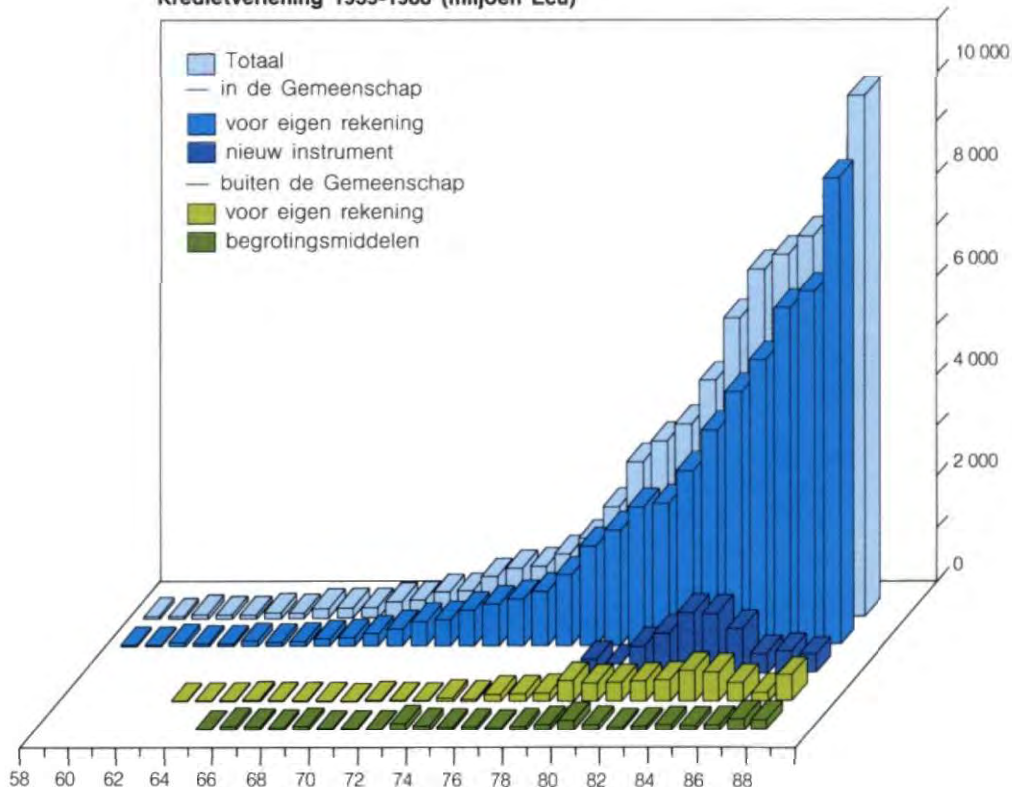
* * *

De kredietverlening van de Bank **buiten de Gemeenschap** vindt plaats op grond van samenwerkingsovereenkomsten tussen de Gemeenschap en de betrokken landen.

Wat de A.C.S.-landen en de L.G.O. betreft is op 12 en 13 oktober, tijdens een ministersconferentie, officieel een aanvang gemaakt met de procedure ter hernieuwing van de derde overeenkomst van Lomé, die eind februari 1990 zal aflopen.

In het Middellandse-Zeegebied zijn de financiële protocollen met de Maghreb-landen, de Machrak-landen, Israël en Joegoslavië in werking getreden. Het derde financiële protocol met Malta is op 20 maart 1989 ondertekend en dat met Cyprus zal vermoedelijk in de loop van dit jaar worden afgesloten, zodat ook de kredietverlening in deze landen verder kan worden voortgezet.

Kredietverlening 1959-1988 (miljoen Ecu)

Kredietverlening in 1988

De Bank verstrekt binnen de Gemeenschap voornamelijk kredieten voor eigen rekening (uit middelen die in hoofdzaak worden verkregen op de kapitaalmarkten), alsmede garanties. Bovendien kent de Bank sinds 1979 ook kredieten in de Lid-Staten toe uit de middelen van het nieuwe communautaire leningsinstrument. Op grond van het communautaire economische en financiële samenwerkingsbeleid met derde landen kan de Bank daarnaast ook voor eigen rekening en uit middelen van de Gemeenschap of de Lid-Staten bedragen in derde landen toekennen.

In 1988 heeft de Bank **nieuwe kredieten** verstrekt (ondertekende financieringsovereenkomsten) voor in totaal 10 175 miljoen, tegenover 7 842,5 miljoen in 1987; de stijging in het verslagjaar bedroeg dus 30%, d.w.z. reëel 27% (zie wenken voor de lezer op blz. 9).

De kredietverlening voor eigen rekening beliep 9 638,4 miljoen (7 192,2 miljoen in 1987), waarvan 9 453,4 miljoen kredieten en 185 miljoen garanties; de kredietverlening uit andere middelen, welke wordt geboekt in de Speciale Sectie, beliep 536,6 miljoen (1987: 650,3 miljoen).

De kredietverlening in de **Gemeenschap** bereikte in 1988 9 118,3 miljoen voor eigen rekening en 356,5 miljoen uit het nieuwe instrument, d.w.z. in totaal 9 474,8 miljoen (zie de lijst op blz. 40). De toename ten opzichte van het voorafgaande jaar bedroeg derhalve 27,4%, terwijl de toename sinds de toetreding van Spanje en Portugal op 1 januari 1986 gemiddeld per jaar 13,2% was (d.w.z. reëel respectievelijk 23,5% en 11,7%).

Deze toename was mede een gevolg van de algemene economische ontwikkeling (zie "De economische achtergrond", blz. 10) en werd vooral gekenmerkt door een snelle stijging van de kredietverlening aan de industrie - in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf -, zowel als van die ten behoeve van de vervoersinfrastructuur en de telecommunicatie.

De regionale kredietverlening steeg met bijna 30% en bleef beslag leggen op een groot deel van het totale bedrag. Aanzienlijk bleef voorts de kredietverlening voor de milieubescherming, evenals die welke beantwoordde aan de energiedoelstellingen van de Gemeenschap.

De activiteiten vertonen een aanzienlijke groei in Spanje en in Portugal, evenals in Denemarken en Frankrijk. Van een zeer sterke stijging was ook sprake in Nederland en Duitsland, terwijl die in Italië bescheidener was. In de andere landen kon het vroegere niveau worden gehandhaafd.

Tabel 1: **Kredietverlening (afgesloten financieringsovereenkomsten) in 1988 en van 1984 tot 1988** ⁽¹⁾
naar herkomst der middelen en lokalisatie van het project

	1988		1984—1988	
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	%
Kredieten en garanties voor eigen rekening	9 638,4	94,7	35 694,4	90,2
binnen de Gemeenschap	9 118,3	89,6	33 433,1	84,4
buiten de Gemeenschap	520,1	5,1	2 261,3	5,7
Kredietverlening uit andere middelen	536,6	5,3	3 899,5	9,8
binnen de Gemeenschap (nieuw instrument)	356,5	3,5	3 261,9	8,2
buiten de Gemeenschap	180,1	1,8	637,6	1,6
Totaal generaal	10 175,0	100,0	39 593,9	100,0
binnen de Gemeenschap	9 474,8	93,1	36 695,0	92,7
buiten de Gemeenschap	700,2	6,9	2 898,9	7,3

(1) De kredietverlening in Spanje en Portugal viel tot eind 1985 onder die buiten de Gemeenschap (zie Jaarverslag 1987 blz. 109).

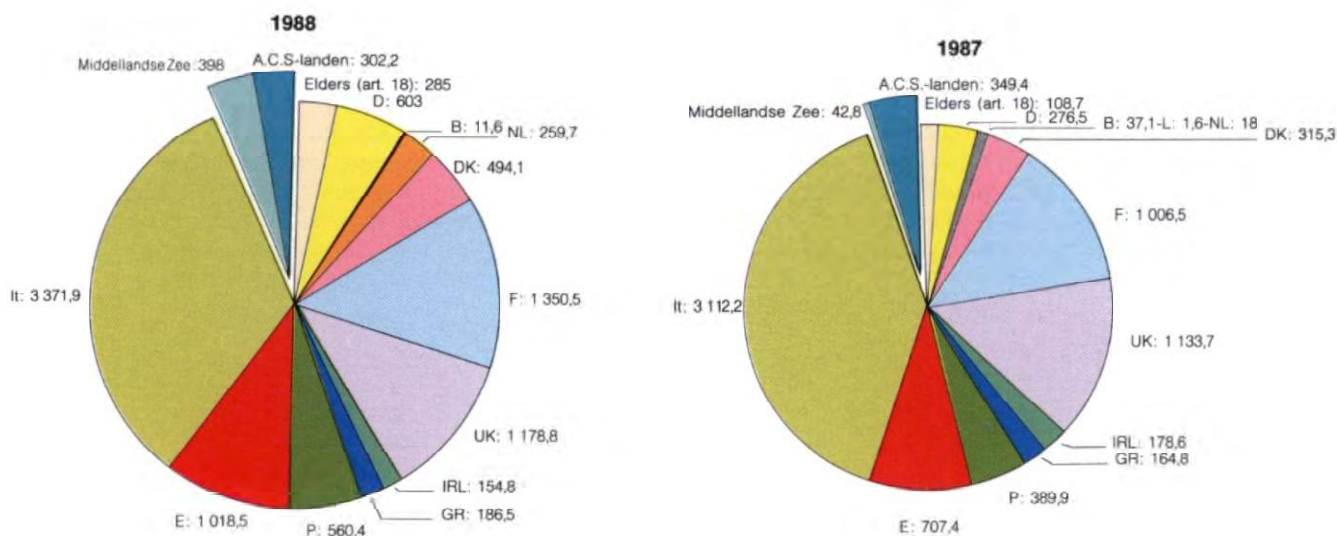
Buiten de Gemeenschap is in totaal 700,2 miljoen ter beschikking gesteld, waarvan 520,1 miljoen voor eigen rekening en 180,1 miljoen uit begrotingsmiddelen (zie lijst op blz. 65); dit was 80% meer dan in 1987 (392,1 miljoen).

Dank zij de inwerkingtreding van de nieuwe financiële protocollen met een aantal Middellandse-Zee-landen en Joegoslavië is de kredietverlening in verschillende van deze landen sterk gestegen. De economische moeilijkheden in de A.C.S.-landen blijven de mogelijkheden van de Bank daar beperken, in het

bijzonder wat betreft de kredietverlening voor haar eigen rekening.

Ter financiering van de kredietverlening voor haar eigen rekening heeft de Bank in totaal 7 666,1 miljoen op de financiële markten opgenomen (1987: 5 592,7 miljoen), waarvan 7 413,6 miljoen op de kapitaalmarkten. De stijging met 37% ten opzichte van het voorafgaande jaar hield verband met het sterk gestegen niveau van de uitbetalingen in dit jaar. Verreweg het grootste deel van deze middelen luidde in communautaire valuta's — waaronder de Ecu — die tegen vaste rente zijn verkregen (zie blz. 73).

Kredietverlening 1988 en 1987
(in milj. Ecu)

Kredietverlening in de Gemeenschap

In 1988 zijn financieringsovereenkomsten betreffende kredieten voor eigen rekening van de Bank ondertekend tot een bedrag van in totaal 8 933,3 miljoen en is een garantie toegekend voor 185 miljoen, terwijl de Bank daarnaast kredieten uit het nieuwe instrument heeft toegekend voor 356,5 miljoen.

De totale kredietverlening in de Gemeenschap beliep derhalve 9 474,8 miljoen tegenover 7 450,4 miljoen in 1987.

Dit bedrag omvat afzonderlijke kredieten (en een garantie) voor bepaalde projecten (6 538,8 miljoen) en globale kredieten (2 936 miljoen) aan bemiddelende bankinstellingen die hieruit kleinere bedragen toewijzen ter financiering van investeringen van bescheiden omvang, in het bijzonder op het gebied van de industrie (zie kader op blz. 23). Uit lopende globale kredieten zijn in 1988 5 406 bedragen (2 062 miljoen) toegewezen voor dergelijke investeringen ⁽¹⁾.

Om een duidelijker operationeel beeld te geven van de activiteiten van de Bank wordt haar kredietverlening naar sector en doelstelling hier verder beschreven als bestaande uit **afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit lopende globale kredieten**; deze twee categorieën beliepen in 1988 te zamen 8 600,8 miljoen (1987: 6 615,7 miljoen).

Met haar kredietverlening, die gemiddeld één derde van de investeringskosten dekte, heeft de Bank bijgedragen tot investeringen van ca. 25 miljard. Volgens de dossiergegevens is op deze wijze steun geboden aan het scheppen van naar raming meer dan

40 000 permanente arbeidsplaatsen, waarvan twee derde in regionale ontwikkelingsgebieden; 28 000 hiervan hadden betrekking op het midden- en kleinbedrijf.

Kredietverlening naar sector

Zoals hierboven reeds is opgemerkt bedroeg het totale bedrag der effectieve kredietverlening (afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten) in 1988 8 600,8 miljoen. De kredietverlening voor de industrie, de dienstensector en de land-

⁽¹⁾ Het verschil tussen het bedrag der in 1988 toegekende globale kredieten en het totaal van de uit globale kredieten toegewezen bedragen vloeit daaruit voort, dat de toewijzingsperiode zich over meerdere jaren kan uitstrekken.

Tabel 2: **Kredietverlening (afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten) in de Gemeenschap in 1988,**
naar land en sector

	Totaal	Afzonderlijke kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten	Sector		
				Industrie, landbouw, diensten	Energie	Infrastructuur
België	4,7	—	4,7	4,7	—	—
Denemarken	493,2	433,2	59,9	34,3	247,5	211,3
Duitsland	518,8	346,9	171,9	187,7	148,0	183,2
Griekenland	213,8	150,5	63,4	71,7	10,4	131,7
Spanje	1 003,1	695,5	307,6	368,8	1,7	632,6
Frankrijk	756,2	519,7	236,4	391,1	8,1	357,0
Ierland	157,1	154,8	2,3	5,7	58,6	92,8
Italië	3 396,7	2 283,7	1 113,1	1 385,6	793,6	1 217,5
Nederland	233,2	216,7	16,5	211,8	—	21,4
Portugal	488,2	403,8	84,4	97,5	220,5	170,2
Verenigd Koninkrijk	1 051,0	1 049,0	2,0	152,8	289,7	608,5
Elders (Art. 18) ⁽¹⁾	285,0	285,0	—	—	—	285,0
Totaal	8 600,8	6 538,8	2 062,0	2 912,7	1 777,1	3 911,0

⁽¹⁾ Waarvan 185 miljoen als garantie

Kredietformules

De Bank biedt haar geldnemers diverse mogelijkheden wat betreft kredietformules en tarieven.

Haar kredietvoorwaarden worden flexibel en pragmatisch aangepast aan de behoeften van haar geldnemers en liggen zeer dicht bij de voorwaarden op de kapitaalmarkten waar de Bank zelf haar middelen opneemt.

Kredieten worden a pari uitbetaald, al naar gelang de wensen van de kredietnemer en de beschikbare middelen van de Bank:

- in één enkele valuta (met name de valuta's van de Lid-Staten of de Ecu);
- in verscheidene valuta's in, hetzij, een bepaalde standaardstamstelling, waarbij looptijd, samenstelling en rentevoet bij voorbaat zijn vastgelegd, of in een variabele samenstelling al naar gelang weer de wensen van de kredietnemers en de beschikbare middelen van de Bank.

Voor elke valuta en looptijd geldt een bepaalde specifieke rentevoet. Bij kredieten in meerdere valuta's wordt voor elk deze valuta's het betreffende tarief in rekening gebracht.

Kredieten

Er bestaan verschillende soorten kredieten:

- afzonderlijke kredieten ter financiering van één of meerdere projecten van één en dezelfde geldnemer. Deze kunnen direct aan deze geldnemer worden toegekend of via een bemiddelende instelling (een andere onderneming of een bankinstelling);
- globale kredieten aan regionale of nationale financieringsinstellingen die deze middelen in overleg met de

Bank gebruiken ter financiering van investeringen van bescheiden omvang, die voldoen aan de criteria van de Bank;

- garanties als zekerheid voor kredieten van derden.

Rentetarieven

De rentevoet wordt vastgesteld bij de ondertekening van de financieringsovereenkomst of bij storting in geval van kredieten in meerdere tranches (overeenkomst met open renteclausule).

Kredieten worden meestal toegekend tegen vaste rente. Binnen bepaalde grenzen kunnen kredieten tegen variabele rente worden toegekend en, sinds 1988, ook tegen een herzienbare rente.

— Kredieten tegen vaste rente

De geldende voet of voeten worden vastgelegd bij het afsluiten van de financieringsovereenkomst of bij storting en worden later niet meer gewijzigd.

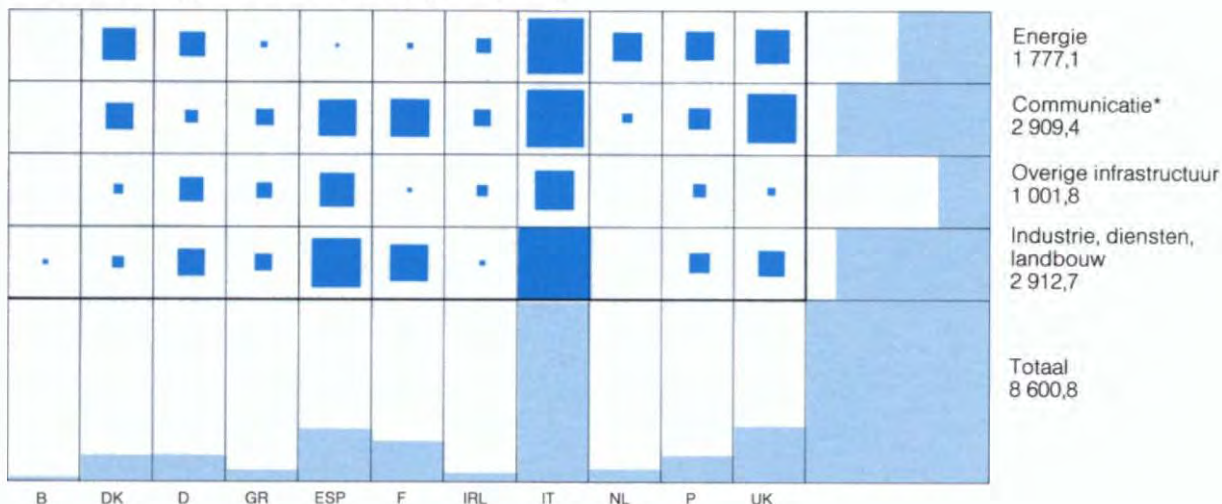
— Kredieten tegen herzienbare rente

De geldende voet of voeten zijn vaste rentevoeten die worden vastgelegd voor een bepaalde duur (in het algemeen van 4 tot 10 jaar) en kunnen aan het eind van deze periode worden herzien op basis van de dan geldende tarieven voor de resterende looptijd van het krediet en de herfinancieringsmogelijkheden van de Bank in de gewenste valuta onder de valuta's die bij ondertekening van de overeenkomst waren gekozen.

— Kredieten tegen variabele rente

De variabele voeten worden elk kwartaal vastgesteld op basis van de gemiddelde effectieve kosten van alle door de Bank tegen variabele rente opgenomen middelen.

Kredietverlening naar land en sector (in milj. Ecu)

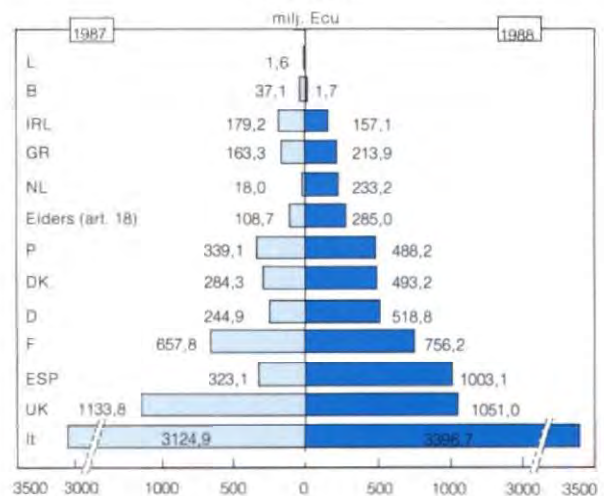

bouw is ook dit jaar weer gestegen, evenals - maar in sterkere mate - die voor de verkeersinfrastructuur en de telecommunicatie. Het bedrag, bestemd voor de energievoorziening is verder teruggelopen.

Voor projecten in de **industrie, de dienstensector en de landbouw** is 2 912,7 miljoen ter beschikking gesteld, d.w.z. 34% van de totale kredietverlening in de Gemeenschap (1987: 1 922,3 miljoen en 29%). De **afzonderlijke kredieten** (1 094,5) voor grotere projecten zijn gegaan naar een breed spectrum van investeringen, die dikwijls een hoog technologisch karakter hadden. Daarnaast zijn 5 235 bedragen toegevoegd uit **lopende globale kredieten** (1 818,2 miljoen) voor kleinere investeringen, vooral op het gebied van de industrie (1 411,1 miljoen), alsmede in de dienstensector (345 miljoen), waar de gefinancierde investeringen betrekking hadden op het toerisme en vrijetijdsvoorzieningen, de informaticasector en de zakelijke dienstverlening, alsmede de verwerking en recycling van afval. Tenslotte is 62,1 miljoen gegaan naar kleine projecten op het gebied van de landbouw, de visserij en de aquacultuur.

Bij de **infrastructuurprojecten** (3 911,2 miljoen of 45% van het totaal, tegenover 2 729,3 miljoen of 41% van het totaal in 1987) is de kredietverlening voor telecommunicatieprojecten sterk gestegen: 1 288,3 miljoen voor uitbreiding van netten en voor satellieten (1987: 368,9 miljoen). Ook die voor de vervoers-

Afzonderlijke kredieten + toewijzingen uit globale kredieten

sector is toegenomen (1 621,1 miljoen), met name ten behoeve van wegenaanleg, luchthavenfaciliteiten en de aanschaf van vliegtuigen. De kredietverlening

Globale kredieten in de Gemeenschap

Sinds 1968 kent de Bank ook zogenaamde globale kredieten toe, die haar in staat stellen projecten van bescheiden omvang, die aan haar criteria beantwoorden en die zij om kostenredenen anders niet in behandeling had kunnen nemen, toch te financieren.

In 1988 zijn globale kredieten toegekend tot een bedrag van in totaal 2 936 miljoen aan een zestigtal financiële instellingen of handelsbanken in tien landen.

De globale kredieten **voor eigen rekening** beliepen 2 585 miljoen (1987: 1 601,5 miljoen) en dienden

- in minder ontwikkelde gebieden tot financiering van kleinere projecten op het gebied van de industrie, de dienstensector — met name het toerisme — en de landbouw, alsmede van kleinere infrastructuurprojecten;

- in andere gebieden tot financiering van het industriële midden- en kleinbedrijf overeenkomstig het besluit van de Raad van Gouverneurs naar aanleiding van het nieuwe instrument IV, alsmede tot steun aan de structurele aanpassing van de Spaanse industrie;

- in regionale ontwikkelingsgebieden of elders bovendien tot financiering van kleinere industriële projecten die de invoering of toepassing van geavanceerde technologieën beoogden en van kleinere industriële of infrastructuurprojecten die beantwoorden aan de doelstellingen van de Gemeenschap op het gebied van de energievoorziening en/of de milieubescherming.

Uit het **nieuwe instrument** zijn globale kredieten voor in totaal 351 miljoen toegekend, waarvan 324,8 miljoen uit het nieuwe instrument IV, ter financiering van produktieve investeringen van het midden- en kleinbedrijf buiten de regionale ontwikkelingsgebieden.

De sterke toeneming van de globale kredietverlening in 1987, zowel als in 1988, had een positieve invloed op het aantal toewijzingen uit lopende kredieten in het verslagjaar (5 406 voor 2 062 miljoen, tegenover 3 035 voor 1 175,7 miljoen in 1987). Verdere specificatie wordt gegeven in de tabellen 20 tot 23.

voor rioleringen, afvalwaterzuiveringen en projecten van lagere overheden is daarentegen enigszins gedaald.

Voor het tweede achtereenvolgende jaar is ten behoeve van de **energievoorziening** een geringer bedrag ter beschikking gesteld dan in het voorgaande jaar (1 777,1 miljoen of 21% van het totaal, tegen 1 964,1 miljoen of 29,7% in 1987). Afgezien van de kernsector blijven de bedragen voor de produktie van energie op niveau of nemen zelfs nog iets toe (waterkrachtcentrales en geothermische centrales), maar die voor het transport en vooral voor de gas-, elektriciteits- of warmtedistributie nemen af.

Kredietverlening naar doelstelling ⁽¹⁾

De directe kredietverlening en de toewijzingen uit globale kredieten ten behoeve van gebieden met een **ontwikkelingsachterstand of met achteruit-**

gaande industrie beliepen in 1988 in totaal 4 912,8 miljoen (1987: 3 767,2 miljoen). Evenals in het voorgaande jaar maakte deze kredietverlening ook in 1987 ca. 60% van de totale kredietverlening voor eigen rekening van de Bank uit.

Bijna tweederde van het bedrag is gegaan naar regio's waar krachtens doelstelling 1 (zie kader op blz. 14) de communautaire actie zal worden geïntensiveerd en waarin daarom de betrokken structuurfondsen hun initiatieven zullen concentreren.

De regionale kredietverlening is ten goede gekomen van de industrie, de dienstensector, de landbouw, de visserij; naar deze sectoren is meer dan één derde van het bedrag gegaan (1 750,5 miljoen, waarvan 1 004,9 miljoen voor het midden- en kleinbedrijf); daarnaast was 2 432 miljoen bestemd voor ba-

⁽¹⁾ Sommige projecten beantwoorden aan meerdere economische doelstellingen tegelijkertijd; de in dit hoofdstuk vermelde cijfers kunnen, evenmin als de verschillende rubrieken in de hierin vervatte tabellen, dan ook niet bij elkaar worden opgeteld.

Tabel 3: **Regionale ontwikkeling**

	Totaal		Alzonderlijke kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Milj. Ecu
Totaal	4 912,8	100,0	3 831,0	1 081,8
Landen:				
België	1,2	—	—	1,2
Denemarken	134,4	2,7	125,4	9,0
Duitsland	154,4	3,1	146,4	8,0
Griekenland	211,9	4,3	150,4	61,5
Spanje	724,5	14,7	528,3	196,2
Frankrijk	488,4	9,9	339,0	149,4
Ierland	157,1	3,2	154,8	2,3
Italië	1 970,1	40,1	1 375,8	594,3
Nederland	203,3	4,1	195,3	8,0
Portugal	453,8	9,2	403,8	50,0
Verenigd Koninkrijk	413,8	8,4	411,8	2,0
Sectoren:				
Energie	730,5	14,9	718,0	12,4
Vervoer	854,2	17,4	840,2	14,0
Telecommunicatie	1 003,4	20,4	1 003,4	—
Waterprojecten	299,7	6,1	286,5	13,2
Overige infrastructuur	274,7	5,6	237,4	37,3
Industrie, diensten, landbouw	1 750,5	35,6	745,5	1 004,9

sisinfrastructuur, waarvan 1 857,6 miljoen voor het verkeer en de telecommunicatie, en 730,5 miljoen voor de energievoorziening.

Met haar kredietverlening, die 20 à 50% van de investeringskosten dekte, heeft de Bank bijgedragen tot ruim 3% van de totale investeringen in vaste activa in de Gemeenschap. In minder welvarende landen en gebieden ligt de directe bijdrage van de Bank duidelijk hoger: 6,5% in Italië (in Zuid-Italië echter 11,3%), 7,2% in Griekenland en Ierland, 10% in Spanje en 13% in Portugal.

* *

Voor projecten die voldeden aan de **energiedoelstellingen van de Gemeenschap** heeft de Bank in totaal 1 840,9 miljoen ter beschikking gesteld (1987: 1 981,8 miljoen).

Bijna de helft van dit bedrag (925,4 miljoen) is gegaan naar de ontwikkeling van **interne energiebronnen**: de ontginning van gas- en olievelden, waterkrachtcentrales en opwerkingsinstallaties voor kernbrandstoffen. De voltooiing of vertraging van meerja-

renprogramma's ter ontwikkeling van de kernsector hebben ertoe geleid dat in 1988 geen enkel krediet is verstrekt voor de bouw van een kerncentrale; evenmin zijn Euratom-kredieten voor dit doel toegekend.

Voor **diversificatie van de invoer**, d.w.z. centrales die ingevoerde steenkool kunnen verstoren en gasleidingen, is 535,7 miljoen toegezegd.

De kredietverlening ten behoeve van **rationeel energieverbruik** (379,8 miljoen) is ten goede gekomen van een groot aantal gevarieerde projecten die in het bijzonder rationalisering van het industriële energieverbruik beoogden.

Kenmerkend waren dit jaar de omvang van de steun voor projecten op het gebied van hernieuwbare energiebronnen, zoals waterkrachtcentrales en geothermische centrales (ruim 600 miljoen), evenals voor projecten die tevens omvangrijke milieubeschermingsvoorzieningen omvatten (in het bijzonder bij kolen stokende centrales).

* *

Tabel 4: **Energievoorziening**

	Totaal		Atzonderlijke kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Milj. Ecu
Totaal	1 840,9	100,0	1 713,5	127,4
Interne energiebronnen	925,4	50,3	925,4	—
Waterkracht	214,5	11,7	214,5	—
Kernenergie	288,2	15,7	288,2	—
Aardolie, aardgas	421,2	22,9	421,2	—
Vaste brandstoffen	1,4	0,1	1,4	—
Diversificatie van de invoer	535,7	29,1	535,7	—
Aardgas	194,8	10,6	194,8	—
Steenkool	341,0	18,5	341,0	—
Rationeel energieverbruik	379,8	20,6	252,5	127,4
Geothermische en alternatieve energiebronnen	98,5	5,4	83,6	14,9
Productie en distributie van warmte	66,7	3,6	66,7	—
Koppelnetten en stroomdistributie	1,0	0,1	—	1,0
Transport en distributie van aardgas	50,1	2,7	—	50,1
Rationalisatie van energieverbruik	132,3	7,2	77,2	55,1
Afvalverwerking, overige	31,3	1,7	25,0	6,3

Europese infrastructuur

De kredietverlening van de Bank voor verkeersinfrastructuur van Europees belang bedroeg de laatste vijf jaar bijna 4 miljard ⁽¹⁾. Zo is een bijdrage geleverd tot investeringen tot een bedrag in de orde van grootte van 15 miljard ⁽²⁾. In 1988 is deze kredietverlening sterk gestegen, hetgeen samenhangt met het belang dat op communautair niveau wordt gehecht aan een veelzijdig verkeersnet dat in staat is het verkeer van goederen en diensten te verwerken, waartoe de totstandkoming van de Europese markt zal leiden.

De hoge vlucht die het **luchtverkeer** de laatste jaren heeft genomen, dwong tot vernieuwing en uitbreiding van de vloten van vele luchtvaartmaatschappijen. Verschillende van deze maatschappijen, zoals de Alitalia, de KLM, Aer Lingus en Martinair, hebben kredieten ontvangen voor de aanschaf van toestellen (Airbus, ATR, Fokker, maar eveneens Boeing en McDonnell Douglas). Ook luchthavens moesten worden uitgebreid. Daarom zijn kredieten verstrekt voor luchthavenvoorzieningen in het Verenigd Koninkrijk (Gatwick, Stansted, London City, Norwich, Southend, Manchester, Leeds, Bradford) en Italië (Turijn, Pisa), evenals voor die te Athene, Dublin,

Kopenhagen en Nice. Ook zijn middelen ter beschikking gesteld voor vluchtgeleidingsapparatuur.

De kredietverlening in de **telecommunicatiesector** is eveneens sterk gegroeid en was vooral bestemd voor uitbreiding van de internationale telefoonverbindingen en de satelliettelecommunicatie.

Bijna de helft van het voor infrastructuur van Europees belang bestemde bedrag was bestemd voor **wegenaanleg**, vooral in Noord-Italië, Oost-Frankrijk, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Luxemburg en - in toenemende mate - ook in Spanje en Portugal. Gesteund is voorts ook de modernisering van **spoorwegen** (in Spanje, Griekenland, het Verenigd Koninkrijk) en de aanleg van de tunnel onder het Kanaal, Europees net van hoge-snelheidstreinen).

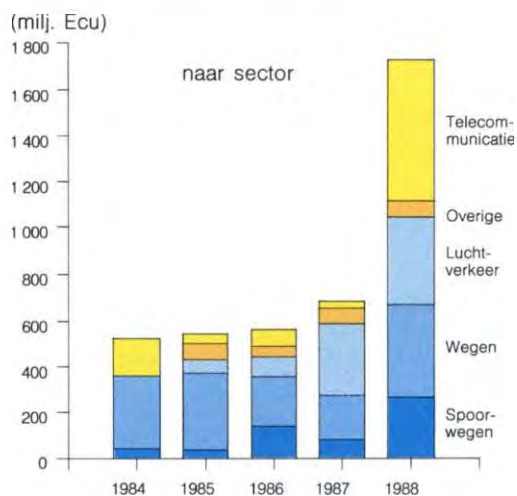
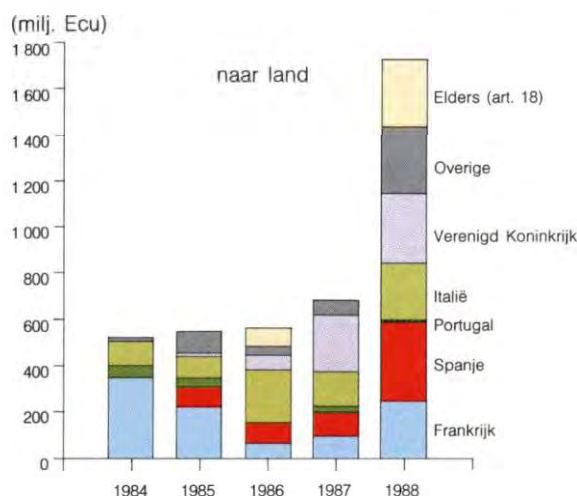
Het landverkeer zal ongetwijfeld een nieuwe impuls ondergaan dankzij in uitvoering zijnde of voorgenomen grote projecten, zowel op het gebied van de wegenaanleg (doorkruising van bergmassieven en overspanning van zeearmen) als op dat van de spoorwegen (tunnel onder het Kanaal, Europees net van hoge-snelheidstreinen).

De ervaring die de Bank heeft opgedaan met dergelijke projecten welke soms gecompliceerde financieringsconstructies met vele deelnemers vereisen, zal ook verder een rol blijven spelen bij de totstandbrenging van een doeltreffend net van verkeersvoorzieningen.

(1) Met inbegrip van kredieten in Spanje en Portugal vóór deze landen toetraden tot de Gemeenschap.

(2) Reeds door de Bank gefinancierde tranches van verschillende projecten. In het geval van de tunnel onder het Kanaal maken deze tranches bijv. 15% uit van de totale kosten van de tunnel.

Kredietverlening voor infrastructuur van Europees belang 1984-1988

De kredietverlening voor **infrastructuurprojecten van communautair belang** is sterk gestegen tot 1 727,6 miljoen (1987: 680,8 miljoen), waarvan 1 095 miljoen bestemd was voor verkeersvoorzieningen.

Dit jaar vonden de eerste stortingen plaats ten behoeve van de tunnel onder het Kanaal: 213 miljoen uit hoofde van het co-financieringsarrangement tot een bedrag van ongeveer 1,4 miljard, dat in 1987 was ondertekend.

Een bedrag van 404,5 miljoen is gegaan naar vele wegvakken in Italië, Frankrijk, Spanje, Portugal en Denemarken. Evenals in 1987 heeft ook de ontwikkeling van het luchtvervoer tot een omvangrijke kredietvraag geleid: 383,6 miljoen voor luchthavenvoorzieningen en de aanschaf van vliegtuigen in Italië, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Nederland, Portugal (de Azoren) en Griekenland. De rest van

Tabel 5: **Infrastructuur van communautair belang**

	Totaal	
	Milj. Ecu	%
Totaal	1 727,6	100,0
Vervoer	1 095,0	63,4
Spoorwegen	264,1	15,3
Wegen en autosnelwegen	404,5	23,4
Zeevaart	32,1	1,9
Luchtvaart	383,6	22,2
— <i>luchthavens</i>	<i>91,0</i>	<i>5,3</i>
— <i>vliegtuigen</i>	<i>292,6</i>	<i>16,9</i>
Overslagcentra (1)	10,7	0,6
Telecommunicatie	603,8	34,9
Traditionele netwerken	318,8	18,5
Satellieten	285,0	16,5
Overige	28,9	1,7

(1) Waarvan 5,5 miljoen uit het nieuwe instrument.

Milieu: stedelijk afval

Het stedelijk afval in de Gemeenschap - hoofdzakelijk bestaand uit huishoudelijke afval - vormt een berg van ongeveer 100 miljoen ton per jaar van zeer gevarieerde samenstelling. Dit is nog slechts een klein deel van de totale afvalproductie die bijna 800 miljoen ton per jaar beloopt, waarvan één derde van de industrie afkomstig is.

Nauwkeurige statistische gegevens bestaan hier uiteraard nauwelijks. In 1980 schatte men echter het stedelijk afval in de Verenigde Staten op 703 kg per hoofd tegenover 344 kg in Japan en 280 kg in Europa. Deze verschillen houden verband met levenswijze en welvaartsniveau; dergelijke verschillen bestaan trouwens ook binnen de Gemeenschap: 150 kg in Portugal en 400 kg in Denemarken. Hierbij komen nog de verschillen in samenstelling van de afvalstoffen; wanneer de hoeveelheden toenemen neemt het aandeel van de organisch afbreekbare stoffen af en dat van papier en kunststoffen toe.

Tweederde van de afval belandt thans op stortplaatsen. De wilde of ongecontroleerde stortplaatsen verdwijnen geleidelijk vanwege hun gevaar voor het milieu. Gecontroleerde stortplaatsen maken schade en verontreiniging beheersbaar, maar zijn steeds moeilijker te vinden. Ongeveer 20% van het afval wordt verbrand, terwijl 15% op andere wijze wordt geëlimineerd (compostering, recycling, verwerking tot brandstoffen enz.).

Nationale en communautaire instanties nemen maatregelen om deze toenemende massa stedelijk afval beheersbaar te maken. De communautaire richtlijnen leggen het

accent op vermindering van de hoeveelheid en het voorkomen van afval, de recycling, hergebruik, verbranding zonder luchtverontreiniging of eliminatie zonder risico's voor het milieu. Afval kan een economische opbrengst krijgen door sortering met het oog op recycling, door de productie van compost, door het winnen van verbrandingsgassen en in het bijzonder door het opwekken van stoom voor stadsverwarming en/of elektriciteit in grote verbrandingsinstallaties.

Sinds enkele jaren financiert de Bank, ook door middel van globale kredieten, projecten betreffende de inzameling en verwerking van stedelijk afval: bedragen voor sorteer- en terugwinningsinstallaties in Duitsland (te Aken, Dusseldorp, Keulen en Velbert), voor vuilverbrandingen in Frankrijk (te Brest en Limoges) en in het Verenigd Koninkrijk (bij Manchester), alsmede voor de inrichting van stortplaatsen en de aanleg van composteerinstallaties, in het bijzonder te Plymouth, in Italië (Calabrië) en in Portugal (Madeira).

De Bank heeft daarnaast verschillende projecten gefinancierd in het kader van plaatselijke milieuprogramma's (in het bijzonder in Noordwest-Engeland en te Bergamo en in de Marken in Italië) of ook projecten die verband hielden met de aanleg van stadsverwarming, zoals te Nykøbing, Lyon, Hastings en Reggio Emilia. De Bank financiert overigens reeds lang milieuprojecten; bij al de door haar gefinancierde projecten, van welke aard dan ook, controleert zij bovendien of de hand wordt gehouden aan de nationale en communautaire milieuvoorschriften.

Kredietverlening voor het midden- en kleinbedrijf

Sinds bijna twintig jaar verstrekt de Bank voor eigen rekening - en sinds 1982 eveneens uit het nieuwe instrument - kredieten ter financiering van investeringen van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de dienstverlening (in het bijzonder het toerisme), de landbouw en de visserij. Dit gebeurt op gedecentraliseerde wijze via globale kredieten aan financieringsinstellingen of handelsbanken op nationaal of regionaal niveau. Deze instellingen wijzen hieruit kleinere bedragen toe (toewijzingen uit globale kredieten) voor in overleg met de Bank uitgekozen projecten en aan de hand van haar economische, financiële en technische criteria.

De weer toenemende activiteit op dit gebied in 1987, en sterker nog in 1988, resulteerde in een groeiend aantal toewijzingen aan kleinere bedrijven. Van het totale toegewezen bedrag ad 1 818,2 miljoen ten behoeve van 5 235 investeringen in de produktieve sector, waren 5 113 bedragen voor in totaal 1 611,4 miljoen bestemd voor het midden- en kleinbedrijf. Hiervan hadden 3 984 (1 231,9 miljoen) betrekking op de industrie, 970 (317,3 miljoen) op de dienstverlening en 159 (62,1 miljoen) op de landbouw en de visserij.

Een bedrag van 249,1 miljoen diende ter financiering van 2 152 leasingoperaties van soms zeer kleine omvang. Het blijkt dat meer dan de helft van het in totaal toegewezen

bedrag en drie kwart van het totaal aantal overige toewijzingen bestemd was voor bedrijven met minder dan 50 werknemers.

Via globale kredieten is het midden- en kleinbedrijf in 11 landen gesteund, vooral in regionale ontwikkelingsgebieden (3 153 toewijzingen voor 1 004,9 miljoen). Buiten deze gebieden heeft de Bank voor eigen rekening bedragen toegezegd in het kader van het besluit van haar Raad van Gouverneurs naar aanleiding van het nieuwe instrument IV (1 180 toewijzingen voor 317 miljoen), alsmede ter vergemakkelijking van de aanpassing van het Spaanse midden- en kleinbedrijf aan de communautaire markt (93 toewijzingen voor 19,8 miljoen); daarnaast zijn naar bedrijven buiten regionale ontwikkelingsgebieden ook 687 toewijzingen voor 269,5 miljoen gegaan uit midelen van het nieuwe instrument.

De laatste vijf jaar is voor bedragen van in totaal 3 822 miljoen voor eigen rekening van de Bank en van in totaal 2 913,2 miljoen uit het nieuwe instrument ter beschikking gesteld voor ongeveer 20 000 kleinere bedrijven in de meeste regio's van de Gemeenschap. De Bank zal deze activiteit voor haar eigen rekening ook in de toekomst voortzetten, zowel in regionale ontwikkelingsgebieden als daarbuiten, overeenkomstig het besluit van haar Raad van Bewind (zie blz. 16).

Tabel 6: Midden- en kleinbedrijf

					(Milj. Ecu)	
				Voor eigen rekening		Nieuw instrument
	Totaal	Totaal	Regionale ontwikkeling	Midden- en kleinbedrijf E.I.B.	Aanpassing na toetreding	
Totaal	1 611,4	1 341,8	1 004,9	317,0	19,8	269,5
België	4,7	4,7	1,2	3,5	—	—
Denemarken	35,0	3,5	3,5	—	—	31,5
Duitsland	75,3	75,3	8,1	67,2	—	—
Griekenland	37,0	35,0	35,0	—	—	1,9
Spanje	270,2	217,2	158,8	38,6	19,8	53,0
Frankrijk	226,0	216,6	144,5	72,1	—	9,5
Ierland	2,3	2,3	2,3	—	—	—
Italië	860,9	718,8	591,6	127,2	—	142,1
Nederland	16,5	16,5	8,0	8,5	—	—
Portugal	81,6	50,0	50,0	—	—	31,6
Verenigd Koninkrijk	2,0	2,0	2,0	—	—	—

het bedrag is gegaan naar havenaanleg in het Verenigd Koninkrijk, Italië en naar overslagcentra in Italië.

Daarnaast zijn kredieten voor 603,8 miljoen verstrekt voor telecommunicatieprojecten, in het bijzonder de uitbreiding van telefoon- en telexnetten in Italië, Spanje en Ierland, alsmede voor de bouw en lancering van de satellieten van Inmarsat en Eutelsat.

*
* * *

De kredietverlening voor **milieubeschermingsprojecten** beliep 1 231,1 miljoen of 14,3% van het totale kredietbedrag (1987: 1 315,3 miljoen en gemiddeld 9,3% tussen 1984 en 1987). Deze projecten waren gelokaliseerd in 10 landen (1987: acht; 1986: zes), maar vooral in Italië, Duitsland en Spanje.

Tabel 7: Milieubescherming

	(Milj. Ecu)		
	Totaal	Alzondere kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten
Totaal	1 231,1	1 087,3	143,8
Waterverontreiniging	755,1	653,3	101,8
Luchtverontreiniging	362,3	352,4	10,0
Verwerking van vaste afval	25,3	8,5	16,7
Stedelijk milieu	45,2	42,3	2,9
Natuurbescherming en overige	43,2	30,8	12,4

Bijna 60% van dit bedrag is gegaan naar waterzuiveringen of verbeteringen van de drinkwatervoorziening (755,1 miljoen) in Italië (vooral grote multiregionale projecten), Spanje, Portugal, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Frankrijk, Denemarken en Duitsland, waar met name ook veel kleinere projecten zijn gefinancierd.

Bijna een derde van het totale bedrag is gegaan naar projecten die de rookgasemissie beoogden te verminderen bij industriële bedrijven in Italië, Griekenland en Nederland, alsmede bij elektriciteitscentrales e.d. in Italië, Duitsland en Frankrijk.

Tenslotte is nog een toenemend aantal investeringen gefinancierd op het gebied van de erosiebestrijding, het voorkomen van overstromingen, de herbebossing, de verwerking van stedelijk en industrieel afval of de verbetering van het stedelijk milieu (113,7 miljoen).

*
* * *

Een bedrag van 842,3 miljoen is terbeschikking gesteld voor de versterking van de **internationale concurrentiepositie van de communautaire industrie** via de invoering van nieuwe technologieën, alsmede door **industriële integratie op Europees niveau** (in 1987: 776,7 miljoen). Naar het **midden- en kleinbedrijf buiten de regionale ontwikkelingsgebieden** is 586,5 miljoen gegaan. Tenslotte was 304,6 miljoen bestemd voor **satellieten** en volgstations ten behoeve van de telecommunicatie.

Tabel 8: Concurrentievermogen van ondernemingen en Europese integratie

	(Milj. Ecu)		
	Totaal	Alzondere kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten
Internationaal concurrentievermogen en Europese integratie	756,0	643,4	112,6
Aanpassing na toetreding	86,3	66,5	19,8
Midden- en kleinbedrijf (E.I.B.)	317,0	—	317,0
Midden- en kleinbedrijf — Nieuw instrument	269,5	—	269,5
Telecommunicatiesatellieten en volgstations	304,6	304,6	—

Kredietverlening in de verschillende landen ⁽¹⁾

In **België** is een globaal krediet van 11,6 miljoen toegekend aan een bankinstelling, waaruit elf kleinere bedrijven in verschillende delen van het land zijn gesteund (voor 4,7 miljoen).

*
* *

De kredietverlening in **Denemarken** beliep 494,1 miljoen (1987: 315,3 miljoen), waarvan 31,4 miljoen uit het nieuwe instrument. Deze groei is mogelijk geworden door een spreiding van de activiteit die nu ook projecten ter verbetering van de verbindingen met de andere landen van de Gemeenschap omvat, alsmede door een opleving van de globale kredietverlening ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf (35,9 miljoen).

Een bedrag van 178,8 miljoen was bestemd voor **verkeersinfrastructuur**, waaronder verbeteringen aan de luchthaven van Kopenhagen-Kastrup, de aanleg van wegvakken tussen Kopenhagen en Rødbyhavn op het eiland Lolland als onderdeel van de E4 tussen Scandinavië en het Duitse wegennet, de bouw van een station te Frederikssund voor het regionale spoorwegnet en de uitbreiding van de haven van Odense (de twee laatstgenoemde projecten zijn voor 5,5 miljoen gefinancierd via een daarin gespecialiseerde instelling).

Daarnaast waren twee bedragen voor in totaal 27 miljoen bestemd voor **afvalwaterzuiveringen** te Esbjerg aan de westkust en Ålborg in Noord-Jutland.

Een omvangrijk bedrag (247 miljoen) is gegaan naar de **energievoorziening**; in het bijzonder betrof het, evenals in 1987, vooral de uitbreiding van de gasvoorziening in diverse delen van het land op basis van het aardgas uit het Deense deel van de Noordzee.

Tenslotte zijn 94 bedragen (voor in totaal 34,9 miljoen) toegewezen ten behoeve van projecten van het **midden- en kleinbedrijf** in diverse delen van het land en zulks zowel voor eigen rekening van de Bank (3,5 miljoen) als uit de middelen van het nieuwe instrument (31,4 miljoen).

*
* *

In **Duitsland** is 603 miljoen toegezegd tegenover 276,5 miljoen in 1987. Deze sterke toeneming was

niet alleen een gevolg van het oppeilblijven van de kredietverlening voor de milieubescherming, maar vooral van nieuwe projecten in de infrastructuur- en industriële sectoren. De samenwerking met het bankwezen is verder uitgebreid, zodat globale kredieten voor 256,1 miljoen konden worden toegekend ter financiering van zowel milieubeschermingsprojecten en/of energiebesparing, alsmede het midden- en kleinbedrijf.

De in het verslagjaar toegekende afzonderlijke kredieten en de toewijzingen uit lopende globale kredieten beliepen in totaal 518,8 miljoen, tegenover 244,9 miljoen in 1987. Bijna tweederde van dit bedrag is gegaan naar projecten ter verbetering van de **milieubescherming**.

Enerzijds is 119,7 miljoen ter beschikking gesteld voor de aanpassing van kolen stokende centrales aan de nieuwe milieuwetgeving via de installatie van rookgasreinigingen (centrales van Duisburg, Weiher, Lausward en Flingern), of via de vervanging van bestaande productie-eenheden door modernere en minder verontreinigende installaties (centrale van Stöcken); te Berlijn is voorts een fabriek gefinancierd, die aardgas omzet in stadsgas.

Anderzijds zijn verschillende **infrastructuurprojecten** gesteund, zoals de aanleg van een dam in de Wupper, de uitbreiding van de afvalwaterzuivering te Keulen, een aantal kleine zuiveringsinstallaties, gefinancierd via globale kredieten, alsmede de aanschaf van treinstellen voor het nieuwe stedelijke transportnet te Stuttgart.

In de **industriële sector** is 187,7 miljoen verstrekt, waarvan 72,3 miljoen voor de bouw van een onderzoeks- en ontwikkelingscentrum voor de automobiële industrie. De rest is gegaan naar een bedrijf van industriegassen bij Bremen en naar 93 kleinere bedrijven (98,5 miljoen) voor productieve investeringen en soms ook voor milieubeschermingsmaatregelen.

Tenslotte heeft de Bank nog bijgedragen tot de renovatie en modernisering van de jaarbeurshallen te Keulen, de verbetering van het wegennet in Noordrijnland-Westfalen, alsmede tot de uitbreiding van de stadsverwarming in Saarland. Uit lopende globale kredieten zijn nog diverse energiebesparingsprojecten gefinancierd.

*
* *

⁽¹⁾ Zie voor verdere bijzonderheden de lijst op blz. 40 e.v.

De kredietverlening in **Griekenland** is gestegen van 164,8 miljoen tot 186,5 miljoen en was grotendeels bestemd voor **infrastructuurprojecten**.

Zo is 71,1 miljoen gegaan naar verbetering van de verbindingen met Macedonië (de spoorlijn naar Athene en de wegen naar Saloniki), wegeaanleg op de Peloponnesus en de eilanden Kreta, Euboea en

Rhodos, alsmede in de Atheense agglomeratie, en naar de modernisering van het vluchtgeleidingssysteem. Voorts zijn bedragen ter beschikking gesteld voor de watervoorziening van Saloniki en voor irrigatieprojecten op Kreta en in Macedonië (15 miljoen). Uit lopende globale kredieten zijn daarnaast vele kleine infrastructuurprojecten gefinancierd (14,4 miljoen).

Voor de **wederopbouw** van het door aardbevingen geteisterde gebied van Kalamata (zie blz. 15) heeft de Bank een eerste krediet van 29,7 miljoen, met rentesubsidie, verstrekt voor herstel aan wegen, rioleringen, overheidsgebouwen en woningen.

Met het oog op de verdere vermindering van de luchtverontreiniging is opnieuw een bedrag ter beschikking gesteld voor de modernisering van een grote raffinaderij ten westen van Athene (12,2 miljoen).

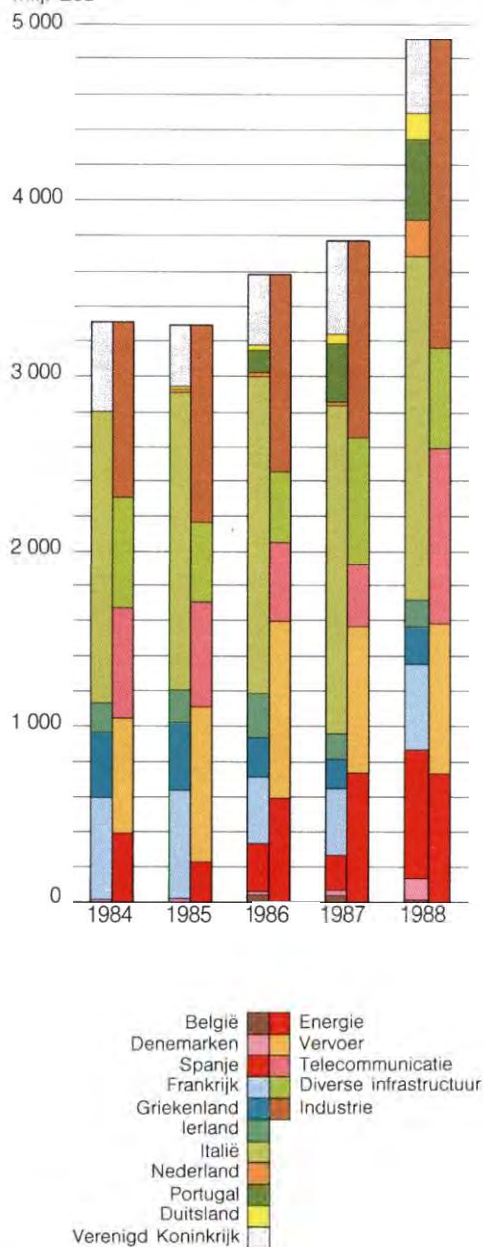
Daarnaast is 22,5 miljoen gegaan naar de bouw van 26 inrichtingen voor hoger technisch onderwijs. Bovendien zijn 93 bedragen van in totaal 36,9 miljoen toegewezen, hoofdzakelijk voor het industriële midden- en kleinbedrijf, maar eveneens voor investeringen op het gebied van het toerisme en de landbouw.

Tenslotte is een globaal krediet van 12 miljoen, in het kader van de geïntegreerde mediterrane programma's, gebruikt voor 24 kleinere projecten die het elektriciteitsnet in verschillende delen van het land beogen te verbeteren.

*
* *

Regionale kredietverlening naar land en sector 1984-1988

milj. Ecu

De kredietverlening in **Spanje** is sterk gestegen van 707,4 miljoen in 1987 tot 1 018,5 miljoen in het verslagjaar, waarvan 21,9 miljoen uit het nieuwe instrument. Het totaal der afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten beliep 1 003,1 miljoen. De groei van de vraag vloeide voort uit de tenuitvoerlegging van programma's ter verbetering van het verkeer, de telecommunicatie en het milieu, en hield mede verband met het hoge niveau van de bedrijfsinvesteringen in Spanje.

De kredieten in de **productieve sector** waren bestemd voor fabrieken van lichte bedrijfsauto's te Vitoria en Barcelona, een fabriek van automobielen bij Valencia, de uitbreiding van bedrijven voor de productie van telecommunicatiematerieel en onderzoekscentra bij Madrid, te La Coruña en te Algeciras (99 miljoen).

In 1986 heeft de Bank 1,2 miljard aan kredieten verstrekt voor milieubeschermingsprojecten. Foto 1: Deze warmtecentrale midden in Brescia (Italië) heeft een nieuwe stoomgenerator gekregen en is voorzien van een rookgasontzwaveling; de centrale levert warmte voor 100 000 inwoners en is speciaal in compacte vorm ontworpen voor het stedelijk milieu: weinig geluidsoverlast en nauwelijks stikstof- en stofemissies. Foto 2: De vuilverbranding te Lyon (Frankrijk) is optimaal geëquipeerd voor het voorkómen van emissies; de afvalwarmte wordt gebruikt voor stadsverwarming en stroomopwekking. Foto 3: Deze dam in de Duitse rivier de Wupper dient de beheersing van de stroming met het oog op de industriële watervoorziening en de elektriciteitsopwekking, maar ook op het behoud van de flora en fauna in de rivier; regulering van de stroming zal bovendien een einde maken aan de tot nu toe regelmatige overstromingen.

Daarnaast is via in 1987 en 1988 toegekende globale kredieten de steun aan het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de agro-industrie en het toerisme sterk uitgebreid. In totaal is voor 742 van dergelijke bedrijven 270,3 miljoen toegewezen. De betrokken bedrijven bewogen zich in het bijzonder op het gebied van de voedingsmiddelen (70,1 miljoen), het toerisme (48,8 miljoen), de chemie, de drukkerij, de zakelijke dienstverlening en de landbouw.

Voor **infrastructuurprojecten** is 596,5 miljoen ter beschikking gesteld, in het bijzonder voor de uitbreiding en modernisering van het telecommunicatienet (300 miljoen), verschillende wegvakken in Aragon en Baskenland, alsmede de verbetering van het stadsverkeer te Valencia (voorstadsspoorlijnen en wegenaanleg). Op de Canarische eilanden is eveneens wegeaanleg gefinancierd, alsmede de uitbreiding van de riolering van Las Palmas. Daarnaast zijn afvalwaterzuiveringen gefinancierd te Cordoba, Tarragona, Barcelona (het toekomstige Olympische dorp), alsmede in de bekkens van de Segura en de Nervion (173,5 miljoen). In het kader van globale kredieten is tenslotte 37,3 miljoen gegaan naar een twintigtal projecten van lagere overheden.

* * *

In **Frankrijk** zijn kredieten voor in totaal 1 350,5 miljoen toegekend, waarvan 106,6 miljoen uit het nieuwe instrument (1987: in totaal 1 006,5 miljoen).

De **globale kredieten** namen een groot deel in beslag. Ze beliepen in totaal 830,8 miljoen en waren bestemd voor het midden- en kleinbedrijf (610 miljoen) en voor infrastructuurprojecten van lagere overheden (220,8 miljoen).

Het totaal der **afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten** lag op 756,2 miljoen tegenover op 653,7 miljoen in het voorafgaande jaar. Het ging hierbij met name om wegen- en spoorwegeaanleg (354 miljoen) en industriële investeringen (391,1 miljoen). Drie kwart van het totaal had regionale ontwikkelingsdoelstellingen.

Een bedrag van 242,6 miljoen is gegaan naar de aanleg van diverse **autosnelwegen**: de A43 naar Savoye, de A40 naar de Mont Blanc-tunnel, de A51 in de Provence, de A55 naar Nîmes, de A11 tussen

Le Mans en Angers en de A71 die het Massif Central ontsluit. Gefinancierd zijn ook delen van de A26 tussen Calais en Reims, die in de toekomst één van de toegangswegen tot de tunnel onder het Kanaal zal vormen. Voor deze tunnel zelf zijn de eerste krediettranches van in totaal 106,5 miljoen ter beschikking gesteld.

In de **productieve** sector is een groot aantal projecten gesteund, variërend van het ambacht tot de vliegtuigindustrie. Wat laatstgenoemde bedrijfstak betreft is bij het vliegveld van Toulouse een assemblagehal gefinancierd voor de Airbus A-330/A-340-toestellen, de grote vliegtuigen voor de middellange en lange afstand, die het productieprogramma van de op één na grootste civiele vliegtuigbouwer ter wereld zullen aanvullen.

De overige kredieten zijn ten goede gekomen van middelgrote industriële projecten in gebieden met economische moeilijkheden en grote werkloosheid, zoals in het bijzonder vier fabrieken van elektrische apparaten te Alès, Châlon-sur-Saône, Montmélan en Sarre-Union, een papierpulpfabriek te Saint-Gaudens, een fabriek van CAD/CAM(computer aided design and manufacturing)-werktuigen te Cestas en verschillende industriële en agro-industriële bedrijven in Bretagne. Uit lopende globale kredieten zijn daarenboven 1 637 bedragen toegewezen ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf voor in totaal 227,5 miljoen. Hiervan zijn 1 186 bedrijven gefinancierd via leasingfaciliteiten (139 miljoen).

Tenslotte zijn nog kredieten verstrekt voor een vuilverbranding te Lyon, die elektriciteit en warmte voor de stadsverwarming zal leveren, alsmede voor een hoogspanningslijn in de Dordogne (in totaal 8,1 miljoen).

* * *

Naar **Ierland** is 154,8 miljoen gegaan (1987: 178,6 miljoen), vooral voor **verkeersinfrastructuur, de milieubescherming en de energievoorziening**.

Zo is steun geboden aan de uitbreiding van het aardgasnet dat het land voorziet van gas uit het veld voor de kust bij Cork, alsmede aan de verdere vergroting van het hoogspanningsnet, met name bij Dublin (58,6 miljoen).

De gefinancierde **infrastructuurprojecten** betroffen de verbetering van de luchtverbindingen (uitbreiding en modernisering van de luchthaven van Dublin, uitbreiding van de vloot van Aer Lingus) en het

wegennet, vooral rond de hoofdstad. Andere projecten waren de uitbreiding van de telecommunicatiedienst in het land en tussen Ierland en het Verenigd Koninkrijk door, met name, de invoering van nieuwe technologieën (digitalisatie, glasvezelkabels). Twee andere kredieten waren bestemd voor watervoorzienings- en afvalwaterzuiveringsprojecten en voor de herbebossing.

Uit lopende globale kredieten zijn 32 projecten op het gebied van het midden- en kleinbedrijf gefinancierd (2,3 miljoen) terwijl bovendien is bijgedragen tot de financiering van een particuliere radiozender die in het gehele Ierse grondgebied en een deel van Engeland ontvangen kan worden (3,4 miljoen).

*
* *

In Italië is 3 371,9 miljoen toegekend (waarvan 97,3 miljoen uit het nieuwe instrument) tegenover 3 112,2 miljoen in 1987. Er zijn globale kredieten voor een bedrag van in totaal 1 088,2 miljoen gegaan naar een groot aantal uiteenlopende financiële instellingen, voornamelijk ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf. Het totaal der afzonderlijke kredieten en de toewijzingen uit lopende globale kredieten beliep 3 396,7 miljoen tegenover 3 124,6 miljoen in het voorafgaande jaar.

Dit hoge peil van de kredietverlening kwam tot stand door de groeiende steun voor industriële projecten - meestal in nauwe samenwerking met het nationale bankwezen - en door de voortzetting van enkele grote infrastructuurprogramma's van grote instellingen en regionale overheden, waaronder met name het Fondo Investimenti ed Occupazione.

Ongeveer 58% van het totale bedrag betrof **regionale kredietverlening** (1 970,1 miljoen), vooral bestemd voor industriële investeringen (788 miljoen, waarvan 591,6 miljoen voor het midden- en kleinbedrijf), de vervoers- en telecommunicatie-infrastructuur (611,1 miljoen) en de energievoorziening (339,2 miljoen).

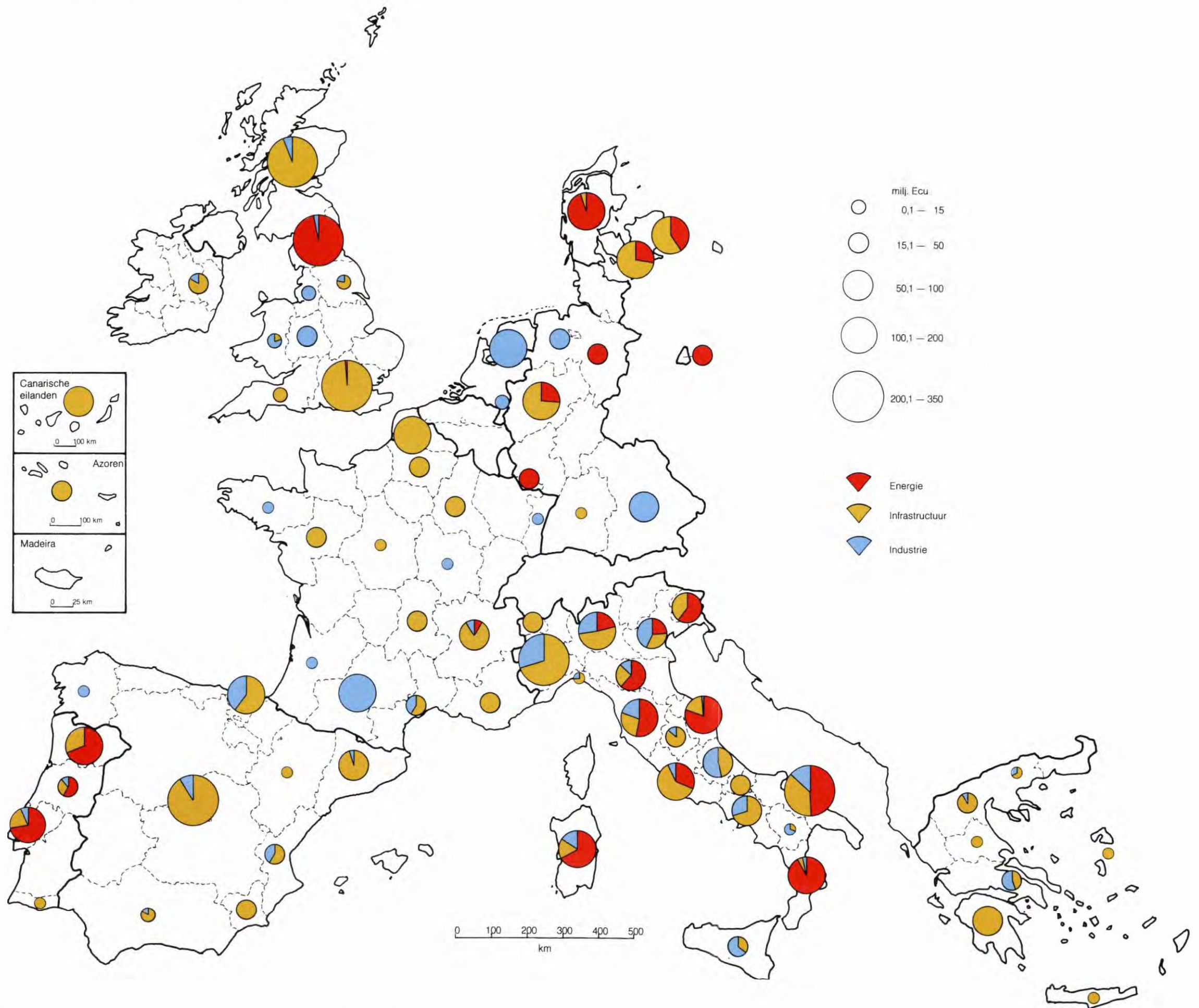
Meer dan vier vijfde van de regionale kredietverlening is naar het **Zuiditaliaanse vasteland en de eilanden** gegaan (1 182,7 miljoen): 259,9 miljoen naar Apulië, 246,9 miljoen naar Sardinië, 165,1 miljoen naar Campanië, 146,8 miljoen naar Latium, 110,3 miljoen naar Calabrië, 87,7 miljoen naar Sicilië, 82,5 miljoen naar de Abruzzes, 30,8 miljoen naar de Marken, 27,2 miljoen naar Basilicata en 25,5 miljoen naar Molise. Het in Campanië toegekende bedrag omvat tevens een krediet van 10,5 miljoen met rentesubsidie van 3% ten laste van de algemene

begroting van de Gemeenschappen, toegekend in het kader van de steun voor de wederopbouw van de gebieden welke in 1980 door aardbevingen waren verwoest. Daarnaast was 398,6 miljoen bestemd voor projecten (telecommunicatie en vliegtuigen) ten behoeve van geheel Zuid-Italië. De regionale kredietverlening in **Midden- en Noord-Italië** bedroeg 389 miljoen en had vooral betrekking op Trentino-Alto Adige, Umbrië, Toscane en Friuli-Venezia Giulia.

De gefinancierde projecten die voldoen aan de **energiedoelstellingen** van de Gemeenschap (912,8 miljoen) beoogden de ontginning van waterkracht, geothermische bronnen en gasvelden, of de diversificatie van de energievoorziening of energiebesparingen, vooral in de industrie. De **milieubeschermingsprojecten** (575,3 miljoen) betreffen voornamelijk rioleringen en afvalwaterzuiveringen, alsmede installaties om schadelijke emissies van elektriciteitscentrales en industriële bedrijven te verminderen. In Midden- en Noord-Italië zijn voorts **infrastructuurprojecten** gefinancierd **van communautair belang** op het gebied van het wegverkeer, de luchtvaart en de zeevaart (253,8 miljoen). Tenslotte is 267,6 miljoen toegekend voor industriële projecten op het gebied van geavanceerde technologieën of voortvloeiend uit de samenwerking met ondernemingen in andere Lid-Staten van de Gemeenschap (waarvan 111,1 miljoen in de vorm van toewijzingen uit globale kredieten).

Uit de sectorverdeling blijkt, dat de kredietverlening aan de **industrie en de dienstensector** 1 385,6 miljoen bereikte, waarvan 345,4 miljoen in de vorm van afzonderlijke kredieten was gegoten. Van dit laatste bedrag was 128 miljoen bestemd voor de chemie en de petrochemie: herstructurering en modernisering van fabrieken van synthetische vezels te Ottana en Porto Torres, de produktie van polymeren te Pisticci, de modernisering van fabrieken van chemische detergents en adhesieven te Ferenino, Lomazzo en Casarile, de modernisering en vermindering van de luchtverontreiniging van een chemisch complex te Rosignano, de inrichting van een virologisch researchlaboratorium te Pomezia. Genoemd kunnen voorts nog worden de produktie van loodvrije benzine en de vermindering van de milieuverontreiniging in diverse raffinaderijen (Sannazzaro de' Burgondi, Porto Marghera, Livorno, Augusta).

Meerdere kredieten zijn ten goede gekomen van de modernisering van de voedingsmiddelensector:

suikerfabrieken, brouwerijen, een vleeswarenfabriek en een deegwarenbedrijf. In de sector bureaumachines en informatica heeft de Bank researchfaciliteiten en een fabriek van computers te Caluso financiert, alsmede een bedrijf van compact discs te Aquila, de automatisering van drie fabrieken van thermische weerstanden en een onderzoekscentrum zowel als faciliteiten voor de voortbrenging van beheers- en besturingssystemen bij Treviso, een onderzoeks- en ontwikkelingscentrum voor de telecommunicatie en elektronica te Turijn.

Daarnaast kunnen nog uiteenlopende projecten in verschillende bedrijfstakken worden genoemd: vliegtuigbouw te Pomigliano d'Arco en Capodichino, de productie van remsystemen voor auto's te Modugno en van autoruiten te San Salvo, een flessenfabriek bij Asti, een cementbedrijf te Vibo Valentia en een onderzoekslaboratorium te Catania. Bovendien waren twee kredieten bestemd voor de restaurering en de ombouw tot conferentiecentrum van het Palazzo Ducale te Genua en voor de inrichting van een natuurpark te Nardò.

Het grootste deel van de industriële kredietverlening is echter ten goede gekomen van 2 152 kleine bedrijven die uit globale kredieten in totale 860,9 miljoen hebben ontvangen. Dit waren bedrijven in de meest uiteenlopende sectoren en vooral in die van de metaal- en machine-industrie (243 toewijzingen voor 114,2 miljoen), de voedingsmiddelenindustrie (175 toewijzingen voor 113,3 miljoen), de productie van bouw materiaal en de bouwnijverheid (175 toewijzingen voor 51,1 miljoen), het toerisme (208 toewijzingen voor 93,5 miljoen) en de zakelijke dienstverlening (184 toewijzingen voor 48 miljoen).

Bijna tweederde van deze bedrijven en vrijwel alle bedrijven in de bouwnijverheid, het toerisme en de dienstensector waren gevestigd in Zuid-Italië.

De gefinancierde **infrastructuurprojecten** (1 217,5 miljoen) betroffen vooral het vervoer (437,2 miljoen), de telecommunicatie (397,6 miljoen) en waterprojecten (329,4 miljoen).

Op het gebied van de **vervoersprojecten** kunnen worden genoemd: de laatste wegvakken van de autosnelweg van Genua naar Zwitserland, de verbreding van de A2 tussen Rome en Napels en de aansluiting van deze weg bij Rome op de A1 naar Milaan, alsmede de aanleg van een knooppunt in de ringweg rond Napels. Voorts is bijgedragen aan de uitbreiding van de voorstadsspoorlijnen naar de luchthavens van Rome en Milaan, alsmede van het net van Napels, terwijl tevens een bedrag is gegaan naar de verdere voltooiing van een overslagcentrum te Verona. Ook is een bijdrage geleverd tot de verbetering van het stedelijk verkeer door aanleg

van een autotunnel te Caserta, bouw van een kabelspoorweg te Orvieto en wegenaanleg te Catanzaro.

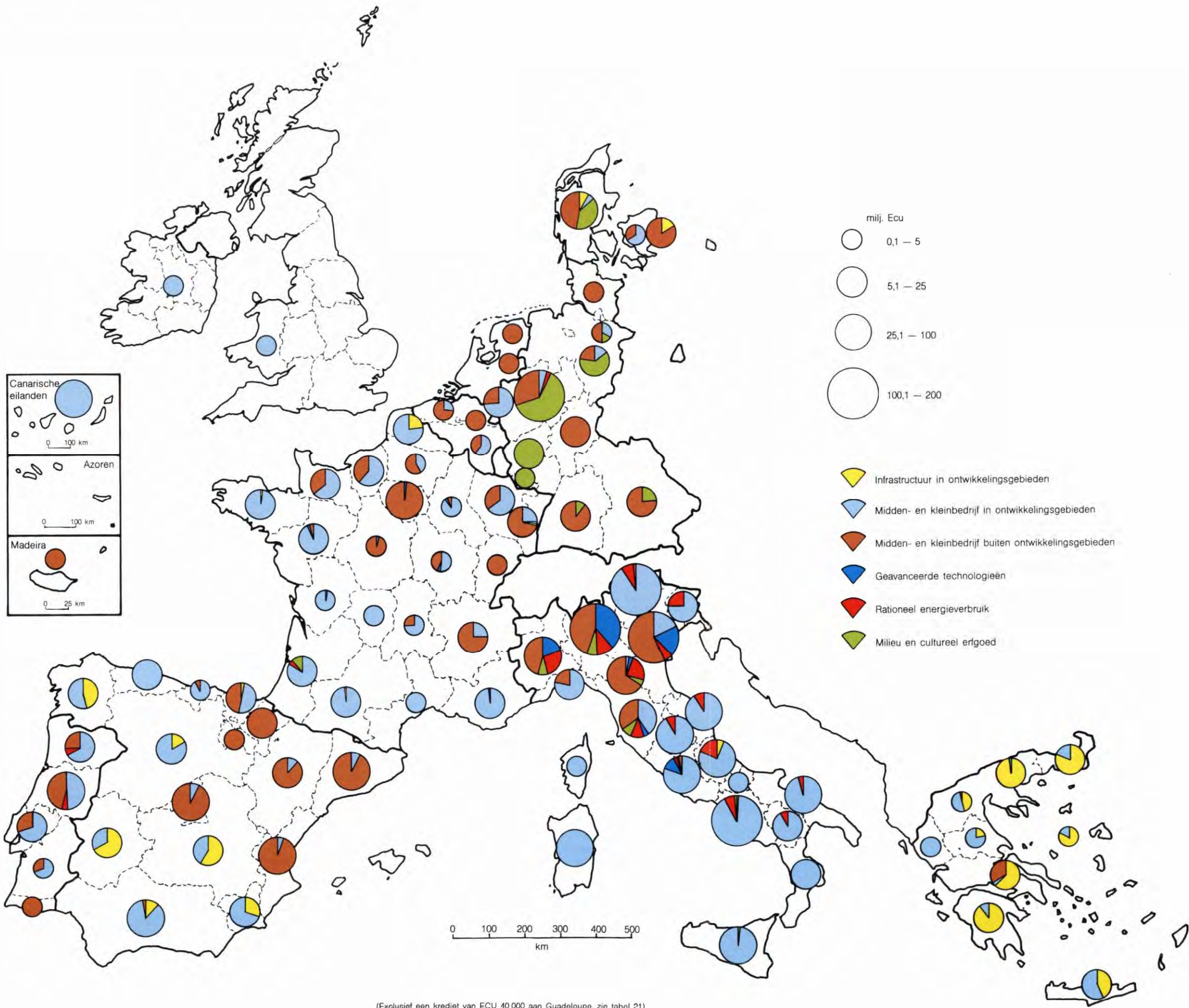
Verschillende kredieten gingen voorts naar, enerzijds, de modernisering van de luchthaven van Turijn en de aanschaf van vliegtuigen voor de regionale en communautaire verbindingen, en, anderzijds, naar havenfaciliteiten: uitbreiding van de kolenhaven van Brindisi en voorzieningen in de handelshavens van Triëst en Ortona, aanleg van visserij- en jachthavens te Pescara, Giulianova, Bagnara en Cariati.

Op het gebied van de **telecommunicatie** zijn ook dit jaar weer bedragen ter beschikking gesteld voor de uitbreiding van het telefoonnet in Zuid-Italië en voor de inrichting van een volgstation voor satellietverbindingen op Sicilië.

De **waterprojecten** omvatten niet alleen watervoorzieningsprojecten, maar vooral waterzuiveringen. De verstrekte kredieten zijn gedeeltelijk gegaan naar grote programma's die sinds meerdere jaren ten uitvoer worden gelegd met het oog op de afvalwaterzuivering in het bekken van de Po, voorzieningen langs de Arno en langs verscheidene rivieren in de provincie Veneto, alsmede verbeteringen aan de watervoorziening en afvalwaterzuivering langs de golf van Manfredonië en in verschillende delen van Sardinië en Molise. Gesteund zijn ook een groot aantal projecten van soortgelijke aard langs de kust van de Marken, bij Savona, ten zuiden van Rome, op Sicilië, in de golf van Triëst, terwijl andere werken de erosiebestrijding of het voorkomen van aardverschuivingen tot doel hadden, alsmede de herbebossing in verschillende delen van de Marken, Veneto, Molise, Valle d'Aosta en Friaul.

Daarnaast zijn ook dit jaar weer kredieten toegezegd voor het herstel van infrastructuurprojecten in de delen van Campanië, de Abruzzes, Molise en Umbrië, die in 1980 en 1984 door aardbevingen waren geteisterd.

Op het gebied van de **energievoorziening** zijn kredieten (793,6 miljoen) gegaan naar de ontginning van de interne energiebronnen van het land, zoals de bouw van waterkrachtcentrales in Calabrië en van geothermische centrales in Toscane of de ontginning van aardgasvelden voor de kust van de Marken en Emilia-Romagna. Ter vermindering van de Italiaanse aardolie-afhankelijkheid is steun geboden aan de uitbreiding van kolen stokende elektriciteitscentrales op Sardinië, te Brescia en te Brindisi, zowel als aan de aanleg van een gasleiding voor het transport van Russisch aardgas, de inrichting van gasopslagfaciliteiten in Noord-Italië en de uitbreiding van aardgasnetten in de agglomeratie Rome en in diverse delen van Lombardije, Veneto en Piëmont.

Tenslotte is nog een krediet gegaan naar een uitbreiding van de stadsverwarming te Reggio Emilia.

* *

In **Nederland** is 259,7 miljoen toegekend tegenover 18 miljoen in 1987. De kredietverlening in 1988 was vooral bestemd voor industriële projecten, meestal in gebieden met een ontwikkelingsachterstand.

De totale omvang van het bedrag werd vooral ook beïnvloed door één enkel krediet van 192,3 miljoen voor de bouw van een fabriek van zeer geavanceerde geïntegreerde schakelingen te Nijmegen en ook door de eerste globale kredieten in dit land ter financiering van het midden- en kleinbedrijf (43 miljoen). Uit deze globale kredieten zijn twaalf bedragen toegewezen voor in totaal 16,5 miljoen.

Daarnaast heeft de Bank ook een nieuwe kalkbranderij in de provincie Limburg gefinancierd, alsmede de aanschaf van vliegtuigen door een chartermaatschappij, die zullen worden ingezet op de intracommunautaire en internationale verbindingen.

* *

De kredietverlening in **Portugal** blijft snel groeien: in 1988 560,4 miljoen tegenover 389,9 miljoen in 1987. Alle kredieten dragen hier een regionaal karakter; zij zijn voornamelijk ten goede gekomen van de elektriciteitsvoorziening, het vervoer en het bedrijfsleven.

De relaties met het Portugese bankwezen hebben zich zodanig ontwikkeld, dat globale kredieten tot een bedrag van 156,6 miljoen konden worden verstrekt ter financiering van een toenemend aantal kleinere bedrijven met het oog op de versterking van de **productieve sector** in het land. In totaal zijn zo 282 bedragen toegewezen voor in totaal 84,4 miljoen aan bedrijven op het gebied van de agro-industrie, de textiel- en leerindustrie, de papijnijverheid, en de glas- en aardewerkindustrie. Daarnaast zijn afzonderlijke kredieten (13,1 miljoen) gegaan naar middelgrote bedrijven: een fabriek van elektronicaonderdelen te Setubal, de productie van houtvezelpanelen te Nelas en een hotel te Lissabon.

Op het gebied van de **energievoorziening** zijn projecten gefinancierd (220,5 miljoen) die de

stroomvoorziening van het land kunnen verbeteren en tevens zijn afhankelijkheid van ingevoerde aardolie kunnen verminderen: de bouw van twee waterkrachtcentrales te Alto Lindoso in Noord-Portugal, respectievelijk Caldeirão in Midden-Portugal, en de uitbreiding van de kolen stokende centrale van Sines te Lissabon.

De **infrastructuurprojecten** betreffen vooral wegenaanleg (87,3 miljoen) rond Lissabon, Oporto, in de Algarve en naar de Spaanse grens in Midden-Portugal, zowel als in Zuid-Portugal, waar een nieuwe brug over de Guadiana wordt gebouwd. Steun is ook geboden aan verbeteringen aan het spoorwegnet rond Oporto en aan de uitbreiding van de internationale luchthaven op het eiland São Miguel, alsmede de aanleg van een haven op het eiland Terceira op de Azoren (64,8 miljoen).

Tenslotte is een bedrag van 18,1 miljoen gegaan naar de aanleg van rioleringen en waterzuiveringen ter vermindering van de verontreiniging van de kust tussen Lissabon en Cascais.

* *

Voor het **Verenigd Koninkrijk** was 1 178,8 miljoen bestemd, waarvan 99,2 miljoen uit het nieuwe instrument (1987: in totaal 1 133,7 miljoen). Een omvangrijk deel hiervan is verstrekt voor vervoers- en telecommunicatie-infrastructuur (594,1 miljoen), terwijl een sterke groei optrad bij de industriële kredietverlening: 280,6 miljoen waarvan 129,8 miljoen in de vorm van globale kredieten die pas tegen het eind van het jaar zijn afgesloten en daarom nog niet hebben bijgedragen tot de toewijzingsactiviteiten in het verslagjaar.

Een krediet van 287 miljoen is toegekend voor de uitbreiding van de **telecommunicatie** in Schotland, terwijl een bedrag 307,1 miljoen bestemd was voor **vervoersinfrastructuur**, grotendeels ten behoeve van de verbindingen met de andere landen van de Gemeenschap. Dit geldt met name voor de tunnel onder het Kanaal (eerste leningstranches voor in totaal 106,5 miljoen), de verbetering van de havenfaciliteiten in zeven steden (waaronder Plymouth en Southampton) en vooral de bouw van een nieuwe terminal op de internationale luchthaven van Londen-Stansted, terwijl ook steun is geboden aan de verbetering van de vluchtgeleidingsapparatuur op diverse andere luchthavens.

De **industriële kredietverlening** omvatte o.a. drie kredieten van in totaal 104 miljoen voor de bouw van de vleugels van de Airbus A-320-toestellen in verschillende bedrijven in het land, alsmede voor de uitbreiding van revisiewerkplaatsen voor vliegtuigmotoren en onderdelen van grote straalvliegtuigen te Prestwick en Cardiff.

De overige industriële kredieten betroffen de modernisering van een fabriek van walsrollen te Gateshead, van textielbedrijven in Yorkshire en van een bedrijf voor polystyreenprodukten te Manchester. Bovendien is bijgedragen tot de financiering van een hotel te Birmingham, van een motelketen en van de bouw van een nieuw informaticacentrum te Manchester.

Op **energiegebied** is 288,2 miljoen gegaan naar opwerkingsinstallaties voor kernbrandstoffen te Sellafield.

Tenslotte dragen nog twee projecten bij tot de milieubescherming (15,8 miljoen): een bedrijf voor de verwerking van stedelijk afval te Hastings en de

watervoorziening en afvalwaterzuivering in de Griekenland.

* * *

Buiten het grondgebied van de Lid-Staten is krachtens artikel 18 van de statuten een bedrag van 285 miljoen toegekend voor de satelliettelecommunicatie. Zo heeft de Eutelsat-organisatie, waarin de Lid-Staten van de Gemeenschap samenwerken met 14 andere Europese landen, een krediet ontvangen van 100 miljoen voor de exploitatie van een nieuwe generatie satellieten.

Daarnaast is een garantie van 185 miljoen verstrekt aan Inmarsat, waarin 51 landen samenwerken voor instandhouding en beheer van een wereldomvattend telecommunicatienet ten behoeve van de scheepvaart, het lucht- en het wegverkeer. Hierbij heeft de Bank samengewerkt met andere financiële instellingen en met name met de leden van club van instellingen voor de kredietverlening op lange termijn in de Gemeenschap, waarvan de Bank het secretariaat voert.

Tabel 9: **Kredietverlening (afgesloten financieringsovereenkomsten) in 1988 voor eigen rekening en uit het nieuwe instrument**

	Totaal		Afzonderlijke kredieten	Globale kredieten
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Milj. Ecu
België	11,6	0,1	—	11,6
Denemarken	494,1	5,2	433,2	60,9
Duitsland	603,0	6,4	346,9	256,1
Griekenland	186,5	2,0	150,5	36,0
Spanje	1 018,5	10,7	695,5	323,0
Frankrijk	1 350,5	14,3	519,7	830,8
Ierland	154,8	1,6	154,8	—
Italië	3 371,9	35,6	2 283,7	1 088,2
Nederland	259,7	2,7	216,7	43,0
Portugal	560,4	5,9	403,8	156,6
Verenigd Koninkrijk	1 178,8	12,4	1 049,0	129,8
Elders (Art. 18)	285,0	3,0	285,0	—
Totaal	9 474,8	100,0	6 538,8	2 936,0

Kredietverlening in de Gemeenschap ⁽¹⁾

A. Kredieten voor eigen rekening van de Bank en garanties

Projecten waarvoor in 1988 financieringsovereenkomsten zijn ondertekend

In 1988 is voor een bedrag van 9 118,3 miljoen aan nieuwe kredieten voor eigen rekening toegekend ten behoeve van projecten in de Gemeenschap. De betrokken kredieten vallen geheel onder verantwoordelijkheid van de Bank en verschijnen als zulks in de boekhouding. In deze lijst zijn de economische doelstellingen aangegeven, waaraan de projecten beantwoorden.

		miljoen Ecu	Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
BELGIË (BEF 500 miljoen)		11,6					
Globaal krediet ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Bank Paribas België N.V. BEF 500 miljoen		11,6					
DENEMARKEN (DKK 3 664,9 miljoen)		462,7					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>		<i>(433,3)</i>					
Aanleg van een ondergrondse opslagfaciliteit voor aardgas te Lille Torup en aansluiting van Ålborg op het aardgasnet (Noord-Jutland) — Dansk Naturgas A/S DKK 300 miljoen		37,9	•	•			
Uitbreiding van het aardgasnet — in de districten Vejle, Ribe en Sønderjylland (Zuid-Jutland) — Naturgas Syd I/S via de Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning DKK 288 miljoen		36,3		•			
Naturgas Syd I/S DKK 350 miljoen		44,0		•			
— in Vestsjælland en Storstrøm (Sjælland) — Naturgas Sjælland I/S DKK 265 miljoen		33,3		•			
— in de agglomeratie Kopenhagen — Hovedstadsregionens Naturgas I/S DKK 497,1 miljoen		62,7		•			
— in de districten van Ringkøbing, Viborg, Århus en Nordjylland — Naturgas Midt/Nord I/S DKK 255,9 miljoen		32,1		•			
Aansluiting van de stadsverwarming te Hornslet op het regionale warmtetransportnet van Århus (Noord-Jutland) — Hornslet Fjernvarmeselskab a.m.b.a. DKK 5 miljoen		0,6		•			
Aanleg van drie wegvakken van de E4 tussen Skandinavië en de rest van Europa: 10,9 km ten zuiden van Kopenhagen, 20,4 km tussen Rønnede en Udby en 12 km tussen Ønslev op het eiland Falster en Sakskøbing op het eiland Lolland — Deense staat (Ministerie van Financiën) DKK 690 miljoen		87,4	•				•
Modernisering van de luchthaven Kopenhagen-Kastrup — Deense staat (Ministerie van Financiën) DKK 720 miljoen		91,4					•
Riolering en afvalwaterzuivering te Esbjerg (Ribe) — Esbjerg Kommune DKK 60 miljoen		7,5					•

(1) De geopende kredieten luiden in het algemeen in de tegenwaarde van de nationale valuta; de in deze lijsten gebruikte afkortingen worden verklaard op blz. 58.

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
<i>Globale kredieten</i>	(29,4)					
Ter financiering van kleinere infrastructuurprojecten van lagere overheden — Kreditforeningen af Kommuner i Danmark DKK 199 miljoen	25,0					
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Deense staat (Ministerie van Financiën) DKK 35 miljoen	4,4					
DUITSLAND (DEM 1 249,1 miljoen)	603,0					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(346,9)					
Bouw van ontzwelingsinstallaties in kolen stokende elektriciteitscentrales — te Weiher (Saarland) — Saarländische Kraftwerkgesellschaft mbH DEM 50 miljoen	24,1	•				•
— te Duisburg (Noord-Rijnland-Westfalen) — Stadtwerke Duisburg via de Westdeutsche Landesbank Girozentrale DEM 58 miljoen	28,1					•
Rookgasreinigingen voor de centrales van Lansward en Flingern (Noord-Rijnland-Westfalen) — Stadtwerke Düsseldorf via de Westdeutsche Landesbank Girozentrale DEM 26 miljoen	12,5		•			•
Kolen stokende warmte/krachtcentrale te Stöcken bij Hannover (Neder-Saksen) — Gemeinschaftskraftwerk Hannover GmbH DEM 75 miljoen	36,2		•			•
Kraakinstallatie ter bereiding van stadsgas te Berlijn-Mariendorf en rookgasreiniging voor de slibverbranding van de afvalwaterzuivering te Berlijn-Ruhleben — Land Berlin DEM 65 miljoen	31,3	•	•			•
Stadsverwarmingen te Dillingen en Saarlouis, gevoed met industriële afvalwarmte (Saarland) — Fernwärme-Verbund Saar GmbH via Beleggingsmaatschappij C. Floris-Corsten B.V. DEM 13 miljoen	6,3	•	•			
Verbeteringen aan het weggennet van Noord-Rijnland- Westfalen — Land Nord-Rheinland-Westfalen via de Westdeutsche Landesbank Girozentrale DEM 80,7 miljoen	38,9	•				
Bouw van een stuwdam in de Wupper en van een kleine elektriciteitscentrale (Noord-Rijnland-Westfalen) — Wupperverband via de Westdeutsche Landesbank Giro- zentrale DEM 56,5 miljoen	27,2					•
Uitbreiding en modernisering van de waterzuivering te Keulen-Stammheim (Noord-Rijnland-Westfalen) — Stad Keulen via de Westdeutsche Landesbank Girozentrale DEM 40 miljoen	19,4					•
Aanschaf van 41 elektrische treinstellen voor het stadsspoor te Stuttgart — Stuttgarter Strassenbahnen AG via de Landesbank Stuttgart Girozentrale DEM 10 miljoen	4,8					•
Uitbreiding en renovatie van de gebouwen van de Keulse jaarbeurs — Messe- und Ausstellungs-Gesellschaft mbH via de Westdeutsche Landesbank Girozentrale DEM 59,9 miljoen	28,9	•				•

		Communautaire infrastructuur Milieubescherming/Cultureel erfgoed Modernisering bedrijfsleven Energievoorziening Regionale ontwikkeling				
		miljoen Ecu				
Bouw van een nieuwe produktie-eenheid voor industriële gassen — Bremer Industriegas GmbH via						
— de Westdeutsche Landesbank Girozentrale						
DEM 17,5 miljoen		8,4	•			
— de Bremer Landesbank Kreditanstalt Oldenburg Girozentrale						
DEM 17,5 miljoen		8,4	•			
Bouw van een onderzoeks- en engineeringscentrum voor de automobiellndustrie te München (Beieren) — Bayerische Motorenwerke AG via de BMW Finance N.V.						
DEM 150 miljoen		72,3		•		
<u>Globale kredieten</u>		(256,1)				
Ter financiering van kleine infrastructuurprojecten die bijdragen tot de milieubescherming — Deutsche Ausgleichsbank						
DEM 80 miljoen		38,6				
Ter financiering van kleinere projecten die energiebesparing of milieubescherming beogen — Bank für Gemeinwirtschaft AG						
DEM 50 miljoen		24,1				
— Westdeutsche Landesbank Girozentrale						
DEM 200 miljoen		96,4				
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Industriekreditbank AG						
DEM 200 miljoen		97,1				
GRIEKENLAND (GRD 31 168,9 miljoen)		186,5				
<u>Afzonderlijke kredieten</u>		(150,5)				
Spoorverdubbeling en verdere verbeteringen aan de spoorlijn Athene-Saloniki-Joegoslavische grens — Organismos Siderodromon Ellados						
GRD 1,8 miljard		10,8	•		•	
Verbeteringen aan de toegangswegen tot Saloniki (Macedonië) — Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken)						
GRD 2,6 miljard		15,6	•		•	
Wegenaanleg over 11 km in de agglomeratie Athene en in Attica — Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken)						
GRD 500 miljoen		3,0	•			
Verbeteringen aan 290 km nationale en regionale wegen op de eilanden Kreta, Euboea en Rhodos — Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken)						
GRD 2 miljard		11,9	•			
Aanleg van de autosnelweg Korinthe-Tripoli (70 km) en rondweg rond Megalopoli (Peloponnesos) — Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken)						
GRD 4,5 miljard		26,7	•			
Herstructurering van het vluchtgeleidingsstelsel en landingsfaciliteiten te Athene, Saloniki, Kerkyra, Rhodos, Heraklion — Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken)						
GRD 500 miljoen		3,0	•			•
Verbetering van de watervoorziening te Saloniki (Macedonië) — Organismos Idrefseos Thessalonikis via de Griekse Staat (Ministerie van het Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare werken)						
GRD 700 miljoen		4,2	•		•	

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Wederopbouw van overheids- en industriegebouwen en herstel van wegen en rioleringen, die waren beschadigd tijdens de aardbeving van september 1986 — Griekse Staat (Ministerie van Economische Zaken) GRD 5 miljard	29,7	•				
Irrigatie van 1 560 ha in Noordwest-Kreta — Griekse Staat (Organismos Anaptyxis Dytikis Kritis) GRD 500 miljoen	3,0	•				
Irrigatie van 1 100 ha in de vlakte van Drama (Oost-Macedonië) — Griekse Staat (Ministerie van Landbouw) GRD 1,3 miljard	7,7	•				
Modernisering van een aardolieraffinaderij te Aspropyrgos bij Athene — Ellinika Diylistiria Aspropyrgos A.E. GRD 2 miljard	12,2	•	•	•		
Bouw en/of inrichting van 18 middelbaar technische scholen en 5 technologie-instituten — Griekse Staat (Ministerie van Economische Zaken) GRD 2,5 miljard	15,0	•				
Bouw en inrichting van technologie-instituten te Kavala (Macedonië) en Pyraeus (Midden-Griekenland), alsmede van een technisch lyceum te Saloniki (Macedonië) — Griekse Staat (Ministerie van Economische Zaken) GRD 1,25 miljard	7,5	•				
<i>Globale kredieten</i>	(36,0)					
Ter financiering van kleinere projecten op het gebied van de energievoorziening — Dimosia Epihirisi Ilektrismou GRD 2 018,9 miljoen	12,0					
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Citibank N.A. GRD 4 miljard	24,0					
SPANJE (ESP 137 327 miljoen)	996,6					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(695,5)					
Aanleg in de agglomeratie Bilbao van vier wegvakken met een totale lengte van 15,5 km van de autoweg Bilbao-Santander (Baskenland) — Diputación Foral de Vizcaya ESP 3 miljard	21,6	•				•
Verbreding en verbetering van vijf wegvakken met een totale lengte van 54,1 km van de weg Puente Las Pilas- Salinas (Aragón) — Comunidad Autónoma de Aragón ESP 2 miljard	14,6	•				•
Verkeersverbeteringen in de agglomeratie Valencia: aanleg van een autosnelweg bij Liria en verbeteringen aan de spoorwegen tussen Valencia en de voorsteden, alsmede de aanschaffing van rollend materieel — Comunidad Autónoma de Valencia, Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana ESP 3 miljard	21,9				•	
Modernisering en uitbreiding van het telefoonnet — Telefónica de España S.A. via het Instituto de Crédito Oficial ESP 41 127 miljoen	300,0	•				•
Verbetering van de watervoorziening in 21 kustgemeenten in Tarragona (Catalonië) — Consorcio Concesionario de Aguas para los Ayuntamientos Industria de Tarragona ESP 3 miljard	21,9					•

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Rioleringen en afvalwaterzuiveringen						
— te Barcelona (Catalonië), met inbegrip van enkele kustverdedigingswerken — Villa Olímpica S.A.	72,2					
ESP 10 miljard						
— te Córdoba (Andalusië) ter vermindering van de verontreiniging van de Guadalquivir — Empresa Municipal de Aguas de Córdoba	10,8					
ESP 1,5 miljard						
— in het bekken van de Segura (Murcia) — Comunidad Autónoma de Murcia	21,2					
ESP 2,9 miljard						
— in verschillende gemeenten in de agglomeratie Bilbao (Baskenland) — Consortio de Abastecimiento de Agua y Saneamiento de la Comarca del Gran Bilbao	47,4					
ESP 6,5 miljard						
Wegenaanleg op de Canarische eilanden en uitbreiding van de afvalwaterzuivering te Las Palmas — Comunidad Autónoma de Canarias	64,9					
ESP 9 miljard						
Nieuwe fabriek van automobielruiten te Sagunto (Valencia) — SIV Española S.A.	15,3					
ESP 2,1 miljard						
Productie van lichte bedrijfsauto's in fabrieken in Baskenland en Catalonië — Mercedes Benz España S.A.	51,2					
ESP 7,2 miljard						
Uitbreiding van fabrieken van telecommunicatiematerieel en van onderzoeks- en ontwikkelingsfaciliteiten te Algeciras (Andalusië), la Coruña (Galicië) en bij Madrid — Telettra Española S.A.	32,4					
ESP 4,5 miljard						
<i>Globale kredieten</i>	(301,1)					
Ter financiering van kleinere overheidsinvesteringen — Banco de Crédito Local	36,5					
ESP 5 miljard						
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf						
● op het gebied van de industrie en de dienstverlening (met name via leasingfaciliteiten)						
— Banco Central S.A. en Banco de Fomento S.A.	57,8					
ESP 8 miljard						
— Banco Español de Crédito S.A. en Banco de Desarrollo Económico Español S.A.	54,7					
ESP 7,5 miljard						
— Banco de Crédito Industrial	36,5					
ESP 5 miljard						
— Banco de Vizcaya S.A. en Banco de Financiación Industrial S.A.	10,9					
ESP 1,5 miljard						
● op het gebied van de landbouw en de agro-industrie						
— Banco de Crédito Agrícola S.A.	68,7					
ESP 9,5 miljard						
● op het gebied van het toerisme						
— Banco Hipotecario de España S.A.	36,1					
ESP 5 miljard						
FRANKRIJK (FRF 8 754 miljoen)	1 243,9					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(519,8)					
Bouw van een vuilverbranding voor huishoudelijk afval, die tevens elektrische stroom levert, alsmede warm water voor het stadsverwarmingsnet van de agglomeratie Lyon (Rhône-Alpes)						
— Communauté Urbaine de Lyon	7,1					
FRF 50 miljoen						
Tunnel onder het Kanaal — Eurotunnel Finance S.A.	106,5					
FRF 750 miljoen						

		Communautaire infrastructuur Milieubescherming/Cultureel erfgoed Modernisering bedrijfsleven Energievoorziening Regionale ontwikkeling				
		miljoen Ecu				
Aanleg van het autowegennet, gefinancierd via de CNA :						
Wegvak Manosque-Sisteron (52,4 km) van de autoweg A51 tussen Marseille en Grenoble (Provence-Côte-d'Azur) — Société de l'Autoroute de l'Estérel-Côte d'Azur						
FRF 300 miljoen	42,6	•				
Wegvak Arles-Nîmes (24,6 km) van de autoweg A55 tussen Nîmes en Marseille (Languedoc-Roussillon) — Société des Autoroutes du Sud de la France						
FRF 100 miljoen	14,2	•			•	
Wegvak Le Mans-Angers (81,5 km) van de autoweg A11 tussen Parijs en Nantes (Pays de la Loire) — Société des Autoroutes du Sud de la France						
FRF 200 miljoen	28,6	•				
Wegvak Montmélian-Albertville (33,5 km) van de autoweg A43 (Savoie) — Société des Autoroutes Rhône-Alpes						
FRF 50 miljoen	7,1	•			•	
Wegvakken Calais-Nordausques (18 km) en Laon-Reims (52 km) van de autoweg A26 tussen de tunnel onder het Kanaal en Zuid-Frankrijk — Société des Autoroutes du Nord et de l'Est de la France						
FRF 380 miljoen	54,3	•			•	
Wegvak Mâcon-Châtillon (96 km) van de autoweg A40 naar de Mont-Blanc-tunnel (Rhône-Alpes) — Société des Autoroutes Paris-Rhin-Rhône						
FRF 470 miljoen	67,2				•	
Wegvak Bourges-Clermont-Ferrand (182 km) van de autoweg A71 tussen Orléans en Clermont-Ferrand (Auvergne) — Société des Autoroutes Paris-Rhin-Rhône						
FRF 200 miljoen	28,6	•				
Bouw van assemblagehallen voor de Airbus A330/A340- vliegtuigen, van kantoorruimten en van een ontwerp bureau bij Toulouse-Blagnac (Midi-Pyrénées) — S.N.I. Aérospatiale S.A.						
FRF 800 miljoen	113,2	•		•		
Modernisering van vier fabrieken van elektromotoren te:						
— Alès (Languedoc-Roussillon) — Merlin Gérin Alès S.A.						
FRF 70 miljoen	9,9	•				
— Châlon-sur-Saône (Bourgogne) — Société Française Gardin S.A.						
FRF 40 miljoen	5,7	•				
— Montmélian (Rhône-Alpes) — Prodipact S.A.						
FRF 55 miljoen	7,8	•				
— Sarre-Union (Alsace) — Sarel S.A.						
FRF 35 miljoen	5,0	•				
Uitbreiding van de productiecapaciteit en van onderzoeks- en ontwikkelingsfaciliteiten van een fabriek van CAD/CAM-machines te Cestas (Aquitaine) — Lectra-Systèmes S.A.						
FRF 12 miljoen	1,7	•		•		
Modernisering en rationalisering van een papier- en papierpulpfabriek te Saint-Gaudens (Midi-Pyrénées) — La Cellulose du Rhône et d'Aquitaine S.A.						
FRF 100 miljoen	14,3	•	•			
Kredieten aan de Société de Développement Régional de Bretagne ten behoeve van:						
— Nieuwe installaties voor de behandeling en verwerking van landbouwprodukten — Coopagri en Gelagri						
FRF 25 miljoen	3,6	•				

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
		miljoen Ecu				
— De automatisering van een pluimveeslachterij te Vannes — Ets Guyomar'ch						
FRF 7 miljoen	1,0	●				
— De modernisering van drie bedrijven voor de produktie van telecommunicatiematerieel — Matra Communications						
FRF 10 miljoen	1,4	●				
<u>Globale kredieten</u>	(724,1)					
Ter financiering van kleinere overheidsinvesteringen in de gebieden waar de CLF - CAECL S.A. werkzaam is:						
— Rhône-Alpes						
FRF 400 miljoen	57,2					
— Nord-Pas-de-Calais						
FRF 400 miljoen	57,2					
— Pays de la Loire						
FRF 250 miljoen	35,7					
— Bretagne						
FRF 250 miljoen	35,4					
Auvergne, Limousin, Poitou-Charentes						
FRF 250 miljoen	35,4					
Ter financiering - met name via leasingfaciliteiten - van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening						
— Société Lyonnaise de Banque S.A.						
FRF 50 miljoen	7,1					
— Immo'office S.A.						
FRF 200 miljoen	28,4					
— Locafrance S.A.						
FRF 840 miljoen	119,1					
— Sodero via Batiroc						
FRF 150 miljoen	21,4					
— SDR Bretagne via Batiroc						
FRF 150 miljoen	21,4					
— Axamur S.A.						
FRF 100 miljoen	14,2					
— Crédit Lyonnais						
FRF 500 miljoen	70,8					
Ter financiering via leasingfaciliteiten van kleinere investeringen die						
● energiebesparingen beogen — Locafrance S.A.						
FRF 50 miljoen	7,1					
● de toepassing van geavanceerde technologieën beogen — Locafrance S.A.						
FRF 60 miljoen	8,5					
Ter financiering van kleinere overheidsinvesteringen op het gebied van het toerisme en de milieubescherming — Société Lyonnaise de Banque S.A.						
FRF 150 miljoen	21,3					
Ter financiering van kleinere overheidsinvesteringen en van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening						
— Crédit Mutuel de Bretagne						
FRF 300 miljoen	42,5					
— Banque Fédérative du Crédit Mutuel						
FRF 400 miljoen	56,6					
— Crédit Industriel et Commercial						
FRF 600 miljoen	84,9					
IERLAND (IEP 119,9 miljoen)	154,8					
Uitbreiding van het hoogspanningsnet — Electricity Supply Board						
IEP 20 miljoen	25,7	●				

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Aanleg van 214 km gasleiding voor het transport van aardgas uit het gasveld voor de Ierse kust bij Cork naar met name Dublin, alsmede bouw van een compressorstation — Bord Gais Eireann IEP 25,5 miljoen	32,9	•	•			
Aanleg van de westelijke rondweg rond Dublin — West Link Toll Bridge Ltd, National Toll Roads Ltd en East Link Ltd ten behoeve van de Conor Holdings Group IEP 13 miljoen	16,8	•				
Aanleg van een nieuwe startbaan, nieuwe taxibanen en een verkeersstoren op de luchthaven van Dublin — Aer Rianta cpt IEP 12 miljoen	15,5	•				
Aanschaf van 2 Fokker 50-toestellen voor de regionale verbindingen met het Verenigd Koninkrijk — Aer Lingus plc via de Allied Irish Finance Company Ltd IEP 9,6 miljoen	12,5	•				
Uitbreiding, modernisering en digitalisatie van de lokale en interlokale telefoonnetten, uitbreiding van het datatransmissie-systeem, aanleg van onderzeese optische vezelkabels naar Groot-Brittannië en installatie van een straalverbinding tussen Dublin en Galway — Bord Telecom Eireann via de Irish Telecommunications Investments plc IEP 14,5 miljoen	18,8	•				
Watervoorziening en afvalwaterzuivering in de agglomeratie Dublin — Dublin County Council en Dublin City Corporation via de Ierse staat (Ministerie van Financiën) IEP 1,5 miljoen	1,9	•				
Bosbouwvoorzieningen en herbebossing van 18 000 ha — Ierse staat (Ministerie van Financiën) IEP 13,7 miljoen	17,7	•				
Verbeteringen aan het nationale wegennet, watervoorziening en afvalwaterzuivering in diverse delen van het land, alsmede enkele infrastructuurverbeteringen ten behoeve van de communicatie en het toerisme — Ierse staat IEP 7,5 miljoen	9,7	•				
Bouw van een lange-golfzender ten noordwesten van Dublin, die het gehele Ierse grondgebied zal kunnen bestrijken, alsmede West- en Midden-Engeland — Radio Tara Ltd IEP 2,6 miljoen	3,4	•				
ITALIË (ITL 5 026,7 miljard)	3 274,6					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(2 278,2)					
Uitbreiding van de centrale van Fiume Santo (Sardinië) met twee kolen of olie stokende eenheden — ENEL ITL 200 miljard	131,0	•	•			
Kolen stokende centrale te Brindisi, omschakelbaar op olie of aardgas, alsmede aanleg van ontzwavelingsinstallaties (Apulië) — ENEL ITL 170 miljard	110,0	•	•			
Bouw van waterkrachtcentrales in Calabrië — ENEL ITL 145 miljard	94,0	•	•			
Bouw van drie geothermische centrales in Toscane ter vervanging van negen verouderde eenheden — ENEL ITL 130 miljard	83,6	•				
Uitbreiding van de warmte/krachtcentrale te Brescia (Lombardije) met een kolen stokende eenheid en installatie van ontzwavelingsvoorzieningen — Azienda Servizi Municipalizzati via de BNL-SAFOP ITL 20 miljard	13,1	•	•			

				Communautaire infrastructuur	
				Milieubescherming/Cultureel erfgoed	
				Modernisering bedrijfsleven	
				Energievoorziening	
				Regionale ontwikkeling	
			miljoen Ecu		
Ontginning van de aardgasvelden					
— Barbara, Clara Ovest en Brenda voor de kust van Ancona en Fano (de Marken), alsmede Dosso degli Angeli op het vaste land ten noorden van Ravenna (Emilia Romagna) — AGIP					
ITL 120 miljard		78,9	•		
— Pennina voor de kust van de Marken — Società Energia Montedison S.p.A. via het Istituto Bancario San Paolo di Torino					
ITL 13 miljard		8,5	•		
— Azalea voor de kust van Emilia-Romagna — AGIP					
ITL 32 miljard		20,8	•		
— Porto Corsini Mare voor de kust van Emilia-Romagna — AGIP					
ITL 30 miljard		19,5	•		
Aanleg van een gasleiding van 185 km tussen Tarvisio (Friaul) aan de Oostenrijkse grens en Camisano Vicentino (Veneto) voor het transport van Russisch aardgas — SNAM					
ITL 110 miljard		72,3	•		
Inrichting van de uitgeputte aardgasvelden van Sabbioncello (Emilia-Romagna), Corte en Ripalta (Lombardije) voor gasopslag — AGIP					
ITL 25 miljard		16,2	•		
Omschakeling van het gasnet van Rome op aardgas en uitbreiding van dit net tot de voorsteden (Latium) — ITALGAS via de IMI					
ITL 80 miljard		52,2	•		
Aanleg van aardgasnetten in 101 gemeenten in Lombardije, Veneto en Piëmont — ITALGAS					
ITL 35 miljard		22,7	•		
Aanleg van een stadsverwarming en bouw van een warmte/kracht centrale te Reggio-Emilia (Emilia-Romagna) — Azienda Gas Acqua Consorziale via de BNL-SAFOP					
ITL 5 miljard		3,2	•		
Aanleg van dubbelspoor over 21 km van de spoorlijn tussen Maccaresse en Rome (Latium) — Ente Ferrovie dello Stato via het Ministerie van Verkeer					
ITL 30 miljard		19,5	•		•
Verbeteringen aan een voorstadspoorlijn te Napels en bouw van werkplaatsen (Campanië) — Italiaanse staat (Ministerie van Verkeer)					
ITL 4 miljard		2,6	•		
Capaciteitsverdubbeling van de spoorlijn Milaan-Saronno ter verbetering van de dienstregeling naar de internationale luchthaven van Malpensa (Lombardije) — Ferrovie Nord Milano Esercizio S.p.A. via het Ministerie van Verkeer					
ITL 32 miljard		20,8			•
Voltooiing van de rondweg rond Rome tussen de autosnelwegen naar Milaan, respectievelijk Napels (46,9 km) (Latium) — AUTOSTRADE via de IRI					
ITL 75 miljard		49,3	•		
Voltooiing van de laatste wegvakken van 57 km van de autosnelweg tussen Genua en de Zwitserse grens bij Domodossola (Piëmont) — AUTOSTRADE via de IRI					
ITL 200 miljard		131,4			•
Verbreiding van het wegvak San Cesareo-Napels van de autosnelweg Rome-Napels (176 km) tot twee maal drie rijstroken (Latium en Campanië) — AUTOSTRADE via de IRI					
ITL 100 miljard		65,1	•		

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
		miljoen Ecu				
Vergroting van het verkeersplein Vomero in de stadsautoweg te Napels (Campanië) — Regione Campania	ITL 7,4 miljard	4,8	●			
Aanleg van een strekdam en aanlegplaatsen voor kolenschepen in de buitenhaven van Brindisi (Apulië) — Italiaanse staat (Ministerie van Openbare Werken)	ITL 38 miljard	25,0	●	●		
Aanleg van een jachthaven te Pescara (Abruzzes) — Regione Abruzzi	ITL 10 miljard	6,5	●			
Uitbreiding van een pier in de haven van Triëst, bestemd voor de afhandeling van container- en ro/ro-schepen (Friuli-Venezia Giulia) — Italiaanse staat (Ministerie van Openbare Werken)	ITL 11,9 miljard	7,7	●			
Aanleg van twee kleine visserij- en jachthavens te respectievelijk Bagnara en Cariati (Calabrië) — Regione Calabria	ITL 2,5 miljard	1,6	●			
Modernisering en uitbreiding van de visserijhaven te Giulianova, alsmede van de handelshaven te Ortona (Abruzzes) — Regione Abruzzi	ITL 12 miljard	7,8	●			
Aanschaf van 14 MD82-vliegtuigen en van 4 ATR42-vliegtuigen voor regionale verbindingen — Aero Trasporti Italiani via de IRI	ITL 31,5 miljard	20,7	●			
Aanschaf van 10 MD82-vliegtuigen bestemd voor de verbindingen met de rest van de Gemeenschap — Alitalia via de MEDIOBANCA	ITL 50 miljard	32,5				●
Aanschaf van twee Airbus A300-B2-203-vliegtuigen, bestemd voor de binnenlandse lijnen en de verbindingen met de rest van de Gemeenschap — Alitalia S.p.A. via de CREDIOP	ITL 33,5 miljard	21,6				●
Aanschaf van 3 ATR42-300-vliegtuigen bestemd voor de verbindingen met Zuid-Italië en de rest van de Gemeenschap — Avianova S.p.A. via de BNL	ITL 4,7 miljard	3,1	●			●
Modernisering en uitbreiding van de luchthaven van Turijn-Casella (Piëmont) — Società Azionaria Gestione Aeroporto "Città di Torino" S.p.A. via het Istituto Bancario San Paolo di Torino	ITL 10 miljard	6,6				●
Uitbreiding van een overslagcentrum te Verona (Veneto) — Ente Autonomo Magazzini Generali di Verona via de VENEFONDIARIO	ITL 8 miljard	5,2				●
Kabelspoorweg naar het historische centrum van Orvieto en aanleg van een parkeerplaats — Consorzio Trasporti Terni via de Regione Umbria	ITL 5,5 miljard	3,6	●			
Aanleg van een verkeerstunnel onder het historische centrum van Caserta (Campanië) — Regione Campania	ITL 4,3 miljard	2,8	●			
Voorzieningen aan het wegennet van Catanzaro met het oog op het voorkomen van aardverschuivingen — Regione Calabria	ITL 5,5 miljard	3,6	●			●
Uitbreiding van het telefoonnet in de Abruzzes, Molise, Latium, Campanië, Basilicata, Apulië, Calabrië, Sicilië en Sardinië — SIP via de IRI	ITL 580 miljard	377,8	●			

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Inrichting van een nieuw volgstation voor telecommunicatiesatellieten te Scanzano (Sicilië) — Telespazio via de IRFIS ITL 30 miljard	19,7	●	●			
Uitbreiding en rationalisatie van de watervoorziening in — Cagliari (Sardinië) — Gemeente Cagliari via de Regione Sardegna ITL 20 miljard	13,1	●				
— Noordoost Sardinië — Ente Sardo Acquedotti e Fognature via de Regione Sardegna ITL 3,5 miljard	2,3	●				●
— het toeristische gebied ten oosten van Cagliari (Sardinië) — Ente Autonomo del Flumendosa via de Regione Sardegna ITL 15 miljard	9,7	●				
— Aquila en Teramo (Abruzzes) — Regione Abruzzi ITL 3 miljard	1,9	●				
— Isernia en Campobasso (Molise) — Regione Molise ITL 4,9 miljard	3,2	●				
— Novara en Alessandria (Piëmont) — Regione Piemonte ITL 8,4 miljard	5,4					●
Verbetering van de watervoorziening en aanleg van rioleringen in — Marsala (Sicilië) — Regione Sicilia ITL 5 miljard	3,3	●				●
— Grado (Friuli-Venezia Giulia) — Regione Friuli-Venezia Giulia ITL 2 miljard	1,3	●				●
— Foggia en de golf van Manfredonia (Apulië) — Regione Apulia ITL 87,2 miljard	56,7	●				●
— het gebied rond het meer van Omedeo en in Porto Torres (Sardinië) — Regione Sardegna ITL 7 miljard	4,5	●				●
Riolering en afvalwaterzuiveringen ter ● beperking van de verontreiniging van de Po met zijn zijrivieren, alsmede van het noordelijk deel van de Adriatische Zee — Regione Lombardia ITL 70 miljard	45,6					●
— Regione Piemonte ITL 15 miljard	9,7					●
— Regione Emilia Romagna ITL 30 miljard	19,4					●
● beperking van de verontreiniging langs de kust van de Marken — Regione Marche ITL 20 miljard	13,1	●				●
● verwerking van huishoudelijk en industrieel afvalwater in een groot deel van de provincie Savona — Regione Liguria ITL 14 miljard	9,1					●
● verwerking van huishoudelijk en industrieel afvalwater in het bekken van de Gorzone — Regione Veneto ITL 10 miljard	6,5					●
● beperking van de verontreiniging van de Arno — Regione Toscana ITL 30 miljard	19,4					●
● beperking van de verontreiniging in de lagune van Valli di Comacchio (provincie Ferrara) — Regione Emilia Romagna ITL 2,5 miljard	1,6					●
Watervoorziening, afvalwaterzuivering en de verwijdering van vast afval in het gebied langs de Metauro in de provincie Pesaro-Urbino (de Marken) — Regione Marche ITL 5 miljard	3,2	●				●
Verbetering van de watervoorziening te Rome en omgeving, riolering en afvalwaterzuivering in het toeristisch gebied rond het meer van Bolsena en voorzieningen tegen kusterosie ten zuiden van Rome (Latium) — Regione Lazio ITL 15 miljard	9,7	●				●
Riolering en afvalwaterzuiveringen ter beperking van de verontreiniging in de baai van Triëst, alsmede bosbouwvoorzieningen in de provincie Udine (Friuli-Venezia Giulia) — Regione Friuli-Venezia Giulia ITL 38 miljard	24,8	●				●
Rivierregulering in het bekken van de Dora Baltea en voorzieningen tegen aardverschuivingen en lawines — Regione Valle D'Aosta ITL 23 miljard	15,1	●				●

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Werken ter bestrijding van de erosie en aardverschuivingen, riolering en afvalwaterzuiveringen, alsmede de verwijdering van vast afval in gemeenten met 32 000 inwoners (provincie Potenza) — Regione Basilicata ITL 6 miljard	3,9	•	•			
Installaties voor de erosie- en aardverschuivingsbestrijding in de bergachtige delen van de provincie Isernia (Molise) — Italiaanse staat (Ministerie van Openbare Werken) en Regione Molise ITL 8 miljard	5,2	•				
Uitbreiding van de watervoorziening van Campobasso, alsmede consolidatievoorzieningen ter bestrijding van aardverschuivingen (Molise) — Regione Molise ITL 11 miljard	7,1	•	•			
Werken ter erosiebestrijding en ter regulering van de Cordevole, zijrivier van de Piave (Veneto) — Regione Veneto ITL 3 miljard	1,9	•	•			
Regulering van de Arno en bescherming tegen overstromingen van met name Florence en Pisa, alsmede aanleg van riolering en afvalwaterzuiveringen, evenals de verbetering van de watervoorziening — Regione Toscana ITL 36 miljard	23,3		•			
Werken ter erosiebestrijding en regularisering van drie rivieren in Noord-Veneto, alsmede rioleringen en waterzuiveringen in de bekkens van de Brenta en de Bacchiglione — Regione Veneto ITL 10 miljard	6,5		•			
Voorzieningen tegen overstromingen, voor hemelwaterafvoer en ter bescherming tegen aardverschuivingen in de provincie Ancona — Regione Marche ITL 4 miljard	2,6	•	•			
Irrigatie van 6 800 ha in de kustvlakte van Tarquinia (Latium) — Consorzio di Bonifica della Maremma Etrusca via de Regione Lazio ITL 7,5 miljard	4,9	•				
Herbebossing en de aanleg van bosbouwwegen in het Valle d'Aosta — Regione Valle d'Aosta ITL 6 miljard	3,9	•				
Aanleg van exploitatiewegen in de bossen in de Vooralpen en het dal van de Natisone — Regione Friuli-Venezia Giulia ITL 4 miljard	2,6	•	•			
Herbebossing en de aanleg van bosbouwwegen in de Provincie Cueno (Piëmont) — Regione Piemonte ITL 3 miljard	1,9		•			
Herbebossing en de aanleg van bosbouwwegen in de Provincie Cagliari (Sardinië) — Regione Sardegna ITL 2 miljard	1,3	•	•			
Aanleg en ontsluiting van industrieterreinen in de gemeenten San Mango, Calabritto, Buccino en Calaggio (Campanië), die in november 1980 door aardbevingen waren getroffen — Italiaanse staat ITL 16 miljard	10,5	•				
Herstel van de watervoorzieningen, de rioleringen, de wegen en de overheidsgebouwen, alsmede bodemconsolidatie in de delen van de Abruzzes die in april en mei 1984 door aardbevingen waren getroffen — Italiaanse staat (Ministerie voor de bescherming van de bevolking) ITL 20 miljard	13,0	•				
Modernisering, alsmede vermindering van de stofemissies van een cementfabriek te Vibo Valentia (Calabrië) — Cementerie Italiane del Sud S.p.A. via de IMI ITL 5,2 miljard	3,4	•	•	•		
Verplaatsing van een flessenfabriek naar de rand van Asti, alsmede modernisering van de productie-installaties ter vermindering van het energieverbruik en ter beperking van de emissie van verontreinigingen (Piëmont) — Aziende Vetrarie Italiane Ricciardi via de IMI ITL 15 miljard	9,7		•	•		

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Modernisering van de productie van vlakglas in een bedrijf te San Salvo (Abruzzes) — Flovetro S.p.A. via de IMI ITL 8 miljard	5,2	•	•	•		
De invoering van geavanceerde technologieën bij de productie van detergents en chemische adhesieven in drie fabrieken te resp. Ferentino (Latium), Lomazzo (Lombardije) en Casale (Lombardije) — Henkel S.p.A. ITL 10 miljard	6,5	•		•		
Modernisering van een chemisch bedrijf te Rosignano ter vermindering van het energieverbruik en ter verbetering van de milieuvoorzieningen (Toscane) — Solvay et Cie S.A. via de INTERBANCA ITL 10 miljard	6,5	•	•			•
Inrichting van een virologisch onderzoekscentrum te Pomezia (Latium) — Istituto Ricerche di Biologia Molecolare S.p.A. via de IMI ITL 6 miljard	3,9	•		•		
Herstructurering en modernisering van fabrieken van synthetische vezels te Ottana en Porto Torres (Sardinië), alsmede van technische polymeren te Pisticci (Basilicata) — Enichem Fibre — via de CIS ITL 30 miljard — via de ENI ITL 30 miljard	19,7 19,5	• •				
Omschakeling van drie raffinaderijen op de productie van loodvrije benzine, alsmede voorzieningen voor de milieubescherming (Sannazzaro di Burgondi-Lombardije; Porto Marghera-Veneto; Livorno-Toscane) — AGIP Petroli via de IMI ITL 75 miljard	48,7					•
De productie van loodarme en loodvrije benzine in een aardolieraffinaderij te Augusta (Sicilië) — Esso Italiana S.p.A. via de IRFIS ITL 36 miljard	23,3	•				•
Inrichting van een onderzoeks- en ontwikkelingscentrum, alsmede de bouw van kleine en middelgrote computers en van randapparatuur te Caluso (Piëmont) — Honeywell Bull Italia via de IMI ITL 70 miljard	46,0					•
Fabriek van onderdelen van remsystemen voor automobielen te Modugno (Apulië) — Bendix Altecna S.p.A. via de MEDIOBANCA ITL 30 miljard	19,4	•				
Verdere ontwikkeling en productie van het Frans-Italiaanse korte-afstandsvliegtuig ATR-72 in de fabrieken te Pomigliano d'Arco en te Capodichino (Campanië) — Aeritalia S.p.A. via de IRI ITL 30 miljard	19,4	•				•
De productie van compact discs voor audio- en informaticadoeleinden te Aquila (Abruzzes) — Optical Media Storage S.p.A. via de ISVEIMER ITL 35 miljard	22,7	•				•
Automatisering van drie fabrieken van elektrische weerstanden en bouw van een nieuw onderzoeks- en productiecentrum voor geïnformatiseerde beheers- en produktiestelsels in de provincie Treviso (Veneto) — Unifin — Unione Finanziaria S.p.A. , Irsa S.p.A. , Sipa S.p.A. en Rica S.p.A. via de IMI ITL 8 miljard	5,2					•
Uitbreiding van een vleeswarenfabriek te Pomezia (Latium) — Salumificio Cesare Fiorucci S.p.A. via de ISVEIMER ITL 7,5 miljard	4,9	•				

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Modernisering van, en beperking van de luchtverontreiniging door zes suikerfabrieken in Emilia-Romagna, Veneto en de Marken — Industria Saccarifera Italiana Agroindustriale via het Istituto Bancario San Paolo di Torino ITL 40 miljard	26,0	•	•			
Inrichting van een deegwarenfabriek te Sansepolcro (Toscane), alsmede informatisering van de centrale diensten van het bedrijf te Perugia (Umbrië) — Buitoni S.p.a. via de BNL ITL 25 miljard	16,2	•	•			
Modernisering en produktiviteitsverbetering van drie brouwerijen te respectievelijk — Pedavena (Veneto) — Birra Dreher S.p.A. — via de ISVEIMER ITL 6,5 miljard	4,2	•				
— via de Banco di Napoli ITL 6,5 miljard	4,2	•				
— Popoli (Abruzzes) et Massafra (Apulië) Birra Dreher S.p.A. via de ISVEIMER ITL 17 miljard	11,0	•				
Inrichting van een natuurpark te Nardo (Apulië) — Regione Puglia ITL 3 miljard	1,9	•	•			
Restauratie van het Palazzo Ducale te Genua — Gemeente Genua via de Regione Liguria ITL 5 miljard	3,2	•				
Uitbreiding van een onderzoeks- en ontwikkelingscentrum voor de telecommunicatie en de elektronica te Turijn (Piëmont) — Centro Studi e Laboratori Telecomunicazioni S.p.A. via de IRI ITL 15 miljard	9,9		•			
Inrichting van laboratoria op het gebied van de kernfysica, de supergeleiding en de koudetechniek te Catania (Sicilië) — Istituto Nazionale di Fisica Nucleare via de Italiaanse staat ITL 7,4 miljard	4,8	•	•			
<i>Globale kredieten</i>	(996,4)					
Ter financiering - in het bijzonder via leasingoperaties - van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening						
• in Midden- en Noord-Italië						
— BNL ITL 75 miljard	48,9					
— CENTROBANCA ITL 7,5 miljard	4,9					
— IMI ITL 130 miljard	84,8					
— INTERBANCA ITL 45 miljard	29,2					
— Istituto Bancario San Paolo di Torino (ten behoeve van agro-industriële bedrijven) ITL 15 miljard	9,7					
— Istituto Federale di Credito Agrario per il Piemonte, la Liguria e la Valle d'Aosta ITL 15 miljard	9,7					
— MEDIOCREDITO CENTRALE ten behoeve van de regionale Mediocredito-organisaties ITL 123,5 miljard	80,3					
— VENEFONDIARIO ITL 10 miljard	6,5					
• in Zuid-Italië						
— Banco di Napoli ITL 40 miljard	26,3					
— Banco di Sicilia ITL 20 miljard	12,9					
— BNL ITL 35 miljard	22,8					
— BNL-SACAT (ten behoeve van het hotelwezen en toeristische bedrijven) ITL 15 miljard	9,9					
— CIS (uitsluitend ten behoeve van Sardinië) ITL 60 miljard	39,2					

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
		miljoen Ecu				
— Consorzio Nazionale per il Credito Agrario di Miglioramento (ten behoeve van agro-industriële bedrijven, landbouwbedrijven, kleine infrastructuurprojecten met name op het gebied van de irrigatie en de herbebossing)						
ITL 17,5 miljard		11,5				
— CREDIOP						
ITL 10 miljard		6,5				
— EFIBANCA						
ITL 10 miljard		6,5				
— IMI						
ITL 100 miljard		65,2				
— IRFIS (uitsluitend ten behoeve van Sicilië)						
ITL 30 miljard		19,6				
— ISVEIMER						
ITL 131 miljard		85,1				
— MEDIOCREDITO CENTRALE ten behoeve van de regionale Mediocredito-organisaties						
ITL 60,3 miljard		39,2				
Ter financiering van kleinere projecten op het gebied van de energiebesparing en/of de milieubescherming, alsmede van het industriële midden- en kleinbedrijf						
● in Midden- en Noord-Italië						
— BNL						
ITL 45 miljard		29,4				
— Cassa di Risparmio delle Piovincie Lombarde						
ITL 3,2 miljard		2,0				
— EFIBANCA (eveneens ten behoeve van de toepassing van geavanceerde technologieën)						
ITL 10 miljard		6,5				
— IMI						
ITL 90 miljard		59,1				
— INTERBANCA						
ITL 15 miljard		9,7				
— Istituto Bancario San Paolo di Torino						
ITL 40 miljard		26,1				
— MEDIOCREDITO CENTRALE ten behoeve van de regionale Mediocredito-organisaties						
ITL 140,4 miljard		91,2				
— Mediocredito Lombardo						
ITL 15 miljard		9,7				
● in Zuid-Italië						
— BNL						
ITL 30,7 miljard		20,1				
— INTERBANCA						
ITL 10 miljard		6,5				
— Istituto Bancario San Paolo di Torino						
ITL 10 miljard		6,5				
Ter financiering van kleinere industriële projecten op het gebied van de geavanceerde technologieën						
— BNL						
ITL 78,5 miljard		51,3				
— IMI						
ITL 92,4 miljard		59,9				
NEDERLAND (NLG 607 miljoen)		259,7				
<i>Afzonderlijke kredieten</i>		<i>(216,7)</i>				
Aanschaf van een Boeing 747-200-toestel en van twee Boeing 767-300-toestellen ten behoeve van de lijnen naar bestemmingen binnen en buiten de Gemeenschap — Martinair Holland N.V.						
NLG 50 miljoen		21,4				●
Installatie van een brandoven met geïndustrialiseerd bed voor de kalkproductie te Echt (Limburg)						
— Kaldin v.o.f.						
NLG 7 miljoen		3,0	●		●	
Installaties voor de productie van geïntegreerde schakelingen met behulp van de submicron-techniek te Nijmegen (Gelderland) — N.V. Philips Gloeilampenfabrieken via de Electris Finance N.V.						
NLG 450 miljoen		192,3	●		●	

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
<i>Globale kredieten</i>	(43,0)					
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Amro Bank N.V. NLG 50 miljoen	21,5					
— Nederlandsche Middenstandsbank N.V. NLG 50 miljoen	21,5					
PORTUGAL (PTE 95 219,5 miljoen)	560,4					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(403,8)					
Uitbreiding van de kolen stokende centrale van Sines ten zuiden van Lissabon — Electricidade de Portugal, EP PTE 16 999 miljoen	100,0	•	•			
Bouw van de waterkrachtcentrale te Alto Lindoso (Noord-Portugal) — Electricidade de Portugal, EP PTE 16 999 miljoen	100,0	•	•			
Bouw van de waterkrachtcentrale in de Caldeirão bij Guarda (Midden-Portugal) — Electricidade de Portugal, EP PTE 3 500 miljoen	20,5	•	•			
Uitbreiding van de capaciteit van de spoorlijnen in en rond Oporto (Noord-Portugal) ter verbetering van het reizigers- en goederenverkeer — Portugese Republiek (Gabinete do Nó Ferroviário do Porto) PTE 5 993 miljoen	35,3	•				
Aanleg van nieuwe wegvakken met een lengte van in totaal 99 km in de hoofdwegen tussen enerzijds de havens van Aveiro en Coimbra (Midden-Portugal) en anderzijds Vilar Formoso aan de Spaanse grens — Portugese Republiek (Junta Autónoma de Estradas) PTE 1 870 miljoen	11,0	•				
Verbeteringen aan het nationale wegennet — Portugese Republiek (Junta Autónoma de Estradas) PTE 11 800 miljoen	69,7	•				
Bouw van een brug over de Guadiana tussen Spanje en Portugal en verbeteringen aan de internationale weg Faro-Sevilla (Algarve) — Portugese Republiek (Junta Autónoma de Estradas) PTE 1 120 miljoen	6,6	•				•
Wegenaanleg en verlenging van de landingsbaan op de luchthaven van São Miguel, alsmede aanleg van een haven op het eiland Terceira (Azoren) — Região Autónoma dos Açores PTE 5 000 miljoen	29,5	•				
Rioleringen en afvalwaterzuivering, alsmede een persleiding naar zee ten behoeve van de milieubescherming in de kuststrook tussen Lissabon en Estoril — Portugese Republiek (Gabinete do Saneamento Básico da Costa do Estoril) PTE 3 060 miljoen	18,1	•				•
Fabriek van houtvezelplaten te Nelas (Midden-Portugal) — Madíberia Lda PTE 650 miljoen	3,8	•				
Fabriek van electronikaonderdelen te Setúbal — Tronitech-Componentes Electrónicos, S.A. PTE 900 miljoen	5,3	•				
Hotel in het centrum van Lissabon — Sociedade Portuguesa de Hotéis, S.A. PTE 680 miljoen	4,0	•				

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
<i>Globale kredieten</i>	(156,6)					
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf						
● op het gebied van de industrie en de dienstverlening (in het bijzonder via leasingoperaties)						
— Caixa Geral de Depósitos						
PTE 2 550 miljoen	15,0					
— Banco Pinto e Sotto Mayor						
PTE 2 550 miljoen	15,1					
— Banco Português de Investimento						
PTE 4 250 miljoen	25,1					
— Euroleasing-Sociedade Portuguesa de Locação Financeira, S.A.						
PTE 1 000 miljoen	5,9					
— Sociedade Financeira de Locação, S.A.						
PTE 1 000 miljoen	5,9					
— Banco de Fomento Nacional						
PTE 5 116,5 miljoen	30,0					
— Portugese Republiek						
PTE 6 772 miljoen	39,7					
● op het gebied van de landbouw, de agro-industrie en de visserij						
— Caixa Geral de Depósitos						
PTE 1 705 miljoen	10,0					
— Banco Pinto e Sotto Mayor						
PTE 1 705 miljoen	10,0					
VERENIGD KONINKRIJK (GBP 725,1 miljoen)	1 079,5					
<i>Afzonderlijke kredieten</i>	(1 049,0)					
Opwerkingsfabriek voor kernbrandstoffen te Sellafield (Noord-Engeland) — British Nuclear Fuels plc						
GBP 190 miljoen	288,2	●				
Bouw van een installatie voor de verwerking van vaste afvalfen tot brandstofgranulaat te Hastings (Zuidoost-Engeland) — East Sussex Enterprises Ltd						
GBP 1 miljoen	1,4	●	●			
Tunnel onder het Kanaal — Eurotunnel Finance Ltd						
GBP 70 miljoen	106,5					●
Verbeteringen aan de havens van Plymouth, Southampton, Hull, Immingham, Grimsby, Barry en Ayr — Associated British Ports						
GBP 16 miljoen	24,4	●				●
Verbetering van de landingsfaciliteiten op verschillende luchthavens en van de luchtverkeerscontrole in het gehele land — Civil Aviation Authority						
GBP 18 miljoen	25,8	●				●
Bouw van de tweede passagiersterminal op de internationale luchthaven van Stansted (Londen) — Stansted Airport Ltd						
GBP 100 miljoen	150,4					●
Uitbreiding van het telecommunicatienet in Schotland — British Telecom Finance B.V. ten behoeve van British Telecommunications plc						
GBP 200 miljoen	287,0	●				
Wegenaanleg, watervoorziening en afvalwaterzuivering in de Grampians (Schotland) — Grampian Regional Council						
GBP 10 miljoen	14,4		●			●
Modernisering van een fabriek van walsrollen te Gateshead (Noordoost Engeland) — Davy Roll Company Ltd						
GBP 3,3 miljoen	4,9	●				

		Communautaire infrastructuur	Milieubescherming/Cultureel erfgoed	Modernisering bedrijfsleven	Energievoorziening	Regionale ontwikkeling
	miljoen Ecu					
Uitbreiding van revisiewerkplaatsen voor vliegtuigmotoren te Nantgarw bij Cardiff (Wales) — British Airways Engine Overhaul Ltd GBP 7,3 miljoen	10,9	•				
Ontwerp en bouw van de vleugels van Airbus A-320-vliegtuigen in diverse bedrijven in Engeland — British Aerospace plc via Cadavon Ltd GBP 50 miljoen	76,3		•			
Bouw van revisiewerkplaatsen voor vliegtuigmotoren en onderdelen van grote straalvliegtuigen te Prestwick (Schotland) — Caledonian Airmotive Ltd GBP 11 miljoen	16,8	•				
Bouw van een nieuwe wolweverij te Bradford en modernisering van een textielfinishingbedrijf te Huddersfield (Yorkshire) — Parkland Textile plc GBP 2 miljoen	3,0	•				
Installatie van een polymerisatie-eenheid in een polystyreenfabriek te Carrington bij Manchester (Noordwest-Engeland) — Huntsman Chemical Company Ltd GBP 3 miljoen	4,6	•				
Bouw van een hotel te Birmingham (West Midlands) — National Exhibition Centre Ltd GBP 17 miljoen	24,4	•				
Bouw van een honderdtal kleine motels en wegrestaurants langs het nationale autowegennet — Trusthouse Forte plc GBP 5 miljoen	7,6	•				
Bouw van een opleidings- en servicecentrum voor de informatica te Manchester (Noordwest-Engeland) — National Computing Centre Ltd GBP 1,5 miljoen	2,3	•	•			
<i>Globale kredieten</i>	(30,5)					
Ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en de dienstverlening — Barclays Bank plc GBP 10 miljoen	15,3					
— Investors in Industry Group plc GBP 10 miljoen	15,3					
ELDERS (1)	285,0					
<i>Krediet</i>						
Bouw, lancering en exploitatie van een nieuwe generatie telecommunicatiesatellieten ten behoeve van grootschalige numerieke verbindingen tussen de Europese landen — Eutelsat - Europese Organisatie voor Telecommunicatiesatellieten	100,0		•			•
<i>Garantie</i>						
Bouw, lancering en exploitatie van vier telecommunicatiesatellieten ten behoeve van de verbindingen met de scheepvaart, de luchtvaart en het wegverkeer over vrijwel de gehele wereld — Inmarsat - International Maritime Satellite Organisation	185,0		•			•

(1) Artikel 18 van de Statuten, zie blz. 9 onder "Projecten buiten de Gemeenschap".

B. Uit het nieuwe communautaire leningsinstrument

Projecten gefinancierd in 1988

In 1988 is voor een bedrag van 356,5 miljoen aan nieuwe financieringsovereenkomsten gezamenlijk met de Commissie van de Europese Gemeenschappen ondertekend, betrekking hebbend op kredieten uit het nieuwe communautaire leningsinstrument voor projecten in de Gemeenschap. Deze kredieten worden door de Bank in opdracht en naam en voor rekening en risico van de Europese Economische Gemeenschap verstrekt; zij vallen buiten de normale boekhouding, maar verschijnen daarentegen in de Speciale Sectie.

Deze kredieten dienen ter financiering van productieve investeringen van het midden- en kleinbedrijf, terwijl één krediet beantwoordt aan de communautaire doelstellingen op het gebied van de infrastructuur.

miljoen Ecu			
<u>Globale kredieten</u>		VERENIGD KONINKRIJK (GBP 65 miljoen)	99,3
		— Barclays Bank Ltd	
		GBP 30 miljoen	45,8
		— Investors in Industry Group plc	
		GBP 35 miljoen	53,5
DENEMARKEN (DKK 250 miljoen)	31,4		
— Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S		ITALIË (ITL 150 miljard)	97,3
DKK 250 miljoen		31,4	
		— CENTROBANCA	
		ITL 30 miljard	19,4
		— CREDIOP	
		ITL 10 miljard	6,5
		— EFIBANCA	
SPANJE (ESP 3 miljard)	21,9	ITL 20 miljard	13,0
		— IMI	
— Banco Español de Crédito S.A. en Banco del Desarrollo Económico Español S.A.		ITL 20 miljard	12,9
ESP 1,5 miljard		— Instituto Regionale di Credito Agrario (ten	
		behoefte van de agro-industrie)	
— Banco de Vizcaya S.A.		ITL 5 miljard	3,3
ESP 1,5 miljard		— MEDIO CREDITO CENTRALE ten behoeve van	
		de regionale Mediocredito-organisaties	
		ITL 41,5 miljard	27,1
		— Mediocredito Lombardo	
		ITL 15 miljard	9,7
FRANKRIJK (FFR 750 miljoen)	106,6		
— Crédit Industriel et Commercial		<u>Afzonderlijk krediet</u>	
FFR 400 miljoen		Overslagcentrum voor spoor/wegverkeer te	
— Crédit National		Verona (Veneto) — Consorzio Zona Agricolo-	
FFR 350 miljoen		Industriale di Verona via de VENEFONDIARIO	
		ITL 8,5 miljard	5,5

Gebruikte afkortingen

Frankrijk	CLF-CAECL: <i>Crédit Local de France — Caisse d'aide à l'Équipement des Collectivités Locales</i>
	CNA: <i>Caisse Nationale des Autoroutes</i>
Italië	AGIP: <i>Azienda Generale Industria Petroli S.p.A.</i>
	AUTOSTRADA: <i>Autostrade — Concessioni e Costruzioni Autostrade S.p.A.</i>
	BNL: <i>Banca Nazionale del Lavoro</i>
	BNL/SACAT: <i>Sezione Autonoma per l'Esercizio del Credito Alberghiero e Turistico della Banca Nazionale del Lavoro</i>
	BNL/SAFOP: <i>Sezione Autonoma per il Finanziamento di Opere Pubbliche e di Impianti di Pubblica Utilità della Banca Nazionale del Lavoro</i>
	CENTROBANCA: <i>Banca Centrale di Credito Popolare</i>
	CIS: <i>Credito Industriale Sardo</i>
	CREDIOP: <i>Consorzio di Credito per le Opere Pubbliche</i>
	EFIBANCA: <i>Ente Finanziario Interbancario</i>
	ENEL: <i>Ente Nazionale per l'Energia elettrica</i>

ENI: <i>Ente Nazionale Idrocarburi</i>
IMI: <i>Istituto Mobiliare Italiano</i>
INTERBANCA: <i>Banca per Finanziamenti a Medio e a Lungo Termine</i>
IRFIS: <i>Istituto Regionale per il Finanziamento alle Industrie in Sicilia</i>
IRI: <i>Istituto per la Ricostruzione Industriale</i>
ISVEIMER: <i>Istituto per lo Sviluppo Economico dell'Italia Meridionale</i>
ITALGAS: <i>Società Italiana per il Gas p.A.</i>
MEDIOBANCA: <i>Banca di Credito Finanziario</i>
MEDIO CREDITO CENTRALE: <i>Istituto Centrale per il Credito a Medio Termine</i>
SIP: <i>Società Italiana per l'Esercizio delle Telecomunicazioni p.A.</i>
SNAM: <i>Società Nazionale Metanodotti p.A.</i>
VENEFONDIARIO: <i>Istituto di Credito Fondiario delle Venezie</i>

Kredietverlening buiten de Gemeenschap

Buiten de Gemeenschap heeft de Bank in 1988 kredieten voor haar eigen rekening verstrekt tot een bedrag van 520,1 miljoen, alsmede een bedrag van 180,1 miljoen aan risicodragend kapitaal uit begrotingsmiddelen van de Gemeenschap of de Lid-Staten, d.w.z. in totaal 700,2 miljoen, tegenover 392,1 miljoen in het voorafgaande jaar.

Deze toeneming is een gevolg van de inwerkingtreding van de financiële protocollen tussen de Gemeenschap en de Middellandse-Zeelanden, waar een bedrag van 398 miljoen is toegekend, waarvan 7 miljoen uit begrotingsmiddelen (1987: in totaal 42,8 miljoen).

De kredietverlening in de landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan (A.C.S.-landen), krachtens de derde overeenkomst van Lomé, en in de landen en gebieden overzee (L.G.O.) krachtens het betreffende besluit van de Raad van de Europese Gemeenschappen, beliep 302,2 miljoen (1987: 349,4 miljoen), waarvan 129,1 miljoen voor eigen rekening (met rentesubsidie) en 173,1 miljoen risicodragend kapitaal uit begrotingsmiddelen.

Middellandse-Zeelanden

De in 1987 met verschillende Middellandse-Zeelanden afgesloten financiële protocollen zijn in de loop van 1988 in werking getreden. De kredietverlening van de Bank kon in meerdere landen snel weer worden opgevat na de periode van geringe activiteit in 1987, toen de op grond van vroegere protocollen nog beschikbare saldi uitgeput raakten.

Joegoslavië

Het tweede financiële protocol met **Joegoslavië** legt de nadruk op de financiering van vervoersinfrastructuur van belang voor zowel dit land als de Gemeenschap en in het bijzonder op de transjoegoslavische autosnelweg met zijn aanvoerwegen. De ligging van het land maakt het dan ook tot een belangrijk door-gangsgebied: bijna vier vijfde van het vervoer tussen Griekenland en de rest van de Gemeenschap gaat over de Joegoslavische spoorlijnen en autowegen.

De Bank heeft in 1988 210 miljoen ter beschikking gesteld voor verschillende wegvakken van de transjoegoslavische autoweg en voor de Karawankentunnel aan de grens met Oostenrijk. Reeds vroeger wa-

Tabel 10: Kredietverlening buiten de Gemeenschap in 1988

	(Milj. Ecu)						
	Totaal	Voor eigen rekening	Uit begrotings-middelen	Energie	Infra-structuur	Sector	
						Industrie, landbouw, diensten	
						Alzonderlijke kredieten	Globale kredieten
Marokko	50,0	50,0	—	—	—	—	50,0
Tunesië	60,0	57,0	3,0	—	17,0	—	43,0
Egypte	28,0	25,0	3,0	—	—	—	28,0
Jordanië	34,0	33,0	1,0	15,0	—	—	19,0
Malta	16,0	16,0	—	—	16,0	—	—
Joegoslavië	210,0	210,0	—	—	210,0	—	—
Totaal Middellandse-Zeelanden	398,0	391,0	7,0	15,0	243,0	—	140,0
Afrika	260,1	104,0	156,1	53,5	87,9	101,0	17,7
Caribisch gebied	10,9	6,0	4,9	7,0	—	0,5	3,4
Stille Oceaan	19,7	12,0	7,7	2,6	—	16,3	0,8
L.G.O.	11,6	7,1	4,5	6,0	3,1	1,5	1,0
Totaal A.C.S.-landen—L.G.O.	302,2	129,1	173,1	69,1	91,0	119,3	22,9
Totaal generaal	700,2	520,1	180,1	84,1	334,0	119,3	162,9

Risicodragend kapitaal en de protocollen met de Middellandse-Zeelanden

Sinds 15 jaar verstrekt de Bank in het kader van de financiële samenwerking met landen buiten de Gemeenschap risicodragende middelen. Dit is op ruime schaal gebeurd in de A.C.S.-landen, maar ten tijde van de twee eerste generaties financiële protocollen met de Middellandse-Zeelanden bestonden daar in deze landen nog weinig mogelijkheden voor (slechts twee operaties, respectievelijk 5 miljoen in Marokko en 3 miljoen in Egypte).

In de derde financiële protocollen met de Maghreb- en Machraklanden is aan deze financieringsvorm meer ruimte gegeven (zie tabel 11). De Gemeenschap heeft besloten om uit begrotingsmiddelen, waarvan het beheer daartoe aan de Bank is opgedragen, risicodragend kapitaal ter beschikking te stellen, in hoofdzaak bestemd voor de financiering van de industrie. De omvang van het bedrag is stellig nog bescheiden, maar het belang van deze stap is niet ontgaan aan de partnerlanden die de industriële samenwerking met de Gemeenschap nog verder willen versterken. Dat deze stap nu is gedaan, is niet zonder belang. De laatste jaren wordt de private sector, gehandicapt door de schaarste aan eigen vermogen, een grotere rol toebedacht en een ieder is het erover eens, dat een grotere samenwerking tot stand moet worden gebracht tussen ondernemers in de Gemeenschap en hun partners in de Middellandse-Zeelanden.

Van begin af aan was duidelijk, dat niet zonder meer kon worden gebouwd op de opgedane ervaring, maar dat het instrument zou moeten worden aangepast aan de omstandigheden in de betrokken landen. Het zijn in het algemeen vrij ontwikkelde landen met afzetmarkten in de Gemeenschap, waarmee zij doorgaans belangrijke han-

delsrelaties onderhouden. Hier zou dus een geschikt terrein kunnen liggen voor joint ventures. Daarom is het accent in het bijzonder gelegd op de financiering van lokale investeringen in het kader van joint ventures tussen plaatselijke ondernemingen en ondernemers uit de Gemeenschap, hoewel andere toepassingen niet zijn uitgesloten. Bovendien is uit evaluering van de steun aan het midden- en kleinbedrijf in ontwikkelingslanden gebleken, dat zich soms specifieke moeilijkheden voordoen bij de financiering van eigen vermogen, die met name verband houden met het wisselkoersrisico. Dit heeft de Bank ertoe gebracht naar geschikte oplossingen te zoeken.

De financiële protocollen met Tunesië, Egypte en Jordanië zijn tussen 1 februari en 1 augustus 1988 in werking getreden. Sindsdien is meer dan de helft van het beschikbare risicodragende kapitaal reeds gereserveerd voor projecten, waarvoor overeenkomsten zijn ondertekend of die thans nog worden uitgewerkt. Diverse projecten in Algerije en Marokko zijn nog in behandeling, maar zouden in 1989 tot afsluiting moeten komen.

Uit de beschikbaarstelling van risicodragend kapitaal blijkt de duidelijke wil van de Gemeenschap om haar industriële samenwerking met de Middellandse-Zeelanden uit te bouwen en te ontwikkelen volgens soepele formules die de risico's op redelijke wijze over beide partners verdelen. De betrokken landen zijn bereid gebleken van de zo geboden mogelijkheden gebruik te maken. Bij het beheer van deze middelen streeft de Bank naar doeltreffendheid op zowel economisch als bancaire niveau, hetgeen immers de teneur is van het mandaat dat haar door de Gemeenschap is verstrekt.

ren bedragen toegezegd voor deze uiterst belangrijke verkeersas (van 1978 tot 1984: 151,6 miljoen).

Maghreb-landen

In het kader van de tweede en derde protocollen met de betrokken landen is hier 110 miljoen verstrekt voor projecten in Tunesië en Marokko.

Naar **Tunesië** zijn 60 miljoen gegaan (waarvan 3 miljoen risicodragend kapitaal) voor enerzijds verbeteringen aan het spoorwegnet en anderzijds het midden- en kleinbedrijf (via globale kredieten) op het gebied van de industrie, de landbouw, de agro-in-

dustrie en het toerisme. Uit lopende globale kredieten zijn circa 300 bedragen voor in totaal 22 miljoen toegewezen.

In **Marokko** was tegen het eind van het jaar een globaal krediet van 50 miljoen bestemd voor de financiering van kleine, en soms zeer kleine, projecten op het gebied van de landbouw en de agro-industrie.

Machrak-landen

In deze landen is in totaal 62 miljoen ter beschikking gesteld.

In **Jordanië** (34 miljoen waarvan 1 miljoen risicodragend kapitaal) heeft de Bank de uitbreiding van het stroomdistributienet in Amman gefinancierd en heeft zij globale kredieten toegekend voor kleinere projecten op het gebied van de industrie en landbouw.

Ter ondersteuning van het industriële en toeristische midden- en kleinbedrijf zijn in **Egypte** twee globale kredieten toegekend voor in totaal 28 miljoen, waarvan 3 miljoen risicodragend kapitaal.

Malta

In **Malta** was een krediet van 16 miljoen bestemd voor een nieuwe passagiersterminal op de luchthaven. Hiermee is het saldo uitgeput, dat nog voor Malta beschikbaar was krachtens het tweede financiële protocol met dit land.

A.C.S.-landen en L.G.O.

De aanhoudend slechte economische situatie in de meeste A.C.S.-landen en de verdere achteruitgang van hun schuldenpositie hebben het de Bank moeilijk gemaakt haar activiteiten volledig te ontplooiën. Toch heeft de Bank bedragen kunnen toezeggen in dertig A.C.S.-landen en vier L.G.O..

In zes van deze landen zijn kredieten voor eigen rekening verstrekt (92,1 miljoen, d.w.z. een derde van het totale bedrag) en in vierentwintig andere landen risicodragende middelen (137,2 miljoen of 48% van het totale bedrag), terwijl in vier landen beide vormen van steun zijn verleend (38,2 miljoen). Bovendien zijn projecten gefinancierd, die voortvloeien uit de samenwerking tussen verschillende landen: zo is 15 miljoen gegaan naar de ASECNA — Agence pour la sécurité de la navigation aérienne en Afrique et à Madagascar — ter verbetering van de vluchtgeleiding in elf Afrikaanse landen en 19,7 miljoen naar het midden- en kleinbedrijf via globale kredieten aan regionale ontwikkelingsbanken in Afrika en in het Caribische gebied.

Ruim 60% van het risicodragend kapitaal was bestemd voor projecten in de minst ontwikkelde A.C.S.-landen (art. 257 van de derde overeenkomst van Lomé); twee derde van de kredietverlening voor eigen rekening had betrekking op projecten in de andere landen.

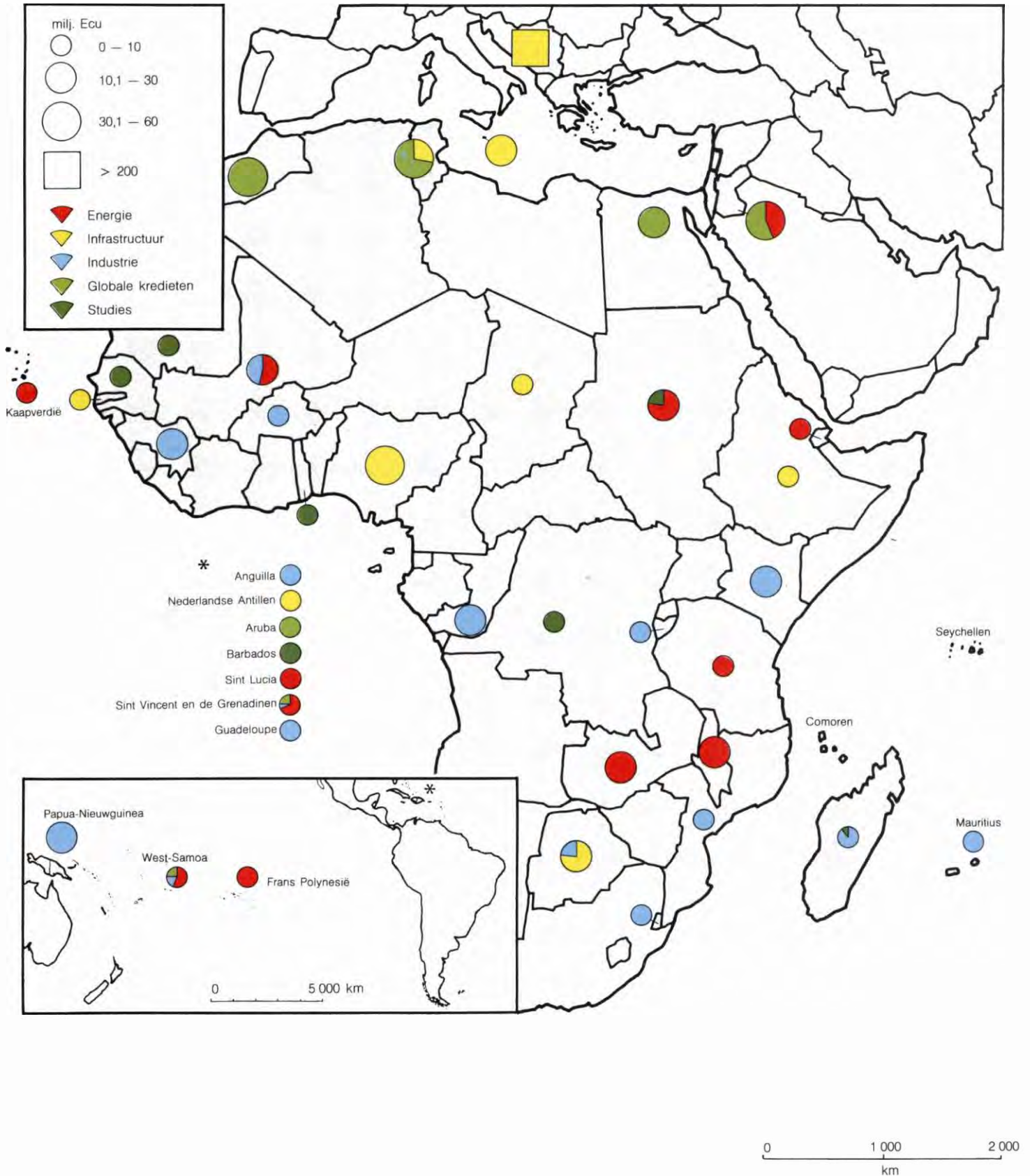
Overeenkomstig de strekking van de derde overeenkomst van Lomé is prioriteit gegeven aan de financiering van projecten in de industriële en agro-industriële sectoren. Ondanks de vooral in deze sectoren merkbare economische moeilijkheden kon 142 miljoen ter beschikking worden gesteld, d.w.z. bijna de helft van het totale bedrag, waarvan 118 miljoen gegaan is naar de verwerkende industrie en 24 miljoen naar het midden- en kleinbedrijf in het algemeen via globale kredieten aan ontwikkelingsbanken. Uit lopende globale kredieten is in 1988 25,3 miljoen toegewezen voor 98 kleinere bedrijven. De steun is voornamelijk ten goede gekomen van projecten op het gebied van de voedingsmiddelenindustrie, de textielnijverheid, de leerindustrie, de metallurgische industrie, de produktie van bouwmaterialen en het toerisme.

De overige kredieten zijn toegezegd ten behoeve van de energievoorziening (69,1 miljoen), de watervoorziening en afvalwaterzuivering (63 miljoen), alsmede de verbetering van de communicatie (28 miljoen). Bijna de helft van het totale bedrag beoogde de rehabilitatie van bestaande bedrijven en het herstel van aanwezige infrastructuur.

In **Afrika** is in 1988 in totaal 260,1 miljoen ter beschikking gesteld in 25 landen (waarvan 104 miljoen voor eigen rekening en 156,1 miljoen risicodragend kapitaal); 32,7 miljoen hiervan was bestemd voor regionale projecten (ASECNA en regionale ontwikkelingsbanken).

Naar **West-Afrika** is 109,5 miljoen gegaan, waarvan 12 miljoen naar de Banque Ouest Africaine de Développement. Een krediet van 45 miljoen in **Nigeria** beoogde de financiering van het herstel en de uitbreiding van de watervoorziening te Lagos. In **Mali** zijn een hoogspanningslijn tussen Bamako en Segou gefinancierd, alsmede katoenverwerkingsbedrijven (20,5 miljoen). In **Guinee** waren bedragen bestemd voor de uitbreiding van een aluminafabriek en voor de ontginning van een granietgroeve bij Conakry (16,6 miljoen). In **Gambia** is 5,7 miljoen gegaan naar de uitbreiding van de watervoorziening van Banjul.

In **Burkina Faso** zijn twee bedrijven gesteund; het ene te Bobo Dioulasso zal verpakkingskarton fabriceren en het andere te Ouagadougou plasticdoek en zakken (4,5 miljoen). Voor de uitbreiding van de elektriciteitscentrale van Praia in **Kaapverdië** is 3 miljoen ter beschikking gesteld, terwijl verder feasibility studies zijn gefinancierd met het oog op de eventuele ontginning van ijzererts in **Mauritanië** (1,5

miljoen), aardgas in **Senegal** (0,6 miljoen) en de aanleg van een straalverbinding in **Togo** (0,1 miljoen).

In **Zuidelijk Afrika** is 55,3 miljoen toegekend. In **Botswana** (13 miljoen) ging dit naar de watervoorziening en de bouw van een hotel in Gaborone en in **Zambia** (eveneens 13 miljoen) naar het herstel van de olieleiding naar Tanzania. In **Malawi** was 11 miljoen bestemd voor de aanleg van hoogspanningslijnen van de waterkrachtcentrales in Zuid-Malawi naar de hoofdstad en Noord-Malawi. In **Madagaskar** zijn de bouw van een tonijnconservenfabriek te Antsirana en een feasibility study inzake de ontginning van een grafietafzetting gefinancierd (6,3 miljoen). **Mozambique** ontving 6 miljoen voor de rehabilitatie van een cementfabriek bij Maputo en **Mauritius** 3 miljoen voor een meelfabriek, terwijl eveneens 3 miljoen bestemd was voor een textielbedrijf te Manzini in **Swaziland**.

In **Oost-Afrika** is in totaal 53,5 miljoen ter beschikking gesteld. Een bedrag van 25 miljoen in **Kenya** beoogde de instandhouding van de productiecapaciteit van reeds vroeger gefinancierde industriële bedrijven. De 13 miljoen in **Sudan** hadden betrekking op de rehabilitatie van de waterkrachtcentrale van Roseires en op goudprospectie bij Ariab.

In **Etiopië** is 10 miljoen verstrekt voor de vergroting van de haven van Assab en in **Tanzania** 3,5 miljoen voor de uitbreiding van het stroomdistributienet naar Tikuyu, terwijl de 2 miljoen in **Djibouti** bestemd waren voor de centrale van Tadjourah en de verlenging van het koppelnet naar Obock.

Naar **Midden-Afrika** is 26,8 miljoen gegaan, waarvan 5,7 miljoen ten behoeve van de Banque de développement des États d'Afrique centrale. Verder is bijgedragen tot de rehabilitatie van een agro-industrieel project in **Kongo** op het gebied van de palmolie-in-

Tabel 11: Financiële steun van de Gemeenschap krachtens per 1 mei 1989 geldende of nog te bekrachtigen overeenkomsten, financiële protocollen en besluiten

(Milj. Ecu)

	Rechtsgrondslag	Geldigheidsduur	Kredieten voor eigen rekening van de Bank ⁽¹⁾	Interventies uit begrotingsmiddelen			Totaal
				Risico-dragend kapitaal ⁽²⁾	Niet-terugvorderbare steun ⁽³⁾	Leningen tegen bijzondere voorwaarden	
Middellandse-Zeelanden							
Joegoslavië	2e financiële protocol	1988—1991	550				550
Turkije	4e financiële protocol	nog niet ondertekend	225		50	325 ⁽²⁾	600
Algerije	3e financiële protocol	1988—1991	183	4	52		239
Marokko			151	11	162		324
Tunesië			131	6	87		224
Egypte	3e financiële protocol	1988—1991	249	11	189		449
Jordanië			63	2	35		100
Libanon			53	1	19		73
Israël	3e financiële protocol	1988—1991	63				63
Malta	3e financiële protocol	1988—1993	44	5	13		62
Cyprus	3e financiële protocol	nog niet ondertekend	23	2,5	12,5		38
Libanon	buitengewone steun		50				50
A.C.S.-landen—L.G.O.							
A.C.S.-landen	Overeenkomst van Lomé III	1986—1990	1 100	600	4 860	600	7 160
L.G.O.	Besluit van de Raad	1986—1990	20	15	55	25	115
Totaal A.C.S.-landen—L.G.O. ⁽⁴⁾			1 120	615	4 915	625 ⁽³⁾	7 275

(1) Kredieten met rentesubsidies uit de middelen van het Europese Ontwikkelingsfonds voor projecten in de A.C.S.-landen en de L.G.O. en uit de algemene begroting van de Gemeenschappen voor projecten in sommige Middellandse-Zeelanden; de rentesubsidies worden in mindering gebracht van de niet-terugvorderbare steun.

(2) Toe te kennen door de Bank.

(3) Toe te kennen door de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

(4) Niet vermeld zijn de transfers voor stabilisatie van exportopbrengsten der A.C.S.-landen (925 miljoen) en L.G.O. (5 miljoen), evenmin als de speciale financieringsfaciliteit voor mijnbouwprojecten van de A.C.S.-landen (415 miljoen); deze bedragen worden toegekend door de Commissie.

dustrie (16 miljoen) en tot de verbetering van de koffieopslagfaciliteiten te Gitega in **Midden-Burundi** (2,5 miljoen). Voorts was 2,2 miljoen bestemd voor het herstel van de watervoorziening van N'Djamena in **Tsjaad** en 0,4 miljoen voor een feasibility study inzake een nieuwe hoogspanningslijn in de streek van Kivu in **Zaire**.

In de **Stille Oceaan** is in totaal 19,7 miljoen verstrekt voor enerzijds oliepalm- en cacaoplantages, alsmede opslag- en verwerkingsfaciliteiten voor deze produkten op Nieuw-Ierland in **Papua-Nieuwguinea** (15,5 miljoen) en voor, anderzijds, een dam en waterkrachtcentrale op het eiland Upolu, alsmede voor een ontwikkelingsbank in **Samoa** (4,2 miljoen).

Van het in het **Caribisch gebied** toegekende bedrag ad 10,9 miljoen is 2 miljoen als globaal krediet aan een regionale bank gegaan, de Caribbean Financial Services Corporation. Ook zijn bedragen gegaan

naar de produktie en het transport van elektriciteit op de eilanden **Sint Lucia** (3 miljoen) en **Sint Vincent** (5,8 miljoen, waaronder één globaal krediet) alsmede naar een feasibility study betreffende de bouw van een slachthuis te **Barbados** (0,1 miljoen).

Tenslotte is in de L.G.O. nog 6 miljoen ter beschikking gesteld voor de uitbreiding van het stroomkoppelpnet op Tahiti in **Frans Polynesië**, 3,1 miljoen voor de verbetering van de telecommunicatie op de **Nederlandse Antillen**, 1,5 miljoen voor een hotel op **Anguilla** en 1 miljoen via een globaal krediet aan een ontwikkelingsbank op **Aruba**.

Bij bijna alle hier genoemde projecten was sprake van cofinanciering in samenwerking met bilaterale financieringsinstellingen in de Lid-Staten, de Commissie van de Europese Gemeenschappen, de Wereldbank en andere ontwikkelingsorganisaties.

De Bank en de particuliere sector in de A.C.S.-landen

Tot een van de mogelijkheden om het hoofd te bieden aan de economische moeilijkheden in Afrika lijkt ook een uitbreiding van de kwantitatieve en kwalitatieve rol van de particuliere sector te horen. De Bank heeft al lang ervaring opgedaan bij de financiering van de particuliere sector in de A.C.S.-landen. Haar kredietverlening is daarbij meestal in de vorm gegoten van globale kredieten aan bemiddelende financieringsinstellingen. Dit zijn in het algemeen ontwikkelings- of investeringsbanken die kredieten op lange termijn verstrekken aan het lokale midden- en kleinbedrijf. In veel landen zijn zij de enige bronnen van langlopend krediet voor de particuliere sector. Door deze instellingen in te schakelen, profiteert de Bank van hun kennis van de lokale markt, van het plaatselijke bedrijfsleven en van de betrokken projecten.

Sinds de eerste overeenkomst van Lomé heeft de Bank tot eind 1988 123 van dergelijke globale kredieten toegekend in 42 A.C.S.-landen en zulks voor een bedrag van in totaal 439 miljoen, hetgeen 20% uitmaakt van de totale kredietverlening in de A.C.S.-landen gedurende deze periode. Uit deze kredieten zijn circa 660 kleinere projecten van het midden- en kleinbedrijf gefinancierd, waarvan bijna negen tiende betrekking had op de particuliere sec-

tor. Dit betreft bijna altijd zeer kleine industriële ondernemingen.

In 1987 en 1988 heeft de Bank haar activiteiten op dit gebied geëvalueerd. De ontwikkelingsinstellingen zijn bij de Afrikaanse economische moeilijkheden niet gespaard gebleven. De afzet van industriële produkten in deze landen is met name niet zo snel gegroeid als werd verwacht en omdat het bedrijfsleven dikwijls in deviezen luidende kredieten heeft opgenomen staat het nu voor een groeiend deficit daar de nationale valuta's vaak zeer zijn gedevalueerd. Ook heerst er bij kleine bedrijven een tekort aan eigen vermogen of soortgelijke middelen; het door de Bank beheerde risicodragend kapitaal kan gedeeltelijk in dit tekort voorzien. Ondanks deze conjuncturele moeilijkheden blijkt circa de helft van de gefinancierde ondernemingen rentabel te zijn en slechts één op de zes ondernemingen is failliet gegaan of geliquideerd.

Elk besluit te dien aanzien noodzaakt tot een preciese evaluatie van het aangegane risico, om te voorkomen dat investeringen worden gefinancierd, die geen enkele kans van slagen hebben. De komende jaren hoopt de Bank haar ervaringen op dit gebied nog uit te diepen bij het toekennen van risicodragend kapitaal uit begrotingsmiddelen.

Kredietverlening buiten de Gemeenschap

A. Voor eigen rekening

Projecten waarvoor in 1988 financieringsovereenkomsten zijn ondertekend.

In 1988 is voor een bedrag van 520,1 miljoen aan nieuwe financieringsovereenkomsten ondertekend, betrekking hebbend op kredieten die de Bank voor eigen rekening heeft verstrekt voor projecten buiten de Gemeenschap. Hiervan was 391,0 miljoen bestemd voor de Middellandse-Zeelanden en 129,1 miljoen voor de landen in Afrika, het Caribische Gebied en de Stille Oceaan (A.C.S.-landen), alsmede de landen en gebieden overzee (L.G.O.). Deze kredieten vallen geheel in de normale boekhouding van de Bank.

Bij alle kredieten (behalve die in Joegoslavië, Malta en Marokko) zijn rentesubsidies toegekend uit communautaire begrotingsmiddelen.

Middellandse-Zeelanden

	miljoen Ecu		
JOEGOSLAVIË		Globaal krediet aan de Banque Nationale de Développement Agricole ter financiering van kleinere projecten op het gebied van de landbouw en de agro-industrie	
Aanleg van drie wegvakken van in totaal 83 km van de Transjoegoslavische autoweg.		18,1 miljoen Tunesische dinars	18,0
De betrokken instanties in de republieken		EGYPTE	
— Kroatië		Globaal krediet aan de Export Development Bank of Egypt ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en het toerisme	
164,3 Joegoslavische dinars	60,0	63,3 miljoen Egyptische ponden	25,0
— Macedonië		JORDANIË	
41,1 Joegoslavische dinars	15,0	Uitbreiding van het stroomdistributienet in de agglomeratie Amman	
— Servië		Jordanian Electric Power Company Ltd via het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië	
68,4 Joegoslavische dinars	25,0	6,2 miljoen Jordaanse dinars	15,0
Aanleg van twee wegvakken van in totaal 42 km van de Transjoegoslavische autoweg.		Globaal krediet aan de Agricultural Credit Corporation via het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië ter financiering van kleinere agrarische investeringen	
De betrokken instanties in de republiek Slovenië en de autonome provincie Wojwodina		3,4 miljoen Jordaanse dinars	8,0
241,9 Joegoslavische dinars	65,0	Globaal krediet aan de Industrial Development Bank ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en het toerisme	
Aanleg van een tunnel onder de Karawanken aan de Oostenrijkse grens.		4,2 miljoen Jordaanse dinars	10,0
De betrokken instanties in de republiek Slovenië		MALTA	
123,2 Joegoslavische dinars	45,0	Bouw van een nieuwe passagiersterminal op de luchthaven van Luqa ter accommodatie van het groeiende toeristenverkeer	
MAROKKO		Republiek Malta	
Globaal krediet aan de Caisse Nationale de Crédit Agricole ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de landbouw en de agro-industrie		6,4 miljoen Maltese ponden	16,0
471,1 miljoen Marokkaanse dirhams	50,0	A.C.S.-landen — Afrika	
TUNESIË		miljoen Ecu	
Aanleg van nieuw spoor over 178 km, rechte trekking van tracé's over 45 km en reparaties aan het gehele spoorwegnet		REGIONAAL — WEST-AFRIKA	
Tunesische Republiek		Globaal krediet aan de Banque Ouest Africaine de Développement ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de agro-industrie, de landbouw, het toerisme, de mijnbouw en de telecommunicatie	
17,1 Tunesische dinars	17,0		10,0
Globaal krediet aan de Banque de Développement Economique de Tunisie ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie en het toerisme			
12,1 miljoen Tunesische dinars	12,0		
Globaal krediet aan de Banque Nationale de Développement du Tourisme ter financiering van hotelprojecten			
10,1 miljoen Tunesische dinars	10,0		

REGIONAAL - MIDDEN-AFRIKA

Globaal krediet aan de **Banque de Développement des Etats d'Afrique Centrale** ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de agro-industrie, de mijnbouw en het toerisme, alsmede van kleine infrastructuurprojecten

5,0

NIGERIA

Herstel en uitbreiding van de watervoorziening van Lagos

Bondsrepubliek Nigeria

267 miljoen Nigeriaanse naira's 45,0

KENYA

Rehabilitatie, modernisering en uitbreiding van vroeger door de Bank gefinancierde industriële ondernemingen

Republiek Kenya

502 miljoen Kenyaanse shillingen 25,0

BOTSWANA

Verbetering van de watervoorziening van Gaborone door middel van de bouw van een dam in de Metsemothlabu

Water Utilities Corporation

22 miljoen Botswanaanse pula's 10,0

Bouw van een hotel met 200 kamers te Gaborone
Gaborone International Hotel Company via de
Botswana Development Corporation

6,6 miljoen Botswanaanse pula's 3,0

MALAWI

Uitbreiding van het stroomdistributienet
Electricity Supply Commission of Malawi

8,8 miljoen Malawische kwacha's 3,0

MAURITIUS

Bouw een meelfabriek te Port-Louis
Les Moulins de la Concorde via de **Development Bank of Mauritius**

47,4 miljoen Mauritiane roupijs 3,0

A.C.S.-LANDEN — CARIBISCH GEBIED

miljoen Ecu

SINT VINCENT EN DE GRENADINEN

Uitbreiding van de elektriciteitsproductie door vervanging van drie verouderde dieseleenheden op de eilanden Sint Vincent en Bequia

Regering van Sint Vincent en de Grenadinen ten behoeve van de **Saint Vincent Electricity Services Limited**

8,9 miljoen Oostcaribische dollars 3,0

SINT LUCIA

Installatie van twee dieselgeneratoren en aanleg van hoogspanningslijnen

Saint Lucia Electricity Services Ltd

8,9 miljoen Oostcaribische dollars 3,0

A.C.S.-LANDEN - STILLE OCEAAN

miljoen Ecu

PAPUA-NIEUWGUINEA

Uitbreiding van palmolie- en cacaoplantages, alsmede inrichting van productie- en verwerkingsfaciliteiten voor palmolie en de rehabilitatie van bestaande cacaoverwerkingsinstallaties op het eiland Nieuw-Ierland

Poliamba Pty Ltd

9,8 miljoen kina's van Papua-Nieuwguinea 12,0

L.G.O.

miljoen Ecu

FRANS POLYNESIË

Uitbreiding van het stroomkoppelnets op Tahiti

Société de transport d'énergie électrique en Polynésie via de **Caisse Centrale de Coopération Economique**

509 miljoen CFP-franken 4,0

NEDERLANDSE ANTILLEN

Uitbreiding van de telecommunicatiefaciliteiten voor het internationale verkeer en het verkeer tussen de eilanden onderling

Regering van de Nederlandse Antillen (Ministerie van Verkeer en Vervoer)

6,1 miljoen Antilliaanse guldens 3,1

B. Uit begrotingsmiddelen

Projecten waarvoor in 1988 financieringsovereenkomsten zijn ondertekend

In 1988 is voor een bedrag van 180,1 miljoen aan nieuwe financieringsovereenkomsten ondertekend, betrekking hebbend op transacties uit begrotingsmiddelen van de Gemeenschap of van de Lid-Staten, waarvan 7 miljoen in de Middellandse-Zeelanden en 173,1 miljoen in de A.C.S.-landen en de L.G.O.

Deze bedragen zijn door de Bank in opdracht en naam en voor rekening en risico van de Europese Economische Gemeenschap toegekend; zij vallen buiten de normale boekhouding, maar verschijnen daarentegen in de Speciale Sectie.

Middellandse-Zeelanden

	miljoen Ecu
TUNESIË	
Globaal krediet ter financiering van directe en indirecte deelnemingen in industriële en toeristische bedrijven	

Voorwaardelijke lening aan de Banque de Développement Economique de Tunisie 3 miljoen Tunesische dinars	3,0
---	-----

EGYPTE

Globaal krediet ter financiering van het industriële en toeristische midden- en kleinbedrijf, alsmede van studies en deelnemingen	
---	--

Voorwaardelijke lening aan de Export Development Bank of Egypt 7,6 miljoen Egyptische ponden	3,0
--	-----

JORDANIË

Globaal krediet ter financiering van het industriële en toeristische midden- en kleinbedrijf, alsmede van studies en deelnemingen	
---	--

Voorwaardelijke lening aan de Industrial Development Bank 0,4 miljoen Jordaanse dinars	1,0
--	-----

A.C.S.-landen — Afrika

	miljoen Ecu
AFRIKA	

Vernieuwing of installatie van radiotelecommunicatie- en vluchtgeleidingsapparatuur in elf landen ter verhoging van de veiligheid van het luchtverkeer in het gebied dat wordt bestreken door de Agence pour la Sécurité de la Navigation Aérienne en Afrique et à Madagascar (Asecna)	
--	--

Voorwaardelijke lening aan de Asecna	15,0
---	------

REGIONAAL — WEST-AFRIKA

Globaal krediet ter financiering van studies en deelnemingen	
--	--

Voorwaardelijke lening aan de Banque Ouest Africaine de Développement	2,0
--	-----

REGIONAAL — MIDDEN-AFRIKA

Globaal krediet ter financiering van feasibility studies betreffende de industrie, de agro-industrie, de mijnbouw en het toerisme, alsmede van deelnemingen	
---	--

Voorwaardelijke lening aan de Banque de Développement des Etats d'Afrique Centrale	0,7
---	-----

MALI

Aanleg van hoogspanningslijnen over 220 km tussen Bamako en Ségou	
---	--

Voorwaardelijke lening aan de Republiek Mali ten behoeve van de Energie du Mali 3 869,5 miljoen CFA-franken	11,0
--	------

Oprichting van een katoenverwerkingsbedrijf te Koumantou en modernisering van negen bestaande productie-eenheden	
--	--

Voorwaardelijke lening aan de Compagnie Malienne de Développement du Textile via de Republiek Mali 3 355,8 miljoen CFA-franken	9,5
---	-----

GUINEE

Vergroting van de productiecapaciteit en de produktiviteit van een aluminafabriek te Fria	
---	--

Voorwaardelijke lening aan de Republiek Guinee ten behoeve van Frigula 4 234,7 miljoen Guineese franken	13,0
--	------

Ontginning van een granietgroeve in het Maferingah-massief bij Conakry	
--	--

Voorwaardelijke leningen: — aan de Republiek Guinee ter financiering van een overheidsdeelneming in het kapitaal van de Société des Granits de Guinée 205,3 miljoen Guineese franken — aan de Société des Granits de Guinée via de Republiek Guinee 1 119,7 miljoen Guineese franken	0,6 3,0
--	------------

KONGO

Rehabilitatie van het agro-industrieel project Sanghapalm, omvattend de voltooiing van de aanleg van palmolieplantages, de bouw van een palmoliefabriek en van een raffinaderij voor plantaardige oliën	
---	--

Voorwaardelijke lening aan Sanghapalm en aan de Société des Huiles du Congo via de Volksrepubliek Kongo 5 651,8 miljoen CFA-franken	16,0
---	------

SUDAN

Herstel en vergroting van drie van de zes generatortroepen van de waterkrachtcentrale van Roseires in de Blauwe Nijl	
--	--

Voorwaardelijke lening aan de National Electricity Corporation via de Republiek Sudan 51,3 miljoen Sudanese ponden	10,0
---	------

Exploratie van de goudafzettingen in de streek van Ariab

Voorwaardelijke lening aan de **Sudanese Mining Corporation** via de **Republiek Sudan**
15,4 miljoen Sudanese ponden 3,0

ZAMBIA

Herstel van de Tazama-olieleiding van 1 700 km tussen de haven van Dar-es-Salaam (Tanzania) en de aardolieraffinaderij van Ndola (Zambia), alsmede van de opslagfaciliteiten voor koolwaterstoffen te Dar-es-Salaam

Voorwaardelijke lening aan de **Tazama Pipelines Ltd**
114,8 miljoen Zambiaanse kwacha's 13,0

ETIOPIË

Uitbreiding van de handelshaven van Assab

Voorwaardelijke lening aan de **Marine Transport Authority** via de **Regering van Ethiopië**
22,9 miljoen Etiopische birrs 10,0

MALAWI

Uitbreiding van het stroomtransportnet

Voorwaardelijke lening aan de **Republiek Malawi** ten behoeve van de **Electricity Supply Commission of Malawi**
23,5 miljoen Malawische kwacha's 8,0

MADAGASKAR

Oprichting van een geïntegreerd tonijnconservenbedrijf te Antsiranana

Voorwaardelijke leningen aan de **Société Pêche et Froid Océan Indien** en aan de **Bankin' ny Tantsaha Mpamokatra**
9 035,9 miljoen Malgassische franken 5,7

Technisch en financieel onderzoek naar de eventuele ontginning van grafiet ten zuiden van Tamatave

Voorwaardelijke lening aan de **Democratische Republiek Madagaskar**
1 040 miljoen Malgassische franken 0,6

MOZAMBIQUE

Herstel van de productie-installaties van de cementfabriek van Matola bij Maputo

Voorwaardelijke lening aan de **Volksrepubliek Mozambique**
3 881,1 miljoen Mozambiquaanse meticals 6,0

GAMBIA

Uitbreiding en herstel van de watervoorzieningen van de agglomeratie Banjul

Voorwaardelijke lening aan de **Republiek Gambia** ten behoeve van de **Gambia Utilities Corporation**
45,7 miljoen Gambiaanse dalasi's 5,7

BURKINA FASO

Bouw van een fabriek van kartonnen verpakkingsmateriaal te Bobo Dioulasso

Voorwaardelijke lening aan de **Société Nationale de Cartons et d'Emballages** via de **Staat Burkina Faso**
879,4 miljoen CFA-franken 2,5

Modernisering en uitbreiding van een fabriek van kunststoffolie en zakken te Ouagadougou

Voorwaardelijke lening aan de **Société des Plastiques** via de **Staat Burkina Faso**
706,5 miljoen CFA-franken 2,0

TANZANIA

Uitbreiding van het stroomtransportnet naar het agro-industriële gebied van Tukuyu in Zuidwest-Tanzania

Voorwaardelijke lening aan de **Verenigde Republiek Tanzania** ten behoeve van de **Tanzania Electric Supply Company**
401,9 miljoen Tanzaniaanse shillingen 3,5

KAAPVERDIË

Uitbreiding van de stroomvoorziening te Praia

Voorwaardelijke lening aan de **Republiek Kaapverdië** ten behoeve van de **Empresa Publica de Electricidade et Agua**
256,2 miljoen Kaapverdische escudo's 3,0

SWAZILAND

Oprichting van een geïntegreerde katoenfabriek te Manzini in Midden-Swaziland

Voorwaardelijke lening aan de **Natex Ltd** via de **Swaziland International Development Company Ltd**
8 miljoen Swazische lilangeni 3,0

BURUNDI

Verbetering van de opslag- en sorteerfaciliteiten in het koffiebedrijf van Gitega in Midden-Burundi

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Burundi** ten behoeve van het **Office des Cafés du Burundi**
408,7 miljoen Burundische franken 2,5

TSJAAD

Herstel van de watervoorziening van N'Djamena

Voorwaardelijke lening aan de **Société Tchadienne d'Eau et d'Electricité** via de **Republiek Tsjaad**
773,9 miljoen CFA-franken 2,2

DJIBOUTI

Uitbreiding van de elektriciteitscentrale van Tadjourah door toevoeging van een dieseleenheid, alsmede aanleg van stroomtransportlijnen naar Obock

Voorwaardelijke lening aan de **Electricité de Djibouti**
392,5 miljoen Djiboutiaanse franken 2,0

MAURITANIË

Technisch en financieel onderzoek naar de eventuele ontginning van de ijzerertsafzettingen van M'Haoudat

Voorwaardelijke lening aan de **Société Nationale Industrielle et Minière**
130,7 miljoen Mauritaanse ouguiya's

1,5

SENEGAL

Technisch onderzoek ter exploratie van het gasveld van Diam Niadio-Kabor en naar de eventuele hervatting van de gaswinning

Voorwaardelijke lening aan **Petrosen** via de **Republiek Senegal**
210 miljoen CFA-franken

0,6

ZAIRE

Feasibility study betreffende een nieuwe hoogspanningslijn in Kivu in Noord-Zaire

Voorwaardelijke lening aan de **Société Nationale d'Électricité du Zaïre**
72,3 miljoen Zairese zaires

0,4

TOGO

Onderzoek naar de eventuele realisatie van een digitale communicatie tussen Zuid-Togo (Lomé) en Noord-Togo (Kara)

Voorwaardelijke lening aan het **Office des Postes et Télécommunications**
35,3 miljoen CFA-franken

0,1

A.C.S.-landen — Caribisch gebied

miljoen Ecu

REGIONAAL

Globaal krediet ter financiering van deelnemingen in het industriële en toeristische midden- en kleinbedrijf

Voorwaardelijke lening aan de **Caribbean Financial Services Corporation Ltd**
6 miljoen Oostcaribische dollars

2,0

SINT VINCENT EN DE GRENADINEN

Verhoging van het kapitaal van de Development Corporation

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Sint Vincent en de Grenadinen**
1,2 miljoen Oostcaribische dollars

0,4

Globaal krediet ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de agro-industrie en het toerisme, alsmede van deelnemingen hierin

Voorwaardelijke lening aan de **Development Corporation**
4,3 miljoen Oostcaribische dollars

1,4

Uitbreiding van de elektriciteitsvoorziening door vervanging van de verouderde dieseleenheden op de eilanden Sint Vincent en Bequia

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Sint Vincent en de Grenadinen**
3 miljoen Oostcaribische dollars

1,0

BARBADOS

Onderzoek naar de eventuele vestiging van een nieuw abattoir

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Barbados**
0,2 miljoen Barbadaanse dollars

0,1

A.C.S.-Landen — Stille Oceaan

miljoen Ecu

WESTSAMOA

Bouw van een stuwdam en een elektriciteitscentrale, alsmede aanleg van een stroomtransportnet op het eiland Upolu

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Westsamoa** ten behoeve van de **Electricity Power Corporation**
6,8 miljoen Westsamoaanse tala's

2,6

Globaal krediet ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de agro-industrie, de industrie, het toerisme en het vervoer

Voorwaardelijke lening aan de **Development Bank of Western Samoa**
1,9 miljoen Westsamoaanse tala's

0,8

Voorwaardelijke lening aan de **Staat Westsamoa** ter financiering van de vergroting van de overheidsdeelneming in het kapitaal van de **Development Bank of Western Samoa**
1,9 miljoen Westsamoaanse tala's

0,8

PAPUA-NIEUWGUINEA

Uitbreiding van palmolie- en cacaoplantages (resp. 4 300 ha en 835 ha), alsmede inrichting van produktie- en verwerkingsfaciliteiten voor palmolie en de rehabilitatie van bestaande cacaoverwerkingsinstallaties op het eiland Nieuw-Ierland

Voorwaardelijke lening aan de **New Ireland Development Corporation** via de **Staat Papua-Nieuwguinea**
3,6 miljoen kina's van Papua-Nieuwguinea

3,5

ANGUILLA

Bungalow-hotel aan de Zuidwestkust

Voorwaardelijke lening aan de **Anguilla Tourism Development Company** via de **Anguilla Development Board**

4,5 miljoen Oostcaribische dollars

1,5

miljoen Ecu

FRANS POLYNESIË

Uitbreiding van het stroomkoppelnets op Tahiti

Voorwaardelijke lening aan de **Regering van Frans Polynesië** ten behoeve van de **Société de transport d'énergie électrique en Polynésie**

254,5 miljoen CFP-franken

2,0

ARUBA

Globaal krediet ter financiering van het midden- en kleinbedrijf op het gebied van de industrie, de agro-industrie en het toerisme, alsmede van deelnemingen en studies

Voorwaardelijke lening aan de **Arubaanse Investeringsbank**

2 miljoen Antilliaanse guldens

1,0

Overeenkomstig de derde overeenkomst van Lomé is in de A.C.S.-landen prioriteit gegeven aan de kredietverlening voor de industrie en de agro-industrie. In 1988 is hiervoor 142 miljoen toegekend — vooral voor vele kleine industriële ondernemingen —, d.w.z. bijna de helft van het totale ter beschikking gestelde bedrag.

Middelen

In totaal heeft de Bank in 1988 7 659,5 miljoen aan middelen opgenomen, tegenover 5 592,7 in het voorafgaande jaar. Verreweg het grootste deel hiervan of 7 406,9 miljoen is verkregen op de kapitaalmarkten. Op de geldmarkten is bovendien 252,5 miljoen aan Ecu-notes geplaatst ter versterking van de kasmiddelen der Bank.

Ontwikkelingen op de kapitaalmarkten

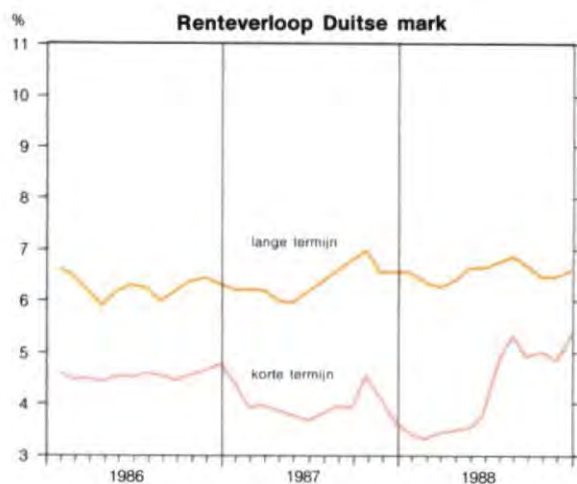
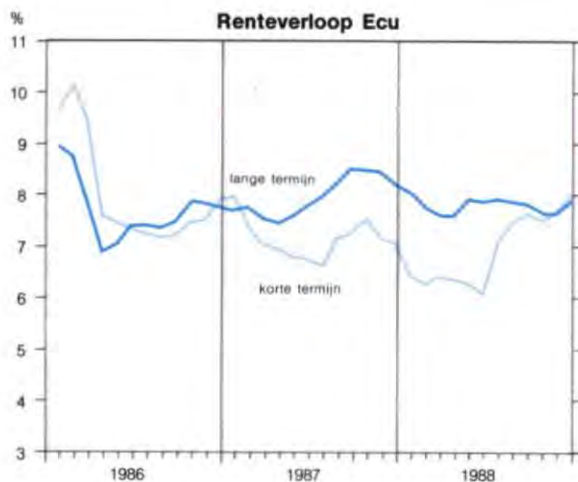
De beurscrisis van oktober 1987 trok ook in het begin van het volgende jaar nog enkele kringen: beleggers aarzelden om zich voor omvangrijke bedragen op de effectenmarkten vast te leggen, hoewel de monetaire autoriteiten in de geïndustrialiseerde landen ruime liquiditeitsinjecties verschaften.

De door deze maatregelen veroorzaakte daling van de lange rente zette in het eerste kwartaal door en in enkele landen, zoals Frankrijk, België en Nederland, kon het disconto worden verlaagd. In het vooruitzicht van een verdere rentedaling richtten de beleggers zich daarom op de obligatiemarkten, vooral omdat zij belegging in aandelen nog wantrouwden. De emissie-activiteit op de obligatiemarkten nam daardoor sterk toe in alle marktsectoren, behalve die van de dollar en de Ecu.

Het tweede kwartaal bevestigde, dat de economie snel groeide; dit stuwde de lange rente op de meeste markten geleidelijk omhoog.

Medio augustus verhoogde de Amerikaanse Federal Reserve het disconto uit zorg voor opdoemende inflationistische spanningen. Hierdoor begon de koers van de dollar sneller op te lopen, ondanks de interventies van de monetaire autoriteiten in de Verenigde Staten en vervolgens in Europa. Deze maatregelen begonnen aan het eind van de maand echter wel effect te sorteren. Gevolg hiervan was weer een periode met zeer grote emissie-activiteit op de meeste obligatiemarkten. In het bijzonder vertoonde de eurodollarmarkt in het derde kwartaal een sterk toenemende activiteit, daar ook het rendementsverschil tussen New York enerzijds en de eurodollarmarkt anderzijds kleiner werd.

Na de Amerikaanse presidentsverkiezingen in november zette de rentestijging verder door. Het hoge obligatierendement in sommige valuta's leidde in het laatste kwartaal tot een omvangrijk volume aan obligatie-emissies. Sterk was vooral de vraag naar obli-

gaties in Duitse mark en yen. De totale omvang van de internationale obligatie-emissies bereikte zo in 1988 163 miljard, d.w.z. 16% meer dan in het voorafgaande jaar.

*
*
*

In tegenstelling tot voorgaande jaren, hebben zich in 1988 weinig vernieuwingen voorgedaan op de financiële markten. Eerder kan het een jaar van consolidatie worden genoemd met een wijder verbreid gebruik van vroeger ingevoerde, nieuwe instrumenten — en in het bijzonder swaps — dan voorheen het geval was.

Een nieuw op de markt verschenen effectenvorm waren de notes met herzienbare rente. Bij deze variant van de notes tegen variabele rente (floating rate notes) kan de marge boven de referentievoet op elke nieuwe rentevervaldag binnen bepaalde grenzen worden gewijzigd, indien de marktbeoordeling van de solvabiliteit van de emittent intussen veranderd is. De markt voor floating rate notes is overigens weinig actief gebleven, hoewel de koersen voor notes met een vaste looptijd op de secundaire markt stegen.

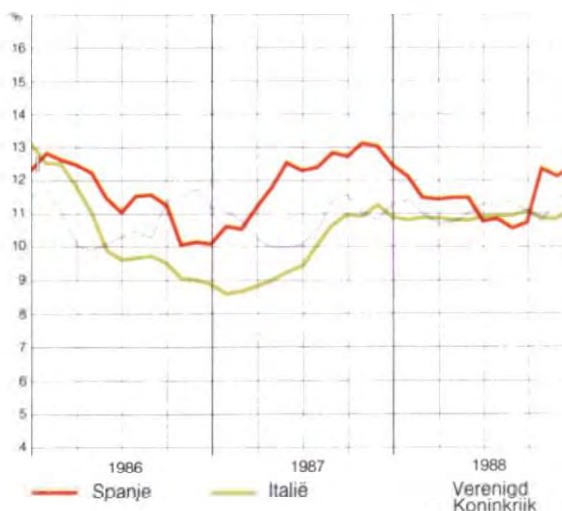
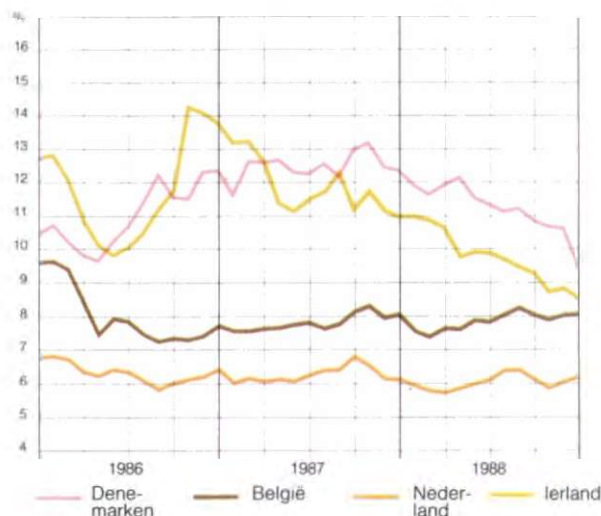
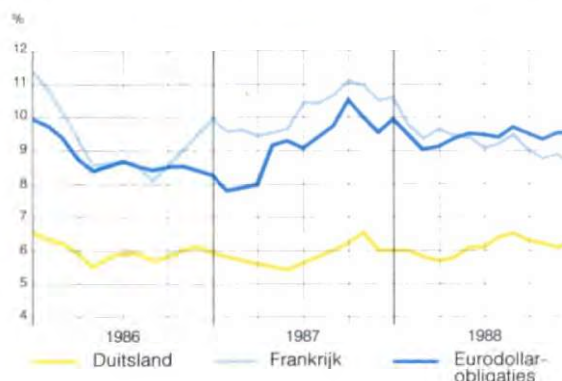
Wat de deregulatie van de Europese kapitaalmarkten betreft, kan worden gewezen op de toelating op de Nederlandse markt van couponloze obligaties en van emissiekoersen ver onder pari, alsmede op de liberalisering van de wisselmarkten in Italië, Denemarken en Ierland.

In Duitsland mogen particuliere niet-ingezetenen sinds oktober inschrijven op emissies van middellange obligaties van de federale overheid. Ook niet-particulieren is toegestaan deze obligaties op de secundaire markt te kopen. Hierdoor is de markt voor staatsleningen verder verruimd.

De Duitse autoriteiten hebben bovendien met ingang van 1989 een bronbelasting van 10% ingevoerd op rente-inkomsten, met inbegrip van de coupons van obligaties die door ingezetenen op de binnenlandse markt zijn uitgegeven. Dit besluit leidde bij voorbaat al tot een rendementsstijging op de binnenlandse obligatiemarkt. Daarnaast heeft de Bundesbank haar stallingsfaciliteiten verruimd. Ten slotte zijn op de Londense termijnmarkt termijncontracten inzake tienjarige obligaties van de Bondsrepubliek ingevoerd.

Bruto rendementen op obligaties

die op de verschillende kapitaalmarkten in de Gemeenschap ter beurze zijn genoteerd en die wat uitgiftevoorwaarden betreft, vergelijkbaar zijn met die van de Bank. Ten einde vergelijking mogelijk te maken zijn voor het Verenigd Koninkrijk en Ierland de op halfjaarbasis berekende rendementen omgerekend op jaarbasis.

Beroep van de Bank op de kapitaalmarkten

Het niveau van de uitbetalingen op kredieten van de Bank lag, in het bijzonder gedurende het laatste kwartaal, beduidend hoger dan in 1987. Daardoor heeft het beroep van de Bank op de verschillende marktsegmenten 7.406,9 miljoen belopen, hetgeen 34,8% meer was dan in het voorafgaande jaar. Van dit bedrag was 6.095,9 miljoen bestemd voor de financiering van de kredietverlening en 1.311,5 miljoen voor vervroegde aflossing van eerder aangegeven leningen. Met het oog op haar kasoperaties heeft de Bank daarnaast in Ecu luidend kortlopend papier uitgegeven tot een bedrag van 252,5 miljoen, zodat aan het eind van het jaar 352,5 miljoen hiervan uitstond.

In overeenstemming met de voorkeur van haar eigen geldnemers heeft de Bank haar middelenvoorziening meer dan in het verleden gericht op communautaire valuta's. In totaal betrof 84% deze valuta's en in het bijzonder de Duitse mark, de Ecu, de Franse frank en het pond sterling.

Vastrentende openbare emissies en onderhandse plaatsingen leverden in totaal 6.889,2 miljoen op (tegenover 4.564,5 miljoen in 1987), waarvan 497,8 miljoen is geswapt voor leningen tegen variabele rente. Ook zijn direct middelen tegen variabele rente

verkregen tot een bedrag van 151,2 miljoen (1987: 200 miljoen).

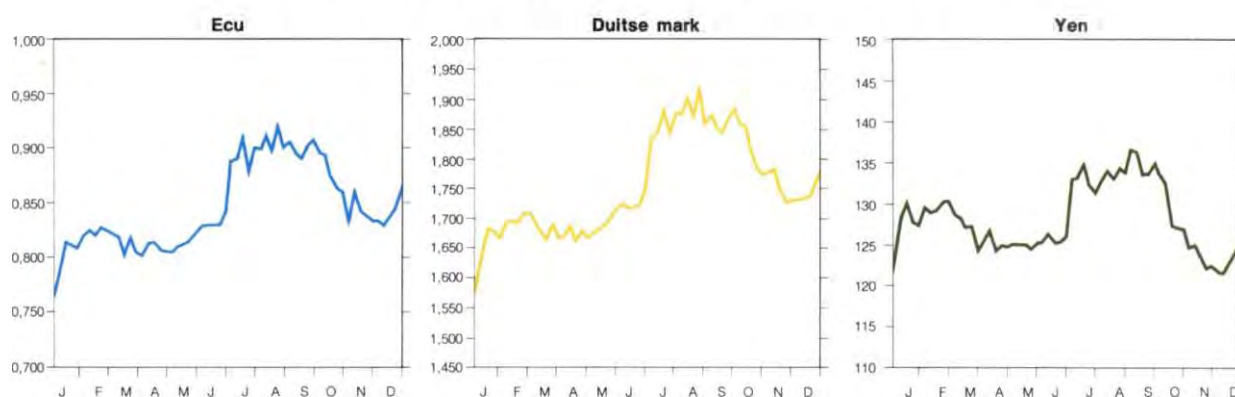
Interbankoperaties ter financiering van vervroegde aflossingen zijn afgesloten tot een bedrag van 311,2 miljoen, hetgeen minder was dan in het voorgaande jaar. Op de Amerikaanse markt zijn — met in totaal 55,5 miljoen — veel minder notes uitgegeven dan in het voorafgaande jaar (352,1 miljoen), daar de Bank zich op goedkoper wijze heeft kunnen financieren via openbare emissies op de internationale markt.

In totaal heeft de Bank aldus, na swaps (6,7 miljoen, zie tabel 12), middelen ter beschikking gekregen tot een bedrag van 7.666,1 miljoen.

*
* *

Zoals reeds is opgemerkt, werd 1988 gekenmerkt door een omvangrijk beroep op **communautaire valuta's**, waaronder voor het eerst ook de peseta en de escudo. De Bank heeft zich tot de meeste kapitaalmarkten in de Gemeenschap gericht, behalve tot die in Griekenland en Denemarken. De vorm waarin dit gebeurde was betrekkelijk gevarieerd: openbare emissies, onderhandse plaatsingen, bankkredieten

Koersverloop 1988 van de Ecu, de Duitse mark en de Yen ten opzichte van de dollar

tegen vaste of variabele rente, rente- en/of valuta-swaps, interbankoperaties op zowel de binnenlandse als de internationale markten.

De **Duitse mark** nam hierbij de eerste plaats in met 1.545,1 miljoen, d.w.z. ruim 20% van het totale opge-

nomen bedrag (1987: 1.153 miljoen). In het begin van het jaar hadden de koersschommelingen van de dollar de markt voor papier in Duitse mark niet beïnvloed. In de zomer begon deze markt echter spanningen te vertonen als gevolg van de sterke stijging van de emissie-activiteit, zowel als van de verminde-

Tabel 12: **Opgenomen leningen in 1988, gespecificeerd naar valuta**

	Bedrag vóór swaps		Swapbedrag	Bedrag na swaps		Totaal
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Milj. Ecu	%	%
1. LENINGEN OP MIDDELLANGE EN LANGE TERMIJN						
Vastrentende leningen	6 889,14	89,94	— 497,79	6 391,35	86,21	83,37
Communautaire valuta's	5 656,70	73,85	— 310,80	5 345,90	72,11	69,73
DEM	1 303,47	17,02	—	1 303,47	17,58	17,00
ECU	959,00	12,52	34,00	993,00	13,39	12,95
FRF	853,76	11,15	—	853,76	11,52	11,14
GBP	751,93	9,82	— 247,77	504,16	6,80	6,58
ITL	500,60	6,54	— 97,03	403,57	5,44	5,26
NLG	500,07	6,53	—	500,07	6,75	6,52
BEF	403,77	5,27	—	403,77	5,45	5,27
ESP	237,07	3,10	—	237,07	3,20	3,09
LUF	85,43	1,12	—	85,43	1,15	1,11
IEP	32,28	0,42	—	32,28	0,44	0,42
PTE	29,32	0,38	—	29,32	0,40	0,38
Andere valuta's	1 232,44	16,09	— 186,99	1 045,45	14,10	13,64
CHF	555,93	7,26	—	555,93	7,50	7,25
JPY	347,88	4,54	— 33,65	314,23	4,24	4,10
USD	252,02	3,29	— 76,73	175,29	2,36	2,29
CAD	76,61	1,00	— 76,61	—	—	—
Leningen tegen variabele rente	151,15	1,97	504,47 ⁽¹⁾	655,62 ⁽¹⁾	8,84	8,55
ECU	—	—	82,94	82,94	1,12	1,08
GBP	—	—	247,77	247,77	3,34	3,23
ITL	151,15	1,97	97,03	248,18	3,35	3,24
USD	—	—	76,73	76,73	1,03	1,00
Interbankoperaties	311,15	4,06	—	311,15	4,20	4,06
DEM	241,63	3,15	—	241,63	3,26	3,15
BEF	69,52	0,91	—	69,52	0,94	0,91
Medium term notes in USD	55,48	0,72	—	55,48	0,75	0,72
Totaal	7 406,92	96,70	—	7 413,60 ⁽¹⁾	100,0	96,71
2. LENINGEN OP KORTE TERMIJN						
Notes in ECU	252,50	3,30	—	252,50	—	3,29
Totaal algemeen	7 659,42	100,00	—	7 666,10 ⁽¹⁾	—	100,00

(1) Swaapaanpassingen van ECU 6,68 miljoen inbegrepen.

ring van het renteverskil tussen de mark en de dollar. De koersdaling van de Amerikaanse valuta leidde vervolgens tot een verbetering van de emissierendementen op de Duitse markt. De gunstige economische ontwikkeling beperkte het beroep van de Bondsrepubliek zelf op deze markt. Tegen deze achtergrond heeft de Bank zo vaak leningen kunnen opnemen als noodzakelijk was; zij kon ook de omvang van haar emissies vergroten. Zo is in het bijzonder in het derde kwartaal een emissie van 800 miljoen mark geplaatst, verdeeld in twee tranches, waarvan de eerste voor vijf jaar en de andere voor acht jaar, terwijl enkele maanden daarna een lening van 700 miljoen mark is uitgegeven met een looptijd van tien jaar. Deze emissies zijn goed door de markt opgenomen en hebben geleid tot een ruimer aanbod van E.I.B.-papier op de Duitse markt. In de loop van het jaar zijn bovendien enkele openbare emissies van geringere omvang geplaatst. De interbancaire operaties in deze valuta beliepen 241,6 miljoen tegenover 409,4 miljoen in 1987, vooral omdat een omvangrijk deel van de vervroegde aflossingen dit jaar gefinancierd is door nieuwe openbare emissies.

In **Ecu** is op lange en middellange termijn in totaal 1.075,9 miljoen verkregen (1987: 807,4 miljoen), waarvan 82,9 miljoen tegen variabele rente via de swap van een openbare dollaremissie op de internationale markt. De activiteit op de Ecumarkt is geconcentreerd geweest in het begin van het jaar en in het vierde kwartaal. Over het geheel genomen heeft de Bank haar aandeel op de internationale markt kunnen vergroten en zij blijft daar de voornaamste emittent.

Naast de Europese markten speelde in 1988 ook de Japanse markt een belangrijke rol. Wat de Europese markten betreft bestond het beroep van de Bank voornamelijk uit emissies op de Zwitserse markt; drie emissies onder leiding van Zwitserse banken leverden in totaal 400 miljoen op. In Japan heeft de Bank zich direct tot Japanse beleggers gewend om middelen te verkrijgen met langere looptijden dan op de Europese markten beschikbaar waren. De Japanse markt verschaftte vastrentende Ecu's voor een bedrag van 118 miljoen, via onderhandse plaatsingen, maar daarnaast ook via yenemissies die zijn gewapt tegen Ecu. Een emissie van 50 miljoen in Frankrijk is hoofdzakelijk bij particulieren ondergebracht door landbouwkredietinstellingen en volksbanken. Ten slotte is het Ecuprogramma van de Bank aan het eind van het jaar gecompleteerd door een internationale emissie van 100 miljoen, die verwisselbaar is met een vroeger door de Bank gelanceerde lening.

De **Franse frank** was met 853,8 miljoen de derde valuta bij de middelenvoorziening van de Bank (1987: 464 miljoen). De marktomstandigheden waren aan het begin van het jaar betrekkelijk gunstig, maar werden vervolgens wat moeilijker. Een grote marktliquiditeit en de betrekkelijk hoge rendementen die interessant waren voor beleggers, hebben echter in staat gesteld tot omvangrijke emissies: twee referentie-emissies op de internationale markt en twee op de binnenlandse markt. De snel wisselende marktomstandigheden, die mede de invloed ondergingen van buitenlandse markten en in het bijzonder van de dollar-markt, hebben de Bank ertoe gebracht ook dit jaar bij haar emissies zogenaamde "deferred rate setting arrangements" af te sluiten ten einde zich tegen renterisico's te beschermen.

In **pond sterling** is veel meer opgenomen dan in het voorgaande jaar, waarmee deze valuta op de vierde plaats is gekomen (1988: 751,9 miljoen; 1987: 142 miljoen). Het eerste halfjaar en het laatste kwartaal vertoonden de betrokken markten een levendig beeld, zodat ook de Bank hier in uiteenlopende richtingen activiteiten kon ontplooiën: een internationale

Uitbetalingen op kredieten en uitstaand bedrag

Op kredieten voor eigen rekening is in 1988 7.843,7 miljoen uitbetaald, waarvan 7.660,7 miljoen in de Gemeenschap en 183 miljoen daarbuiten. Het uitstaand bedrag aan kredieten en garanties, door de Bank voor eigen rekening verstrekt, steeg van 40.506,2 miljoen op 31 december 1987 tot 47.627 miljoen op 31 december 1988 (+ 17,6%). De garanties die op deze kredietverlening zijn verkregen, worden opgesomd in voetnoot 2 bij bijlage B van de jaarrekeningen.

Het balanstotaal beliep eind 1988 49.120 miljoen tegen 42.875 miljoen eind 1987.

De uitbetalingen krachtens toezeggingen uit middelen van de Gemeenschap of de Lid-Staten beliepen 382 miljoen, waarvan 283,9 miljoen betrekking had op kredieten uit het nieuwe instrument en 98,1 miljoen op financieringsovereenkomsten betreffende projecten in de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, alsmede in bepaalde landen in het Middellandse-Zeegebied. Het uitstaand bedrag in de Speciale Sectie daalde van 8.880,6 miljoen in 1987 tot 8.764,6 miljoen eind 1988.

Tabel 13: In 1988 opgenomen leningen

I. Leningen op lange of middellange termijn tegen vaste of variabele rente (vóór swaps)

OPENBARE EMISSIES

Uitgifte in de maand	Land van uitgifte	Geldsoort waarin lening luit	Bedrag in nationale valuta (milj.)	Bedrag in milj. Ecu	Looptijd (in jaren)	Rentevoet (%)
januari	Luxemburg	LUF	1 000,0	23,2	8	7,00
	Luxemburg	ECU	150,0	150,0	8	8,00
	Duitsland	DEM	300,0	145,6	10	6,125
februari	Zwitserland	CHF	150,0	90,1	10	4,50
	Verenigd Koninkrijk	GBP	100,0	143,5	6,9	9,50
	Luxemburg	ECU	50,0	50,0	9,9	8,375
	Luxemburg	CAD	130,0	76,6	10	10,125
	Frankrijk	FRF	1 500,0	214,8	15	9,00
maart	Luxemburg	USD	100,0	76,7	10	9,00
	Italië	ITL	150 000,0	98,6	5	11,50
	Luxemburg	ECU	150,0	150,0	8	7,50
	Duitsland	DEM	400,0	194,1	10	5,75
	Luxemburg	ITL	150 000,0	98,6	8	variabel
april	Luxemburg	JPY	30 000,0	189,5	4	4,75
	Verenigd Koninkrijk	GBP	30,0	45,1	6,9	9,50
	Nederland	NLG	200,0	85,9	6	5,75
	Frankrijk	ECU	75,0	75,0	7	7,375
	Nederland	NLG	300,0	128,8	5	5,50
mei	Zwitserland	CHF	150,0	87,8	10	4,625
	Duitsland	DEM	200,0	96,4	10	5,875
	Italië	ITL	200 000,0	130,0	5	11,50
juni	Verenigd Koninkrijk	GBP	70,0	105,2	6,9	9,50
	België	BEF	6 000,0	138,0	8	7,75
	Luxemburg	FRF	1 500,0	214,3	7	8,75
	Luxemburg	USD	200,0	175,3	4	8,75
	Luxemburg	ITL	150 000,0	97,4	8	10,75
september	Duitsland	DEM	500,0	241,0	5	5,50
	Duitsland	DEM	300,0	144,6	8	6,25
	Nederland	NLG	150,0	64,1	10	6,50
	Luxemburg	ECU	100,0	100,0	10	8,00
	Spanje	ESP	2 000,0	145,9	10	10,35
oktober	Duitsland	DEM	300,0	144,5	10	6,00
	Luxemburg	ITL	150 000,0	97,0	7	11,25
	Zwitserland	CHF	200,0	113,9	10	4,75
	Frankrijk	FRF	2 000,0	283,1	10	8,70
	Luxemburg	ECU	250,0	250,0	7	7,75
november	Verenigd Koninkrijk	GBP	100,0	152,7	8,3	10,00
	Duitsland	DEM	700,0	337,3	10	5,875
	Nederland	NLG	150,0	64,1	10	6,25
	Ierland	IEP	25,0	32,3	8	8,75
	Luxemburg	FRF	1 000,0	141,5	4	8,625
december	Portugal	PTE	5 000,0	29,3	9	13,50
	Verenigd Koninkrijk	GBP	100,0	152,7	21	9,50
	Luxemburg	ECU	100,0	100,0	6,1	7,75
	Spanje	ESP	12 500,0	91,2	7	11,40
(45 leningen)				5 765,7		

ONDERHANDSE LENINGEN

Aantal	Geldsoort waarin lening luit	Bedrag in nationale valuta (milj.)	Bedrag in milj. Ecu	Looptijd (in jaren)	Rentevoet (%)
4	NLG	364,7	157,2	4—15	5,40—6,85
7	BEF	11 500,0	265,8	3—8	7,70—8,22
9	LUF	2 700,0	62,3	3—7	7,00—7,625
4	CHF	450,0	264,2	4—6	4,00—4,375
2	JPY	23 65,0	158,4	5—10	5,10—5,70
2	ECU	84,0	84,0	10	6,875—8,00
2	ITL	200 000,0	130,2	8	12,50-variabel
1	GBP	100,0	152,7	20	8,99
31			1 274,6		

MEDIUM TERM NOTES

INTERBANKOPERATIES

	DEM	241,6			
	BEF	69,5			
		311,2			

II. Ecu-notes

Totaal generaal

252,5

7 659,5

eurosterlingemissie, een bankkrediet, een emissie op de binnenlandse markt (de zogenaamde bulldog-markt). Meestal gingen deze emissies gepaard met "differed rate setting arrangements" en met renteswaps, zodat middelen tegen variabele rente zijn verkregen tot een bedrag van 247,8 miljoen. Op de eurosterlingmarkt kon een internationale emissie worden ondergebracht, waarvan het bedrag werd verhoogd van 100 tot 300 miljoen. De opleving van de bulldog-markt — die verband hield met het schaarser worden van langlopend papier ten gevolge van de omvangrijke aankopen van overheids-papier door de Bank of England — stelde de Bank in staat deze markt een nieuwe soort tenderlening aan te bieden tot een bedrag van 100 miljoen pond. Daarnaast is een bankkrediet opgenomen van eveneens 100 miljoen pond.

Het in **Italiaanse lire** opgenomen bedrag bleef gelijk (651,8 miljoen tegenover 639,2 miljoen in 1987). Behalve in het laatste kwartaal toonden beleggers op deze markt weinig neiging zich op lange termijn vast te leggen, gezien het op rentestijging gerichte beleid. De Bank heeft gepoogd zich hierbij aan te passen en, wanneer mogelijk, de verschillende marktsegmenten te bespelen door een vaste of variabele rente aan te bieden. Wat de openbare emissies betreft zijn op de euromarkt drie leningen voor in totaal 450 miljard lire geplaatst en op de binnenlandse markt twee leningen van in totaal 350 miljard lire. De onderhandse sector leverde met 200 miljard lire meer dan in voorgaande jaren. Om zich ook te voorzien van middelen tegen variabele rente is voor het eerst een vastrentende lening op de euroliremarkt

gelanceerd, die is geswapt tegen een lening met variabele rente.

De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt in **Nederland** werden sterk beïnvloed door de Duitse markt, hoewel de rente er een tijd lang onder die op de binnenlandse Duitse markt lag, toen de plannen bekend werden om in Duitsland een bronbelasting in te voeren. Binnenlandse invloedsfactoren waren het verdere teruglopen van de inflatie en de vermindering van het overheidstekort. In deze omstandigheden kon het totaal aan openbare leningen en onderhandse plaatsingen van de Bank stijgen van 337,9 miljoen in 1987 tot 500,1 miljoen in het verslagjaar. Dit bedrag is verkregen door drie openbare emissies en vier onderhandse plaatsingen op de binnenlandse markt. Op de internationale markt is voor het eerst een guldensemissie gelanceerd, die vooral bestemd was voor Zwitserse beleggers; de emissie werd geleid door een Zwitserse bank, hetgeen de kosten aanzienlijk gereduceerd heeft.

De renteontwikkeling in **België** werd sterk beïnvloed door de wisselkoersschommelingen en de gebeurtenissen op de buitenlandse financiële markten. Een openbare emissie, verschillende onderhandse plaatsingen en een interbankoperatie brachten in totaal 473,3 miljoen op, tegenover 302,2 miljoen in het voorafgaande jaar. Het opgenomen bedrag kon geheel worden gebruikt voor uitbetalingen op kredieten en voor vervroegde aflossingen van uitstaande leningen.

In **Luxemburg** is via een openbare emissie en onderhandse plaatsingen 85,4 miljoen verkregen, tegenover 78,9 miljoen in 1987.

Tabel 14: Opgenomen middelen

(Milj. Ecu)

	Opgenomen middelen	Lange en middellangen termijn ⁽¹⁾						Korte termijn		Participatie- certificaten E.I.B.
		Aantal leningen	Openbaar	Onder- hands	Interbank operaties	Medium Term Notes	Totaal	Commercial paper	Ecu- notes	
1984	4 360,9	104	3 227,5	822,2	—	—	4 049,7	189,1	100,0	22,1
1985	5 709,1	75	4 229,0	1 095,5	—	—	5 324,5	374,0	—	10,6
1986	6 785,5	72	5 434,8	1 009,7	321,0	—	6 765,5	—	—	20,0
1987	5 592,7	116	3 768,4	996,1	455,9	352,1	5 572,5	—	—	20,2
1988	7 666,1	85	5 772,3	1 274,6	311,2	55,5	7 413,6	—	252,5	—
1961/ 1988	52 298,7	1 067	35 672,4	13 440,0	1 150,2	407,6	50 670,2	563,1	352,5	712,9

(1) Na swaps.

Voor het eerst heeft de Bank in 1988 ook beroep gedaan op de markten in Spanje en Portugal. De kapitaalmarkt in **Spanje** onderging vooral de invloed van inflatoire spanningen in het laatste kwartaal en van de sterke groei van de geldhoeveelheid, die de monetaire autoriteiten ertoe bracht de teugels aan te trekken. In oktober heeft de Bank op de markt voor buitenlandse emittenten (de zogenaamde *matador*-markt) een lening gelanceerd voor het grootste bedrag (20 miljard peseta) en de laagste rente, die ooit op deze markt waren voorgekomen. De leiding van het syndicaat is toegewezen via een openbare inschrijving — een praktijk die de Bank ook op andere markten wel volgt. Daar de Bank zelf omvangrijke uitbetalingen in peseta te verrichten had is zij eind van het jaar op deze markt teruggekomen met een emissie die — gezien de belangstelling — in omvang kon worden verhoogd van 10 tot 12,5 miljard peseta. Ook in 1988 is voortgang geboekt bij de verdere modernisering en liberalisatie van de kapitaalmarkt in **Portugal**; gedurende het eerste deel van het jaar daalde daar de rente, tot inflatoire spanningen en de achteruitgang van de betalingsbalans deze ontwikkeling tot stilstand brachten. De Bank heeft de markt voor buitenlandse obligaties in escudo geopend met een emissie voor 5 miljard escudo.

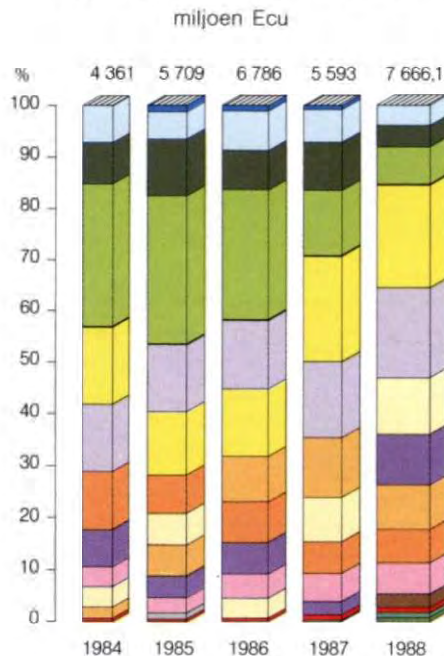
Ook in **Ierland** brachten de vermindering van de inflatie, de verdere afnemings van het tekort op de betalingsbalans en de beperking van financieringsbehoeften van de staat een daling van de rente; dit stelde de Bank in staat tot een emissie van 25 miljoen Ierse ponden, waarbij de leiding van het bank-syndicaat na een inschrijving werd aangewezen.

* * *

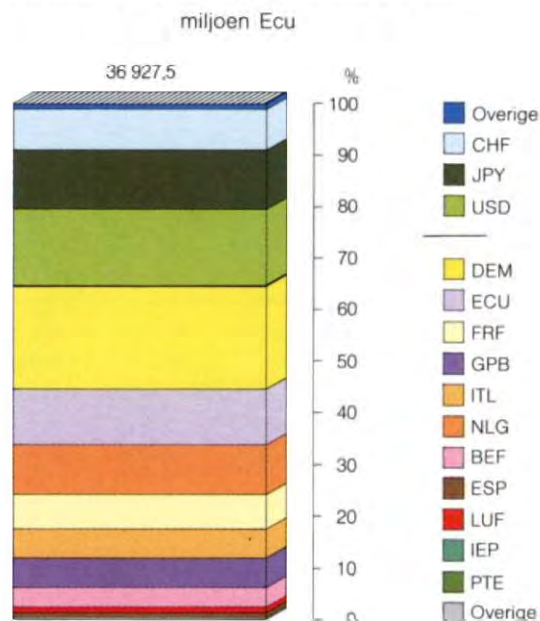
De reeds in 1987 gesignaleerde daling van het aandeel van de **niet-communautaire valuta's** in de middelenvoorziening van de Bank zette zich in 1988 verscherpt voort. Vrijwel het gehele bedrag was bovendien bestemd voor de vervroegde aflossing van vroeger door de Bank geplaatste openbare of onderhandelende leningen.

Onder deze valuta's is het omvangrijkste bedrag opgenomen in **Zwitserse frank**, waarin 555,9 miljoen werd verkregen (1987: 370,4 miljoen). Hoewel de emissie-activiteit op de Zwitserse markt geleidelijk terugliep, toen de rente begon te stijgen, heeft de Bank zich het gehele jaar door tot deze markt ge-

Opgenomen middelen 1984—1988

Uitstaande leningen op lange en middellange termijn op 31 december 1988

richt, zowel via openbare emissies (291,7 miljoen) als via onderhandse plaatsingen (264,2 miljoen).

Het totaal aan in **yen** opgenomen middelen beliep 314,2 miljoen, tegenover 517,2 miljoen in het voorafgaande jaar. Het beroep op de yenmarkten bleef beperkt van omvang ten gevolge van de onzekere renteontwikkeling en de relatieve zwakte van de yen ten opzichte van de dollar. In het eerste kwartaal is een lening geplaatst op de euromarkt tot een bedrag van 30 miljard yen; daarnaast zijn onderhandse leningen en bankkredieten verkregen (158,4 miljoen) die via swaps zijn omgezet in Ecu. Na de invoering van een nieuwe procedure op de Japanse markt — analoog aan het systeem van de permanente registratie op de Amerikaanse markt (shelf registration)

— was de Bank de eerste internationale instelling en de tweede geldnemer die zich hiervoor aanmeldde. Daardoor zal zij in de toekomst sneller yenemissies of emissies in andere valuta's op deze markt kunnen onderbrengen.

Het aandeel van de **VS-dollar** is in 1988 nog verder teruggelopen (307,5 miljoen tegenover 721,9 miljoen). In het eerste kwartaal, resp. het begin van het derde kwartaal zijn twee emissies gelanceerd op de internationale markt voor in totaal 300 miljoen dollar. Daarnaast zijn dollars tegen variabele rente verkregen via een emissie in Canadese valuta, terwijl de Bank ook verder notes heeft uitgegeven in het kader van het programma van 1987 (55,5 miljoen dollar).

Resultaten van het boekjaar

De resultaten over het boekjaar 1988 zijn evenals in het verleden weer gunstig beïnvloed door het toenemend gebruik van het eigen vermogen voor de kredietverlening; dit komt tot uiting in een verdere stijging van het verschil tussen de posten "Rente en provisie over verstrekte kredieten" en "Rente en kosten van leningen o/g", welk verschil een groot deel van het bedrijfsresultaat uitmaakt.

De ontvangsten aan rente en provisie over verstrekte kredieten stegen van 3.374,5 miljoen in 1987 tot 3.712 miljoen in het verslagjaar, terwijl rente en kosten van leningen o/g toenamen van 2.826,8 miljoen tot 3.087,9 miljoen. De ontvangen beheersprovisie lag met 18,4 miljoen op vrijwel hetzelfde peil als in 1987 (18,2 miljoen).

De beleggingsopbrengsten liepen op van 201 miljoen in 1987 tot 240,4 miljoen in het verslagjaar; deze stijging was het gevolg van de toeneming van de omvang der belegde bedragen en van de ontwikkeling van de rentevoeten, die vooral in het laatste kwartaal omhoog bewogen.

Het saldo van de overige baten en lasten daalde van 25,3 miljoen in 1987 tot 12,5 miljoen in 1988.

Na afboeking van koersverschillen, afschrijving op emissiekosten en aflossingspremies ad 92,8 miljoen, aftrek van administratiekosten en afschrijving op gebouwen en inventaris, bedraagt het bedrijfsresultaat

727,5 miljoen. Rekening houdend met een bijboeking van een bedrag van 27 miljoen voortvloeiend uit de herwaardering van het eigen vermogen van de Bank, voor zover de waarde daarvan niet is aangepast uit hoofde van artikel 7 van de statuten, en met een buitengewone last van 49,8 miljoen als gevolg van de voldoening van het totaal der op de salarissen en pensioenen van het personeel tot 31 december 1987 ingehouden belastingen aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen, resteert een saldo van de verlies- en winstrekening van 704,7 miljoen tegenover 649,1 miljoen in 1987.

De Raad van Bewind heeft besloten aan de Raad van Gouverneurs voor te stellen het koersverschil van 27 miljoen, ontstaan door de herwaardering van het eigen vermogen van de Bank op 31 december 1988, voor zover de waarde daarvan niet is aangepast uit hoofde van artikel 7 van de statuten, toe te voegen aan de voorziening voor koersschommelingen van de Ecu en het bedrijfsresultaat over het boekjaar 1988 ad 727,5 miljoen, verminderd met de buitengewone last van 49,8 miljoen, d.w.z. pro resto 677,7 miljoen, over te boeken naar de aanvullende reserve.

Het balanstotaal beliep op 31 december 1988 49.120,3 miljoen tegen 42.875,3 miljoen op 31 december 1987, hetgeen een stijging met iets meer dan 14% impliceert.

Bestuur en personeel

Directie

Tijdens de jaarvergadering van 13 juni 1988 heeft de Raad van Gouverneurs zes van de zeven leden van de Directie van de Bank voor een periode van zes jaar benoemd. Hierbij was sprake van herbenoeming ten aanzien van de heren E.-G. BRÖDER, president, C.R. ROSS, L. IZZO, A. PRATE en M.A. ARNEDO ORBAÑANOS, vice-presidenten. Als nieuwe vice-president werd benoemd de heer E. JØRGENSEN, departementschef in het Ministerie van Financiën te Kopenhagen en reeds lid van de Raad van Bewind van de Bank. Op 29 juni 1988 is eveneens de heer L. MEULEMANS, directeur-generaal van de Administratie der Thesaurie van het Ministerie van Financiën te Brussel en lid van de Raad van Bewind van de Bank, benoemd tot vice-president. De heren A. PAIS en N. WHELAN, wier mandaten op 13 juni afliepen, zijn door de Raad van Gouverneurs uit erkentelijkheid voor de door hen aan de Bank bewezen diensten benoemd tot honorair vice-president.

Raad van Bewind

Tijdens dezelfde jaarvergadering is de Raad van Gouverneurs ook overgegaan tot de benoeming voor een periode van vijf jaar van een nieuwe Raad van Bewind, bestaande uit 22 bewindvoerders (21 aangewezen door de Lid-Staten en 1 door de Commissie van de Europese Gemeenschappen) en 12 plaatsvervangers (11 aangewezen door de Lid-Staten en 1 door de Commissie van de Europese Gemeenschappen).

In de plaats van de heren E. JØRGENSEN en D. McCUTCHEON zijn resp. de heren L. TYBJERG en M.J. SOMERS benoemd tot bewindvoerders. In de plaats voor de afgetreden heren A.J.C. EDWARDS, F. FARUP-MADSEN, mevrouw A. OBOLENSKY, de heren S. SPINOSI en J.H.G. VANORMELINGEN zijn tot plaatsvervangend bewindvoerder benoemd de heren R.I.G. ALLEN, M. O'CONNELL, C. NOYER, mevrouw L.F. FORCIGNANÒ en de heer J.L. JONKHART. De mandaten van de overige bewindvoerders en plaatsvervangers zijn hernieuwd.

Bij een latere gelegenheid zijn de heren P. MARTÍNEZ MÉNDEZ en L. MEULEMANS in hun functie van bewindvoerder vervangen door de heren M. CONTHE GUTIÉRREZ en J.H.G. VANORMELINGEN, terwijl de heren G. RAVASIO en O. PAGE als plaatsvervangende leden de functie hebben overgenomen van de heren K. BARLEBO-LARSEN en T.A. CLARK.

De Raad van Bewind zegt zijn uitgetreden leden dank voor hun waardevolle bijdrage tot zijn werkzaamheden.

Comité ter controle van de boekhouding

Eveneens tijdens de jaarvergadering heeft de Raad van Gouverneurs, zoals elk jaar, het mandaat van een van de leden van het Comité ter controle van de boekhouding hernieuwd. In de plaats van de heer J. BREDS-DORFF, fungerend voorzitter die is afgetreden, heeft de Raad de heer C. THANOPOULOS, directeur van de Griekse centrale bank, benoemd tot lid van het Comité ter controle van de boekhouding voor de boekjaren 1988, 1989 en 1990. Tot de jaarvergadering van 1989, tijdens welke de balans en de verlies- en winstrekening over 1988 zullen worden goedgekeurd, wordt het voorzitterschap van het Comité vervuld door de heer A. HANSEN.

De Raad van Gouverneurs heeft de heer J. BREDS-DORFF zijn dank uitgesproken voor diens langdurige en waardevolle bijdrage tot de werkzaamheden van het Comité.

* *

Interne en externe controle

De Bank heeft haar controleprocedures verder ontwikkeld met het oog op de toenemende complexiteit van haar werkzaamheden. De Bank beschikt thans over verschillende controleniveaus, waaronder — voor de controle over het geheel — de Raad van Gouverneurs, de Raad van Bewind en de Directie, alsmede over twee onafhankelijke organen — het Comité ter controle van de boekhouding en de externe accountant —, een interne controle en afdelingen voor toezicht op uitstaande kredieten ⁽¹⁾.

Het Comité ter controle van de boekhouding heeft ook dit jaar weer de boeken en de procedures van de Bank aan zijn jaarlijkse controle onderworpen; het Comité heeft daartoe ook bezoeken afgelegd om door de Bank gefinancierde projecten ter plekke te kunnen inspecteren.

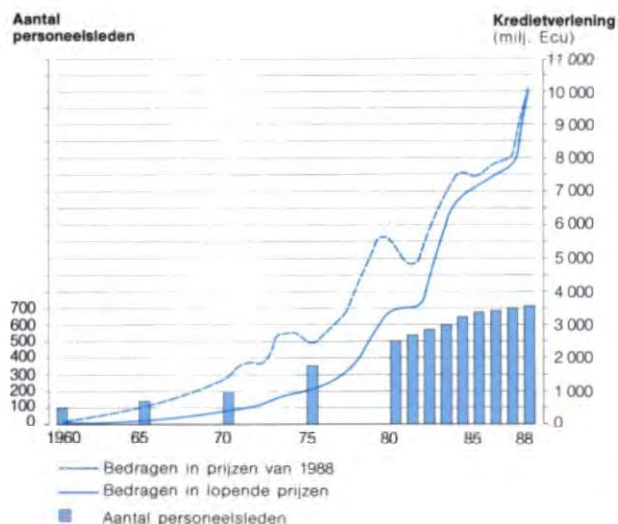
Op basis van samen met de externe accountant en het Comité ter controle van de boekhouding opgestelde programma's voert de afdeling interne controle een systematische verificatie uit van de tenuitvoerlegging en de doeltreffendheid van procedures betreffende administratiekosten, de financiële en kasoperaties en de veiligheid van het informatiebestand van de Bank.

Ter beoordeling van de doeltreffendheid van haar verrichtingen en haar procedures bij projecten buiten de Gemeenschap doet de Bank evaluatieonderzoeken ex post op basis van verslagen die worden uitgebracht door haar eigen diensten en door externe adviseurs.

* *

(1) Zie ook jaarverslag 1986, blz. 89.

Personeelsomvang en kredietverlening (1960—1988)

Personeelsbeleid

In 1988 is het nieuwe, meer op prestatie gerichte salarissstelsel volledig van toepassing geweest. Het stelsel is in nauwe samenwerking met de personeelsvertegenwoordigers tot stand gekomen en is door het gehele personeel aanvaard.

In het nieuwe stelsel is een belangrijke plaats ingeruimd voor de jaarlijkse personeelsbeoordeling als beleidsinstrument. Het accent ligt thans meer op carrièreplanning en functieontwikkeling via opleiding en interne mobiliteit.

Een van de voornaamste redenen voor de overgang naar het nieuwe stelsel was de noodzaak een antwoord te vinden op de hogere eisen die de Bank worden gesteld en op de veranderingen in haar operationele omgeving. Zij dient namelijk flexibel te blijven en moet een hoge produktiviteit blijven houden om niet alleen haar taken te blijven vervullen, maar om ook — zonder haar personeel aanzienlijk uit te breiden — de snelle groei van haar kredietverlening te kunnen opvangen.

Te dien einde heeft de Bank eveneens haar informatieverwerkingsapparatuur uitgebreid aan de hand van een daarvoor speciaal ontworpen meerjarenprogramma. Vrijwel het gehele personeel heeft thans toegang tot deze apparatuur.

Het opleidingsprogramma van de Bank is erop gericht haar personeel voor te bereiden op het toenevend technische karakter van zijn werk. Het verstrekte onderwijs betrof dan ook de technieken, de talenkennis en het management. In 1988 zijn hieraan 4 055 arbeidsdagen besteed.

Personeel

Sinds de publikatie van het vorige jaarverslag heeft de heer D. McCLELAND de Bank met pensioen verlaten; aan het hoofd van de hoofdafdeling financieel onderzoek van de Studiedienst is hij opgevolgd door de heer A. STEINHERR.

Het personeel omvatte op 31 december 1988 710 personen, waarvan 357 tot het stafpersoneel behoorden. In het afgelopen jaar zijn 31 personeelsleden nieuw aangesteld en hebben er 20 de Bank verlaten.

De laatste vijf jaar is de omvang van het personeel slechts gematigd toegenomen (met in totaal 11%), maar de omvang van het stafpersoneel is met 34% toegenomen; dit vormt thans meer dan de helft van het totale personeel.

	Totaal	Stafpersoneel	Uitvoerend, secretariaats- en technisch personeel
1984	638	266	372
1985	673	293	380
1986	678	297	381
1987	699	344	355
1988	710	357	353

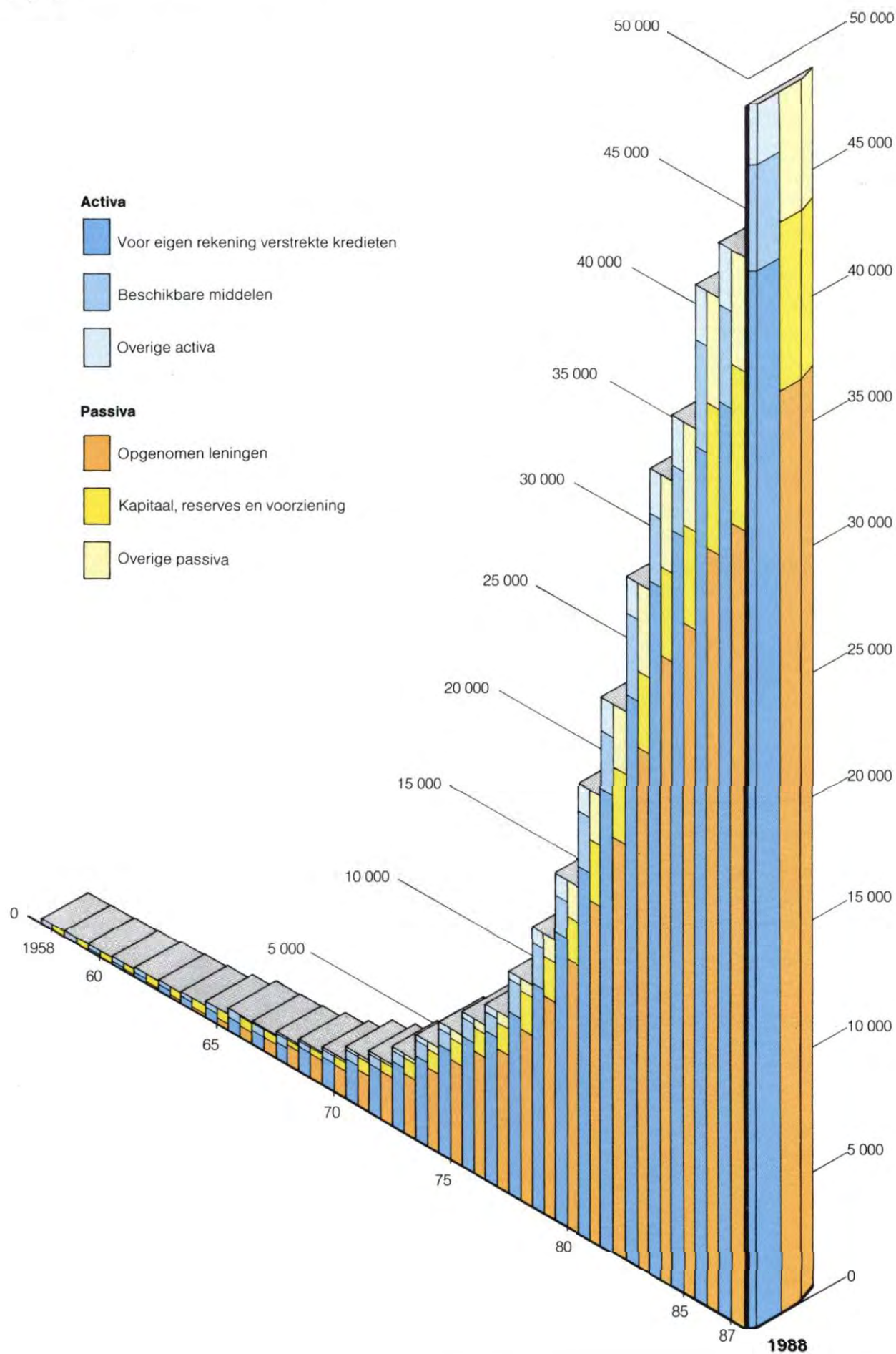
De Raad van Bewind is het gehele personeel erkentelijk voor de hoge kwaliteit die zijn werk is blijven kenmerken en voor het aanpassingsvermogen waarvan het heeft blij gegeven in een zich snel wijzigende omgeving.

Luxemburg, 26 april 1989

E.G. BRÖDER
Voorzitter van de Raad van Bewind

Balans van de Bank per 31 december

milj. Ecu

Balans per 31 december 1988

in Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

Activa	31. 12. 1988	31. 12. 1987
Door de Lid-Staten te storten kapitaal (zie bijlage A)	822 187 500	1 007 300 905
Te vorderen als bijdrage aan de reserves en voorziening	—	51 374 547
Kas en banken (direct of binnen hoogstens één jaar opeisbaar)	2 150 858 339	1 928 852 426
Schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille (zie noot B)		
Met looptijden tot hoogstens één jaar	184 055 479	166 533 468
Met looptijden langer dan één jaar	793 080 691	717 762 530
	977 136 170	884 295 998
Vorderingen wegens leningen o/g	228 788 578	22 883 216
Vorderingen op Lid-Staten wegens kapitaalverrekeningen (zie bijlage D)	3 709 671	10 500 964
Verstrekte kredieten (zie bijlage B)		
Toegekend bedrag	47 245 604 575	39 922 369 796
Af: nog uit te betalen	4 965 761 812	3 466 707 777
	42 279 842 763	36 455 662 019
Garanties		
Wegens in opdracht van derden verstrekte kredieten	1 614 681	2 436 491
Wegens door derden verstrekte kredieten: 1988: 239 116 372; 1987: 413 091 029		
Wegens deelnemingen van derden aan krediettransacties van de Bank: 1988: 140 631 740; 1987: 168 344 687		
Terreinen en gebouwen (zie noot C)	37 734 339	39 425 263
Te ontvangen rente en provisie	1 151 897 584	1 023 138 821
Te ontvangen wegens in het kader van het E.M.S. vooruitbetaalde rentesubsidies (zie noot H)	196 031 477	239 199 199
Nog niet afgeschreven emissiekosten	371 308 724	357 552 017
Nog niet afgeschreven aflossingspremies	5 248 112	5 225 356
	376 556 836	362 777 373
Deposito's voor de dienst der leningen o/g (zie noot D)	681 264 179	732 705 594
Diverse rekeningen (zie noot G)	212 649 268	114 793 778
	49 120 271 385	42 875 346 594

Passiva

	31. 12. 1988	31. 12. 1987
Kapitaal (zie bijlage A)		
Geplaatst	28 800 000 000	28 800 000 000
Stortingsobligo	26 204 061 724	26 204 061 724
	2 595 938 276	2 595 938 276
Reservefonds (zie noot L)	2 880 000 000	2 880 000 000
Aanvullende reserve (zie noot L)	1 543 701 492	910 971 935
Voorziening voor koersschommelingen van de Ecu (zie noot L)	29 814 104	13 411 039
Pensioenfonds van het personeel (zie noot E)	101 225 882	89 484 538
Verschuldigd aan Lid-Staten wegens kapitaalverrekeningen (zie bijlage D)	11 738 998	5 965 839
Leningen op korte termijn (zie bijlage C)	773 554 040	480 344 136
Leningen op middellange en lange termijn (zie bijlage C)		
Obligatieleningen	30 143 678 990	25 546 010 638
Andere leningen	6 775 656 929	6 403 336 860
	36 919 335 919	31 949 347 498
Aflossingspremies	8 125 970	7 310 661
	36 927 461 889	31 956 658 159
Diverse crediteuren (zie noot F)	779 492 370	487 669 831
Garanties		
Wegens in opdracht van derden verstrekte kredieten	1 614 681	2 436 491
Wegens door derden verstrekte kredieten: 1988: 239 116 372; 1987: 413 091 029		
Wegens deelnemingen van derden aan krediettransacties van de Bank: 1988: 140 631 740; 1987: 168 334 687		
Vooruitontvangen rentesubsidies (zie noot H)	626 641 398	719 006 392
Voor rekening van derden vooruitontvangen rentesubsidies (zie noot H)	71 263 184	89 746 886
	697 904 582	808 753 278
Te betalen en vooruitontvangen rente en provisie	1 299 873 442	1 234 185 511
Vervallen en nog niet uitbetaalde coupons en obligaties (zie noot D)	681 264 179	732 705 594
Diverse rekeningen (zie noot G)	91 943 789	27 689 345
Saldo verlies- en winstrekening (zie noot L)	704 743 661	649 132 622
	49 120 271 385	42 875 346 594

Pro memorie rekeningen

Speciale Sectie

In beheer ontvangen middelen		
— voor rekening van de Lid-Staten	247 252 319	264 645 726
— voor rekening van de Europese Gemeenschappen	7 664 607 966	7 913 066 388
Effecten in onderpand wegens in opdracht van derden verstrekte kredieten	1 614 681	2 436 491
Effecten in bewaarneming	42 641 014	38 362 681

Rekeningen van de Speciale Sectie ⁽¹⁾ per 31 december 1988

in Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

Debet	31. 12. 1988	31. 12. 1987
Landen van de Gemeenschap		
<i>Uit middelen van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie</i>		
Uitstaande kredieten		
— uitbetaald ⁽²⁾	2 145 319 115	2 372 993 713
<i>Uit middelen van de Europese Economische Gemeenschap (nieuw communautair leningsinstrument)</i>		
Uitstaande kredieten		
— nog te betalen	411 850 131	338 407 063
— uitbetaald	4 775 607 700	4 869 885 520
Totaal ⁽³⁾	5 187 457 831	5 208 292 583
Turkije		
<i>Uit middelen van de Lid-Staten</i>		
Uitstaande kredieten		
— nog te betalen	31 546 131	29 772 949
— uitbetaald	247 252 319	264 645 726
Totaal ⁽⁴⁾	278 798 450	294 418 675
Middellandse-Zeelanden		
<i>Uit middelen van de Europese Economische Gemeenschap</i>		
Uitstaande kredieten		
— nog te betalen	16 415 204	30 786 757
— uitbetaald	290 538 796	276 513 243
	306 954 000	307 300 000
Risicodragend kapitaal		
— nog te betalen	9 188 783	3 000 000
— uitbetaald	5 811 217	5 000 000
	15 000 000	8 000 000
Totaal ⁽⁵⁾	321 954 000	315 300 000
Afrika, Caribisch gebied, Stille Oceaan en landen en gebieden overzee		
<i>Uit middelen van de Europese Economische Gemeenschap</i>		
Overeenkomsten van Jaoende I en II		
Uitbetaalde kredieten	87 855 627	94 333 879
Risicodragend kapitaal, uitbetaald	1 197 483	1 217 179
Totaal ⁽⁶⁾	89 053 110	95 551 058
Overeenkomsten van Lome I, II en III		
Risicodragend kapitaal		
— nog te betalen	383 764 214	300 898 580
— uitbetaald	358 278 028	293 122 854
Totaal ⁽⁷⁾	742 042 242	594 021 434
Totaal generaal	8 764 624 748	8 880 577 463

Pro memorie:

Door de Commissie verstrekte leningen tegen bijzondere voorwaarden, waarvan de invordering door de E.E.G. is opgedragen aan de Bank:

a) uitbetaald en nog niet afgelost bedrag krachtens de overeenkomsten van Lome I, II en III op 31. 12. 1988: 843 500 481; 31. 12. 1987: 752 334 647.

b) uitbetaald en nog niet afgelost bedrag krachtens de protocollen met de Middellandse-Zeelanden op 31. 12. 1988: 102 473 948; 31. 12. 1987: 99 568 768.

⁽¹⁾ De Speciale Sectie is op 27 mei 1963 ingesteld door de Raad van Gouverneurs; sinds zijn besluit van 4 augustus 1977 is het doel ervan verruimd tot het beheer van transacties die voor rekening en in opdracht van derden worden verricht.

⁽²⁾ Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie verstrekte kredieten in het kader van de besluiten van de Raad

van de Europese Gemeenschappen van 29 maart 1977 (77/271/Euratom), 15 maart 1982 (82/170/Euratom) en 5 december 1985 (85/537/Euratom) betreffende de financiering van kerncentrales tot een bedrag van in totaal 3 miljard: 2 773 167 139
 bij: koersaanpassingen + 134 139 776
 af: aflossingen — 761 987 800
 2 145 319 115

Credit

31. 12. 1988

31. 12. 1987

In beheer ontvangen middelen

Voor rekening van de Europese Gemeenschappen

Europese Gemeenschap voor Atoomenergie	2 145 319 115	2 372 993 713
Europese Economische Gemeenschap:		
— Nieuw communautair leningsinstrument	4 775 607 700	4 869 885 520
— Financiële protocollen met de Middellandse-Zeelanden	296 350 013	281 513 243
— Overeenkomsten van Jaoende I en II	89 053 110	95 551 058
— Overeenkomsten van Lomé I, II en III	358 278 028	293 122 854
	7 664 607 966	7 913 066 388
Voor rekening van de Lid-Staten	247 252 319	264 645 726
Totaal	7 911 860 285	8 177 712 114

Nog te ontvangen middelen

Nieuw communautair leningsinstrument	411 850 131	338 407 063
Tweede aanvullende protocol Turkije	31 546 131	29 772 949
Protocollen Middellandse-Zeelanden (leningen en risicodragend kapitaal)	25 603 987	33 786 757
Overeenkomsten van Lomé I, II en III (risicodragend kapitaal)	383 764 214	300 898 580
Totaal	852 764 463	702 865 349
Totaal generaal	8 764 624 748	8 880 577 463

(3) Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Europese Economische Gemeenschap verstrekte kredieten in het kader van de besluiten van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 16 oktober 1978 (78/870/E.E.G.), 15 maart 1982 (82/169/E.E.G.), 19 april 1983 (83/200/E.E.G.) en 9 maart 1987 (87/182/E.E.G.) ter bevordering van de investeringen in de Gemeenschap (nieuw communautair leningsinstrument), alsmede het besluit van 20 januari 1981 (81/19/E.E.G.) ten behoeve van de wederopbouw van de in november 1980 door aardbevingen getroffen Italiaanse gebieden en dat van 14 december 1981 (81/1013/E.E.G.) ten behoeve van de wederopbouw van de in februari en maart 1981 door aardbevingen getroffen gebieden in Griekenland:

bij: koersaanpassingen	6 260 912 307	+	101 450 167
af: annuleringen	88 569 620		
aflossingen	1 086 335 023	—	1 174 904 643
			<u>5 187 457 831</u>

(4) Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Lid-Staten verstrekte kredieten ter financiering van projecten in Turkije:

bij: koersaanpassingen	417 215 000	+	1 859 635
af: annuleringen	215 000		
aflossingen	140 061 185	—	140 276 185
			<u>278 798 450</u>

(5) Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Europese Economische Gemeenschap verstrekte kredieten ter financiering van projecten in de Maghreb-landen, de Machrak-landen, Malta, Cyprus, Turkije en Griekenland (10 miljoen alvorens het land op 1 januari 1981 toetrad tot de E.E.G.):

af: annuleringen	409 000		
aflossingen	346 000	—	755 000
			<u>321 954 000</u>

(6) Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Europese Economische Gemeenschap verstrekte middelen ter financiering van projecten in de geassocieerde Afrikaanse staten, Madagaskar en Mauritius en de landen en gebieden overzee (G.A.S.M./L.G.O.):

— leningen tegen bijzondere voorwaarden	139 483 056		
— risicodragend kapitaal	2 502 615		141 985 671
bij:			
— gekapitaliseerde rente	1 178 272		
— koersaanpassingen	6 315 244	+	7 493 516
af:			
— annuleringen	1 573 609		
— aflossingen	58 852 468	—	60 426 077
			<u>89 053 110</u>

(7) Oorspronkelijk bedrag der voor rekening en risico en in opdracht van de Europese Economische Gemeenschap verstrekte middelen ter financiering van projecten in de landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, alsmede in de landen en gebieden overzee (A.C.S.-landen/L.G.O.):

— voorwaardelijke en achtergestelde leningen	789 365 000		
— deelnemingen	13 174 452		802 539 452
bij:			
— gekapitaliseerde rente		+	785 237
af:			
— annuleringen	31 328 672		
— aflossingen	24 238 665		
— koersaanpassingen	5 715 110	—	61 282 447
			<u>742 042 242</u>

Verlies- en winstrekening over het boekjaar 1988

In Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

Inkomsten	1988	1987
Rente en provisie over verstrekte kredieten	3 711 968 471	3 374 543 192
Rente en provisie over beleggingen	240 398 162	201 054 486
Beheersprovisie (zie noot I)	18 375 728	18 173 992
Overige baten (zie noot K)	26 578 830	28 562 592
	3 997 321 191	3 622 334 262
Kosten		
Administratiekosten (zie noot J)	71 338 790	67 505 164
Rente en kosten van leningen o/g	3 087 856 329	2 826 757 441
Afschrijving op emissiekosten en aflossingspremies	92 757 832	87 236 380
Overige lasten (zie noot K)	14 077 480	3 254 507
Afschrijvingen		
— netto aangeschafte inventaris	1 894 803	2 784 706
— gebouwen	1 681 000	1 681 000
Koersverschillen	219 122	385 507
	3 269 825 356	2 989 604 705
Bedrijfsresultaat	727 495 835	632 729 557
Koersverschil ontstaan door herwaardering van het eigen vermogen van de Bank, voor zover de waarde daarvan niet is aangepast uit hoofde van artikel 7 van de statuten (zie noot A, sub 1)	+ 27 047 826	+ 16 403 065
Buitengewone last (zie noot M)	— 49 800 000	—
Saldo (zie noot L)	704 743 661	649 132 622

Herkomst en besteding der middelen gedurende het boekjaar 1988

in Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

	1988	1987
Herkomst der middelen		
Saldo verlies- en winstrekening	704 743 661	649 132 622
Posten zonder gevolgen voor de liquiditeit:		
Afschrijving op gebouwen en van de netto aangeschafte inventaris	3 575 803	4 465 706
Afschrijving op emissiekosten en aflossingspremies	92 757 832	87 236 380
Toeneming van de post „te betalen en vooruitontvangen rente en provisie”	65 687 931	71 113 715
Toeneming van de post „te ontvangen rente en provisie”	— 128 758 763	— 105 983 105
	738 006 464	705 965 318
Overige posten:		
Opgenomen leningen	7 494 226 063	5 926 081 116
Aflossingen op verstrekte kredieten	2 789 837 860	2 698 069 338
Door de Lid-Staten gestort kapitaal, alsmede bijdrage aan de reserves en voorziening	236 487 952	299 210 281
Koersaanpassingen op leningen o/g	790 448 346	— 799 107 198
Daling van het saldo betreffende kapitaalverrekeningen met de Lid-Staten	12 564 452	5 587 277
Toeneming (daling) van de som der posten „Diverse crediteuren”, „Diverse rekeningen” (passief) en „Pensioenfonds van het personeel”, alsmede van het saldo betreffende rentesubsidies	300 137 353	— 227 415 726
Totaal	12 361 708 490	8 608 390 456
Besteding der middelen		
Netto uitbetalingen op kredieten	7 813 248 837	5 946 473 017
Aflossingen op leningen o/g	3 226 566 137	3 087 745 544
Emissiekosten en aflossingspremies	106 537 295	71 731 706
Terreinen, gebouwen en inventaris	1 884 879	2 784 706
Koersaanpassingen op verstrekte kredieten	800 769 767	— 896 879 268
Toeneming van de post „Diverse rekeningen” (actief)	97 855 490	34 947 087
Toeneming van de posten „Kas en banken” en „Schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille”	314 846 085	361 587 664
Totaal	12 361 708 490	8 608 390 456

Bijlage A — Overzicht van de kapitaalrekening

per 31 december 1988

in Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

	Gepiaatst kapitaal (1)	Stortingsobligo (2)	Voldaan op 31. 12. 1988	Nog te voldoen (1)	Gestort kapitaal Totaal
Duitsland	5 508 725 000	5 011 195 625	350 109 062	147 420 313	497 529 375
Frankrijk	5 508 725 000	5 011 195 625	350 109 062	147 420 313	497 529 375
Italië	5 508 725 000	5 011 195 625	310 734 062	186 795 313	497 529 375
Verenigd Koninkrijk	5 508 725 000	5 011 195 625	350 109 062	147 420 313	497 529 375
Spanje	2 024 928 000	1 843 594 060	123 525 940	57 808 000	181 333 940
België	1 526 980 000	1 390 237 750	93 149 750	43 592 500	136 742 250
Nederland	1 526 980 000	1 390 237 750	93 149 750	43 592 500	136 742 250
Denemarken	773 154 000	703 917 450	47 164 425	22 072 125	69 236 550
Griekenland	414 190 000	377 098 250	25 267 375	11 824 375	37 091 750
Portugal	266 922 000	243 018 914	16 282 963	7 620 123	23 903 086
Ierland	193 288 000	175 978 900	11 791 100	5 518 000	17 309 100
Luxemburg	38 658 000	35 196 150	2 358 225	1 103 625	3 461 850
Totaal	28 800 000 000	26 204 061 724	1 773 750 776	822 187 500	2 595 938 276

(1) Het geplaatste kapitaal van de Bank is met ingang van 1 januari 1986 verhoogd van 14 400 000 000 tot 28 800 000 000. Deze verdubbeling omvat een verhoging van de aandelen van de tien „oude” Lid-Staten, zowel als de gelijktrekking van het Italiaanse aandeel met dit van Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk (besluit van de Raad van Gouverneurs van 11 juni 1985), alsmede de deelneming van de „nieuwe” Lid-Staten Spanje en Portugal (artikel 2 van protocol nr. 1 bij de Toetredingsakte van 12 juni 1985).

Het totale bedrag van 822 187 500 dat nog te voldoen is, bestaat uit de tien termijnen van elk 82 218 750 die de tien Lid-Staten telkens op 30 april en 31 oktober van de jaren 1988 tot 1993 nog zullen storten.

(2) Storting kan door de Raad van Bewind worden verlangd, indien dit noodzakelijk is om aan de verplichtingen van de Bank ten opzichte van haar geldgevers te voldoen.

Bijlage B — Specificatie van de kredietverlening

per 31 december 1988

In Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

	Aantal	Verstrekte kredieten (1) (2) (3)	Nog te betalen	Uitbetaald	%
1. Kredieten voor projecten binnen de Gemeenschap en daarmee gelijkgestelde projecten elders (*)					
Duitsland	81	1 743 849 840	143 328 793	1 600 521 047	3,69
Frankrijk	293	5 995 195 959	834 553 923	5 160 642 036	12,69
Italië	1 343	18 873 639 988	847 644 830	18 025 995 158	39,95
Verenigd Koninkrijk	374	6 419 196 740	571 313 875	5 847 882 865	13,59
Spanje	92	2 415 143 983	808 710 740	1 606 433 243	5,11
België	21	505 934 463	—	505 934 463	1,07
Nederland	13	441 486 680	26 216 398	415 270 282	0,93
Denemarken	122	1 917 111 174	—	1 917 111 174	4,06
Griekenland	151	2 046 871 135	89 730 428	1 957 140 707	4,33
Portugal	83	1 570 136 574	491 079 999	1 079 056 575	3,32
Ierland	173	2 263 464 181	66 900 022	2 196 564 159	4,79
Luxemburg	3	33 436 347	—	33 436 347	0,07
Elders	10	406 899 894	—	406 899 894	0,86
Totaal	2 759	44 632 366 958	3 879 479 008	40 752 887 950	94,46
2. Kredieten voor projecten buiten de Gemeenschap					
2.1 Middellandse-Zeelanden					
Joegoslavië	12	478 346 789	271 197 496	207 149 293	
Egypte	11	210 938 948	41 325 000	169 613 948	
Marokko	9	186 701 295	53 783 000	132 918 295	
Algerije	5	171 146 386	102 148 192	68 998 194	
Tunesië	19	146 532 401	66 383 993	80 148 408	
Syrië	5	95 433 818	26 942 000	68 491 818	
Jordanië	16	80 037 940	41 970 000	38 067 940	
Turkije	7	68 022 200	—	68 022 200	
Cyprus	4	44 786 571	5 312 971	39 473 600	
Malta	3	29 363 048	23 895 000	5 468 048	
Libanon	6	17 513 974	—	17 513 974	
Subtotaal	97	1 528 823 370	632 957 652	895 865 718	3,24
2.2 A.C.S.-landen/L.G.O.					
Nigeria	5	128 818 263	75 000 000	53 818 263	
Kenya	12	112 434 138	68 899 272	43 534 866	
Ivoorkust	21	108 227 501	31 697 963	76 529 538	
Kameroen	11	94 230 395	12 404 414	81 825 981	
Zimbabwe	5	55 186 324	25 293 951	29 892 373	
Botswana	9	53 144 130	32 272 000	20 872 130	
Papua-Nieuwguinea	5	52 725 523	24 453 500	28 272 023	
Zaire	2	52 053 374	49 025 906	3 027 468	
Fiji	6	45 844 677	3 500 000	42 344 677	
Mauritius	9	37 738 489	18 443 123	19 295 366	
Trinidad en Tobago	5	33 800 287	10 906 000	22 894 287	
Gabon	3	25 943 536	—	25 943 536	
Senegal	4	25 035 539	—	25 035 539	
Ghana	3	24 770 098	15 479 786	9 290 312	
Zambia	4	23 880 795	—	23 880 795	
Jamaica	3	18 204 464	10 054 373	8 150 091	
Malawi	8	17 969 370	11 029 778	6 939 592	
Mauritanië	1	17 705 039	—	17 705 039	
Bahamas	2	17 592 471	16 433 288	1 159 183	
West-Afrika	2	12 468 278	10 000 000	2 468 278	
Togo	4	12 319 826	—	12 319 826	
Kongo	3	11 546 718	516 603	11 030 115	
Frans Polynesië	3	10 948 181	7 000 000	3 948 181	
Nederlandse Antillen	2	10 307 396	4 287 195	6 020 201	
Niger	2	9 070 178	—	9 070 178	
Barbados	4	8 308 731	—	8 308 731	
Swaziland	3	8 073 094	—	8 073 094	
Guinee	2	8 048 459	—	8 048 459	
Nieuwcaledonië	1	6 230 397	—	6 230 397	
Oost-Afrika	1	6 000 000	6 000 000	—	
St. Lucia	2	6 000 000	6 000 000	—	
Burkina Faso	1	5 267 976	—	5 267 976	
Midden-Afrika	1	5 000 000	5 000 000	—	
Liberia	2	4 670 619	—	4 670 619	
Britse Maagdeneilanden	1	4 400 000	4 400 000	—	
Belize	2	3 975 321	2 228 000	1 747 321	
St. Vincent	1	3 000 000	3 000 000	—	
Caymaneilanden	1	2 050 116	—	2 050 116	
Montserrat	1	736 766	—	736 766	
Caribisch gebied	1	498 692	—	498 692	
Tanzania	1	189 089	—	189 086	
Subtotaal	159	1 084 414 247	453 325 152	631 089 095	2,30
Totaal	256	2 613 237 617	1 086 282 804	1 526 954 813	5,54
Totaal algemeen	3 015	47 245 604 575	4 965 761 812	42 279 842 763	100,00

(*) Transacties krachtens artikel 18, lid 1, 2e alinea, van de statuten betreffende projecten in Oostenrijk en in Tunesië, alsmede de lancering van geostationaire telecommunicatiesatellieten.

(1) Geldsoorten waarin vorderingen uit hoofde van verstrekte kredieten luiden:

	Bedrag:
Geldsoorten van de Lid-Staten	29 169 439 354
Andere geldsoorten	13 110 403 409
Uitbetaald bedrag der verstrekte kredieten	42 279 842 763
Bij: nog te betalen	
op kredieten met in de financieringsovereenkomst vastgelegde rente en valutasamenstelling	702 936 608
op kredieten met in de financieringsovereenkomst vastgelegde rente, in door de Bank te kiezen valutasamenstelling	1 111 312 179
op kredieten met open renteclausule, waarbij de Bank rente en valutasamenstelling kan kiezen	3 151 513 025
	<u>4 965 761 812</u>
	<u>47 245 604 575</u>

Vervalkalender der uitstaande kredieten (in duizenden Ecu)

Vervalperiode	Per	Vervalperiode	Per
31. 12. 1988		31. 12. 1987	
1989	3 117 116	1988	2 504 219
1990	3 757 268	1989	3 054 326
1991	4 323 971	1990	3 631 615
1992	4 840 699	1991	3 853 332
1993	5 506 790	1992	4 028 676
1994 à 1998	18 527 448	1993 à 1997	16 129 852
1999 à 2003	6 062 826	1998 à 2002	5 837 969
2004 à 2008	1 016 670	2003 à 2007	777 187
2009 à 2013	92 817	2008 à 2013	105 194
Totaal	<u>47 245 605</u>	Totaal	<u>39 922 370</u>

(2) Specificatie van de verstrekte kredieten naar de voornaamste, erop gegeven garanties per 31 december 1988 (a)

A. Kredieten voor projecten binnen de Gemeenschap (en daarmee gelijkgestelde projecten elders)

Kredieten aan Lid-Staten of door hen gegarandeerd	29 731 951 290 (b-c)
Kredieten aan overheidsinstellingen in Lid-Staten of door hen gegarandeerd	8 113 907 650 (b)
Kredieten aan of onder garantie van financiële instellingen (banken, instellingen voor kredietverlening op lange termijn, verzekeringsmaatschappijen)	3 225 378 396 (b)
Kredieten onder garantie van overheids- of semi-overheidsbedrijven in Lid-Staten (met uitzondering van financiële instellingen)	691 822 645 (b)
Kredieten onder hypothecair verband	235 466 220
Kredieten onder garantie van particuliere ondernemingen (met uitzondering van financiële instellingen)	1 632 390 557
Overige	<u>1 001 450 200</u>
	<u>44 632 366 958</u>

B. Kredieten voor projecten buiten de Gemeenschap

1. Kredieten toegekend krachtens de overeenkomst van Jacoende II

Kredieten aan de deelnemende G.A.S.M.-landen of door hen gegarandeerd	5 943 088 (d)
---	---------------

2. Kredieten toegekend krachtens de overeenkomst van Lomé I

Kredieten aan de deelnemende A.C.S.-landen of door hen gegarandeerd	174 999 685
Overige	<u>6 729 090</u>
	<u>181 728 775 (e)</u>

3. Kredieten toegekend krachtens de overeenkomst van Lomé II

Kredieten aan de deelnemende A.C.S.-landen of door hen gegarandeerd	425 044 818
Kredieten met andere zekerheden	13 942 459
Kredieten ten behoeve van de mijnbouw en de energievoorziening (artikel 59)	<u>17 056 406</u>
	<u>456 043 683 (e)</u>

4. Kredieten toegekend krachtens de overeenkomst van Lomé III

Kredieten aan de deelnemende A.C.S.-landen of door hen gegarandeerd	406 303 051
Overige	<u>34 395 650</u>
	<u>440 698 701 (e)</u>

5. Kredieten toegekend krachtens de financiële samenwerkingsovereenkomsten van de E.E.G. met de landen in het Middellandse-Zeegebied

Kredieten aan de deelnemende landen of onder hun directe of indirecte garantie	1 528 823 370 (b)
	<u>2 613 237 617</u>
Totaal	<u>47 245 604 575</u>

- (a) Sommige kredieten zijn voorzien van verscheidene soorten garanties tegelijkertijd.
- (b) De door de E.E.G. afgegeven borgtocht beliep op 31. 12. 1988 2 315 667 510, tegenover 2 047 770 500 op 31. 12. 1987. De borgtocht is afgegeven ter dekking van alle risico's in verband met de uitstaande bedragen in de landen in het Middellandse-Zeegebied, alsmede die in Griekenland, Spanje en Portugal betreffende kredieten die daar zijn toegekend vóór hun toetreding tot de E.E.G. en die op 31. 12. 1988 in totaal 1 054 213 481 beliepen.
- (c) De kredieten onder borgstelling van de E.E.G. beliepen op 31. 12. 1988 in totaal 35 027 314.
- (d) De kredieten krachtens de overeenkomst van Jacoende II vallen onder een borgtocht afgegeven door de zes oorspronkelijke Lid-Staten van de Bank.
- (e) De door de Lid-Staten afgegeven borgtocht ter dekking van alle risico's in verband met de kredieten van de overeenkomsten van Lomé uitstaande bedragen belopen respectievelijk:
- 114 190 796 voor Lomé I;
 - 394 218 426 voor Lomé II;
 - 330 613 500 voor Lomé III.

(3) Oorspronkelijk bedrag van de verstrekte kredieten, berekend tegen de koersen die golden op de data van ondertekening van de betreffende overeenkomsten:

62 724 330 002

Bij:

koersverschillen	+ 1 994 514 030
	<u>64 718 844 032</u>

Af:

opzeggingen en annuleringen	647 165 803
aflossingen op de hoofdsom	16 685 441 914
aandeel van derden in kredieten	<u>140 631 740</u>
	<u>— 17 473 239 457</u>
Verstrekte kredieten	<u>47 245 604 575</u>

De som van de uitstaande kredieten en garanties, door de Bank verstrekt, die volgens artikel 18, lid 5, van de statuten 250 % van het geplaatste kapitaal — d.w.z. op 31. 12. 1988 72 000 000 000 — niet te boven mag gaan, bedroeg op deze datum:

uitstaande kredieten 47 245 604 575

garanties:

wegens in opdracht van derden verstrekte kredieten	1 614 681
wegens door derden verstrekte kredieten	239 116 372
wegens deelnemingen van derden aan krediettransacties van de Bank	<u>140 631 740</u>
	<u>381 362 793</u>
Totaal der uitstaande kredieten en garanties	<u>47 626 967 368</u>

Bijlage C — Overzicht van de opgenomen leningen

per 31 december 1988

In Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

Leningen op korte termijn

Geldsoort	Hoofdsom		Gewogen gemiddelde rentevoet
	per 31. 12. 1987	per 31. 12. 1988	
Ecu	100 000 000	352 500 000	7,62
USD nominale waarde	383 623 739	426 371 761	8,51
af: netto-disconto	— 3 279 603	— 5 317 721	
Totaal	480 344 136	773 554 040	

Leningen op middellange en lange termijn

	Hoofdsom per 31. 12. 1987	Mutaties gedurende het boekjaar			Bedrag (1)	Gewogen gemiddelde rentevoet	Vervaltermijnen
		Nieuwe leningen	Aflossingen	Koersaanpassingen			
Ecu	3 019 945 000	959 000 000	29 905 000	—	3 949 040 000	8,80	1989/2001
DEM	6 791 594 106	1 545 096 715	861 235 345	60 341 005 —	7 415 114 471	6,90	1989/2016
FRF	1 804 295 086	853 761 081	141 510 995	36 150 016 —	2 480 395 156	10,79	1989/2003
GBP	1 293 973 367	751 926 664 (2)	58 123 117	112 947 239 +	2 100 724 153	10,59	1989/2009
ITL	1 580 481 894	651 753 766 (2)	79 844 149	8 607 203 —	2 143 784 308	11,28	1989/1996
BEF	1 134 126 927	473 286 321	200 648 871	12 648 350 —	1 394 116 027	8,77	1989/2000
NLG	3 395 180 668	500 074 745	240 512 194	43 406 895 —	3 611 336 324	8,11	1989/2004
DKK	69 229 675	—	—	735 074 —	68 494 601	11,45	1989/1995
IEP	19 282 981	32 280 724	—	179 544 —	51 384 161	9,78	1989/1996
LUF	333 791 963	85 433 680	82 447 726	3 262 909 —	333 515 008	8,41	1989/1996
ESP	—	237 072 267	—	7 514 832 +	244 587 099	10,75	1989/1998
PTE	—	29 316 400	—	196 519 —	29 119 881	13,50	1991/1997
USD	5 438 384 507	307 496 483 (2)	789 959 802	600 733 663 +	5 556 654 851	10,37	1989/2000
CHF	2 770 820 945	555 932 784	376 311 088	158 260 297 —	2 792 182 344	5,15	1989/2001
JPY	3 863 745 484	347 882 310 (2)	331 771 945	314 811 455 +	4 194 667 304	6,25	1989/2002
ATS	143 940 020	—	34 295 905	1 007 807 —	108 636 308	7,21	1989/1996
CAD	290 554 875	76 607 581 (2)	—	78 421 467 +	445 583 923	10,08	1991/1998
Totaal	31 949 347 498	7 406 921 521	3 226 566 137	789 633 037 +	36 919 335 919		
Aflossingspremies	7 310 661	—	—	815 309 +	8 125 970		
Totaal generaal	31 956 658 159	7 406 921 521	3 226 566 137	790 448 346 +	36 927 461 889		

(1) Uit de onderstaande tabel blijkt, welke bedragen nodig zijn voor de aflossingen op leningen o/g (in duizenden Ecu)

	31. 12. 1988		31. 12. 1987
1989	2 516 378	1988	2 122 742
1990	3 020 163	1989	2 200 641
1991	3 003 847	1990	2 974 327
1992	3 765 210	1991	3 017 199
1993	4 364 637	1992	3 336 627
1994 tot 1998	17 902 767	1993 tot 1997	15 667 494
1999 tot 2003	1 751 116	1998 tot 2002	2 330 647
2004 tot 2008	303 836	2003 tot 2007	137 106
2009 e.v.	299 508	2008 e.v.	169 875
Totaal	36 927 462	Totaal	31 956 658

(2) In 1988 zijn verschillende leningen, luidende in USD, SPY en CAD geswapt met USD tegen variabele rente en met Ecu tegen vaste en variabele rente; vastrentende leningen in GBP en ITL zijn geswapt met dezelfde valuta's tegen variabele rente.

Bijlage D — Vorderingen op Lid-Staten en bedragen, verschuldigd aan Lid-Staten wegens kapitaalverrekeningen

per 31 december 1988

In Ecu — zie de noten bij de jaarrekeningen in bijlage E

Toepassing van de in noot A bedoelde wisselkoersen leidt overeenkomstig artikel 7 van de statuten, leden 1 en 2, tot aanpassing van de bedragen die de Lid-Staten in hun eigen geldsoorten hebben gestort uit hoofde van hun deelneming in het kapitaal van de Bank.

De door de Bank te vorderen of verschuldigde bedragen zijn de volgende:

Vorderingen op:	Frankrijk	1 490 260
	België	486 128
	Denemarken	735 002
	Griekenland	682 432
	Portugal	104 043
	Ierland	199 219
	Luxemburg	12 587
	Totaal	3 709 671

Verschuldigd aan:	Duitsland	1 598 490
	Italië	2 679 889
	Verenigd Koninkrijk	3 301 179
	Spanje	3 732 343
	Nederland	427 097
	Totaal	11 738 998

Overeenkomstig het besluit van de Raad van Gouverneurs van 30 december 1977 geschiedt de betaling van deze bedragen telkens op 31 oktober, voor zover het verschil tussen de wisselkoers die voor de boekhouding wordt gebruikt en de koers

die geldt voor de aanpassing, meer dan 1,5 % bedraagt. Is dit verschil geringer dan 1,5 % — in positieve of negatieve zin — dan blijven de aanpassingsbedragen geboekt op de niet-rentedragende aanpassingsrekeningen.

Bijlage E — Noten bij de jaarrekeningen

per 31 december 1988 — in Ecu

Noot A — De belangrijkste waarderingsgrondslagen

1. Omrekeningskoersen.

Overeenkomstig artikel 4, lid 1, van haar statuten gebruikt de Bank voor het bijhouden van de kapitaalrekening van de Lid-Staten en voor het opmaken van haar jaarrekeningen een rekeneenheid welke identiek is aan de Ecu die in gebruik is bij de Europese Gemeenschappen; de Ecu is gelijk aan de som van de volgende bedragen in nationale valuta's van de Lid-Staten:

DEM	0,719	BEF	3,71
GBP	0,0878	LUF	0,14
FRF	1,31	DKK	0,219
ITL	140	IEP	0,00871
NLG	0,256	GRD	1,15

De koersen voor de omrekening van de nationale valuta's van de Lid-Staten in de Ecu worden berekend aan de hand van de marktkoersen en dagelijks gepubliceerd in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Deze koersen worden eveneens toegepast bij de omrekening van alle andere valuta's die de Bank bij haar werkzaamheden gebruikt; gebruikt worden niet alleen de valuta's van de Lid-Staten en de Ecu, maar ook niet-communautaire valuta's.

De van haar kapitaal, de opgenomen leningen en gecumuleerde reserves afkomstige middelen in verscheidene valuta's worden door de Bank in deze zelfde valuta's in kas gehouden, belegd of gebruikt voor haar kredietverlening. Soms wordt de opbrengst van leningen omgezet in andere valuta's, maar de Bank sluit altijd tegelijkertijd valutatermijncontracten af om de oorspronkelijke valuta's in de gewenste omvang en op het gewenste moment weer ter beschikking te krijgen.

Voor het opmaken van de balans per 31 december 1988 en 1987 zijn dientengevolge de volgende wisselkoersen toegepast:

1 Ecu =	31. 12. 1988	31. 12. 1987
Duitse mark	2,07781	2,06034
Franse frank	7,09821	6,98335
Pond sterling	0,648551	0,696793
Italiaanse lire	1 531,10	1 521,66
Spaanse peseta	132,877	140,566
Belgische frank	43,5760	43,1539
Nederlandse gulden	2,34586	2,31762
Deense kroon	8,02983	7,94457
Drachme	172,909	164,483
Portugese escudo	171,704	169,467
Iers pond	0,778450	0,777888
Luxemburgse frank	43,5760	43,1539
V.S.-dollar	1,17258	1,30335
Zwitserse frank	1,76063	1,66503
Libanees pond	621,467	587,755
Japanse yen	146,455	158,292
Oostenrijkse schilling	14,6162	14,505
Canadese dollar	1,39830	1,69696
CFA-frank	354,911	349,168

Bij de omrekening van de waarde van activa en passiva van de Bank in Ecu kunnen verliezen of winsten ontstaan, die worden geboekt in het credit of debet van de verlies- en winstrekening. Bij deze herwaardering blijft buiten beschouwing het netto-vermogen, voor zover overeenkomende met de door de Lid-Staten in nationale valuta's gestorte aandelen in het kapitaal van de Bank, waarop de periodieke aanpassing krachtens artikel 7 van de statuten van toepassing is (zie bijlage D).

2. Schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille

Schatkistpapier, kasobligaties en obligaties worden telkens gewaardeerd tegen aankoopkoers, doch niet hoger dan de nominale waarde, dan wel beurswaarde, indien deze lager was.

3. Verstrekte kredieten

De verstrekte kredieten zijn in de balans onder de activa opgenomen voor het erop uitbetaalde bedrag.

4. Terreinen en gebouwen

Terreinen en gebouwen worden gewaardeerd tegen hun aanschaffingswaarde, onder aftrek van gecumuleerde afschrijvingen (inclusief een initiële afschrijving op het gebouw Luxemburg-Kirchberg). De geraamde waarde van de gebouwen te Luxemburg en Lissabon wordt over een periode van dertig jaar, respectievelijk vijftientig jaar lineair afgeschreven. Inventaris wordt afgeschreven in het jaar van aanschaffing.

5. Emissiekosten en aflossingspremies

Emissiekosten en aflossingspremies worden afgeschreven over de gehele looptijd van de betrokken leningen o/g naar rato der uitstaande bedragen.

6. Vooruitontvangen rentesubsidies

Bij bepaalde kredieten worden rentesubsidies toegekend, waarvan de gekapitaliseerde waarde bij vooruitbetaling is ontvangen. Deze subsidies worden overgeboekt naar de verlies- en winstrekening naar gelang de rentebedragen worden ontvangen, waarop ze betrekking hebben.

7. Pensioenfondsen van het personeel

De door de Bank en het personeel gestorte bijdragen aan het pensioenfonds worden belegd in de activa van de Bank. Het fonds wordt elke drie jaar op actuariële grondslag herberekend.

8. Belastingen

Krachtens het protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, voortvloeiend uit artikel 28 van het verdrag van 8 april 1965 tot instelling van één Raad en één Commissie welke de Europese Gemeenschappen gemeen hebben, zijn de bezittingen, inkomsten en andere eigendommen van de Bank vrijgesteld van alle directe belastingen.

Noot B — Schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille

Onder dit hoofd vallen:	1988	1987
schatkistpapier, kasobligaties en obligaties, gewaardeerd tegen aankoopkoers, doch niet hoger dan de nominale waarde, dan wel beurswaarde (beurswaarde 1988:		
786 657 495		
beurswaarde 1987:		
766 721 910)	783 940 790	762 549 491

eigen obligaties, voor zover niet aflosbaar, gewaardeerd tegen inkoopkoers	13 218 856	15 728 395
wissels en bankaccepten, opgenomen voor de nominale waarde	179 976 524	106 018 112
	<u>977 136 170</u>	<u>884 295 998</u>

De splitsing naar looptijd is als volgt:

hoogstens drie maanden	181 143 491	119 669 324
tussen drie en zes maanden	2 911 988	21 544 563
tussen zes en twaalf maanden	—	25 319 581
langer dan twaalf maanden	793 080 691	717 762 530
	<u>977 136 170</u>	<u>884 295 998</u>

Noot C — Terreinen en gebouwen

Onder het hoofd „Terreinen en gebouwen” op de balans verschijnt een bedrag van 37 734 339, dat volgende posten omvat:

terreinen	763 833
resterende waarde van het gebouw Luxemburg-Kirchberg	36 664 000
resterende waarde van het gebouw Lissabon	306 506

Noot D — Deposito's voor leningen o/g

Onder dit hoofd zijn opgenomen — met als tegenpost aan de creditzijde „Vervallen en nog niet uitbetaalde coupons en obligaties” — de vervallen coupons en obligaties die nog niet ter incasso waren aangeboden.

Noot E — Pensioenfondsen van het personeel

Het in de balans vermelde bedrag van 101 225 882 per 31 december 1988 (31. 12. 1987: 89 484 538) vertegenwoordigt het resultaat van de actuariële schatting der volgens het pensioenreglement verworven rechten, vermeerderd met de sinds deze schatting gestorte werkgevers- en werknemersbijdragen en verworven inkomsten, en verminderd met de sindsdien uitbetaalde bedragen.

De kosten van het pensioenfonds over 1988, met inbegrip van door de Bank gecrediteerde interest, bedroegen 12 777 885 (in 1986: 13 320 317).

Noot F — Diverse crediteuren

Onder dit hoofd vallen:	1988	1987
bankkredieten op korte termijn	91 668 485	37 329 374
de rekeningen van de Europese Economische Gemeenschap:		
in verband met verrichtingen in het kader van de Speciale Sectie en daarop betrekking hebbende overlopende posten	614 414 890	425 790 174
in verband met deposito's	39 571 740	16 287 693
overlopende kosten	33 837 255	8 262 590
	<u>779 492 370</u>	<u>487 669 831</u>

Noot G — Diverse rekeningen

Onder dit hoofd vallen:	1988	1987
als debetpost		
woningbouwleningen en voorschotten aan het personeel	34 075 797	30 712 419
saldo vorderingen uit hoofde van swap-operaties	131 395 906	48 833 689
de post diverse debiteuren	47 177 565	35 247 670
	<u>212 649 268</u>	<u>114 793 778</u>

als creditpost

bij afsluiting van het boekjaar nog te betalen kosten en voorzieningen, alsmede de post diversen	91 943 789	27 689 345
--	------------	------------

Noot H — Vooruitontvangen rentesubsidies

a) De post „vooruitontvangen rentesubsidies” betreft de rentesubsidies bij kredieten voor projecten buiten de Gemeenschap op grond van de overeenkomsten en protocollen met de A.C.S.-landen en de landen rond de Middellandse Zee, alsmede de rentesubsidies welke de Bank in de Gemeenschap kon toekennen in het kader van het Europese Monetair Stelsel overeenkomstig de verordening 79/1736/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 3 augustus 1979.

b) Onder het hoofd „voor rekening van derden vooruitontvangen rentesubsidies” zijn de bedragen geboekt, die zijn ontvangen wegens rentesubsidies bij kredieten welke uit de middelen van de E.E.G. zijn verstrekt krachtens de besluiten van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 16 oktober 1978 (78/870/E.E.G.), 15 maart 1982 (82/169/E.E.G.) en 19 april 1983 (83/200/E.E.G.) (nieuw communautair leningsinstrument), alsmede van de verordening 79/1736/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 3 augustus 1979, gewijzigd bij de verordening 82/2790/E.E.G. van 18 oktober 1982.

c) Van de in het kader van het E.M.S. ontvangen bedragen is een gedeelte voorgeschooten op lange termijn. Dit voorschot is geboekt onder het hoofd „Te ontvangen wegens in het kader van het E.M.S. vooruitbetaalde rentesubsidies”.

Noot I — Beheersprovisie

Onder dit hoofd zijn provisiebaten opgenomen uit hoofde van het beheer, in het kader van de Speciale Sectie, van voor rekening en risico en in opdracht van de Lid-Staten en de Europese Gemeenschappen verstrekte kredieten.

Noot J — Administratiekosten

Onder dit hoofd zijn geboekt:	1988	1987
Personeelskosten		
Salarissen	45 799 622	43 169 071
Sociale voorzieningen	9 865 905	10 433 129
Overige	4 459 203	4 369 243
	60 124 730	57 971 443
Algemene onkosten	11 214 060	9 533 721
	<u>71 338 790</u>	<u>67 505 164</u>

Op 31 december 1988 omvatte het personeel 710 personen (op 31 december 1987: 699 personen).

Noot K — Overige baten en lasten

Het hoofd „Overige baten” omvat:	1988	1987
boekwinsten op transacties met schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille . .	25 020 685	22 838 100
andere baten en koerswinsten op schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille . .	<u>1 558 145</u>	<u>5 724 492</u>
	<u>26 578 830</u>	<u>28 562 592</u>

Het hoofd „Overige lasten” omvat:		
overige lasten en koersverliezen op schatkistpapier, wissels en schuldbrieven in portefeuille . .	<u>14 077 480</u>	<u>3 254 507</u>

Noot L — Reserves en voorziening; bestemming van het saldo van de verlies- en winstrekening

De Raad van Gouverneurs besloot op 13 juni 1988:

- het koersverschil ad 16 403 065, ontstaan door herwaardering van het eigen vermogen van de Bank per 31 december 1987, voor zover de waarde daarvan niet was aangepast uit hoofde van artikel 7 van de statuten, over te boeken naar de voorziening voor koersschommelingen van de Ecu;
- het bedrijfsresultaat over het boekjaar 1987 ad 632 729 557, toe te voegen aan de aanvullende reserve.

Overzicht van de mutaties in de reserves en voorziening gedurende 1988

	Stand per 31. 12. 1987	Verdeling van het saldo van de verlies- en winstrekening over 1987	Stand per 31. 12. 1988
Reservefonds	2 880 000 000		2 880 000 000
Aanvullende reserve	910 971 935	+ 632 729 557	1 543 701 492
Voorziening voor koersschommelingen van de Ecu	<u>13 411 039</u>	<u>+ 16 403 065</u>	<u>29 814 104</u>
	<u>3 804 382 974</u>	<u>+ 649 132 622</u>	<u>4 453 515 596</u>

De Raad van Bewind heeft besloten aan de Raad van Gouverneurs voor te stellen het koersverschil ad 27 047 826, ontstaan door herwaardering op 31 december 1988 van het eigen vermogen van de Bank, voor zover de waarde daarvan niet is aangepast uit hoofde van artikel 7 van de statuten, over te boeken naar de voorziening voor koersschommelingen van de Ecu en het bedrijfsresultaat over het boekjaar 1988 ad 677 695 835 toe te voegen aan de aanvullende reserve.

Noot M — Buitengewone last

Naar aanleiding van het op 3 maart 1988 gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft de Bank aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen een bedrag van Ecu 49,8 miljoen voldaan, dat overeenkomt met het totaal der op de salarissen en pensioenen van het personeel van de Bank tot 31 december 1987 ingehouden belastingen. Met ingang van het boekjaar 1988 zal de Bank maandelijks de bedragen voldoen, die zij als belasting inhoudt op de salarissen en pensioenen van haar personeel.

Accountantsverklaring

De President van de Europese Investeringsbank
Luxemburg

Wij hebben de bijgaande jaarrekeningen van de Europese Investeringsbank per 31 december 1988 en 1987 gecontroleerd in overeenstemming met internationale controlerichtlijnen.

Op grond van dit onderzoek zijn wij van oordeel dat deze jaarrekeningen, die zijn opgesteld in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor Jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Europese Investeringsbank op 31 december 1988 en 1987, en van de resultaten over, en van de herkomst en besteding van middelen in elk van die jaren. Waarderingsgrondslagen welke van bijzonder belang zijn bij het opmaken van deze jaarrekeningen zijn uiteengezet in bijlage E, noot A.

De jaarrekeningen waarop onze verklaring betrekking heeft, bestaan uit:

Balans

Speciale Sectie

Winst- en verliesrekening

Overzicht van de herkomst en besteding der middelen

Overzicht van de kapitaalrekening

Bijlage A

Specificatie van de kredietverlening

Bijlage B

Overzicht van de opgenomen leningen

Bijlage C

Vorderingen op Lid-Staten en bedragen, verschuldigd aan Lid-Staten wegens kapitaalverrekeningen

Bijlage D

Noten bij de jaarrekeningen

Bijlage E

Een aangepast transportnet is een belangrijke voorwaarde voor de éénwording van de Europese markt. Voor het vervoer heeft de Bank in 1988 ruim 1,6 miljard toegezegd; zo zijn omvangrijke bedragen gegaan naar de Airbus (boven) en de tunnel onder het Kanaal (onder).

Verklaring van het Comité ter controle van de boekhouding

Het Comité dat krachtens artikel 14 van de statuten en artikel 25 van het reglement van orde van de Europese Investeringsbank de regelmatigheid van de verrichtingen en van de boeken van de Bank controleert,

- na inzage van alle boeken en bescheiden waarvan het Comité het voor de uitoefening van zijn mandaat nodig oordeelde om kennis te nemen,
- na kennisneming van het rapport van Price Waterhouse d. d. 10 februari 1989,

gezien het jaarverslag over 1988, de balans en de rekeningen van de Speciale Sectie per 31 december 1988, alsmede de verlies- en winstrekening over het op die datum afgesloten boekjaar, zoals die door de Raad van Bewind in zijn vergadering van 26 april 1989 zijn vastgesteld,

gezien de artikelen 22, 23 en 24 van het reglement van orde,

verklaart bij deze:

dat de verrichtingen van de Bank gedurende het boekjaar 1988 hebben plaatsgevonden met inachtneming van de voorschriften van de statuten en het reglement van orde,

dat de balans, de verlies- en winstrekening en de rekeningen van de Speciale Sectie in overeenstemming zijn met de boekhouding en dat deze, zowel wat de activa als de passiva betreft, een juist beeld geven van de financiële toestand van de Bank.

Luxemburg, 18 mei 1989

Het Comité ter controle van de boekhouding

A. HANSEN

J. PINTO RIBEIRO

C. THANOPOULOS

Statistische bijlage

Tabel 15: Kredietverlening (afgesloten financieringsovereenkomsten) van 1959 tot 1988

(Milj. Ecu)

Jaren	Totaal	Binnen de Gemeenschap			Buiten de Gemeenschap	
		Voor eigen rekening	Kredieten in opdracht en garanties	Nieuw instrument	Voor eigen rekening	Uit begrotingsmiddelen
1959—1983 (gemiddelde per jaar)	31 313,8	24 194,9	340,0	3 005,1	2 746,3	1 027,5
1984	1 252,6	967,8	13,6	120,2	109,9	41,1
1985	6 889,8	5 007,0	—	1 181,8	614,7	86,4
1986	7 181,5	5 640,7	—	883,7	581,3	75,9
1987	7 519,5	6 678,1	—	393,0	356,5	91,9
1988	7 828,0	6 989,0	—	446,9	188,9	203,3
1988	10 175,1	8 933,3	185,0	356,5	520,1	180,1
Totaal	70 907,7	57 443,0	525,0	6 267,1	5 007,7	1 665,1

Tabel 16: Kredietverlening (afgesloten financieringsovereenkomsten) van 1984 tot 1988 en van 1959 tot 1988 naar herkomst der middelen en naar land

(Milj. Ecu)

	1984—1988			1959—1988		
	Totaal	Voor eigen rekening	Andere middelen	Totaal	Voor eigen rekening	Andere middelen
Lid-Staten	36 695,0	33 433,1	3 261,9	64 235,0	57 967,9	6 267,1
België	205,2	205,2	—	833,9	833,9	—
Denemarken	1 718,7	1 392,4	326,3	2 806,6	2 273,1	533,5
Duitsland	1 547,0	1 547,0	—	2 621,0	2 621,0	—
Griekenland	1 372,8	1 276,9	95,9	2 424,6	2 118,4	306,1
Spanje	2 135,2	1 930,3	204,8	2 135,2	1 930,3	204,8
Frankrijk	5 413,6	4 427,7	985,9	9 334,3	8 084,3	1 250,0
Ierland	944,0	818,2	125,7	3 056,6	2 632,6	424,0
Italië	15 521,6	14 245,2	1 276,4	28 009,6	24 947,3	3 062,3
Luxemburg	36,2	36,2	—	45,2	45,2	—
Nederland	445,1	445,1	—	550,2	550,2	—
Portugal	1 140,6	1 100,8	39,8	1 140,6	1 100,8	39,8
Verenigd Koninkrijk	5 746,6	5 539,5	207,1	10 584,9	10 138,5	446,4
Elders (Art. 18)	468,7	468,7	—	692,2	692,2	—
Middellandse-Zeelanden	1 642,7	1 573,5	69,2	4 132,6	3 411,1	721,5
A.C.P.-landen en L.G.O.	1 256,2	687,9	568,3	2 540,1	1 596,6	943,6
Totaal generaal	39 593,9	35 694,4	3 899,5	70 907,7	62 975,6	7 932,2

De kredietverlening in Spanje en Portugal viel tot eind 1985 en die in Griekenland tot eind 1980 onder de activiteit buiten de Gemeenschap.

Tabel 17: **Kredietverlening (afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten) in de Gemeenschap in 1988 en van 1984 tot 1988**

	1988			1984—1988		
	Totaal	Afzonderlijke kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)	Toewijzingen uit globale kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)	Totaal	Afzonderlijke kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)	Toewijzingen uit globale kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)
België	4,7	—	4,7	198,3	193,6	4,7
Denemarken	493,2	433,3	59,9	1 691,3	1 506,9	184,5
Duitsland	518,8	346,9	171,9	1 389,2	1 124,7	264,5
Griekenland	213,8	150,4	63,4	1 369,2	1 054,6	314,6
Spanje	1 003,1	695,5	307,6	1 655,9	1 209,8	446,1
Frankrijk	756,2	519,8	236,4	4 475,1	2 473,8	2 001,3
Ierland	157,1	154,8	2,3	940,6	914,3	26,4
Italië	3 396,7	2 283,7	1 113,1	15 646,1	11 063,6	4 582,5
Luxemburg	—	—	—	36,2	36,2	—
Nederland	233,2	216,7	16,5	418,5	402,0	16,5
Portugal	488,2	403,8	84,4	954,4	839,3	115,1
Verenigd Koninkrijk	1 051,0	1 049,0	2,0	5 571,5	5 466,2	105,2
Elders (Art. 18)	285,0	285,0	—	468,7	468,7	—
Totaal	8 600,9	6 538,8	2 062,0	34 814,9	26 753,7	8 061,3

Tabel 18: **Kredietverlening (afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten) in de Gemeenschap van 1984 tot 1988**

naar sector

	(Mlj. Ecu)				
	Totaal	Afzonderlijke kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)	Totaal	E.I.B.	Nieuw instrument
Energie en infrastructuur	24 034,2	22 746,4	1 287,8	1 224,5	63,3
Energie	10 218,4	9 661,5	556,9	539,9	17,0
Productie	5 478,3	5 346,3	132,0	122,2	9,8
Transport, opslag, opwerking	2 442,9	2 395,2	47,7	47,7	—
Distributie	2 297,1	1 920,0	377,2	370,0	7,1
Vervoer	6 253,8	5 900,4	353,4	349,2	4,2
Telecommunicatie	3 464,0	3 464,0	—	—	—
Watervoorziening, afvalwaterzuivering, vaste afval	2 709,1	2 443,4	265,7	240,9	24,9
Stedelijke infrastructuur	216,8	187,9	29,0	11,8	17,2
Overige infrastructuur	1 172,1	1 089,3	82,8	82,7	0,2
Industrie, diensten, landbouw	10 780,7	4 007,2	6 773,5	4 560,7	2 212,8
Industrie	9 320,9	3 773,7	5 547,2	3 486,4	2 060,8
Diensten	1 264,4	225,5	1 038,9	897,5	141,4
Landbouw, visserij	195,4	8,1	187,3	176,8	10,5
Totaal algemeen	34 814,9	26 753,6	8 061,3	5 785,2	2 276,1

Tabel 19: **Kredietverlening (afzonderlijke kredieten en toewijzingen uit globale kredieten) in de Gemeenschap van 1984 tot 1988**

naar economische doelstelling

	(Mlj. Ecu)		
	Totaal	Afzonderlijke kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)	Toewijzingen uit globale kredieten (E.I.B. en nieuw instrument)
Regionale ontwikkeling	18 874,6	14 826,0	4 048,6
Energievoorziening	10 808,9	9 832,7	976,2
Infrastructuur van communautair belang	3 849,3	3 849,3	—
Milieubescherming	3 702,8	3 452,4	250,4
Concurrentievermogen en Europese integratie van ondernemingen	5 861,5	3 075,5	2 786,1

Tabel 20: **Toewijzingen uit globale kredieten in 1988**
Overzicht

	Totaal		Voor eigen rekening		Nieuw instrument	
	Aantal	Milj. Ecu	Aantal	Milj. Ecu	Aantal	Milj. Ecu
Regionale ontwikkeling	3 220	1 081,8	3 220	1 081,8	—	—
Energievoorziening	94	117,4	85	110,2	9	7,3
Geavanceerde technologieën	42	112,6	42	112,6	—	—
Midden- en kleinbedrijf	1 960	606,4	1 273	336,9	687	269,5
Milieu	90	143,8	90	143,8	—	—
Totaal	5 406	2 062,0	4 710	1 785,2	696	276,8
waarvan: industrie	5 235	1 818,2	4 546	1 547,5	689	270,7
infrastructuur	171	243,9	164	237,8	7	6,1

Tabel 21: **Toewijzingen uit globale kredieten in 1988**

Onderverdeling naar regio en doelstelling

(Milj. Ecu)

	Totaal		Regionale ontwikkeling		Midden- en kleinbedrijf		Geavanceerde technologieën	Energie	Milieu (1)
	Aantal	Milj. Ecu	Infrastructuur	Industrie	E.I.B.	Nieuw instrument			
België	11	4,7	—	1,2	3,5	—	—	—	—
West-Vlaanderen	1	1,7	—	—	1,7	—	—	—	—
Limburg	1	0,9	—	0,9	—	—	—	—	—
Brabant Brussel	2	0,7	—	—	0,7	—	—	—	—
Antwerpen	1	0,4	—	—	0,4	—	—	—	—
Oost-Vlaanderen	3	0,3	—	—	0,3	—	—	—	—
Luik	1	0,3	—	0,3	—	—	—	—	—
Waals Brabant	1	0,2	—	—	0,2	—	—	—	—
Vlaams Brabant	1	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—
Denemarken	97	59,9	5,5	3,5	—	31,4	—	—	19,5
Vest for Storebælt	78	49,3	4,1	2,4	—	23,3	—	—	19,5
Hovedstadsregionen	14	9,1	1,5	—	—	7,7	—	—	—
Ost for Storebælt	5	1,5	—	1,0	—	0,5	—	—	—
Duitsland	137	171,9	—	8,0	67,3	—	—	2,5	94,2
Nordrhein-Westfalen	78	121,9	—	5,9	36,9	—	—	2,5	76,6
Baden-Württemberg	17	13,8	—	—	12,3	—	—	—	1,5
Niedersachsen	6	12,1	—	1,8	2,9	—	—	—	7,5
Bayern	14	8,4	—	—	6,4	—	—	—	2,0
Hessen	8	6,9	—	—	6,9	—	—	—	—
Rheinland-Pfalz	6	5,7	—	—	—	—	—	—	5,7
Hamburg	5	1,2	—	0,4	0,6	—	—	—	0,2
Schleswig-Holstein	2	1,2	—	—	1,2	—	—	—	—
Saarland	1	0,6	—	—	—	—	—	—	0,6
Griekenland	119	63,4	26,4	35,0	—	1,9	—	—	—
Multiregionaal	2	22,9	—	22,9	—	—	—	—	—
Kriti	34	11,5	5,0	6,5	—	—	—	—	—
Makedonia (oost)	6	6,8	6,6	0,2	—	—	—	—	—
Peloponissos-Sterea (west)	11	5,8	5,2	0,5	—	0,04	—	—	—
Sterea (oost)	34	5,3	3,3	0,2	—	1,7	—	—	—
Thraki	4	5,1	4,0	1,1	—	—	—	—	—
Makedonia (midden- en west)	15	4,4	2,0	2,3	—	0,1	—	—	—
Thessalia	5	0,9	0,2	0,6	—	—	—	—	—
Nissoi Egeou (oost)	3	0,5	—	0,4	—	0,1	—	—	—
Ipiros	5	0,4	—	0,4	—	—	—	—	—
Spanje	767	307,6	37,3	158,8	58,4	53,0	—	—	—
Andalucia	169	65,6	7,7	57,6	—	0,3	—	—	—
Cataluna	100	39,2	—	2,9	18,4	17,9	—	—	—
Canarias	37	36,3	—	36,3	—	—	—	—	—
Madrid	76	33,3	—	2,5	12,4	18,4	—	—	—
Valencia	77	26,5	—	1,2	16,2	9,0	—	—	—
Galicia	31	21,1	9,7	11,4	—	—	—	—	—
Castilla Leon	63	16,8	2,7	14,1	—	—	—	—	—
Murcia	43	15,4	4,7	10,7	—	—	—	—	—
Castilla La Mancha	38	13,4	7,8	5,6	—	—	—	—	—
Pais Vasco	35	10,8	0,1	5,6	1,1	4,1	—	—	—
Aragón	31	7,7	—	0,9	4,5	2,4	—	—	—
Extremadura	20	6,9	4,6	2,3	—	—	—	—	—
Asturias	18	5,3	—	5,3	—	—	—	—	—
Navarra	12	5,3	—	—	4,6	0,7	—	—	—
Cantabria	8	2,7	—	2,5	0,1	0,1	—	—	—
La Rioja	9	1,4	—	—	1,2	0,2	—	—	—

Tabel 21: Onderverdeling naar regio en doelstelling (vervolg)

	Totaal		Regionale ontwikkeling		Midden- en kleinbedrijf		Geavanceerde technologieën	Energie	Milieu (1)
	Aantal	Milj. Ecu	Infra-structuur	Industrie	E.I.B.	Nieuw instrument			
Frankrijk	1 644	236,4	4,9	144,5	72,1	9,5	1,5	1,0	3,0
Île-de-France	316	34,3	—	—	33,1	0,8	0,4	—	—
Aquitaine	96	24,3	—	20,4	—	—	—	1,0	2,8
Provence-Côte d'Azur	88	23,8	—	23,2	—	—	0,6	—	—
Alsace	180	22,9	—	5,8	16,9	—	0,1	—	0,1
Bretagne	77	22,3	0,2	22,1	—	—	—	—	—
Nord	75	20,4	4,7	15,7	—	—	—	—	—
Rhône-Alpes	227	19,2	—	4,8	11,1	3,3	—	—	—
Midi-Pyrénées	61	11,0	—	11,0	0,02	—	—	—	—
Lorraine	90	9,9	—	8,6	—	1,3	—	—	—
Haute-Normandie	55	8,3	—	5,1	3,2	—	—	—	—
Pays de la Loire	66	7,4	—	6,9	0,4	—	0,2	—	—
Basse-Normandie	58	5,6	—	3,6	0,9	1,1	—	—	—
Picardie	45	4,5	—	1,9	2,3	0,2	—	—	—
Centre	47	4,1	—	0,1	2,2	1,8	—	—	—
Poitou-Charentes	21	3,8	—	3,8	—	—	0,1	—	—
Languedoc-Roussillon	23	3,3	—	3,3	—	—	—	—	—
Champagne-Ardenne	29	3,2	—	2,9	0,2	—	0,1	—	—
Auvergne	28	3,1	—	2,3	0,3	0,5	—	—	—
Bourgogne	29	2,1	—	1,1	0,9	—	0,1	—	—
Limousin	19	1,8	—	1,8	—	—	—	—	—
Franche-Comté	12	1,0	—	—	0,5	0,5	—	—	—
Corse	1	0,1	—	0,1	—	—	—	—	—
Guadeloupe	1	0,04	—	0,04	—	—	—	—	—
Ierland	32	2,3	—	2,3	—	—	—	—	—
Italië	2 304	1 113,1	2,7	591,6	127,2	142,1	111,1	111,2	27,1
Lombardia	192	161,2	—	—	26,1	45,4	62,0	18,4	9,4
Veneto	163	124,9	—	22,4	39,8	32,1	24,4	6,1	—
Trentino-Alto Adige	144	115,2	—	105,2	—	0,3	—	9,7	—
Campania	282	109,7	0,3	101,1	—	—	—	7,6	0,7
Emilia-Romagna	151	88,1	—	0,3	25,2	35,2	2,3	21,0	4,2
Toscana	197	78,6	—	31,8	16,1	11,5	3,2	9,4	6,5
Piemonte	89	64,4	—	—	16,7	12,9	12,4	17,4	5,0
Lazio	91	56,2	—	45,0	1,9	0,3	6,8	0,8	1,4
Sardegna	161	51,5	—	51,5	—	—	—	—	—
Marche	137	49,7	—	45,4	—	—	—	4,2	—
Sicilia	187	44,6	0,5	44,1	—	—	—	—	—
Puglia	193	37,2	—	35,7	—	—	—	1,5	—
Umbria	50	36,6	—	33,4	—	—	—	3,2	—
Abruzzi	82	31,1	2,0	23,3	—	—	—	5,9	—
Friuli-Venezia Giulia	41	19,0	—	14,3	—	—	—	4,6	—
Liguria	37	17,2	—	13,4	1,3	2,5	—	—	—
Basilicata	49	15,8	—	14,5	—	—	—	1,3	—
Calabria	44	7,7	—	7,7	—	—	—	—	—
Molise	13	2,5	—	2,5	—	—	—	—	—
Multiregionaal	1	1,9	—	—	—	1,9	—	—	—
Nederland	12	16,5	—	8,0	8,5	—	—	—	—
Limburg	3	8,0	—	8,0	—	—	—	—	—
Noord-Brabant	2	2,8	—	—	2,8	—	—	—	—
Zuid-Holland	2	2,1	—	—	2,1	—	—	—	—
Gelderland	2	1,9	—	—	1,9	—	—	—	—
Noord-Holland	2	1,0	—	—	1,0	—	—	—	—
Overijssel	1	0,7	—	—	0,7	—	—	—	—
Portugal	282	84,4	—	50,0	—	31,5	—	2,8	—
Centro	135	36,5	—	18,0	—	16,9	—	1,6	—
Lisboa e Vale do Tejo	66	20,8	—	14,6	—	6,3	—	—	—
Norte	59	19,0	—	12,9	—	4,9	—	1,2	—
Multiregionaal	11	3,7	—	3,7	—	—	—	—	—
Algarve	1	2,4	—	—	—	2,4	—	—	—
Alentejo	9	1,3	—	0,9	—	0,4	—	—	—
Madeira	1	0,8	—	—	—	0,8	—	—	—
Verenigd Koninkrijk	1	1,9	—	1,9	—	—	—	—	—
Wales	1	1,9	—	1,9	—	—	—	—	—
Totaal	5 406	2 062,0	76,9	1 004,9	336,9	269,5	112,6	117,4	143,8

(1) Waarvan 10 miljoen ook voor de energiedoelstelling.

Tabel 22: Toewijzingen uit globale kredieten van 1984 tot 1988

Overzicht

	Totaal		Voor eigen rekening		Nieuw instrument	
	Aantal	Milj. Ecu	Aantal	Milj. Ecu	Aantal	Milj. Ecu
Regionale ontwikkeling	13 029	4 048,6	13 026	4 020,1	3	28,5
Energievoorziening	940	976,2	897	941,8	43	34,4
Geavanceerde technologieën	77	226,2	77	226,2	—	—
Midden- en kleinbedrijf	9 700	2 559,9	1 329	346,7	8 371	2 213,2
Milieu	148	250,4	148	250,4	—	—
Totaal	23 894	8 061,3	15 477	5 785,2	8 417	2 276,1
waarvan: industrie	21 918	6 773,5	13 542	4 560,7	8 376	2 212,8
infrastructuur	1 976	1 287,8	1 935	1 224,5	41	63,3

Tabel 23: Toewijzingen uit globale kredieten in 1988

Onderverdeling naar regio en doelstelling

(Milj. Ecu)

	Totaal		Regionale ontwikkeling		Midden- en kleinbedrijf		Geavanceerde technologieën	Energie	Milieu (1)
	Aantal	Milj. Ecu	Infrastructuur	Industrie	E.I.B.	Nieuw instrument			
België	11	4,7	—	1,2	3,5	—	—	—	—
West-Vlaanderen	1	1,7	—	—	1,7	—	—	—	—
Limburg	1	0,9	—	0,9	—	—	—	—	—
Brabant Brussel	2	0,7	—	—	0,7	—	—	—	—
Antwerpen	1	0,4	—	—	0,4	—	—	—	—
Oost-Vlaanderen	3	0,3	—	—	0,3	—	—	—	—
Luik	1	0,3	—	0,3	—	—	—	—	—
Waals Brabant	1	0,2	—	—	0,2	—	—	—	—
Vlaams Brabant	1	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—
Denemarken	538	184,5	5,5	25,0	—	134,5	—	—	19,5
Vest for Storebælt	431	149,8	4,1	23,4	—	102,9	—	—	19,5
Hovedstadsregionen	83	29,3	1,5	—	—	27,9	—	—	—
Ost for Storebælt	24	5,3	—	1,6	—	3,8	—	—	—
Duitsland	168	264,5	—	8,0	67,3	—	—	25,8	163,4
Nordrhein-Westfalen	109	214,5	—	5,9	36,9	—	—	25,8	145,8
Baden-Württemberg	17	13,8	—	—	12,3	—	—	—	1,5
Niedersachsen	6	12,1	—	1,8	2,9	—	—	—	7,5
Bayern	14	8,4	—	—	6,4	—	—	—	2,0
Hessen	8	6,9	—	—	6,9	—	—	—	—
Rheinland-Pfalz	6	5,7	—	—	—	—	—	—	5,7
Hamburg	5	1,2	—	0,4	0,6	—	—	—	0,2
Schleswig-Holstein	2	1,2	—	—	1,2	—	—	—	—
Saarland	1	0,6	—	—	—	—	—	—	0,6
Griekenland	503	314,6	93,8	198,8	—	21,9	—	—	—
Multiregionaal	12	85,5	11,9	73,6	—	—	—	—	—
Stereia (oost)	121	84,0	54,8	20,4	—	8,8	—	—	—
Makedonia (midden- en west)	83	35,7	2,0	31,4	—	2,4	—	—	—
Peloponissos-Stereia (west)	70	24,8	5,2	16,9	—	2,7	—	—	—
Kriti	39	21,1	5,0	14,8	—	1,2	—	—	—
Thessalia	66	21,0	4,3	13,1	—	3,6	—	—	—
Thraki	25	14,8	4,0	10,8	—	0,04	—	—	—
Makedonia (oost)	28	13,9	6,6	6,7	—	0,6	—	—	—
Ipiros	37	9,8	—	7,4	—	2,4	—	—	—
Nisoi Egeou (oost)	22	3,9	—	3,8	—	0,1	—	—	—
Spanje	1 160	446,1	67,3	195,0	65,3	118,6	—	—	—
Andalucia	234	93,2	18,5	71,1	—	3,6	—	—	—
Cataluna	148	56,7	—	2,9	20,5	33,3	—	—	—
Madrid	104	43,1	—	2,5	14,1	26,5	—	—	—
Valencia	119	42,9	—	1,4	17,5	24,1	—	—	—
Canarias	51	38,3	—	38,1	—	0,1	—	—	—
Galicia	57	32,2	14,6	17,1	—	0,4	—	—	—
Castilla León	112	26,1	5,6	17,8	—	2,7	—	—	—
Castilla La Mancha	65	23,6	12,9	9,3	—	1,4	—	—	—
Murcia	59	21,2	6,5	12,6	—	2,1	—	—	—
Pais Vasco	51	15,8	0,1	6,4	1,1	8,1	—	—	—
Aragón	52	12,9	0,1	1,2	6,1	5,5	—	—	—
Extremadura	26	11,7	8,9	2,5	—	0,3	—	—	—
Navarra	24	10,8	—	—	4,6	6,2	—	—	—
Asturias	27	9,6	—	9,5	—	0,1	—	—	—
La Rioja	19	4,6	—	—	1,3	3,3	—	—	—
Cantabria	12	3,4	—	2,5	0,1	0,8	—	—	—

Tabel 23: Onderverdeling naar regio en doelstelling (vervolg)

(Milj. Ecu)

	Totaal		Regionale ontwikkeling		Midden- en kleinbedrijf		Geavanceerde technologieën	Energie	Milieu (1)
	Aantal	Milj. Ecu	Infrastructuur	Industrie	E.I.B.	Nieuw instrument			
Frankrijk	10 486	2 001,3	383,2	600,7	75,0	755,8	30,6	152,9	3,0
Île-de-France	1 188	242,5	—	—	35,1	123,8	16,4	67,1	—
Rhône-Alpes	1 378	192,7	19,3	15,0	11,1	136,3	—	11,0	—
Bretagne	727	191,2	43,7	112,2	0,1	15,4	—	19,8	—
Nord	589	171,5	62,5	61,2	—	41,3	—	6,5	—
Aquitaine	630	146,9	63,8	53,2	—	21,1	—	5,9	2,8
Pays de la Loire	610	114,9	27,5	55,4	0,9	24,0	0,2	7,0	—
Midi-Pyrénées	593	101,4	39,7	40,0	0,2	16,6	—	5,0	—
Languedoc-Roussillon	405	85,7	32,5	39,4	—	10,8	—	2,9	—
Provence-Côte d'Azur	497	81,5	1,0	30,1	—	47,9	0,6	1,9	—
Auvergne	414	73,3	34,8	27,4	0,3	10,4	—	0,3	—
Lorraine	369	68,3	10,9	29,0	—	28,1	—	0,3	—
Alsace	357	65,8	—	8,3	17,1	31,2	6,6	2,5	0,1
Haute-Normandie	290	62,9	9,9	13,4	3,2	31,2	—	5,1	—
Centre	428	60,6	1,3	3,8	2,2	50,4	—	2,9	—
Basse-Normandie	281	57,9	6,3	22,9	0,9	20,8	6,6	0,4	—
Picardie	304	53,7	3,8	10,5	2,3	30,8	—	6,3	—
Bourgogne	287	49,1	—	7,1	0,9	38,3	0,1	2,6	—
Franche-Comté	298	46,9	0,7	1,9	0,5	43,0	—	0,7	—
Poitou-Charentes	259	44,9	3,1	36,4	—	4,7	0,1	0,8	—
Champagne-Ardenne	230	37,3	3,1	7,7	0,2	23,6	0,1	2,6	—
Limousin	241	36,2	11,3	18,1	—	6,0	—	0,7	—
Corse	110	16,1	8,0	7,5	—	—	—	0,6	—
Guadeloupe	1	0,04	—	0,04	—	—	—	—	—
Ierland	243	26,4	0,7	25,7	—	—	—	—	—
Italië	10 112	4 582,5	22,7	2 265,0	127,2	1 117,6	195,5	791,7	62,7
Lombardia	871	552,8	—	—	26,1	262,9	92,5	154,6	16,6
Campania	1 149	489,2	0,3	456,7	—	—	—	24,5	7,6
Emilia-Romagna	772	449,7	—	0,3	25,2	301,8	17,8	95,0	9,7
Veneto	692	432,4	—	47,1	39,8	237,5	32,9	74,7	0,4
Toscana	1 049	375,8	4,0	125,2	16,1	159,2	9,1	54,1	8,1
Trentino-Alto Adige	513	345,5	0,1	307,5	—	2,4	—	35,4	—
Piemonte	382	290,3	—	—	16,7	113,0	29,4	122,5	8,8
Lazio	384	248,5	0,4	201,3	1,9	15,4	6,8	17,6	5,0
Puglia	769	216,8	0,02	173,7	—	—	—	43,1	—
Marche	637	210,7	—	177,5	—	—	—	33,1	0,1
Sicilia	740	196,7	4,5	166,0	—	—	—	25,6	0,5
Sardegna	659	182,8	0,6	175,6	—	—	—	6,1	0,6
Abruzzi	409	161,4	10,0	138,7	—	—	—	12,0	0,7
Umbria	248	108,8	—	90,5	—	—	4,4	13,2	0,7
Calabria	357	78,1	—	75,0	—	—	—	3,1	—
Friuli-Venezia Giulia	90	67,1	—	51,9	—	—	—	15,2	—
Liguria	105	58,7	—	18,5	1,3	18,1	2,7	18,1	—
Basilicata	206	58,2	2,7	36,3	—	—	—	18,5	0,7
Molise	62	27,4	—	23,1	—	—	—	4,2	—
Multiregionaal	12	25,6	—	—	—	3,8	—	18,6	3,2
Valle d'Aosta	6	6,1	—	—	—	3,5	—	2,5	—
Nederland	12	16,5	—	8,0	8,5	—	—	—	—
Limburg	3	8,0	—	8,0	—	—	—	—	—
Noord-Brabant	2	2,8	—	—	2,8	—	—	—	—
Zuid-Holland	2	2,1	—	—	2,1	—	—	—	—
Gelderland	2	1,9	—	—	1,9	—	—	—	—
Noord-Holland	2	1,0	—	—	1,0	—	—	—	—
Overijssel	1	0,7	—	—	0,7	—	—	—	—
Portugal	343	115,1	—	72,4	—	35,1	—	5,7	1,9
Centro	162	46,9	—	25,2	—	18,3	—	3,5	—
Norte	86	36,7	—	25,7	—	6,9	—	2,2	1,9
Lisboa e Vale do Tejo	71	22,8	—	16,4	—	6,4	—	—	—
Multiregionaal	11	3,7	—	3,7	—	—	—	—	—
Algarve	1	2,4	—	—	—	2,4	—	—	—
Alentejo	10	1,5	—	1,1	—	0,4	—	—	—
Madeira	2	1,1	—	0,4	—	0,8	—	—	—
Verenigd Koninkrijk	318	105,2	—	75,6	—	29,6	—	—	—
Northern	17	16,4	—	15,3	—	1,1	—	—	—
Northern Ireland	18	16,3	—	16,3	—	—	—	—	—
South West	40	12,8	—	8,7	—	4,1	—	—	—
South East	63	10,6	—	—	—	10,6	—	—	—
Yorkshire & Humberside	31	10,0	—	8,1	—	1,9	—	—	—
North West	46	9,9	—	7,1	—	2,8	—	—	—
Wales	13	7,7	—	7,2	—	0,5	—	—	—
East Midlands	26	7,1	—	4,3	—	2,7	—	—	—
Scotland	21	6,6	—	5,4	—	1,3	—	—	—
West Midlands	29	5,2	—	3,1	—	2,1	—	—	—
East Anglia	14	2,6	—	—	—	2,6	—	—	—
Totaal	23 894	8 061,3	573,3	3 475,3	346,7	2 213,2	226,2	976,2	250,4

(1) Waarvan 16,6 miljoen ook voor de energiedoelstelling.

Tabel 24: **Kredietverlening in de Gemeenschap in 1988**
Onderverdeling naar sector

	Totaal		Alzonderlijke kredieten	Toewijzingen uit globale kredieten		
				E.I.B. en nieuw instrument		Nieuw instrument
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Totaal Milj. Ecu	E.I.B. Milj. Ecu	
Energie en infrastructuur	5 688,3	66,1	5 444,4	243,9	237,8	6,1
Energie	1 777,1	20,7	1 687,4	89,7	83,6	6,1
Productie	941,7	10,9	913,5	28,2	24,3	3,9
Traditionele thermische centrales	377,6	4,4	377,6	—	—	—
Waterkrachtcentrales	230,7	2,7	214,5	16,2	12,3	3,9
Alternatieve energiebronnen	86,5	1,0	83,6	2,9	2,9	—
Warmte/krachtcentrales	82,3	1,0	77,5	4,8	4,8	—
Gas- en oliewinning	163,2	1,9	158,9	4,2	4,2	—
Vaste brandstoffen	1,4	—	1,4	—	—	—
Transport, opslag, opwerking	487,0	5,7	473,3	13,7	13,7	—
Elektriciteit	25,7	0,3	25,7	—	—	—
Aardgas en aardolie	173,0	2,0	159,4	13,7	13,7	—
Kernbrandstoffen	288,2	3,4	288,2	—	—	—
Distributie	348,5	4,1	300,6	47,9	45,7	2,2
Elektriciteit	11,4	0,1	—	11,4	11,4	—
Aardgas	319,8	3,7	283,3	36,5	34,2	2,2
Warmte	17,3	0,2	17,3	—	—	—
Vervoer	1 621,1	18,8	1 607,0	14,0	14,0	—
Spoorwegen	303,4	3,5	302,0	1,5	1,5	—
Wegen, autosnelwegen	820,7	9,5	817,1	3,6	3,6	—
Zeevaart	81,9	1,0	73,0	8,9	8,9	—
Luchtvaart	404,3	4,7	404,3	—	—	—
(waarvan vliegtuigen)	292,6	3,4	292,6	—	—	—
Overslagcentra	10,7	0,1	10,7	—	—	—
Telecommunicatie	1 288,3	15,0	1 288,3	—	—	—
Traditionele netten	983,7	11,4	983,7	—	—	—
Satellieten en volgstations	304,6	3,5	304,6	—	—	—
Watervoorziening, afvalwaterzuivering	681,3	7,9	581,3	100,0	100,0	—
vaste afvallen	74,2	0,9	74,2	—	—	—
Watervoorziening	440,4	5,1	345,9	94,5	94,5	—
Afvalwaterzuivering	2,0	—	—	2,0	2,0	—
Behandeling van vaste afvalstoffen	164,6	1,9	161,1	3,5	3,5	—
Diversen	68,4	0,8	65,6	2,9	2,9	—
Stedelijke infrastructuur	39,6	0,5	36,7	2,9	2,9	—
Vervoer	28,9	0,3	28,9	—	—	—
Overheidsgebouwen e.d.	252,1	2,9	214,8	37,3	37,3	—
Overige infrastructuur	207,5	2,4	171,7	35,8	35,8	—
Samengestelde projecten	44,6	0,5	43,1	1,5	1,5	—
Land- en bosbouwvoorzieningen						
Industrie, diensten, landbouw	2 912,7	33,9	1 094,5	1 818,2	1 547,4	270,7
Industrie	2 421,5	28,2	1 010,4	1 411,1	1 153,7	257,4
Mijnbouw	14,8	0,2	—	14,8	10,7	4,1
Metallurgie	22,3	0,3	—	22,3	14,9	7,4
Metaal- en machine-industrie	266,6	3,1	52,7	214,0	171,0	42,9
(waarvan kantoorautomatisering)	47,5	0,6	46,0	1,5	1,4	0,1
Productie van transportmaterieel	424,0	4,9	379,6	44,3	35,9	8,5
(waarvan luchtvaartindustrie)	236,9	2,8	236,7	0,2	0,2	—
Elektrotechnische industrie	81,4	0,9	33,5	47,9	40,1	7,8
Elektronische industrie	281,4	3,3	254,2	27,2	25,2	2,0
Chemische industrie	295,7	3,4	157,1	138,6	115,8	22,8
(waarvan petrochemie)	96,1	1,1	84,2	11,9	11,9	—
(waarvan farmaceutica)	34,1	0,4	3,9	30,2	22,8	7,4
Rubber en kunststof verwerkende industrie	83,1	1,0	4,6	78,5	62,7	15,8
Glas en aardewerk	101,6	1,2	30,2	71,3	58,1	13,2
Bouwmaterialen	82,4	1,0	6,4	76,0	71,2	4,9
Houtindustrie	75,8	0,9	3,8	71,9	56,0	16,0
Voedingsmiddelen	324,6	3,8	71,0	253,6	211,6	42,0
Textiel en leer	144,7	1,7	3,0	141,7	100,7	41,0
Papierpulp, papier en drukkerij	139,1	1,6	14,3	124,8	107,5	17,2
Overige verwerkende industrie	25,3	0,3	—	25,3	20,3	5,1
Bouwnijverheid	58,9	0,7	—	58,9	52,1	6,8
Diensten	429,1	5,0	84,1	345,0	336,1	8,8
Toerisme	244,0	2,8	44,6	199,4	196,2	3,1
Opleidings- en vormingcentra	22,7	0,3	22,6	0,1	0,1	—
Onderzoek en ontwikkeling	31,3	0,4	14,7	16,6	16,6	—
Zakelijke dienstverlening	114,9	1,3	2,3	112,6	107,8	4,8
Recycling en verwerking van afvallen	14,7	0,2	—	14,7	13,8	0,9
Geavanceerde informatiediensten	1,6	—	—	1,6	1,6	—
Landbouw, visserij	62,1	0,7	—	62,1	57,6	4,5
Totaal	8 600,8	100,0	6 538,8	2 062,0	1 785,2	276,8

Tabel 25: **Kredietverlening in de Middellandse-Zeelanden van 1963 tot 1988**
Onderverdeling naar land

	Totaal		Voor eigen rekening	Begrotingsmiddelen
	Milj. Ecu	%	Milj. Ecu	Milj. Ecu
Turkije	734,2	29,3	115,0	619,2
Joegoslavië	520,0	20,7	520,0	—
Algerije	177,0	7,1	177,0	—
Marokko	215,0	8,6	196,0	19,0
Tunesië	195,5	7,8	158,0	37,5
Egypte	258,7	10,3	252,7	6,0
Jordanië	96,3	3,8	88,0	8,3
Libanon	40,0	1,6	40,0	—
Syrië	101,5	4,0	98,0	3,5
Cyprus	58,0	2,3	48,0	10,0
Israël	70,0	2,8	70,0	—
Malta	40,0	1,6	32,0	8,0
Totaal	2 506,2	100,0	1 794,7	711,5

Tabel 26: **Kredietverlening in de Middellandse-Zeelanden van 1963 tot 1988**
Onderverdeling naar sector

Sector	Kredieten		Toewijzingen uit globale kredieten	
	Milj. Ecu	%	Aantal	Milj. Ecu
Energie	774,9	30,9	—	—
Productie	572,7	22,9	—	—
Traditionele thermische centrales	318,7	12,7	—	—
Waterkrachtcentrales	226,0	9,0	—	—
Gas- en oliewinning	28,0	1,1	—	—
Transport, distributie van elektriciteit	202,3	8,1	—	—
Infrastructuur	992,5	39,6	25	4,0
Vervoer	830,5	33,1	13	1,9
Spoorwegen	154,2	6,2	—	—
Wegen	529,2	21,1	13	1,9
Zeevaart	122,5	4,9	—	—
Luchtvaart	24,7	1,0	—	—
Telecommunicatie	13,0	0,5	—	—
Waterprojecten (watervoorziening en afvalwaterzuivering)	89,0	3,5	—	—
Diverse infrastructuur	56,0	2,2	12	2,1
Land- en bosbouwvoorzieningen	56,0	2,2	—	—
Samengestelde projecten en stedenbouw	—	—	12	2,1
Globale kredieten	4,0	0,2	—	—
Industrie, landbouw, diensten	738,9	29,5	1 792	332,2
Industrie	201,4	8,0	422	256,3
Mijnbouw	—	—	8	6,3
Metallurgie	2,9	0,1	15	8,7
Bouwmaterialen	57,5	2,3	23	20,3
Houtindustrie	1,2	—	22	7,0
Glas en aardewerk	3,3	0,1	12	13,9
Chemische industrie	37,9	1,5	38	31,4
Metaal- en machine-industrie	—	—	59	37,9
Productie van transportmaterieel	—	—	11	5,3
Elektrotechnische en elektronische industrie	0,8	—	27	19,4
Voedingsmiddelen	1,5	0,1	91	32,5
Textiel en leer	3,7	0,1	63	29,6
Papierpulp, papier en drukkerij	77,7	3,1	20	11,7
Rubber en kunststof verwerkende industrie	0,5	—	19	15,6
Overige verwerkende industrie	—	—	5	1,5
Bouwnijverheid	14,5	0,6	9	15,1
Landbouw, bosbouw, visserij	52,1	2,1	1 303	64,6
Diensten	3,0	0,1	67	11,4
Toerisme	—	—	12	6,3
Overige diensten	—	—	55	5,1
Recycling en verwerking van afval	3,0	0,1	—	—
Globale kredieten	482,3	19,2	—	—
Totaal	2 506,2	100,0	1 817	336,2

Tabel 27: Kredietverlening in de landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan (A.C.S.-landen) en de landen en gebieden overzee (L.G.O.) van 1976 tot 1988 (overeenkomsten van Lomé)

Onderverdeling naar land

(Milj. Ecu)

	Totaal			Voor eigen rekening			Begrotingsmiddelen		
	Totaal	Lomé I + II	Lomé III	Totaal	Lomé I + II	Lomé III	Totaal	Lomé I + II	Lomé III
AFRIKA	1 867,34	1 135,54	731,8	1 162,1	812,5	349,6	705,24	323,04	382,2
<i>West-Afrika</i>	<i>747,1</i>	<i>460,9</i>	<i>286,2</i>	<i>491,7</i>	<i>348,6</i>	<i>143,1</i>	<i>255,4</i>	<i>112,3</i>	<i>143,1</i>
Nigeria	165,0	90,0	75,0	165,0	90,0	75,0	—	—	—
Ivoorkust	145,1	104,0	41,1	139,7	98,6	41,1	5,4	5,4	—
Senegal	72,2	46,7	25,5	33,0	33,0	—	39,2	13,7	25,5
Ghana	58,3	34,3	24,0	33,0	16,0	17,0	25,3	18,3	7,0
Regionaal	49,8	16,8	33,0	15,0	5,0	10,0	34,8	11,8	23,0
Mauritanië	48,5	32,0	16,5	25,0	25,0	—	23,5	7,0	16,5
Guinee	31,7	15,1	16,6	11,9	11,9	—	19,8	3,2	16,6
Niger	31,2	16,9	14,3	16,0	16,0	—	15,2	0,9	14,3
Mali	30,3	9,8	20,5	—	—	—	30,3	9,8	20,5
Togo	28,5	28,5	—	20,7	20,7	—	7,8	7,8	—
Burkina Faso	27,4	22,9	4,5	8,0	8,0	—	19,4	14,9	4,5
Benin	24,8	18,3	6,5	13,5	13,5	—	11,3	4,8	6,5
Liberia	14,0	14,0	—	10,9	10,9	—	3,1	3,1	—
Kaapverdië	8,4	5,4	3,0	—	—	—	8,4	5,4	3,0
Gambia	8,1	2,4	5,7	—	—	—	8,1	2,4	5,7
Guinee-Bissau	3,8	3,8	—	—	—	—	3,8	3,8	—
<i>Midden-Afrika</i>	<i>356,04</i>	<i>260,54</i>	<i>95,5</i>	<i>246,0</i>	<i>191,0</i>	<i>55,0</i>	<i>110,04</i>	<i>69,54</i>	<i>40,5</i>
Kameroen	133,3	133,3	—	128,3	128,3	—	5,0	5,0	—
Zaire	76,2	26,2	50,0	50,0	—	50,0	26,2	26,2	—
Kongo	57,9	31,9	26,0	28,1	28,1	—	29,8	3,8	26,0
Gabon	34,5	34,5	—	32,0	32,0	—	2,5	2,5	—
Burundi	14,2	8,7	5,5	—	—	—	14,2	8,7	5,5
Tsjaad	11,7	9,5	2,2	—	—	—	11,7	9,5	2,2
Regionaal	9,3	3,6	5,7	7,6	2,6	5,0	1,7	1,0	0,7
Equatoriaalguinee	6,0	2,0	4,0	—	—	—	6,0	2,0	4,0
Rwanda	5,7	5,7	—	—	—	—	5,7	5,7	—
Centrafrika	5,1	5,1	—	—	—	—	5,1	5,1	—
Sao Tomé en Principe	2,14	0,04	2,1	—	—	—	2,14	0,04	2,1
<i>Oost-Afrika</i>	<i>328,3</i>	<i>182,3</i>	<i>146,0</i>	<i>160,9</i>	<i>102,9</i>	<i>58,0</i>	<i>167,4</i>	<i>79,4</i>	<i>88,0</i>
Kenya	160,2	100,7	59,5	149,9	97,9	52,0	10,3	2,8	7,5
Etiopië	44,0	13,0	31,0	—	—	—	44,0	13,0	31,0
Sudan	38,5	16,5	22,0	—	—	—	38,5	16,5	22,0
Tanzania	34,2	23,7	10,5	5,0	5,0	—	29,2	18,7	10,5
Somalia	22,8	9,8	13,0	—	—	—	22,8	9,8	13,0
Uganda	12,3	10,3	2,0	—	—	—	12,3	10,3	2,0
Regionaal	6,5	0,5	6,0	6,0	—	6,0	0,5	0,5	—
Djibouti	5,2	3,2	2,0	—	—	—	5,2	3,2	2,0
Seychellen	4,6	4,6	—	—	—	—	4,6	4,6	—
<i>Zuidelijk Afrika</i>	<i>420,9</i>	<i>231,8</i>	<i>189,1</i>	<i>263,5</i>	<i>170,0</i>	<i>93,5</i>	<i>157,4</i>	<i>61,8</i>	<i>95,6</i>
Zimbabwe	72,4	40,4	32,0	67,0	35,0	32,0	5,4	5,4	—
Zambia	70,6	47,4	23,2	42,0	42,0	—	28,6	5,4	23,2
Botswana	66,3	37,3	29,0	59,5	35,5	24,0	6,8	1,8	5,0
Malawi	60,5	39,0	21,5	31,5	22,0	9,5	29,0	17,0	12,0
Mauritius	51,5	17,0	34,5	44,5	16,5	28,0	7,0	0,5	6,5
Madagaskar	48,6	24,2	24,4	—	—	—	48,6	24,2	24,4
Swaziland	26,2	20,2	6,0	19,0	19,0	—	7,2	1,2	6,0
Lesotho	9,6	6,1	3,5	—	—	—	9,6	6,1	3,5
Mozambique	9,0	—	9,0	—	—	—	9,0	—	9,0
Angola	4,0	—	4,0	—	—	—	4,0	—	4,0
Comoren	2,2	0,2	2,0	—	—	—	2,2	0,2	2,0
<i>Multiregionale projecten</i>	<i>15,0</i>	<i>—</i>	<i>15,0</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>15,0</i>	<i>—</i>	<i>15,0</i>
CARIBISCH GEBIED	154,2	94,9	59,3	112,5	68,1	44,4	41,7	26,8	14,9
Trinidad en Tobago	42,0	42,0	—	42,0	42,0	—	—	—	—
Jamaica	24,3	9,0	15,3	19,3	4,0	15,3	5,0	5,0	—
Bahama's	17,7	0,1	17,6	17,6	—	17,6	0,1	0,1	—
Barbados	17,1	17,1	—	17,1	17,1	—	—	—	—
Sint Lucia	9,2	1,2	8,0	6,0	—	6,0	3,2	1,2	2,0
Sint Vincent en de Grenadinen	8,8	3,0	5,8	3,0	—	3,0	5,8	3,0	2,8
Guyana	7,2	7,2	—	—	—	—	7,2	7,2	—
Belize	6,1	2,6	3,5	4,5	2,0	2,5	1,6	0,6	1,0
Regionaal	6,0	4,0	2,0	3,0	3,0	—	3,0	1,0	2,0
Dominica	4,8	1,0	3,8	—	—	—	4,8	1,0	3,8
Suriname	4,3	4,3	—	—	—	—	4,3	4,3	—
Grenada	4,2	2,4	1,8	—	—	—	4,2	2,4	1,8
Sint Kitts en Nevis	2,5	1,0	1,5	—	—	—	2,5	1,0	1,5
STILLE OCEAAN	182,4	139,7	42,7	139,4	106,9	32,5	43,0	32,8	10,2
Papua-Nieuwguinea	103,1	70,6	32,5	83,9	54,9	29,0	19,2	15,7	3,5
Fiji	64,5	60,0	4,5	55,5	52,0	3,5	9,0	8,0	1,0
Westsamoa	7,5	3,3	4,2	—	—	—	7,5	3,3	4,2
Tonga	3,8	2,3	1,5	—	—	—	3,8	2,3	1,5
Vanuatu	3,0	3,0	—	—	—	—	3,0	3,0	—
Kiribati	0,2	0,2	—	—	—	—	0,2	0,2	—
Solomoneilanden	0,2	0,2	—	—	—	—	0,2	0,2	—
Tuvalu	0,1	0,1	—	—	—	—	0,1	0,1	—
A.C.S.-landen totaal	2 203,94	1 370,14	833,8	1 414,0	987,5	426,5	789,94	382,64	407,3
L.G.O.	48,1	28,1	20,0	36,5	22,0	14,5	11,6	6,1	5,5
Totaal generaal	2 252,0	1 398,2	853,8	1 450,5	1 009,5	441,0	801,5	388,7	412,8

Tabel 28: Kredietverlening in de landen in Afrika, het Caribische gebied de Stille Oceaan (A.C.S.-landen) en de landen en gebieden overzee (L.G.O.) van 1976 tot 1988 (overeenkomsten van Lomé)

Onderverdeling naar sector

Sector	Lomé III				Lomé I et II			
	Kredieten		Toewijzingen uit globale kredieten		Kredieten		Toewijzingen uit globale kredieten	
	Milj. Ecu	%	Aantal	Milj. Ecu	Milj. Ecu	%	Aantal	Milj. Ecu
Energie	199,2	23,3	1	0,3	378,5	27,1	6	2,8
Productie	97,4	11,4	1	0,3	309,5	22,1	5	2,2
Traditionele thermische centrales	51,0	6,0	—	—	98,1	7,0	3	1,8
Waterkrachtcentrales	46,4	5,4	1	0,3	169,9	12,2	2	0,3
Geothermische centrales	—	—	—	—	9,0	0,6	—	—
Gas- en oliewinning	—	—	—	—	32,5	2,3	—	—
Transport en distributie	101,8	11,9	—	—	69,0	4,9	1	0,6
Elektriciteit	88,8	10,4	—	—	69,0	4,9	—	—
Petroleum	13,0	1,5	—	—	—	—	1	0,6
Infrastructuur	188,7	22,1	1	0,1	121,9	8,7	2	1,6
Transport	36,2	4,2	1	0,1	27,2	1,9	1	0,6
Spoorwegen	—	—	—	—	10,0	0,7	—	—
Zeevaart	21,2	2,5	1	0,1	17,2	1,2	1	0,6
Luchtvaart	15,0	1,8	—	—	—	—	—	—
Telecommunicatie	46,1	5,4	—	—	63,1	4,5	1	1,0
Waterprojecten (watervoorziening en afvalwater-zuivering)	106,4	12,5	—	—	31,6	2,3	—	—
Industrie, landbouw, diensten	465,8	54,6	122	26,8	897,8	64,2	557	226,9
Industrie	294,2	34,5	76	15,4	564,7	40,4	455	198,9
Mijnbouw	81,0	9,5	4	0,4	149,7	10,7	15	8,8
Metallurgie	13,0	1,5	—	—	31,5	2,3	9	4,0
Bouwmaterialen	13,6	1,6	7	1,4	59,3	4,2	15	6,3
Houtindustrie	4,5	0,5	3	0,6	25,2	1,8	36	12,9
Glas en aardewerk	—	—	—	—	4,0	0,3	12	6,6
Chemische industrie	14,0	1,6	7	0,5	54,5	3,9	27	15,4
Metaal- en machine-industrie	—	—	9	1,9	0,5	—	29	10,3
Productie van transportmaterieel	—	—	8	1,7	7,3	0,5	14	5,7
Elektrotechnische en elektronische industrie	—	—	3	0,5	—	—	11	5,2
Voedingsmiddelen	78,3	9,2	15	3,0	165,3	11,8	119	54,0
Textiel en leer	55,8	6,5	8	2,4	42,9	3,1	62	20,8
Papierpulp, papier en drukkerij	7,0	0,8	2	0,4	—	—	41	20,0
Rubber en kunststof verwerkende industrie	2,0	0,2	3	0,8	24,6	1,8	43	22,4
Overige verwerkende industrie	—	—	1	0,1	—	—	8	1,9
Bouwnijverheid	—	—	6	1,7	—	—	14	4,6
Sectoriële steun	25,0	2,9	—	—	—	—	—	—
Landbouw, bosbouw, visserij	—	—	2	0,3	—	—	7	3,8
Diensten	12,5	1,5	44	11,1	41,9	3,0	95	24,2
Toerisme	4,5	0,5	40	10,5	19,3	1,4	66	21,2
Overige diensten	8,0	0,9	4	0,6	22,6	1,6	29	3,0
Globale kredieten	148,8	17,4	—	—	267,8	19,2	—	—
Ontwikkelingsbanken	10,3	1,2	—	—	23,3	1,7	—	—
Totaal	853,8	100,0	124	27,2	1 398,2	100,0	565	231,2

Voor nadere inlichtingen wende men zich tot de

EUROPESE INVESTERINGSBANK
100, bd Konrad Adenauer — L-2950 Luxemburg
Tel.: 4379-1 — Telex 3530 bnkeu lu
Facsimiletel.: 43 77 04

of tot haar kantoren elders

Afdeling Kredietverlening Italië
Via Sardegna, 38 — I-00187 Rome
Tel.: 4719-1 — Telex 611130 bankeu i
Facsimiletel.: 474 58 77

Kantoor te Athene
Ypsilantou 13-15, GR-10675 Athene
Tel.: 7249 811 — Telex: 22 2126 bkeu gr
Facsimiletel.: 7249 814

Kantoor te Lissabon
Avenida da Liberdade, 144-156, 8° — P-1200 Lisboa
Tel.: 32 89 89 or 32 88 48 — Telex: 15576 bnkeu p
Facsimiletel.: 37 04 87

Kantoor te Londen
68, Pall Mall — London SW1Y 5ES
Tel.: 01-839 3351 — Telex: 919159 bankeu g
Facsimiletel.: 930 9929

Kantoor te Madrid
Calle José Ortega y Gasset, 29 — E-28006 Madrid
Tel.: 431 13 40 — Telex: 44670 bnkeu e,
Facsimiletel.: 431 13 83

Contactbureau te Brussel
Wetstraat 227 — B-1040 Brussel
Tel.: 230 98 90 — Telex: 21721 bankeu b
Facsimiletel.: 230 58 27

Aldaar kunnen ook de volgende publikaties worden verkregen:

Statuten en andere bepalingen betreffende de E.I.B.
1986; 36 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Jaarverslag

vanaf 1958
(DE, EN, FR, IT, NL, vanaf 1972 in het DA, vanaf 1980 in het GR en
vanaf 1985 ook in het ES en PT)

E.I.B.-Mededelingen

periodiek
(DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

De Europese Investeringsbank in 1988

16 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Leningen en garanties in de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap

1986, 16 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Financieringen op grond van de derde overeenkomst van Lomé

1986, 20 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Financieringsmogelijkheden in de Middellandse-Zeelanden buiten de Gemeenschap

1987, 15 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Honderd vragen en antwoorden

1986, 50 blz. (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

Europese Investeringsbank: basisgegevens (vouwblad)

1989; (DA, DE, EN, ES, FR, GR, IT, NL, PT)

De Europese Investeringsbank betuigt haar dank aan de promotors van de projecten, die toestemming hebben gegeven voor het maken van de in dit verslag gebruikte foto's.

Foto's zijn afkomstig van: omslag: aaa photo (Boutin), Parijs; blz. 32: Ghiroldi (1) — Communauté urbaine de Lyon (2) — Bundesland Baden-Württemberg (3); blz. 70: aaa photo (Naud), Parijs; blz. 96: Aérospatiale S.A. (1) — QA Photo, Hythe, Kent (2).

Gedrukt door: Saarbrücker Zeitung Verlag und Druckerei GmbH, Saarbrücken

Europese Investeringsbank

Algemene gegevens en doelstellingen

De Europese Investeringsbank (E.I.B.) is in het leven geroepen bij het Verdrag van Rome tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. Dit Verdrag is op 1 januari 1958 van kracht geworden. Haar statuten zijn opgenomen in een aan dit Verdrag gehecht protocol.

De leden van de Bank zijn de twaalf Lid-Staten van de Gemeenschap, die alle deelnemen in het kapitaal dat sinds 1 januari 1986 Ecu 28,8 miljard bedraagt, waarvan Ecu 2 595,9 miljoen gestort of te storten.

De Bank neemt op de kapitaalmarkten van de Gemeenschap en van derde landen, alsmede op de internationale markten, de meeste middelen op die zij nodig heeft voor haar kredietverlening.

De Bank is een onafhankelijke, publiekrechtelijke instelling in het kader van de Gemeenschap; volgens artikel 130 van het Verdrag van Rome is haar taak om zonder winstoogmerk een bijdrage te leveren tot een evenwichtige ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt.

Overeenkomstig artikel 20 van haar statuten waakt de Bank ervoor „dat haar gelden op de meest rationele wijze in het belang van de Gemeenschap worden aangewend“ en wordt een project slechts gefinancierd, indien de uitvoering daarvan „bijdraagt tot een verhoging van de economische produktiviteit in het algemeen en eveneens tot de verwezenlijking van de gemeenschappelijke markt.“

* *

In de Gemeenschap — De Bank financiert, door verstrekking voor haar eigen rekening van langlopende kredieten of garanties aan ondernemingen en overheidsinstanties — direct of via financieringsinstellingen — projecten in alle sectoren van de economie:

- die bevorderlijk zijn voor de economische ontwikkeling van regionale ontwikkelingsgebieden;
- die van gemeenschappelijk belang zijn voor verschillende Lid-Staten of voor de Gemeenschap in haar geheel, alsmede investeringen die de modernisering of omschakeling van bedrijven beogen, of die nieuwe economische activiteiten helpen scheppen, welke nodig zijn in verband met de geleidelijke totstandkoming van een gemeenschappelijke markt.

In deze categorie vallen in het bijzonder:

- infrastructuur van communautair belang, die bijdraagt tot de Europese economische integratie (vervoers- en telecommunicatieprojecten) of die bijdragen tot het bereiken van communautaire doelstellingen op het gebied van bijvoorbeeld de milieubescherming, alsmede op het gebied van de energievoorziening, zoals de ontwikkeling van interne energiebronnen, rationeler energieverbruik en de diversificatie van de invoer;
- investeringen tot modernisering of omschakeling van bedrijven, voor zover noodzakelijk in verband met het opvangen van structurele moeilijkheden, investeringen die specifiek bijdragen tot de verbetering van het concurrentievermogen van de communautaire industrie door met name de ontwikkeling en invoering van nieuwe of geavanceerde technologieën ofwel investeringen die voortvloeien uit een nauwe technische en economische samenwerking tussen ondernemingen in verschillende Lid-Staten en zo de Europese integratie bevorderen. Het midden- en kleinbedrijf binnen en buiten regionale ontwikkelingsgebieden wordt specifiek gesteund via globale kredieten aan regionale of nationale financieringsinstellingen.

Sinds 1979 kent de Bank ook kredieten uit het nieuwe communautaire leningsinstrument toe voor investeringsprojecten, in hoofdzaak van kleine en middelgrote industriële ondernemingen. De Bank heeft mandaat verkregen voor de toekenning van deze kredieten uit naam, voor rekening en voor risico van de Gemeenschap. Zij ontvangt kredietaanvragen, neemt deze volgens haar statutaire procedures en gebruikelijke criteria in behandeling na een besluit van de Commissie van de Europese Gemeenschappen of het betrokken project voor financiering in aanmerking komt, besluit tot toekenning en beheert het verstrekte krediet. De Commissie plaatst de leningen en stort de zo verkregen middelen bij de Bank, die deze evenals de daaruit verstrekte kredieten, buiten haar balans, maar in haar Speciale Sectie boekt (zie blz. 86).

* *

Buiten de Gemeenschap — Volgens artikel 18 van haar statuten kan de Bank met speciale toestemming van haar Raad van Gouverneurs ook kredieten buiten de Gemeenschap verlenen. Deze toestemming wordt

- specifiek gegeven voor de financiering van bepaalde projecten van bijzonder belang voor de Gemeenschap, bijvoorbeeld op het gebied van de satellietcommunicatie of de energievoorziening;
- in het kader van de overeenkomsten, protocollen en besluiten inzake de financiële samenwerking van de Gemeenschap met derde landen, meer in het algemeen gegeven tot een bepaald bedrag per land of per groep landen.

Zo omvat het werkterrein van de Bank thans 66 landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, die partij zijn bij de overeenkomst van Lomé (A.C.S.-landen), en 12 Middellandse-Zeelanden (Turkije, Joegoslavië, Algerije, Marokko, Tunesië, Egypte, Jordanië, Libanon, Syrië, Israël, Cyprus en Malta). In de meeste van deze landen verstrekt de Bank niet alleen kredieten voor eigen rekening, maar ook risicodragend kapitaal uit begrotingsmiddelen die door de Bank worden beheerd als lasthebster van de Gemeenschap. Laatstgenoemde middelen blijven buiten de balans en worden geboekt in de Speciale Sectie.

Den Europæiske Investeringsbank

Europäische Investitionsbank

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

European Investment Bank

Banco Europeo de Inversiones

Banque européenne d'investissement

Banca europea per gli investimenti

Europese Investeringsbank

Banco Europeu de Investimento